

Bulletin advokacie

Brněnský advokát JUDr. Pavel Blažek novým ministrem spravedlnosti • Místopředseda ČAK JUDr. Aleš Pejchal zvolen soudcem ESLP • Dva problémy s datovými schránkami • K novelizaci právní úpravy sídla obchodních společností • Nová pravidla pro dohody o práci • Snížení výše náhrady nákladů řízení soudem v bagatelních věcech •

V Y D Á V Á Č E S K Á A D V O K Á T N Í K O M O R A

**Karlovarské právníké dny
již podvacáté** – zpráva z konference na str. 4 – 7.

BULLETIN
ADVOKACIE
ZNOVU NEJLEPŠÍM
PRÁVNICKÝM
ČASOPISEM ROKU!

Bulletin advokacie®

Bulletin advokacie vydává
Česká advokátní komora v Praze
(IČO 66 000 777)
v agentuře **IMPAX**, spol. s r. o.
www.impax.cz

Vychází 10x ročně, z toho 2 dvojčísla
(1-2, 7-8). Přetisk povolen jen se souhlasem
redakce.

Adresa redakce:

Česká advokátní komora
Národní třída 16
110 00 Praha 1
telefon: 221 729 011
fax: 224 932 989
e-mail: bulletin@cak.cz
www.cak.cz
IČ: 66000777
DIČ: CZ 66000777

Redakce:

Předseda redakční rady: JUDr. Petr Toman
Šéfredaktor: JUDr. Pavel Blanický
Výkonná redaktorka: PhDr. Ivana Cihlářová
Tajemnice redakce: Eva Dvořáková

Redakční rada:

JUDr. PhDr. Stanislav Balík,
prof. JUDr. Alexander Bělohávek, Dr.h.c.,
JUDr. Jiří Císař, prof. JUDr. Jan Dědič,
prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.,
JUDr. Pavel Holec,
JUDr. Ladislav Krym,
prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.,
prof. JUDr. Karel Marek, CSc.,
JUDr. Michal Mazanec,
doc. JUDr. Vladimír Mikule,
JUDr. Tomáš Pohl,
prof. JUDr. Naděžda Rozehnalová, CSc.,
prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.,
prof. JUDr. František Zoulik, CSc.

Objednávky předplatného zasílejte na adresu:

ČAK, Národní třída 16, 110 00 Praha 1,
e-mail: dvorakova@cak.cz
Cena výtisku včetně dvojčísel je 90 Kč,
zvhodněné roční předplatné 850 Kč
kromě poštovního, balného a DPH.
Advokátům a advokátním koncipientům
se rozesílá zdarma.
S reklamacemi při problémech s distribucí
se obraťte na pí Dvořákovou, e-mail
dvorakova@cak.cz, tel. 221 729 045.

Inzertní služby zajišťuje agentura

IMPAX, spol. s r. o. Objednávky inzerce
zasílejte na adresu agency@impax.cz,
případně volejte na tel. 606 404 953 nebo
na 241 483 141. Media kit a další informace
naleznete na internetových stránkách
www.impax.cz.

Celé znění každého čísla vychází též
na internetu (www.cak.cz). Předáním rukopisu
redakci vyjadřuje autor souhlas se zveřejněním
také na internetu a v právních informačních
systémech spolupracujících s ČAK.

Toto číslo vyšlo 9. 8. 2012 v nákladu
14 500 výtisků.

Foto na obálce: XX. karlovarské právnické
dny v hotelu Thermal – Viktor Klein

Tisk: PBtisk s. r. o.
MK ČR E 6469
ISSN 1210-6348

Úvodník

Martin Vychopeň: **Ejhle, bezpečnostní riziko!** 3

Aktuality

Karlovarské právnické dny podvacáté Ivana Cihlářová 4

Brněnský advokát JUDr. Pavel Blažek novým ministrem spravedlnosti 8

Místopředseda ČAK JUDr. Aleš Pejchal zvolen soudcem ESLP 8

Lawtech Europe Congress 2012 9

Poradenská linka pro advokáty k datovým schránkám 10

Vyhlášen 8. ročník soutěže Právník roku 2012 11

Z právní teorie a praxe

Články

Shrnutí 14

**Úprava tzv. významné tržní síly: přirozený krok k ochraně
spotřebitele a slabšího, nebo „papírový tygr“**

(a škůdce soutěže a spotřebitele)? Josef Bejček 15

Dva problémy s datovými schránkami Václav Vík 25

Autor jako člen statutárního orgánu obchodní společnosti

Jan Tuláček 27

K novelizaci právní úpravy sídla obchodních společností

Kateřina Hajná 31

Nová pravidla pro dohody o práci Ladislav Jouza 34

**Exekuce nařízená na majetek veřejné obchodní
společnosti a postižení majetku společníka veřejné**

obchodní společnosti Miroslava Káňová 38

Snížení výše náhrady nákladů řízení soudem

v bagatelních věcech Danuška Grygarová 40

Věcná příslušnost civilního soudu ve věcech obchodních

závazkových vztahů dle *ratione valoris* Aleš Doubek, Ivana Sokolová 44

Z judikatury

Odměna advokáta jako ustanoveného zástupce 46

Odpovědnost advokáta za škodu 52

Oprava 53

Jednou větou 54

Z odborné literatury

Jiří Kmec, David Kosař, Jan Kratochvíl, Michal Bobek:

Evropská úmluva o lidských právech. Komentář (Petr Bříza) 55

Karel Beran: **Pojem osoby v právu. Osoba, morální osoba,**

právnická osoba (Karel Marek) 56

Martin Maisner, Jiří Černý: **Právní aspekty outsourcingu**

(Alexander J. Bělohávek) 56

Vladimír Smejkal, Michal A. Valášek: **Jak na datovou schránku**

– praktický manuál pro každého (Martin Vlček) 57

Ignác Antonín Hrdina, Hedvika Kuchařová: **Kacírský proces**

s hrabětem F. A. Šporkem v právně-historickém a teologickém

kontextu (Luboš Ráb) 58

Petr Ritter: **Přátelé, to si poslechněte** (Stanislav Balík) 60

Přečetli jsme za vás Jan Mates 60

Bulletin slovenskej advokacie přináší 64

z advokacie

Sloupek Karla Čermáka

Pán prstenů čili o prokletí moci 66

Z české advokacie

Z kárné praxe Jan Syka 67

Z praxe výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů
Marek Nespala 71

Z jednání představenstva ČAK icha 73

Elektronizace jako stmelující faktor – již páté setkání
Východočechů Milan Jelínek 74

Zpráva z Kubečkova memoriálu Milan Jelínek 75

6. ročník golfového turnaje advokátů ADVO-CUP
Kristýna Spurná, Radek Spurný 76

informace a zajímavosti

Měli byste vědět

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty
ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK 78

Pozvánka na semináře Jednoty českých právníků ve 2. pololetí 2012 ... 81

20. výročí ratifikace Úmluvy – zpráva z konference Ivana Cihlářová 82

Setkání s novináři na půdě ČAK na téma vymáhání dluhů Ivana Cihlářová... 83

15. ročník golfového turnaje české advokacie 84

Pozvánka na XX. ročník celostátního turnaje advokacie v tenise 85

Pozvánka na CODEXIS GOLF TOUR 2012 86

Pozvánka na Hry české advokacie 87

Nakonec

Advokacie dnes a před čtvrtstoletím aneb pohled více
než subjektivní Daniela Kovářová 88

Jak se na koleji nevykolejit? Petr Hajn 92

Kresba Lubomíra Lichého 93

Víte, že... Stanislav Balík 93

Inhaltsverzeichnis 94

Zusammenfassung/Summary 95

Table of Contents 96

ŽIŽLAVSKÝ & PARTNEŘI

| advokátní kancelář | insolvenční správci |

vyberte si insolvenčního správce

reorganizace podniků

řízené konkursy

www.zizlavsky.cz

Instrukce autorům

Vážení autoři časopisu Bulletin advokacie,

žádáme vás, abyste své příspěvky redakci posílali pokud možno ve formátu programu Microsoft Word (RTF nebo DOC), a to nejlépe elektronickou poštou na adresu bulletin@cak.cz.

Texty:

Formát zasílaných příspěvků by měl odpovídat řádkování 1, písmo Times New Roman, velikost 12. V žádném případě nepoužívejte funkci Automatické číslování, Automatické odrážky ani další speciální formátování textu. Odstavce oddělujte jenom enterem. Vyznačování v textu provádějte pouze tučně nebo kurzívou, v žádném případě nepište proložené, nepoužívejte podtrhávání textů ani verzálky!

Tabulky:

Tabulkové údaje formátujte pomocí tabulátorů.

Fotografie a obrázky:

Pokud k článku chcete připojit obrazové podklady, zašlete je zvlášť ve formátu JPG, TIF nebo eps. Barevné fotografie by měly mít rozlišení nejméně 300 dpi při velikosti, v jaké se budou reprodukovat, zasílané portrétní fotografie by měly mít nejméně 400 x 500 pixelů. Obrázky v žádném případě nevkládáte přímo do dokumentů!

Redakce uvítá zejména články kratšího až středního rozsahu. **K příspěvku připojte vždy stručné shrnutí v rozsahu nejvýše deseti řádků.** Citace a odkazy provádějte dle platných bibliografických norem. Případné vyžádané autorské korektury se provádí elektronicky, e-mailem.

Ke každému příspěvku dále připojte

- čestné prohlášení, že článek nebyl dosud publikován
- svoji **barevnou** portrétní fotografii
- telefonické spojení
- korespondenční adresu
- rodné číslo
- bankovní spojení pro vyplacení honoráře
- informaci o svém profesním působení, případně akademické, pedagogické či vědecké tituly
- sdělení, zda jste plátcem DPH

Redakce si vyhrazuje právo stylistických, jazykových a technických úprav textů.

Ejhle, bezpečnostní riziko!

Obvykle označuji své úvodníky přívlastkem, který se snaží odrazit jejich hlavní obsah. Tentokrát jsem název úvodníku převzal ze stanoviska Ministerstva spravedlnosti k možnosti vstupu advokátů do soudních

budov bez osobních prohlídek při současném ověření jejich totožnosti novými identifikačními průkazy (ID průkazy).

Před několika lety zahájila ČAK práce na projektu výměny tehdy platných, nevzhledných a nemoderních papírových identifikačních karet za jiné. První přípravné práce začaly již v roce 2007 a celý proces skončil v letošním roce, kdy byly identifikační karty vyměněny v podstatě všem advokátům.

Od počátku byl každý krok intenzivně projednáván na různých justičních úrovních, technické specifikace pak byly konzultovány i s odborem informatiky Ministerstva spravedlnosti. Bylo dohodnuto, že vstupy do všech soudních budov budou z prostředků Ministerstva spravedlnosti vybaveny potřebnou počítačovou technikou, ČAK se oproti tomu zavázala na svůj náklad obstarat programové vybavení, umožňující se online spojit s matriční databází ČAK, a čtečky identifikačních karet. Následně u soudů v Praze, Hradci Králové a v Benešově proběhl zkušební provoz celého systému, který dopadl (na rozdíl od centrálního registru vozidel) úspěšně. ČAK byla plně na provoz celého systému identifikace advokátů prostřednictvím nových karet připravena. Stálo to mnoho času, úsilí i finančních prostředků.

Celý projekt nových identifikačních karet již od svého počátku počítal s tím, že nové moderní identifikační karty budou advokátům poskytovat různé služby. Jsou spolehlivým a bezpečným úložištěm certifikátů pro zaručený elektronický podpis, nezbytný pro komunikaci s datovou schránkou, nositelem různých typů kódů pro individuální použití karet v kancelářích (vstupy, identifikace pro přístupy k firemním datům, serverům) apod. Sloužit však také měly právě k osobní identifikaci advokátů při vstupech do budov soudů tak, aby nebylo nutno provádět osobní prohlídku, kterou mnozí z nás považují za velmi ponižující. **Tento záměr byl také tehdejším ministrem spravedlnosti potvrzen, když ČAK přislíbila nést náklady s tím spojené.**

Ruku v ruce s technickou přípravou proto probíhaly i práce legislativní. ČAK iniciovala předložení návrhu novely zákona o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů (zák. č. 6/2002 Sb.), která by na úrovni zákona volnější přístup advokátů do soudních budov upravila. Jaké však bylo nečekané překvapení, když na jedné ze schůzí ústavněprávního výboru Poslanecké sněmovny bylo ze strany Ministerstva spravedlnosti oznámeno, že podle jejich analýzy (kterou nikdo nikdy ČAK nepředložil k vyjádření) **představují advokáti pro soudy bezpečnostní riziko!** Věřu zvláštní závěr o postavení advokátů v justičním systému... Slovy klasika: „Ejhle, advokát, ejhle, bezpečnostní riziko!“

Po novelizaci provedené zákonem č. 215/2011 Sb., která dopadla zcela v duchu uvedeného závěru, ministerstvo spravedlnosti oznámilo výše citovaný „bezpečnostní závěr“ předsedům soudů a ponechalo – nutno dodat v souladu s provedenou novelizací – zcela na jejich rozhodnutí, jak si záležitost osobních prohlídek advokátů při vstupu do soudních budov vyřeší, avšak také s doporučením, aby i nadále na osobních prohlídkách advokátů trvali. Vznikla tím nepřehledná situace a přístupy jednotlivých soudů k této věci se liší, zřejmě podle míry osobní odvahy jednotlivých předsedů soudů.

Je pochopitelné, že advokátní veřejnost přijímá aktuální stav, mírně řečeno, s rozpaky. Advokáti se na mě průběžně obracují s dotazy, co s osobními prohlídkami uděláme, informují mě o svých, obvykle velmi negativních zkušenostech a žádají vysvětlení, proč v této záležitosti není dosaženo nějakého pokroku...

Doufám, že vysvětlení jsem poskytl. Uspokojení ale jistě ne. S plnou osobní odpovědností tedy konstatuji, že budu i nadále intenzivně s představiteli Ministerstva spravedlnosti a jeho novým vedením jednat a nadále prosazovat to, aby advokáti do soudních budov vstupovali bez osobních prohlídek. Jde sice jen o jeden ze způsobů využití ID karet, nicméně způsob velmi důležitý.

JUDr. MARTIN VYCHOPEŇ,
předseda ČAK

Karlovarské právnické dny podvacáté

JAKO TRADIČNĚ PO TŘI DNY (PO DVOU PŘEDCHÁZejících, POUZE DVOUDENNÍCH ROČNÍCÍCH) PROBÍHALY K RADOSTI VŠECH DLOUHOLETÝCH ÚČASTNÍKŮ I „NOVÁČKŮ“ OD ČTVRTEK 7. ČERVNA DO SOBOTY 9. ČERVNA 2012 V HOTELU THERMAL LETOŠNÍ JUBILEJNÍ, XX. KARLOVARSKÉ PŘÁVNICKÉ DNY.

Jednotící linkou pestrých příspěvků z oblasti obchodního, občanského i trestního práva bylo tzv. effet utile, do češtiny překládané jako „užitečný účinek zákona“, jedno z nejvýznamnějších interpretačních pravidel, dlouhodobě judikované Soudním dvorem Evropské unie jako základní princip interpretace zákona; poslední den konference pak byl výhradně věnován novému českému soukromému právu. Mezi sto padesáti účastníky konference z České republiky, Slovenska, Rakouska a Německa byla polovina advokátů; není tedy divu, že Česká advokátní komora je již tradičním partnerem Karlovarských právnických dnů.

Jsmo upřímně potěšeni, že právě na jubilejním ročníku získal Bulletin advokacie již podruhé za sebou cenu Karlovarských právnických dní za nejlepší právnický časopis v ČR.

Konferenci zahájila příspěvkem **Nové instituty v právu obchodních společností SR z pohledu evropského modelového zákona o společnostech (European Model Company Act)** profesorka JUDr. Mária Patakyová, CSc., z katedry obchodního, finančního a hospodářského práva PF Univerzity Komenského v Bratislavě, která se na mezinárodním akademickém projektu **European Model Company Act** rovněž podílí.

Jako druhý vystoupil profesor JUDr. Josef Bejček, CSc., z Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, jehož příspěvek nazvaný **Úprava tzv. významné tržní síly: přirozený krok k tzv. ochraně slabšího nebo papírový tygr (a škůdce soutěže a spotřebitele)** najdete v tomto čísle BA na str. xx-xy.

Nemajetkové újmy v soukromém právu, zejména jak je řešena v praxi slovenskými soudy, se věnoval zástupce ředitele Ústavu státu a práva Slovenské akademie věd a advokát JUDr. Jozef Vozár.

Na to, jak státy a národní právní systémy selhávají v konfrontaci s prostorem internetu, poukázal JUDr. Radim Polčák z Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně v příspěvku **Lex Informatica – budoucnost informační sítě a působnost státního práva**.

Vystoupení doktora Púryho zaujatě poslouchají prezident Karlovarských právnických dnů profesor Wetphalen, doktor Vozár a doktor Schpatscheck.

Před ztrátou dnes běžných, ústavou a zákony garantovaných standardů práv podezřelých a obviněných i před ztrátou národní suverenity varovala **berlínská advokátka Margarete Gräfin von Galen** ve svém vystoupení nazvaném **V jaké míře vyřeší připravovaná harmonizace evropského trestního práva problémy národního trestního práva (a jeho nároky na suverenitu)**.

Na její vystoupení navázal **profesor JUDr. Pavel Šámal, předseda senátu Nejvyššího soudu**, přednáškou **Trestání v oblasti hospodářských trestněprávních deliktů**, ve které zdůraznil především subsidiární a fragmentární povahu trestního práva a zároveň kritizoval naprostou absenci analýz dopadu přijímaných zákonů v praxi.

Další příspěvky se věnovaly obchodnímu právu; **profesorka JUDr. Olga Ovečková, DrSc.**, z bratislavského Ústavu státu a práva SAV hovořila o **Promlčení práva v obchodních závazkových vztazích ve světle judikatury**, a to české i slovenské, zatímco **ředitel Justiční akademie Mgr. et Mgr. Jan Petrov, LL.M.**, se soustředil na problematiku **Neplatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu ČR**.

Rozborem stávající situace a návrhy de lege ferenda se v příspěvku **Obchodní podíl v exekuci a v konkurzu – současný stav a budoucnost** zabýval známý pražský advokát, **profesor JUDr. Jan Dědič**.

Bělina/Drápal a kol. Zákoník práce

Komentář

Vázané s přebalem, obj. číslo EVK8

- podrobný komentář k zákoníku práce od renomovaného kolektivu autorů
- zahrnuje výklad tzv. velké novely zákoníku práce i zákona o zaměstnanosti účinné od 1. 1. 2012
- nejrozsáhlejší komentář na trhu a první skutečně vyčerpávající komentář zákoníku práce po jeho velké novele
- doplněn bohatou judikaturou i literaturou z oblasti pracovního práva

A. Kučerová a kol.

Zákon o ochraně osobních údajů

Komentář

Vázané v plátně, 536 stran
cena 1 190 Kč, obj. číslo EKZ140

- komentář komplexně popisuje právní úpravu ochrany osobních údajů z hlediska českého i evropského práva
- autoři komentáře, pracovníci Úřadu pro ochranu osobních údajů, vycházejí ze svých profesních zkušeností
- zaměřují se vedle teoreticko-právních aspektů zejména na praktické otázky a odpovědi, které by měly pomoci řešit problematická místa současné právní úpravy

R. Jurčík

Zákon o veřejných zakázkách

Komentář, 3. vydání

Vázané v plátně, obj. číslo EKZ138

- schválená významná velká novela zákona o veřejných zakázkách na sklonku roku 2011 byla impulsem pro zpracování nového vydání komentáře
- nové vydání reaguje především na zásadní změny v právech a povinnostech zadavatelů a dodavatelů, ale i na další změny v oblasti obrany a bezpečnosti, na vyhlášku týkající se technických (ekologických) podmínek u veřejných zakázek na dopravní prostředky, ale i na nové limity pro nadlimitní veřejné zakázky od 1. 1. 2012

Šéfredaktorovi BA doktoru Pavlu Blanickému předával cenu za nejlepší právní časopis děkan pražské právnické fakulty, profesor Aleš Gerloch.

První den konference uzavřelo vystoupení předsedy senátu Nejvyššího soudu JUDr. Zdenka Krčmáře Neúčinnost a odpovědatelnost právních úkonů v insolvenční.

Druhý den konference zahájil prezident Karlovarských právnických dnů, advokát z Kolína nad Rýnem, profesor Dr. Friedrich Graf von Westphalen tématem z unijního práva Vybrané výkladové otázky v návrhu nařízení o společném evropském kupním právu.

Na profesora Wetphalena navázal mnichovský advokát Dr. Rainer Spatscheck příspěvkem **Zdroje informací daňové kontroly v situacích s mezinárodním právem**, ve kterém zmínil i známý skandální případ prodeje důvěrných bankovních údajů německých občanů německým státním orgánům.

Na to, jak právně omezená a v praxi málo používaná je povinnost oznamovat trestný čin, poukázal ve svém vystoupení nazvaném **Oznamovací povinnost soudů, orgánů státní správy a profesních komor, pokud je na tyto delegován výkon práv a povinností veřejnoprávního charakteru**, předseda senátu Nejvyššího soudu JUDr. František Půry.

Velmi zajímavý přehled o **Odpovědnosti státu za správní, soudní a legislativní křivdy z pohledu právní komparace** přinesla následující přednáška Univ.-prof. Dr. Ernsta Karnera z Vídeňské univerzity, následovaná vystoupením profesorky JUDr. Ireny Pelikánové, DrSc., předsedkyně senátu Tribunálu Soudního dvora EU v Lucemburku, na široce pojaté téma **Právní odpovědnost a její současné vývojové tendence**.

Advokátka z Frankfurtu nad Mohanem Dr. Hildegard Ziemons pohovořila o smyslu a cílech úpravy Německého „Governance Codex“, pražský advokát JUDr. Robert Pelikán, Ph.D., se ve svém příspěvku, v němž ostře kritizoval koncept trestní odpovědnosti právnických osob, věnoval **Hospodářskému trestnímu právu z pohledu komerciality**.

Příspěvek profesora JUDr. Karla Eliáše z Ústavu státu a práva **Nenápadný půvab věcných břemen pro komerční praxi** se věnoval především rozlišení a historickému původu služebností a věcných břemen a jejich formulování v novém občanském zákoníku.

Viceprezident Karlovarských právnických dnů doktor Vladimír Zoufalý gratuluje doktoru Blanickému; přihlížejí místopředseda ČAK JUDr. Petr Poledník a autorka článku.

Posledním vystoupením druhého dne konference byl příspěvek profesorky JUDr. Heleny Válkové, CSc., z katedry sociální práce Filozofické fakulty UK na téma **Pomoc obětem trestných činů, náhrada škody a její vymahatelnost ve světle nové legislativy**, který se věnoval především koncepci připravovaného zákona o obětech trestných činů.

Nejdůležitější příspěvky z prvních dvou dnů konference najdou zájemci ve sborníku vydaném nakladatelstvím Leges.

Poslední den konference byl za velké pozornosti účastníků cele věnován nové úpravě civilního práva, se kterou seznamovali její hlavní tvůrci. O aplikaci **NOZ prostřednictvím jeho principů v § 1 až 14** pohovořil hlavní autor nového občanského zákoníku profesor Eliáš, **právní úpravě právnických osob** se věnoval profesor Dědič. **Platnost a neplatnost právní úpravy** byla tématem vystoupení docenta JUDr. Bohumila Havla, Ph.D., zatímco dalšímu, v praxi velmi závažnému tématu, **výkladu intertemporálních ustanovení**, se věnoval JUDr. Jan Lasák.

V rámci pátečního slavnostního večera, tradičně konaného v Poštovním dvoře, byly rovněž tradičně uděleny i ceny Karlovarských právnických dnů. **V neméně tradičním souboru je čtenářské anketě o nejlepší právní časopis České re-**

publiky mezi časopisy Právní rozhledy a Bulletin advokacie získaly letos oba tituly rovný počet hlasů a podělily se o první místo. Bulletinu advokacie se tak podařilo navázat na loňské vítězství. Upřímně děkujeme všem čtenářům, kteří nám dali svůj hlas. Nesmírně si toho vážíme.

Mezi slovenskými časopisy získala také již tradičně ocenění a skleněnou plastiku od akademického sochaře Jaromíra Rybáka **Justiční revue**, vydávaná Ministerstvem spravedlnosti SR.

Autorskou cenu Karlovarských právnických dnů za nejlepší právní publikaci v ČR získalo dílo nakladatelství C. H. Beck **Vnitrostátní aplikace práva Evropské unie** od kolektivu mladých autorů Michala Bobka, Petra Břízy a Jana Komárka, autorskou cenu za právní publikaci na Slovensku převzala profesorka Olga Ovečková, a to za monografii **Zmluvná po-kuta** nakladatelství Iura Eduition.

Judikátem roku 2011 bylo vyhlášeno rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2012, sp. zn. 31 Cdo 3986/2009, kterým se soud snaží chránit věřitele firem před neplatnými převody majetku.

Představitelé společnosti Karlovarské právní dny, prezident Prof. Dr. Friedrich Graf von Wesphalen a její viceprezident JUDr. Vladimír Zoufalý, obdrželi během slavnostního večera od Slovenské akademie věd **ocenění za přínos pro rozvoj právní vědy a spolupráci se SAV.**

◆ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

◆ Foto VIKTOR KLEIN

inzerce

kompletní řešení
nejen pro
datové schránky

+420 537 020 820
www.synopsisis.cz

SynopsisIS = přehled

SynopsisIS

Software, který má šťávu!

Informační systém
pro přehledné vedení
advokátní agendy

Pečlivě vybrané ingredience pro Vaši AK:

- ✓ přehledná evidence klientů a spisů
- ✓ jednoduché vykazování prováděných úkonů s vazbou na spisy (timesheets)
- ✓ elektronická spisová služba (listovní zásilky, datové schránky, e-mail)
- ✓ inteligentní Document management system (DMS)
- ✓ správa dokumentů s integrovanou podporou čárových kódů
- ✓ tisk výkazů, vyúčtování, statistik a přehledových sestav
- ✓ generování a tisk faktur, dokumentů ze šablon
- ✓ automatické úlohy - exporthy, importy (plateb, pohledávek), reporting
- ✓ workflow - evidence úkolů, kontrola úkolů, hlídání termínů apod.
- ✓ evidence nákladů, záloh
- ✓ podrobné statistiky, přehledy a exporthy do různých formátů
- ✓ zpracovaný systém uživatelských nastavení a práv
- ✓ možnost rozšíření o robustní **modul pro správu pohledávek** (EPR, ISIR, SK,...)
- ✓ možnost rozšíření systému dle požadavku klienta
- ✓ import dat z Vašeho stávajícího software, evidenčního systému, xls.

Brněnský advokát JUDr. Pavel Blažek **novým** **ministrem spravedlnosti**

Novým ministrem spravedlnosti se dne 3. července 2012 stal brněnský advokát JUDr. Pavel Blažek, Ph.D. V koaliční vládě nahradil svého stranického kolegu z ODS JUDr. Jiřího Pospíšila, který byl na návrh premiéra Petra Nečase odvolán 27. června.

Vedení České advokátní komory přeje ministru Blažkovi při zvládnání jeho vysoké funkce hodně sil a věří, že problémy, které v justici jsou, se mu bude dařit úspěšně zvládat.

Místopředseda ČAK JUDr. Aleš Pejchal zvolen soudcem ESLP

Parlamentní shromáždění Rady Evropy na svém zasedání dne 27. června 2012 zvolilo místopředsedu České advokátní komory JUDr. Aleše Pejchala novým českým soudcem Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku. Doktor Pejchal nahradí od 1. listopadu 2012 na devítileté funkční období současného českého soudce JUDr. Karla Jungwiera.

Česká advokátní komora od počátku kandidaturu JUDr. Aleše Pejchala podporovala a k získání této významné funkce mu upřímně gratuluje!

❁ vedení ČAK

držitel prestižního ocenění
Právníký časopis ČR 2011 a 2012

Bulletin
advokacie

S NÁMI SE DATOVÝCH SCHRÁNEK BÁT NEMUSÍTE

- Evidence klientů, spisů, kontaktů, úkonů, spisových značek
- Evidence úkolů právníků (workflow)
- Insolvenční rejstřík
- Generování dokumentů ze vzorů
- Evidence výkonnosti jednotlivých právníků
- Evidence pokladny a ostatních výdajů
- Evidence doručené a odeslané pošty
- Podpora zálohových faktur
- Generování faktur včetně příloh
- Podpora CZK, EUR a dalších měn
- Podpora neomezeného počtu jazyků
- Integrace datových schránek advokátů – navázání na spisy
- Vyspělý dokument management s vazbou na spisy a klienty
- Integrace spisových služeb soudů (stavy spisů) a nařízených jednání

**Pro bližší informace
volejte 312 315 350**

info@isak.cz

www.isak.cz

LTEC
LAWTECH EUROPE CONGRESS
2012

ELEKTRONICKÉ DŮKAZY TECHNOLOGIE PRO PRÁVNÍKY FORENZNÍ VYŠETŘOVÁNÍ POČÍTAČŮ 12. listopadu 2012, Clarion Congress Hotel Prague

První kongres tohoto zaměření ve střední a východní Evropě.

ŘEČNÍCI & PANELISTÉ

Chris Dale
e-Disclosure
Information Project

George Rudoy
Zakladatel & CEO
Integrated Legal
Technology, LLC

Dr. Ian Walden
Profesor, Queen Mary
University of London

Dr. Jörg Hladjk
Společník, Hunton
& Williams, LLP

Mgr. Zbyněk Loebel, LLM
Právník, Rowan Legal

JUDr. Josef Donát, LLM
Partner, Rowan Legal

Browning E. Marean
Právník, DLA Piper

Dr. Jim Kent
Generální ředitel, Nuix

Monique Altheim
Advokátní kancelář
Monique Altheim

TEMATICKÉ A DISKUZNÍ OKRUHY

Sběr důkazů na mezinárodní úrovni

Integrita forenzních důkazů

Ochrana osobních údajů

Digitální vyšetřování

Nové technologie

Pro více informací a registraci navštivte prosím www.lawtecheuropecongress.cz

Partneři

Hlavní mediální partneři

Mediální partneři

ČESKÁ POZICE.CZ

fleet sheet's final word

Poradenská linka pro advokáty k datovým schránkám

Česká advokátní komora znovu upozorňuje, že v souvislosti se zavedením povinných datových schránek pro advokáty zřídila poradenskou linku pro advokáty. Jde o telefonní a e-mailovou linku, na kterou se můžete obrátit se svým dotazem. Tak, jak je u podobných služeb obvyklé, vyškolení operátoři se snaží v rámci svých znalostí odpovědět hned. V případě složitějších problémů dotaz zaznamenají a předají k řešení specialistům.

poradenská linka pro advokáty	+420 234 372 500
provozní doba	každý pracovní den od 9.00 do 18.00 hodin
období provozu	od 2. 7. do 30. 9. 2012 ^{*)}
e-mail	poradna@cak.cz
počet operátorů	1–3 dle vyřízení

^{*) Dle potřeby advokacie je možné uvažovat i o prodloužení období provozu.}

Poradenskou linku zřídila Česká advokátní komora na své náklady. Její služby jsou advokátům poskytovány zdarma. Každý volající zaplatí jen běžné telekomunikační poplatky za hovor na pevnou linku (ceny se mohou lišit podle toho, jak má kdo nastaven tarif). Organizaci projektu a odbornou kompetenci zajišťuje Ing. Pavel Tesař, kterého mnozí z vás měli možnost poznat jako přednášejícího na školení k datovým schránkám.

TÉMATÁ, NA KTERÁ ZÍSKÁTE NA PORADENSKÉ Lince ODPOVĚĎ

Nastavení počítače pro přístup k datové schránce

- Instalace doplňku a kořenového certifikátu

Přihlášení do datové schránky

- Nastavení nového hesla
- Nastavení volitelného vyššího zabezpečení přihlášení
- Vyřízení nových přístupových údajů
- Přidání administrátora nebo pověřené osoby

- Nastavení notifikací
- Zajištění bezpečného úložiště pro datové zprávy

Autorizovaná konverze dokumentů

- Registrace páru certifikátů do Správy dat Czech POINT
- Ovládání konverzní aplikace
- Vedení seznamu konverzí

Kvalifikované a komerční certifikáty

- Získání dvojice certifikátů
- Výběr bezpečného úložiště
- Přihlašování do internetových aplikací pomocí komerčního certifikátu
- Vytváření elektronického podpisu

Elektronické úkony

- Korektní příprava elektronického podání
- Odeslání datové zprávy
- Předání doručené písemnosti
- Vytvoření žádosti o doložku právní moci
- Řešení problémů a nejasností

SLUŽBY NAD RÁMEC PORADENSKÉ LINKY

Předpokládáme, že některé vaše problémy nebude možné vyřešit prostřednictvím poradenské linky, nebo dokonce si někteří z vás budou přát osobní návštěvu specialisty přímo ve své kanceláři.

V takovém případě vám bude operátorem nabídnuta možnost objednávky výjezdu specialisty. Operátor může současně s výjezdem specialisty nabídnout i další služby týkající se provozu datových schránek a činnosti advokáta, jako například zajištění a instalaci komerčního a kvalifikovaného certifikátu.

POZOR! Tyto služby však ČAK již považuje za nadstandardní; budou poskytovány externím subjektem, a proto si je jednotliví objednatelé – advokáti budou hradit sami. Podmínky a ceny těchto služeb se zájemci dozvědí na poradenské lince.

✿ odbor vnějších vztahů ČAK

Česká advokátní komora a EPRAVO.CZ vyhlašují 8. ROČNÍK PRESTIŽNÍ CELOJUSTIČNÍ SOUTĚŽE

právník roku 2012

PARTNEŘI SOUTĚŽE:

- Soudcovská unie ČR
- Notářská komora ČR
- Exekutorská komora ČR
- Unie státních zástupců ČR
- Unie podnikových právníků ČR
- Jednota českých právníků

Ceny sv. Yva může získat v jednotlivých kategoriích příslušník kterékoli právnické profese, pokud v oblasti svého působení dosáhne mimořádných výsledků. V kategorii Právnická síň slávy jde o ocenění za celoživotní dílo. Nominovat kandidáta může veškerá odborná veřejnost.

Nominace jsou přijímány na www.pravnikroku.cz od 15. 5. 2012 do 31. 10. 2012. Zde jsou k dispozici i podrobné instrukce k nominacím a nominační formuláře. Informace o Právníkovi roku 2012 naleznete též na webových stránkách všech partnerů soutěže a ve všech právnických periodikách.

Záštitu nad soutěží již podruhé převzal premiér vlády ČR RNDr. Petr Nečas a již tradičně i Ministerstvo spravedlnosti ČR.

Ceny sv. Yva budou předány na slavnostním galavečeru se společenským programem 25. ledna 2013 v Praze. Pro rezervaci vstupenek a ubytování sledujte Bulletin advokacie č. 10/2012.

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

*Společně jsme založili tradici,
kterou si právnícký svět zaslouží!*

Mercedes-Benz
Generální partner

Hlavní finanční partner

STÁLÉ KATEGORIE SOUTĚŽE

- Občanské právo (hmotné, procesní)
- Trestní právo (hmotné, procesní)
- Obchodní právo
- Správní právo
- Pracovní právo
- Insolvenční právo
- Právo informačních technologií
- Lidská práva a právo ústavní

STÁLÉ KATEGORIE SE ZVLÁŠTNÍMI KRITÉRII

- Talent roku (pro mladé začínající právníky do 33 let věku)
- Ocenění PRO BONO
- Právnická síň slávy (za výjimečný celoživotní přínos právu)

Významní partneři

PORSCHE DESIGN

Hlavní partneři

Právní věty a ratio decidendi

Mgr. Bc. Terezie Smejkalová

Právní věty lze považovat za extrémní formu komprimace judikatury. Tuto komprimaci, pokud by skutečně obsahovala ratio případu, nelze per se považovat za špatnou. Vydělenost právních vět z textů soudních rozhodnutí má ovšem za následek, že jsou určité informace umístěny mimo svůj textový a faktický kontext. Interpretace obsažená v právní větě tak má tendenci být používána bez ohledu na skutkový stav, v jehož kontextu byla vyslovena a má smysl. Tento „katastrofální informační deficit“ má pak za následek významové posuny a nelegitimitu takto nově vysloveného pravidla. Jak uvádí Radim Polčák, „jakákoli změna, doplnění či naopak odstranění některé z dílčích informací může vést ke ztrátě příslušné komplexní informace a tím i ke ztrátě často zásadní informační hodnoty judikátu“. V případě soudního rozhodnutí a ratio decidendi se tato ztráta může rovnat významové změně a v jejím důsledku změně normativního dopadu soudního rozhodnutí.

Způsob, jakým se zachází s právní větou, a její obecné formulace často vedou k tomu, že jsou právní větě přisuzovány i jiné než informační a anotační hodnoty. Tato tendence pak může vysvětlit, proč někteří autoři právních vět trpí, slovy Ludvíka Davida, onou zobecňovací obsesí a z právní věty vylučují všechno, co není dostatečně abstraktní, ať už to jsou relevantní fakta nebo interpretované ustanovení právního předpisu. S právní větou se tak zachází, jako by bylo jisté, že se jedná o ratio decidendi případu a jako takovému je mu přisuzována hodnota bezmála právní normy. Soudci právního systému ČR nemají zkušenost soudců anglosaských a nesou si s sebou zátěž socialistických a postsocialistických tendencí v zacházení s právem a soudními rozhodnutími. Kontinentální soudce je zvyklý pracovat s právní normou, která je obecná a formálně závazná. Tyto její charakteristiky mají za následek specifické postupy při její interpretaci a aplikaci. S judikaturou a precedenty takto zacházet nelze. Judikatura není formálně závazná, její použití podléhá posouzení podobnosti relevantních faktů precedentního a rozhodovaného případu.

Problém právních vět je označován za jeden z důvodů, „proč se kontinentální právní věda i praxe zdráhá připustit formální závaznost judikatury vyšších soudů.“ Mohlo by se tedy zdát, že kontinentální svět, který je zvyklý pracovat s obecnými právními normami, nedokáže uchopit kazuistickou povahu soudcovského práva. V českém právním systému se pak formulace a použití právních vět jeví jako by bylo ve shodě s institutem jednotlivých stanovisek vyšších soudů (dle některých autorů nesystematického institutu), který mimo konkrétní spor a prospektivně vykládá sporné ustanovení právního předpisu. Komplexní debaty anglosaského světa o tom, co je ratio decidendi konkrétního případu, se v kontextu české judikatury omezují na práci s uměle formulovanou právní větou.

Od soudců se očekává, že se budou orientovat v nepřehledném množství judikatury a že budou následovat právní názory vyšších soudů, pokud dostatečně nevysvětlí, proč tak nečiní. V realitě pracovního vytížení soudců však není pravděpodobné, že by soudce každý aplikovatelný judikát studoval v jeho původním znění. Uživatelská příjemnost tak tedy prosadí jejich užívání před skutečným čtením a interpretací soudního rozhodnutí, ke kterému patří. Praxe navíc vytváří určitá normativní očekávání toho, že bude aplikována právní věta jako taková.

Článek vyjde v *Jurisprudenci* 5/2012.

Jurisprudence

Počet stran: 80

Periodicita: 8 čísel ročně

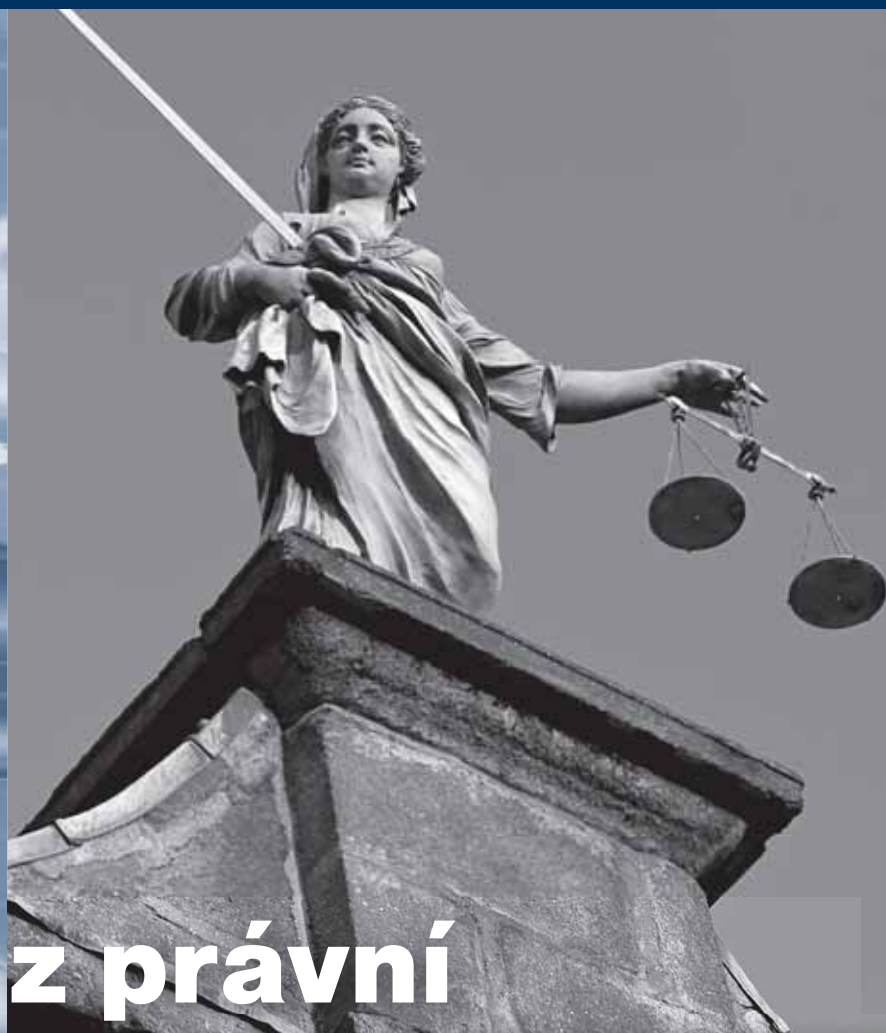
Cena: 2582 Kč včetně DPH 14 %

Časopis se zaměřuje na oblast mezinárodního práva a komentování judikatury českých i zahraničních soudů. Je respektovaným periodikem zejména v mladší a střední právní generaci. K časopisu patří také doména www.jurisprudence.cz s archivem článků.

Wolters Kluwer
Česká republika

<http://obchod.wkcr.cz>

z právní teorie a praxe

ČLÁNKY

Úprava tzv. významné tržní síly: přirozený krok k ochraně spotřebitele a slabšího, nebo „papírový tygr“ (a škůdce soutěže a spotřebitele)?	15
Dva problémy s datovými schránkami	25
Autor jako člen statutárního orgánu obchodní společnosti... ..	27
K novelizaci právní úpravy sídla obchodních společností	31
Nová pravidla pro dohody o práci.....	34
Exekuce nařízená na majetek veřejné obchodní společnosti a poškození majetku společníka veřejné obchodní společnosti	38
Snížení výše náhrady nákladů řízení soudem v bagatelních věcech	40
Věcná příslušnost civilního soudu ve věcech obchodních závazkových vztahů dle racione valoris	44
Z JUDIKATURY	46 – 54
Z ODBORNÉ LITERATURY	55 – 64

SHRNUTÍ

Josef Bejček: Úprava tzv. významné tržní síly: přirozený krok k ochraně spotřebitele a slabšího, nebo „papírový tygr“ (a škůdce soutěže a spotřebitele)?

Výrazná nerovnováha ve vyjednávací síle obchodních řetězců a jejich dodavatelů umožňuje neférové obchodní praktiky, které nutí slabší smluvní stranu ke spolupráci na hranici rentability. Právo řeší střet individuální ochrany malých dodavatelů a institucionální ochrany soutěže, resp. spotřebitelů. Vyšší nákupní síla umožňuje kupujícímu snížit nákupní i spotřebitelské ceny anebo jen získat zboží lacině pro sebe a konečnou cenu pro spotřebitele zvýšit (eventuálně snížit i kvalitu). Očekává se zrušení kontroverzního zákona o významné tržní síle a jeho nahrazení novým zákonem nebo začleněním do zákona o ochraně soutěže a částečně do zákona o cenách. Autor se přiklání k řešení chápat „ekonomickou závislost“ jako konkrétní relativní vztah, který však není předurčen ani sektorově (potravinářství a zemědělství), ani strukturálně (omezení jen na dodavatele), ani absolutními údaji o obratu či relativními údaji o tržním podílu. Doporučuje co nejobecnější úpravu formou generální klauzule a upřesňování judikaturou, jež směřuje k rozumné realizaci práva.

Václav Vlk: Dva problémy s datovými schránkami

Autor se zamýšlí nad datovými schránkami z hlediska jejich zařazení do stávajících právních institutů a zvyklostí právní praxe. Upozorňuje zvláště na dva, doposud právní teorií neřešené problémy; prvním je přenesení odpovědnosti za doručení přímo na osobu odesílajícího, když používá doručovací služby. Zejména se však věnuje otázce doručování, které je realizováno ve virtuální realitě a virtuálním světě, tedy mimo tradiční právní teorií chápané teritoriální prostředí jako fyzická, zpravidla ohraničená, existující a smysly uchopitelná plocha či, lépe řečeno, území. Autor si všímá skutečnosti, že žádný stát nevykonává nad virtuálním světem, světem internetu, svrchovanou moc a upozorňuje na důsledky s tím spojené pro osoby používající datové schránky.

Autor se odvolává ve svém článku na základní právní předpisy, zejména Ústavu ČR, a konfrontuje ustanovení teritoriální moci a její svrchovanosti s „územím internetu“, který nepatří pod území ČR tak, jak je vymezeno v tomto předpise nejvyšší právní síly. Závěrem si všímá i negativních sociálních projevů on-line existence datových schránek

365 dní v roce a jisté pohrdlivosti zákonodárce, který není schopen respektovat základní lidské potřeby a obyčejnou lidskou slušnost.

Jan Tuláček: Autor jako člen statutárního orgánu obchodní společnosti

Článek popisuje situaci, kdy autor díla (ve smyslu autorského zákona) je současně členem statutárního orgánu obchodní společnosti, jejímž předmětem činnosti je vydávání či jiná produkce takových děl. Je zde možnost použít ustanovení autorského zákona o zaměstnaneckých dílech, která dopadají i na členy statutárních orgánů, a článek poukazuje na to, kdy tak učinit lze a kdy již tato aplikace není možná. Připomíná povinnosti vyplývající pro členy statutárních orgánů k jejich společnosti a kdy se mohou vztahovat i na autorskou činnost těchto členů a kdy nikoli.

Kateřina Hajná: K novelizaci právní úpravy sídla obchodních společností

Autorka se ve svém příspěvku soustředila na analýzu právní úpravy sídla obchodních společností de lege lata, a to nejen ve světě poslední novelizace účinné od 1. ledna tohoto roku. Autorka si klade mimo jiné otázku, zda i po novelizaci dochází při výkladu a aplikaci platné právní úpravy sídla společnosti k porušování práv vlastníka nemovitosti, v níž společnost umístila své sídlo, pokud došlo k zániku právního titulu k užívání prostor, resp. k odejmutí souhlasu vlastníka nemovitosti s umístěním sídla společnosti.

Ladislav Jouza: Nová pravidla pro dohody o práci

Novela zákoníku práce č. 365/2011 Sb. změnila s účinností od 1. ledna 2012 podmínky pro uzavírání dohody o provedení práce. Zvýšil se počet hodin na 300 v kalendářním roce, které může zaměstnanec podle této dohody odpracovat u jednoho zaměstnavatele. V případě, kdy odměna za práci v této dohodě převyšuje v kalendářním měsíci 10 tisíc korun, je zaměstnavatel povinen provést odvody na sociální a nemocenské pojištění. U dohody o pracovní činnosti se povinnost zaměstnavatele k odvodům uplatní při měsíční odměně vyšší než 2500 Kč.

Miroslava Káňová: Exekuce na majetek veřejné obchodní společnosti a postižení majetku společníka veřejné obchodní společnosti

Soudní exekutoři ve snaze uspokojit pohledávku věřitele často postihují majetek osob naprosto odlišných od osoby povinného. V případech

exekucí nařízených na majetek veřejné obchodní společnosti často postihují majetek společníků veřejných obchodních společností s odkazem na ust. § 86 obchodního zákoníku. Jak ale autorka s odkazem na exekuční řád a občanský soudní řád dokládá, byla-li exekučním titulem zavázána k plnění pouze veřejná obchodní společnost, nelze postihovat exekucí majetek jiných osob. Taková exekuce je nepřipustná.

Danuška Grygarová: Snížení výše náhrady nákladů řízení soudem v bagatelních věcech

Příspěvek se zabývá aktuální problematikou změny judikatury, jakož i novelizací právní úpravy ohledně výše náhrady nákladů řízení, resp. výše odměny za zastoupení účastníka řízení advokátem v tzv. bagatelních sporech zahajovaných tzv. formulářovou žalobou. Článek nastiňuje historický a společenský vývoj spojený s nárůstem bagatelních sporů a s postupováním drobných pohledávek věřitelů. Popisuje reakce obecných soudů a následně Ústavního soudu. Rozebírá vztah uvedených judikatury a z toho vyplývající důsledky pro právní praxi.

Aleš Doubek, Ivana Sokolová: Věcná příslušnost civilního soudu ve věcech obchodních závazkových vztahů dle *ratione valoris*

Článek stručně shrnuje problematiku určování věcné příslušnosti civilního soudu dle hodnoty sporu, který vzešel z obchodních závazkových vztahů. Přibližuje zejména odlišný právní názor Vrchního soudu v Praze a Vrchního soudu v Olomouci na výklad ustanovení § 9 odst. 3 písm. r) o. s. ř.

Úprava tzv. významné tržní síly: přirozený krok k ochraně spotřebitele a slabšího, nebo „papírový tygr“ (a škůdce soutěže a spotřebitele)?

prof. JUDr. JOSEF BEJČEK, CSc.

1. PRÁVNĚ-POLITICKÉ PROSTŘEDÍ

Přesvědčení o tom, že obchodní řetězce likvidují malé podnikatele, ničí rozmanitost nabídky a zneužívají kupní sílu, sdílí patrně stále více spotřebitelů,¹ o dodavatelích zemědělských výrobků nemluvě. Tento názor se projevuje i v politických prohlášeních, a to i na úrovni Evropského parlamentu,² který se zavázal přijmout odpovídající právní opatření. V září 2010 se Evropský parlament usnesl proti šíření nekalých obchodních praktik v dokumentu nazvaném „O spravedlivých příjmech pro zemědělce: lepší fungování potravinového řetězce v Evropě“.³ Konstatuje se v něm mj., že od r. 1995 do r. 2005 klesl podíl zemědělců na přidané hodnotě z 31 % na 24 % oproti trvalému růstu zisku zpracovatelů, velkoobchodníků, maloobchodníků a subjektů mimo potravinový řetězec.⁴

Komise poukazuje na závažné problémy, jako např. zneužívání rozhodující kupní síly, nekalé smluvní praktiky (včetně pozdních plateb), jednostranné změny smluvních podmínek, platby poskytované předem za připuštění k jednání, omezený přístup na trh, nedostatek informací o utváření cen a rozdělování ziskových marží v rámci potravinového řetězce.

Evropský parlament proto vyzývá Komisi a členské státy, aby podpořily spravedlivé uzavírání smluv mezi všemi aktéry potravinového řetězce.

Dále vyzývá Komisi, aby zajistila, že právní předpisy EU o hospodářské soutěži nebudou obcházeny zneužíváním kupní síly v potravinovém řetězci, například v podobě pozdních plateb zemědělcům nebo menším zpracovatelům, dodatečných změn smluvních podmínek, nucených slev, dalšího prodeje se ztrátou, nepřiměřených velkoobjemových požadavků a neoprávněných zaváděcích poplatků, a aby případně předložila příslušné právní předpisy. Naléhavě žádá Komisi, aby navrhla rozšíření působnosti evropských předpisů o hospodářské soutěži

nad rámec stávajícího úzkého zaměření na spokojenost spotřebitelů a snahu o dosažení nízkých cen potravin. Parlament se mj. domnívá se, že na úrovni Unie je nutné zakázat prodej za nižší cenu, než je nákupní cena zemědělských produktů.

2. KONTROVERZNÍ ASYMETRIE V OBCHODNÍCH VZTAZÍCH

Ať už je názor na to, že ve vztazích mezi obchodními řetězci a jejich dodavateli něco nefunguje tak, jak by mělo, spíše intuitivní a možná i ideologicky předpojatý, nebo je založen na tvrdých datech, panuje většinová shoda na tom, že výrazná nerovnováha ve vyjednávací síle partnerů je živnou půdou pro uplatňování neférových obchodních praktik, které nutí slabší smluvní stranu ke spolupráci na hranici rentability, zbavuje ji prostředků k inovacím a ohrožuje i kvalitu zboží a zdraví spotřebitele. Neprůhlednost trhu, rozdíly ve vyjednávací síle stran a protisoutěžní praktiky již narušily podle Komise trh s potravinami jako celek a konkurenci na něm.⁵

Snaha „něco s tím udělat“, podpořená zájmovými skupinami prvovýrobců a zpracovatelů,⁶ kteří jsou dodavateli ře-

1 Srov. Evropská unie se postaví supermarketům, Literární noviny z 25. února 2008.

2 Srov. Sdělení Komise Evropskému parlamentu z 28. 10. 2009 COM (2009)591 (Lepší fungování potravinářského řetězce v Evropě).

3 Srov. 2011/C 308 E/04.

4 Za pozornost stojí, že se deklarují i rostoucí zisky zpracovatelů, byť ti jsou dodavateli obchodních řetězců... Česká realita nebude asi z jiného světa, nehledě na to, že údajně žádný maloobchodní trh v Evropě není tak konkurenční jako v ČR. Na silnou konkurenci už v r. 2005 doplatil Julius Meinl (převzat Aholdem), v r. 2006 Edeku a Carefour převzalo Tesco, v r. 2007 skončila Delvita, v r. 2008 diskontní prodejny Plus převzalo REWE - srov. Luňáková, Z.: Ztráty řetězce odnesl další šéf, Hospodářské noviny z 21. října 2008. Je jasné, že „zahušťování“ trhu může větší subjekty vyvést ze ztrát, ale že také vede ke zvýšení tržní síly a k větší nerovnováze mezi těmito velkými odběrateli a jejich dodavateli. Kontroverznost konceptu významné tržní síly ilustruje skutečnost, že akvizice české Delvity skupinou REWE (Euro-Billa Holding) schválila Evropská komise se zdůvodněním, že spojený soutěžitel bude i poté čelit silné maloobchodní konkurenci na českém národním trhu. I přesto, že na místních trzích kombinovaný tržní podíl stran přesahoval 25 %, negativní dopady spojení na soutěž Komise pokládala za nepravděpodobné (srov. European Commission Press Release, 26/04/07).

5 Srov. materiál sub 2, str. 13.

6 Je těžké zhodnotit, zda jde o prvoplánový skupinový lobbismus nebo objektivní zájem, nebo o obojí (nebo zda se jen férově lobbuje za objektivní zájem?)..., v oné podpoře totiž může být obsaženo všechno a v různém poměru.

těžců, se setkává spíše s pochopením široké veřejnosti, ale problém, který si uvědomuje zejména veřejnost odborná, je charakter a rozsah eventuálních regulačních zásahů. Jde o to, zda by regulace tržní síly na straně poptávky měla přesahovat stávající veřejnoprávní regulaci zneužití dominantního postavení podle zákona o ochraně hospodářské soutěže (ZOHS), resp. zneužití tržního postavení podle zákona o cenách (CenZ), či soukromoprávní regulaci splatnosti faktur a úpravu nekalé soutěže podle obchodního zákoníku (ObchZ). Obchodní řetězce se pohybují v jakési „šedé zóně“ mezi absencí tržní síly a dominantním postavením na trhu. Je jich dost na to, aby dominantního postavení nenabýly, ale na druhé straně málo na to, aby se jejich dodavatelé mohli ubránit diktátu obchodních podmínek ze strany kupujících tím, že by přešli k jinému odběrateli.

V podobných „šedých zónách“ hrozí nebezpečí falešných pozitiv i falešných negativ regulace. Standardní a původně opodstatněné klíše o tom, že Evropská unie více chrání spotřebitele a malé a střední podniky a že ve světě (zejména pak v USA) panuje liberálnější trh a ostřejší konkurence ve prospěch spotřebitelů, dostává trhliny. Tzv. „přirozená pravidla“ obchodu, která vycházejí z přirozeného rozdílu ve vyjednávací síle jakýchkoliv partnerů, jsou atakována ohledy na ochranu slabší strany. Na oněch pravidlech není samozřejmě nic přirozenějšího než na jakýchkoliv jiných konsenzuálních normách, takže součástí oné „přirozenosti“ se mohou během delší doby stát i ochranná hodnota. I Kongres USA v současnosti zkoumá, jak by se mělo postupovat prostředky antitrustového práva proti agresivním nákupním praktikám používaných silnými kupujícími v potravinářském sektoru.⁷

Problém významné (ačkoliv subdominantní) tržní síly se však netýká jen potravinářství, jakkoliv je v této oblasti nejohroženější kvůli vazbě na ochranu spotřebitele a jeho blahobytu, kvůli strategickému významu potravinářství a zejména domácí produkce. Maloobchodní trh prochází výraznou proměnou a koncentruje se uvnitř národních trhů i přeshraničně. Tradiční národní diverzifikované trhy plně nezávislých samostatných maloobchodníků se již delší dobu přetvářejí v odvětví ovládaná malým počtem hráčů⁸ působících

v řadě zemí. Tento trend je výrazně patrný i v ČR.⁹ S rostoucí koncentrací a tržní silou roste přirozeně i možnost jejich nabyvatelů vynucovat si – touto silou podmíněné – zvýšení cen a další jednostranně výhodnější podmínky.

Jakmile se zanedbala *ex ante* kontrola koncentrací v sektoru maloobchodu (s argumentem, že po spojení nedosáhnou tržní dominance), vrací se problém v dlouhodobém tlaku dodavatelů na *ex post* kontrolu oné významné (nikoliv však dominantní) tržní síly kupujících, která nevedla při povolení koncentrace.¹⁰ Protože tržní moci ve smyslu antitrustových předpisů kupující nedosáhli, jejich kontrola se účelově chce vztahovat k jakési významné tržní síle (jež ovšem není tak významná, aby se vůbec dala zneužít ve smyslu ZOHS). **Účel takové ochrany je však evidentně individuálně ochrannářský (ochrana malého a středního dodavatele), a nikoliv institucionálně ochrannářský (ochrana soutěže jako veřejného statku).**

3. OCHRANA SOUTĚŽE VERSUS OCHRANA SOUTĚŽITELE?

Právně-politický problém spočívá v konkurenčním postavení této *individuální* ochrany malých a středních dodavatelů na jedné straně a depersonifikované (institucionální) ochrany *soutěže* mezi těmito dodavateli navzájem, ochrany soutěže mezi velkými distributory navzájem a ochrany spotřebitele na straně druhé. Regulace obchodů, v nichž na straně poptávky vystupují tzv. velké řetězce, narušuje soutěžní boj mezi nimi samotnými a zkruskuje soutěž i na straně nabídky. Přesun zisku od prodávajících ke kupujícím (označovaný též mnohdy jako vykořisťování prodejců velkoobchodnímu) umožňuje kupujícím přenést jeho část na spotřebitele v podobě nižších cen. Je tedy takový přesun, který vytváří až mezní tlak na efektivitu dodavatelů, v zájmu spotřebitelů, pokud se nižší nákupní cena na ně přenesou v podobě snížené maloobchodní ceny. Cenový tlak odběratele na prodávajícího samozřejmě může vést i ke snížení kvality zboží při stanovené ceně, což v zájmu spotřebitele naopak není.¹¹

Protiargumentem je možná redukce dodavatelů, kteří tak náročné podmínky ekonomicky neunesou, likvidace domácí potravinářské produkce, dopady na zaměstnanost, zvýšení závislosti na dovozu potravin, tlak na snížení kvality potravin v zájmu udržení ceny atp. Máme tedy co do činění s typickým konfliktem krátkodobého a dlouhodobého hlediska. V něm je přirozeně to dlouhodobé hledisko ve slabší pozici, neboť se opírá o teoretické konstrukce, dohady a modely, zatímco krátkodobé hledisko argumentuje okamžitými výhodami pro spotřebitele.

Principiálně není mezi posuzováním tzv. významné tržní síly¹² a tržní síly¹³ rozdíl jiný než kvantitativní. „Významná tržní síla“ nedosahuje dominance a dominant nemá ve smyslu platné úpravy „významnou tržní sílu“. Tržní síla nezávisí na tom, zda nese přídomek „... kupujícího“ nebo „... prodávajícího“, resp. navíc ještě „oborovou“ či „sektorovou“ kvalifikaci („při prodeji zemědělských produktů“). Tržní síla nedosahující dominance není s to ohrozit, narušit nebo vyloučit soutěž, a proto je její regulace mimo působnost a mimo účel platného ZOHS.

Role klasicky pojetého antitrustového práva nespočívá

7 Srov. Nihoul, P., Lübbig, T.: The Next Big Question in Competition Law: How do we Treat Buyer Power?, *Journal of Competition Law and Practice*, 2001, Vol. 2, No. 2, str. 107.

8 Srov. Lücking, J.: Retailer Power in EC Competition Law, 2001, Fordham Corporate Law Institute, N. York, str. 467, 473.

9 Podíl maloobchodních řetězců na tržbách se odhaduje na více než 60 % (srov. Luňáková, Z.: Řetězce drtí dodavatele víc než dřív, *Hospodářské noviny* ze 7. dubna 2012, str. 17). „Již v r. 2006 jsme s dvaceti superobchody na milión obyvatel předběhli všechny ... z postkomunistického bloku.“ Maďarsko jich mělo polovic, Polsko třetinu, blížilo se nám Slovensko – srov. Třešňák, P.: Den, kdy zvítězil hypermarket, *Respekt* 2006, č. 33, str. 113.

10 Srov. Schmidt, I.: Verschärfung der Preismissbrauchsaufsicht im Handel, *Wirtschaft und Wettbewerb*, 2007, Nr. 6., str. 563.

11 Klíčové je zjištění, zda nákupní síla vede ke snížení nákupních cen, které se odrazí v nižších spotřebitelských cenách, nebo ve zvýšení kvality, anebo zda kupující prostě jen získá zboží za minimální cenu a poté konečnou cenu pro spotřebitele zvýší a/nebo kvalitu sníží. Srov. Bloch, R. E., Brown, J. S.: Significant Developments in Monopsony and Buyer Power Issues, *The Antitrust Review of the Americas*, 2008, *Global Competition Review*, special report, str. 37.

12 Viz § 3 zákona č. 395/2009 o významné tržní síle při podeji zemědělských a potravinářských produktů a jejím zneužití (ZVTS).

13 Podle § 10 zákona č. 143/2001 Sb. (v platném znění), o ochraně hospodářské soutěže (ZOHS).

Ilustrační foto Jakub Stadler

v regulaci asymetrických vyjednávacích pozic profesionálních obchodníků a v paternalistické apriorní ochraně jedné z nich.¹⁴ Otázka dnes však zní už jinak: zda není přece jen přednější změnit rigidní „klasické“ schéma dělby práce mezi zákony¹⁵ či odvětvími tak, aby hlavně sloužily odůvodněným společenským potřebám, nežli trvat na tom, že konkrétní zákon má jaksi vyhrazený „svůj účel“ a že není vhodné jej kontaminovat jinými „cizorodými“ účely, pro jejichž sledování by bylo vhodnější vytvořit zákon jiný.¹⁶ Skepse k rozšíření nového druhu arbitrární regulace bez jasných hranic je založena především na tom, že není k dispozici spolehlivá teoretická základna ekonomické závislosti; neví se, kde končí a kde začíná, což vyvolává pochybnosti o legitimitě jakýchkoliv opatření v této oblasti a vede to mj. též k tomu, že se jí regulátoři soutěže snaží vyhnout, seč mohou.¹⁷

4. KDO VÍ, CO JE PLOŠNĚ A OBECNĚ NESPRÁVNÉ; A JE TO TŘEBA (ZNOVU) ZAKÁZAT?

Obávám se, že lkát nad změnou spotřebního chování lidí a změnou stylu života spojenou s rozvojem obchodních řetězců, poskytujících nejen nákupní možnost, ale i alternativu trávení volného času druhu „*homo consumens*“, by bylo zpozdilé. Nic na tom již nemění, že nás konzervativní myslitelé již před nástupem tohoto druhu distribuce varovali, by vše poučení neblahými zkušenostmi ze svých zemí.¹⁸ Do nákupních zón se postupně stahují typické „městské funkce“ (restaurace, banky, kina, sportoviště, ordinace lékařů apod.) a spirála závislosti spotřebitele na těchto centrech se tak dá-

le roztáčí¹⁹ a „tlaku systému“ podlehnou nakonec i ti, kteří je původně chtěli bojkotovat.²⁰

14 Podobně Scheelings, R., Wright, J.: „Sui generis“? An Antitrust Analysis of Buyer Power in the United States and European Union, 05-30, staženo 23. 11. 2009 z Social Science Research Network: http://ssrn.com/abstract_id=800886, str. 17.

15 Německý GWB úpravu subdominantní, ale významné tržní síly obsahuje a nevyvolává to problémy.

16 K tomu srov. též Bejček, J.: Může být účelem zákona samoučel? Právní rozhledy 2003, č. 11, str. 533 nsl.

17 Srov. práci cit. v pozn. 14, str. 29. Jako *pars pro toto* může svou jednoznačností a vyroceností sloužit odmítnutí takové regulace bulharskou komisí pro ochranu soutěže z 13. 7. 2010 v reakci na sdělení Komise z 28. 10. 2009 o lepším fungování potravinového řetězce. Konstatuje se v něm, že jde o otázky mimo ochranu soutěže, a tedy mimo působnost Komise. Koncept významné tržní síly zavedený v řadě států EU se v praxi podle tohoto prohlášení ukázal jako docela neefektivní. I zvláštní zákony o takové regulaci nesou s sebou riziko opačného účinku na malé dodavatele, které by měly chránit – totiž že supermarkety odkloní svoji poptávku do sousedních zemí s mírnější regulací a že budou preferovat větší dodavatele. Východisko vidí ve zvláštních zákonech o poctivé soutěži, v informačních kampaních a prosazování etického kodexu, jakož i v utváření profesionálních sdružení drobných dodavatelů chránících jejich kolektivní práva a pravidla soutěže (srov. http://ec.europa.eu/competition/ecr/brief/04_2010/bg_supermarket.pdf, staženo 15. 3. 2012).

18 Roger Scruton např. konstatuje pesimisticky, že „cenou za levné potraviny je ztřeštější svět, v němž se nedá žít“ (Scruton, R.: Globální ohrožení, EURO 1998, č. 8, str. 40). Obchodní řetězce, které se původně orientovaly na větší města, již před léty (po jejich obsazení) zaměřily k městům pod 5 tisíc obyvatel (srov. Kučera, J.: Přetopený kotel: komerční nemovitosti – expanze supermarketů, Hospodářské noviny z 22. 1. 2006, komerční příloha, str. 18).

19 Zatímco v r. 2001 fungovalo u nás 20 442 původních prodejen, v roce 2010 již jen 14 706. Zavřeny byly zejména malé obchody s plochou do 50 metrů čtverečních. „Český tradiční trh postupně vymírá. V poslední době v důsledku tlaku moderního obchodu, ale také vietnamských podnikatelů.“ (Srov. Novinky.cz z 2. 2. 2012, dostupné na <http://www.novinky.cz/ekonomika/257951-cesky-tradictni-trh-vymira-drti-ho-obchodni-retezce-a-podnikavi-vietnamci.html>).

20 Srov. Třešňák, cit. výše (sub 9), str. 15.

Rozvoj obchodních řetězců je evidentně jedním z projevů autonomního civilizačního samopohybu, jenž se vymkl kontrole a na nějž se konzumní společnost jej generující již adaptovala. Pokud přináší spotřebitelům výhody a ti již vyžadují a preferují nový způsob prodeje (*one-stop-weekly-shopping*) a stojí o další s ním spojené společenské funkce, nelze předepisovat (podle jakých kritérií?), že nejde o tzv. spotřebitelský blahobyt, jímž se zaklínají i doktríny a judikatura o ochraně spotřebitele a o ochraně soutěže.

Malí a střední dodavatelé se musejí tomuto trendu prodeje přizpůsobit a těžiště jejich ekonomiky se již dávno přesunulo do dodávek super- a hypermarketům a tito dodavatelé jsou na nich mnohdy životně závislí. To platí zejména v sektoru potravinářského zboží, kde z povahy věci nemá reálnou protiváhu konkurence virtuálních internetových obchodů, jako je tomu u trvanlivějšího spotřebního zboží. Hypotetický racionální spotřebitel zcela logicky hledá laciné a kvalitní zboží v optimálním poměru a prodávající se snaží takové zboží nabídnout a nutí svoje dodavatele k odpovídajícím obchodním podmínkám, z nichž těží jak distributoři („maloobchodní“ velcí prodejci), tak zprostředkovaně i spotřebitelé. Soutěž na straně nabídky se vyhocuje na samotnou hranu rentability dodavatelů; substituce prodejních cest je prakticky vyloučena nebo je možné přejít jen k jiným řetězcům s podobnými podmínkami. V právní rovině nelze řešit sociologicko-filozofické problémy orientace spotřebního chování²¹ ani činit právo nástrojem ideologie.²² Právní politika je jedním z reflexů boje mezi různými skupinovými zájmy.

Dílčí závěr je zcela nesentimentální: **výsledek tohoto zájmového vyvažování (či někdy spíše „přetahování“ a „přetlačování“) v otázce přípustnosti a obsahu regulace významné tržní síly bude záviset především na politické (lobbistické) síle zájmových skupin spotřebitelů, malých a středních dodavatelů**

21 Viz ironické konstatování, že „Cesta ke spáse vede jen skrze rozmach spotřeby“, resp. programatická naděje, že se „... zřekneme fetišismu neustálého růstu komerčních potřeb“, a že „Hyperkonzumní společnost dožije a ustoupí novým prioritám, novým představám o společenské existenci a o kvalitě života“ (srov. Lipovetski, G.: Paradoxní štěstí, Prostor 2007, str. 22–23).

22 M. Stropnický (Malá pomoc malým, Literární noviny 2009, č. 12, str. 9) vyjadřuje v souvislosti s navrhovanou úpravou v zákoně o významné tržní síle naději, že „krocení kapitalismu pozvolna začíná i u nás“.

23 Srov. Scheelings, R., Wright, J., v cit. práci, str. 30 nsł.

24 V poslední cit. prameni na str. 35 se uvádí, že podle výzkumů se platby za *category management* a za výhodné umístění zboží na regálech a v prodejních nepromítly ve zvýšení zisku řetězců, neboť byly přeneseny na spotřebitele v rámci soutěže mezi řetězci...

25 Dodavatelé značkového zboží, „které nelze nenabízet“ spotřebitelům, mají ve vztahu k řetězcům lepší vyjednávací pozici, ale na druhé straně jsou přímými konkurenty privátních značek řetězce, který přitom má k dispozici citlivé informace o marketingových, reklamních a dalších záměrech prodejců značkového zboží a může jim přizpůsobit svoji obchodní politiku.

26 Blíže viz Bejček, J.: Obchodní řetězce a právní problémy jejich činnosti, Obchodní právo 2000, č. 1, str. 9 nsł.

27 Jako vztah soutěžitelů, v jehož rámci vyjednávací pozice jednoho z nich mu umožňuje vstupovat do smluvního vztahu s ekonomicky závislým soutěžitelem za podstatně výhodnějších podmínek, než by tomu bylo bez takové vyjednávací pozice (srov. Petr. M.: Právní úprava tzv. ekonomické závislosti, Právní zpravodaj 2007, č. 5, str. 5). Je evidentní, že „definice“ je tautologická a nevymezuje vlastně vůbec nic; nicméně „relační“ charakter tzv. ekonomické závislosti (že záleží konkrétně na tom, mezi kým má existovat) je zřejmý. Slovenský pokus definovat tržní moc absolutními údaji o obratu řetězce (v Zákoně o obchodních refazcoch č. 358/2003 Zb.) narazil na odmítavé stanovisko Evropské komise kvůli diskriminačnímu vlivu na mezinárodní řetězce a Slovensko muselo svůj

a maloobchodních řetězců. Nejméně organizováni jsou tradičně spotřebitelé (o jejich lobby lze sotva hovořit a volební podpora jednou za čas se od této regulace určitě neodvívá). **Půjde tedy o silové poměry mezi politickými proponenty a zastánci zemědělců a potravinářů a na druhé straně velkých řetězců. Minimálním úkolem právníků by mělo být (při jakémkoliv výsledku této silové hry) nepřipustit alespoň úplné kontraproduktivní nebo neaplikovatelné právní nesmysly.**

5. PŘÍNOSY A RIZIKA „ŘETĚZCOVÉ“ DISTRIBUCE

Čistě ekonomické výhody²³ maloobchodní distribuce skrze velké řetězce jsou nesporné: úspory z rozsahu a z měřítka; nižší nákupní ceny díky těmto úsporám; možnost přenést tyto úspory do konečných spotřebitelských cen; snížení nákladů spotřebitelů na vyhledávání zboží; koordinace mezi nakupujícím a distributorem, jenž zajišťuje spotřebiteli simultánní zastupitelnost a komplementaritu zboží od různých dodavatelů; přenos poptávky spotřebitelů na velkoobchodní úroveň.

Obvykle se uvádějí i rizika: možnost řetězců nejen odrážet poptávku, ale též ji ovlivnit ve svém zájmu; možnost řetězců rozhodovat tak podle vlastní úvahy o dodavatelích; soutěž mezi dodavateli o prodejní prostor (obecně nebo o „prémiové umístění“ zboží), která může vést k (vynucenému) cenovému podbízení; na straně nabídky může být cenové podbízení doprovázeno „přeplácním“ řetězců silnějšími dodavateli za poskytnutí výhodnějších prodejních prostor a za zařazení jejich zboží do promočních akcí, což při dlouhodobém používání může ohrozit soutěž na straně nabídky;²⁴ jednostranná orientace na minimální nákupní cenu může vést ke snížení kvality zboží, což je jiná forma újmy spotřebiteli, která není kompenzovatelná nižší prodejní cenou zboží; vyšší pravděpodobnost zániku drobných dodavatelů; snížení pestrosti nabídky v důsledku výše uvedených postupů (újma spotřebitelů); redukce nabídky je vyšší, pokud řetězec používá vlastní soukromé obchodní značky a dodavatele závislého na prodeji přes tuto privátní značku řetězec odsuzuje do pozice dodavatele „no name“;²⁵ koncentruje se trh na nabídkové straně, zanikají pracovní místa s dalšími ekonomickými a sociálními důsledky...

6. OCHRANA SLABŠÍHO PODNIKATELE JAKO ETICKÝ IMPERATIV?

Ochranařská pozice ve prospěch tzv. slabšího je v naší mentalitě zakotvena asi silněji než v tvrdším a liberálnějším anglosaském prostředí a nemůže se přirozeně neprojevit v právním řádu. Spíše u nás převládá obava, abychom neopomněli zregulovat něco, co by se ještě zregulovat dalo, na rozdíl od mentality amerického zákonodárce, který je jat spíše obavou, aby nereguloval něco nadbytečně.

Obchodní transakce mezi rovnými neexistují – jde jen o idealizovanou fikci a nerealistický model.²⁶ Vyjednávací síla partnerů je vztahová záležitost a liší se případ od případu. Jde o legitimní nástroj konkurenčního boje. Ekonomická závislost jedné strany vztahu na druhé je úplně normální a námitky vznikají zejména v případě, že je trvalá. Odhaduje se spíše intuitivně. Pokusy pojem legálně vymezit²⁷ zatím nebyly úspěšné. Snad (kromě vytrvalé snahy lobbistů ze ze-

mědělské prvo- a druhovýroby) i proto byl tento pojem opuštěn a namísto něj se zavedl pojem „významné tržní síly“ jakožto de facto druhu jakési „dominance menšího významu“. Jeho vymezení objektivizujícími kritérii²⁸ převzatými z vymezení dominance podle ZOHS a doplněnými o absolutní obrátovou hranici (ale vztaženou jen k prodeji vágně naznačených zemědělských a potravinářských produktů) o mnoho více právní jistoty nepřineslo. Navíc²⁹ ona tržní síla má být relevantní jen v onom nejasně vymezeném sektoru prodeje potravinářských a zemědělských produktů.

Jeden (liberalisticko-fundamentální) úhel pohledu je ten, že smluvní svoboda umožňuje samozřejmě silnějšímu partnerovi vynutit si výhodnější podmínky pro sebe a pro své odběratele (spotřebitele). Je omezena obecnými soukromoprávními korektivami dobrých mravů, poctivého obchodního styku (obchodní slušnosti) a zákazu zneužití práva. Zákaz zneužití tzv. významné tržní síly umožňuje chránit slabšího (a mnohdy asi i méně způsobilého) soutěžitele a poškodit tak soutěž jako instituci (vyločit její selekční funkci), jakož i spotřebitele, který na nižší způsobilost dodavatele může doplácet zbytečně vyššími cenami. Je obtížné právně-politicky a ekonomicky zdůvodnit, proč právě v sektoru zemědělských a potravinářských dodávek je nutno podchycovat výchyly smluvní rovnováhy (zneužití smluvní síly partnerem, který není dominantem na trhu). Stát se tak snaží plošně zasahovat do soukromoprávních vztahů mezi obchodními partnery, aniž je to motivováno obavou o funkční soutěž. Tato velmi hrubá kontrola obsahové vyváženosti soukromoprávních smluv nahrazuje paternalistickým zásahem přirozený vývoj, potenciálně může škodit spotřebiteli a diskriminovat ty zdatnější dodavatele řetězců, kteří jsou schopni podílet se na úspěšném konceptu uspokojování potřeb spotřebitelů v nákupních řetězcích a podílet se na nákladech za účast na této možnosti.

Z opačného hlediska je argumentace smluvní svobodou považována za pokryteckou a iluzorní, pokud se používá v podmínkách jakéhosi „faktického“ dominantního postavení jedné smluvní strany, byť toto postavení není dominantní *de iure* (ve smyslu ZOHS). Výzva k tomu, aby se slabší účastníci dožadovali ochrany před soudy, se z tohoto hlediska pokládá za potměšilou, ne-li přímo škodolibou, protože obchodní řetězce by v takovém případě mohly beztrestně změnit dodavatele, a stěžovatelé by tak riskovali nejen dílčí hospodářskou ztrátu, ale mnohdy přímo svůj ekonomický zánik. Fakticky tedy dodavatelé, pokud chtějí i nadále dodávat řetězcům, nemohou jejich zneužívající praktiky odmítnout a nemají reálnou alternativu, protože takové praktiky uplatňují všechny obchodní řetězce.³⁰

Zdá se, že panuje společenská shoda na potřebnosti „nějaké“ úpravy³¹ účinně čelící agresivitě obchodních řetězců, podobně jako v řadě jiných států EU (Německo, Francie, Itálie, Španělsko, Portugalsko). Česká platná úprava narazila na dosti všeobecný odpor³² a setkávají se s ním i současné snahy o její změny.

7. CO JE VLASTNĚ „NÁKUPNÍ SÍLA“

Ona asymetrická pozice řetězce vůči jeho dodavatelům se nejčastěji pojmenovává jako nákupní síla (*buying power*). Vy-

jadřuje se jako způsobilost kupujícího stanovit ziskové ceny pod úrovní cen na soutěžním trhu,³³ resp. šířeji jako „schopnost kupujícího výrazně ovlivnit kupní podmínky z jiných důvodů, než je efektivnost“.³⁴ Jde ve skutečnosti o projev vyjednávací síly (*bargaining power*), a to na straně poptávky, jejímž znakem je schopnost způsobit jinému náklady nebo jej připravit o výhody, pokud druhá strana neučiní požadované ústupky.³⁵ V řadě případů se však jedná o přirozenou reaktivní protíváhu proti tržní síle na straně nabídky (*countervailing power*), jež může mít pozitivní dopad pro spotřebitele a může zvýšit efektivnost.³⁶ Jindy však může jít o projev mo-

zákon upravit. Komise vyčítila zákonu omezení hospodářské soutěže zejm. tím, že zákon definoval „ekonomickou sílu“ překročením určitého ročního obrátu (tedy podobně jako v českém zákoně č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle), což bylo podle EK diskriminační hlavně vůči velkým obchodním řetězcům a vytvářelo to překážky volnému pohybu zboží a služeb. Po novelizaci se na Slovensku „ekonomická síla“ vymezovala kvalitativně, ale nic neřikajícími slovy jako „pozícia prevádzkovateľa obchodného reťazca vo vzťahu k jej dodávateľovi“. Srov. <http://ekonomika.etrend.sk/ekonomika-slovensko/vladanovelizovala-zakon-o-obchodnych-retazcoch.html>, přístup 23. 3. 2012. Zákonem č. 172/2008 Zb., o neprimeraných obchodných podmienkach v obchodných vzťahoch, byl zrušen zákon o obchodných reťazcoch z r. 2003. Zákonem č. 140/2010 Zb., o neprimeraných obchodných podmienkach v obchodných vzťahoch medzi odberateľom a dodávateľom tovaru, ktorým sú potraviny (sektorovost namísto dřívější průřezovosti), byl zrušen zákon č. 172/2008 Zb. Dne 28. 6. 2011 byl zákon o nepřiměřených obchodních podmínkách bez náhrady zrušen s účinností k 1. 8. 2011, a to zákonem č. 207/2011 Zb. (za mohutných protestů zemědělsko-potravinářské lobby). Nová slovenská politická reprezentace v roce 2012 jeho znovuzavedení. Srov. Směr-SD avizuje aj znovuzavedenie zákona o obchodných reťazcoch: viz <http://video.sita.sk/video/servis/smer-sd-avizuje-aj-znovuzavedenie-zakona-o-obchodnych-retazcoch/24836-play.html>, přístup 23. 3. 2012. Jde zcela evidentně o politický, tedy zájmový, a nikoliv právní problém. Právní argumenty slouží jen jako nástroj legitimizující či delegitimizující protichůdné hospodářsko-politické skupinové zájmy.

28 Která neberou ohled na subjektivní úvahy, neboť „koncepte tržní síly není založena na zkoumání každého jednotlivého smluvního vztahu, k nimž mezi dodavateli a odběrateli dochází, ale na objektivní skutečnosti vyjádřené v zákoně obratem ve výši miliard korun“ (Výsledky šetření odboru kontroly tržní síly, www.compet.cz, staženo 12. 3. 2012).

29 Na rozdíl např. od ustanovení § 20 odst. 2–4 německého GWB, který je pojat jako obecný nástroj ochrany malého a středního podnikatelského stavu, a nikoliv jako sektorová (odvětvová) pozitivní diskriminace...

30 Tato argumentace je ovšem poněkud alibistická, protože v případě žaloby na nekalé soutěžní praktiky vedené vůči řetězci kolektivně (sdružením na ochranu soutěžitelů) by se nápravu dosáhnout dalo. Pohodlnější je ovšem mlčet a očekávat, že mlčení, resp. pasivita dodavatele v případě žaloby někoho jiného přinese mlčícímu výhodu; tedy „nepálit si prsty“ a „schovat se“ raději ev. až za kýžený zákon, za nějž žádný jednotlivý dodavatel přece „nemůže“.

31 Což uznávají i britičtí kritici úrovně stávajícího zákona – srov. Pelikán, R.: Zákon o významné tržní síle – legislativní „Dada“ směřuje do praxe, *Antitrust* 2009, nulté číslo, str. 34.

32 Srov. Luňáková, Z.: Zákon proti řetězcům nepomůže. Naopak. Hospodářské noviny z 3. 12. 2009, str. 1 (konstatuje se, že ZVTS bude mít úplné opačný efekt – zavádějí se nové, tzv. fixní či růstové nezakázané poplatky, řetězce přímo vyřazují menší dodavatele). Táž: Řetězce drtí dodavatele víc než dřívě, *Hospodářské noviny* ze 7. 4. 2010, str. 17 (nepovolené poplatky jsou nahrazeny jinými, tlak na cenu je vyšší než před zavedením zákona). Mařík, M.: Regulace obchodu je totální propadák, *Hospodářské noviny* z 3. 11. 2010, str. 16 (mj. se konstatuje, že prodej ve slevě – za podnákladovou cenu – je legitimním marketingovým nástrojem, který ZVTS nezakazuje: jde o formu výdaje na reklamu, funkčně rovnocennou případu, kdy obchodník použije část z tržby za výrobek prodaný dráž na reklamu, aby přilákal zákazníky; nižší cena zboží přímo na regále to splní rovněž). Slovenské peripetie, které zřejmě budou pokračovat, jsou popsány výše.

33 Srov. Chen, Z.: Defying buyer power, *The Antitrust Bulletin*, vol. 53, Summer 2008, str. 242.

34 Grimes, W.: Buyer Power and Retail Gatekeeper Power: Protecting Competition and the Atomistic Seller, 72 *Antitrust Law Journal*, 2005, str. 565.

35 J. Kirkwood podle cit. Chenovy práce, str. 244.

36 Srov. např. tzv. nákupní družstva, jež vyvažují svojí spojenou silou negativní důsledky dominance na straně nabídky.

nopsonního či oligopsonního postavení odběratele s nepříznivými účinky na efektivnost i na spotřebitele – může totiž vést ke zničující konkurenci mezi soutěžiteli na straně nabídky a v důsledku může jejich redukce poškodit i spotřebitele. Posoudit, zda jde o tu či onu možnost, resp. v jakém stupni, nelze určit plošně a sektorově (odvětvově – např. v obchodu s potravinami a zemědělskými produkty), ale jen v konkrétním případě na základě ekonomické analýzy. Určitou hypotézu podloženou empirií a údaji (že v poslední době silně vzrostla nákupní síla obchodních řetězců) vyslovit lze, ale bez hrubé a neadresné paušalizace. Údaje uvedené sub pozn. 3 nicméně potvrzují obecné přesvědčení, že asymetrie v obchodních vztazích velkých řetězců s dodavateli se vychýli-

la velmi podstatně a že vede k podstatnému transferu zisku z prvovýroby a zpracovatelského průmyslu ve prospěch distribuce potravinářských produktů.

Zvýšení blahobytu spotřebitelů (širší sortimentu, poměr ceny a kvality, míra inovace apod.) je přinejmenším sporné. Ze samotné největší blízkosti držitelů nákupní síly spotřebitelům nelze u obchodních řetězců na jejich co nejpřípřímnější snahu o blaho spotřebitelů prvoplánově usuzovat, byť se jejich nákupní síla projevuje v bezohledném tlaku na snižování nákupních cen, což vede k ostré cenové konkurenci mezi dodavateli řetězců.

Změny v nákupních návycích a životním stylu spojené se strukturální proměnou maloobchodní sítě³⁷ způsobily, že distribuční kanál v podobě velkoobchodních řetězců je pro úspěch většiny středních a větších dodavatelů zboží (byť zdaleka nejen potravinářského) dnes již nepostradatelný. To však neznamená, že nákupní sílu řetězců bychom měli apriorně hodnotit negativně, neboť ona může vést jak k efektivnosti, tak i protisoutěžnímu nebo vykořisťovatelskému chování.³⁸ Nákupní síla jako druh tržní síly je významná z hlediska ochrany soutěže, až pokud dosáhne hranice dominance, tedy způsobivosti soutěžitele chovat se ve značné míře nezávisle na jiných soutěžitelích nebo spotřebitelích. Potom také její dosažení odůvodňuje přistupovat k dominantovi v souladu s diskriminační doktrínou tzv. „zvláštní odpovědnosti“. Tato doktrína nemá ovšem opodstatnění u soutěžitelů, kteří dominantní postavení nezaujímají, tedy i u tzv. řetězců. A u nás žádný obchodní řetězec dominantní postavení na trhu vymezeném geograficky jako území ČR nezaujímá.³⁹

8. SOUKROMOPRÁVNÍ MOŽNOSTI ŘEŠENÍ

Pokud odmítneme předpoklaté nastavení obchodních podmínek v asymetrických vztazích prostřednictvím zákona (tak říkajíc „natvrdo“⁴⁰), zbývá možnost soudního modelování a korigování „správného obsahu“ neférové smlouvy. Na právní kultuře a tradici země závisí, zda soud bude nahrazovat „vadnou“ klauzuli v asymetrické smlouvě (uzavřené mezi účastníky ekonomicky závislými a tím, na němž jsou závislí) nějakou nejrozumnější podmínkou, nebo (punitivně) nejméně výhodnou podmínkou pro stranu, na níž jsou ostatní ekonomicky závislí, nebo podmínkou minimálně ještě tolerovatelnou.⁴¹

Posledně uvedená možnost (*ještě tolerovatelná úroveň*) zachovává maximální a ještě přijatelný rozsah výhody, kterou do smlouvy vtělila silnější (podmínky diktující) strana a je pro ni nejpříznivější (zachovává maximum ze smlouvy a zbavuje diktující stranu jen a pouze výhody onoho excessu). Podmínky (např. nepřiměřená cena) jsou stále jednostranné, byť pro slabší stranu ne tak špatné jako podmínky původní. Jde asi o optimum z hlediska vyvažování soukromých zájmů a formální svobody smlouvy se zákazem jejich zneužití. Jenže neférovost smlouvy nemusí znamenat jen závadu v distributivní spravedlnosti mezi stranami, ale může spočívat i v ohrožení celkového blahobytu⁴² a zájmu třetích stran.⁴³ U čistě distributivních nespravedlností by měla platit zásada minimalizace intervence, jinak by intervence mohla poškodit chráněnou stranu anebo i soutěžní prostředí.⁴⁴

- 37 Historicky velmi dekoncentrovaná maloobchodní síť se proměnila v odvětví ovládané malým počtem hráčů, kteří mají ve vztahu ke konečným spotřebitelům roli pomyslného vrátného (*gatekeeper*). Srov. Lücking, J.: Retailer power in EC competition law, in Annual proceeding of the Fordham corporate law institute, 2001, str. 467.
- 38 Srov. Bloom, M.: Retailer Buyer Power, in Annual proceeding (cit. výše), str. 412.
- 39 Srov. Petr, M.: Možnosti legislativního řešení problematiky tzv. obchodních řetězců, Informační list ÚOHS, 2008, č. 1, str. 14.
- 40 Typu mechanického stanovení lhůty splatnosti faktur, jak je obsahuje třeba příloha 2 zákona č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle...
- 41 Srov. Ben-Shahar, O.: Fixing unfair contracts, Stan. L. R., Vol. 63:869, April 2011, str. 869 nsl. Tuto situaci je možno ilustrovat na případech, kdy kupující nespůlnil povinnost a proti výši zajišťovacích sankcí (smluvní pokuty) uplatněných prodávajícím se bránil tím, že jsou zneužitím práva a že porušují dobré mravy. Přitom jde o projev zásady ekvivalence, pokud je určitá charakteristika závazku natolik významná, že si strany proto sjednají její „odstrašující“ zajištění. Autonomie vůle stran je v tomto ohledu nezdídká potlačena ve prospěch toho, kdo se – byť při vzniku závazku dobrovolně a bez vad vůle a vlastního intelektu s vysokým zajištěním souhlasil – ex post musí chránit před „nemravností“ zajištění. K tomu srov. např. rozsudek NS (33 Odo 96/2001 z 30. 4. 2002), který se týkal občanskoprávního sporu, tedy bez možnosti použití moderačního práva podle § 301 ObchZ. Konstatovalo se v něm, že „smluvní pokuta, jež výrazně převyšuje výši skutečně vzniklé škody, je nepřiměřená a pro rozpor s dobrými mravy neplatná“ (tedy *en bloc* – pozn. aut.). Smluvní pokuta musí podle rozsudku zahrnovat všechny škody, které lze rozumně v daném konkrétním vztahu s porušením určité povinnosti očekávat, musí mít dostatečnou, nikoliv však přemířněnou pobídkovou výši (jednalo se o smluvní pokutu ve výši 20 % z dlužné částky za každý započatý měsíc prodlení). Konstatovalo se, že soud nemůže podle § 544 ObčZ smluvní pokutu snížit, neboť ujednání o ní je v plné dispozici stran a moderační právo mu zákon nepřiznává. Dovolací soud rozsudek krajského soudu zrušil a vrátil mu jej k dalšímu řízení právě proto, že se dovolací soud nezabýval výši smluvní pokuty z hlediska dobrých mravů – rozsudek krajského soudu postrádal posouzení, zda výše smluvní pokuty nedosáhla intenzity způsobující neplatnost právního úkonu.
- 42 Srov. tamtéž, str. 896.
- 43 Pokud např. diktující strana prosadí extrémně dlouhou platební podmínku v neprospěch dodavatele, ten se může dostat do platební neschopnosti a může existenčně ohrozit sebe a i na sobě závislé partnery, což může vést k újmě na celkovém společenském užítku (blahobytu).
- 44 Jestliže např. ani zpracovatelé v potravinářském průmyslu neplatí svým dodavatelům ze zemědělské prvovýroby za zboží ve lhůtách 30 dní a kratších, ale obchodní řetězce jsou ze zákona povinny platit dodavatelům nejspoději v této lhůtě (a to i u zboží s pomalejší obrátkou, které leží na regálech i několik měsíců), mohou se odvrátit od dodavatelů, ve vztazích s nimiž musí dodržet tyto podmínky, a mohou zboží třeba dovážet odjinud. Taková platební podmínka ve prospěch dodavatelů může též zkrášlit soutěž, protože rozdíl v zákonem zaručené splatnosti od řetězců a volné splatnosti vůči zemědělským subdodavatelům vytváří u dodavatelů řetězců jakýsi bezúročný „polštář“, k němuž ti, kteří řetězcům nedodávají, nemají přístup, a jsou tak znevýhodněni. Navíc tuto výhodu mají i relativně velcí dodavatelé pro řetězce s významnou tržní silou, kteří však sami nedosahují obrátu 5 mlrd. Kč (nemají významnou tržní sílu), ale jejich vlastní subdodavatelé ze zemědělské prvovýroby jsou na nich ekonomicky závislí. Takové subdodavatele může takto zvýhodněný dodavatel (díky i několikaměsíčnímu rozdílu ve lhůtách splatnosti faktur) vykořisťovat zadržováním finančních prostředků, ač je sám od svého odběratele (řetězce) již má k dispozici. Dodavatel řetězce může mít i dominantní postavení, a přesto mu řetězec se stanoveným obrátem (a tedy tzv. „tržní silou“, která je jen slovem bez opory v realitě) musí platit v zákonem stanovené krátké lhůtě, a tím ještě dominantní postavení dodavatele posilovat.

Prosazení *nejméně výhodné podmínky* pro diktující stranu je naopak druhem trestu vůči diktující straně za její pokus vytěžít ze své pozice maximum a nezaslouženě bonifikuje slabší stranu jen z toho důvodu, že silnější strana „přehnalá“ svoji snahu o maximalizaci zisku, resp. jiných jednostranných výhod. Aplikace tohoto přístupu může pro diktující stranu znamenat riziko typu „všechno, nebo nic“. Tak například namísto sjednané nepřiměřeně vysoké smluvní pokuty nebude v soudním sporu přiznána smluvní pokuta ještě nejvyšší přijatelná, nebo tzv. „rozumná“, či „obvyklá“, ale prostě žádná – byť je to v rozporu s vůlí stran uzavřít akcesorické zajištění v této podobě a být si obě strany při jednání byly vědomy svých asymetrických vyjednávacích pozic.

Ambiciózní přístup vnášet do vadné smlouvy *ex post* jakousi *nejspravedlivější a nejvyváženější úroveň* se na první pohled jeví jako optimální z hlediska prvoplánově chráněné slabší strany. Diktující strana je zbavena nejen excesivní výhody nad ještě tolerovatelnou úrovní, ale výhody se rozdělují jaksi „nejrozumněji“ mezi strany. Je to však zavádějící; strukturální rozdíl v asymetrické vyjednávací pozici a vyjednávací síle stran se tím přece nesmaže, jen se přesune, resp. transformuje jinam a projeví se jinde ve smlouvě, resp. i mimosmluvně – zkrátka tam, kde je to přípustné.⁴⁵

Tržní a vyjednávací převaha se nepřestane prosazovat; na nejvyšší změni formu a zdokonalí „mimikry“. Je docela pravděpodobné, že bude přímá úměra mezi agresivitou zákonné intervence do smluvních vztahů a přesunem výhod z lepší vyjednávací pozice do zákonem nezasazených a světu skrytějších forem redistribuce užitek ve prospěch silnější smluvní strany. Přílišná rigidita a agresivita zákonné regulace též může silnějšího partnera od spolupráce se slabším úplně odradit. Liberálnímu a minimálně intervencionistickému přístupu odpovídá, že pokud by soud (nebo správní orgán) měl „opravovat“ vadnou smlouvu, měl by zaplňovat jen skutečné mezery ve smlouvě na úrovni minimálně tolerovatelných podmínek, jež se v maximálně přípustné míře podobají podmínkám podle reálné vyjednávací síly a jsou ještě výhodné pro silnější smluvní stranu.⁴⁶

9. VEŘEJNOPRÁVNÍ MOŽNOSTI

Vzhledem k tomu, že tzv. obchodní řetězce nemají u nás dominantní postavení a nepodléhají tedy zákazu zneužití dominance, ZOHS se neuplatní. **Veřejnoprávní úpravy, které se problematiky dotýkají, jsou obsaženy v ZVTS a CenZ. Oba zákony ale reálný vliv na chování obchodních řetězců vůči dodavatelům v praxi nemají a nepředstavují reálný regulativ chování.**⁴⁷

9.1 NÍZKÉ NÁKUPNÍ A PRODEJNÍ CENY PODLE ZÁKONA O CENÁCH⁴⁸

Zákon č. 526/1990 Sb., ve znění pozdějších změn a doplňků (zákon o cenách), stanovuje v § 2 odst. 3 mj., že *kupující* nesmí zneužívat svého hospodářského postavení k tomu, aby získal nepřiměřený (!) majetkový prospěch nákupem za cenu výrazně (!) nedosahující oprávněných nákladů nebo nižší, než je cena obvyklá v případě zneužití výhodnějšího postavení na trhu.⁴⁹ Týká se tedy potenciálně jedné ze skutkových

podstat zneužití silnějšího postavení obchodních řetězců vůči jejich dodavatelům, a to té nejčastěji vytýkané (prodej za podnákladové ceny). Pojmy se vymezují jen velmi obecně, ev. se definují jakýmsi „bludným kruhem“.⁵⁰ Zákonu přitom nevádí nejen to, že jde o nákup za cenu sjednanou, tedy dohodnutou projevem vůle obou stran (přičemž platí soukromoprávní korektivy pro ev. neplatnost smlouvy kvůli nedostatku svobodné vůle), ale navíc připouští, že cena vlastně podnákladová být může, ale nikoliv „výrazně“.

Hospodářské postavení není totéž co dominantní nebo monopolní postavení.⁵¹ Hospodářské postavení, kterého lze teoreticky zneužít, má tedy každý kupující, nikoliv jen dominant. Je však zřejmé z povahy věci, že nákupu za extrémně nízkou cenu se může domáhat jen takový kupující, jenž má vůči prodávajícímu určitou vyjednávací sílu; jinak by za tuto cenu k obchodu s ním prodávající nepřistoupil.

Přiměřenost hospodářského prospěchu nemá též dostatečně určitá kritéria. Počítá se vzhledem k vynaloženým investicím, resp. i k potřebě rozvojových investic budoucích? Jde jen o průměrnou míru zisku? A obecnou, nebo v daném odvětví? Proč má být kupující postižen za dosažení nízkonákladových vstupů, které je schopen promítnout do nízkých konečných cen? Pokud by se tento případ nepovažoval za do-

45 Srov. poslední cit. práci, str. 899. V českých podmínkách se např. řetězce uchylují k jednotné ceně, která již v sobě zahrnuje částku, která se nesmí vybrat ze zákonem zakázaných poplatků; nebo požadují skonto za zaplacení faktury před lhůtou splatnosti či sice zaplatí včas, ale pak si vezmou od dodavatele půjčku, kterou on se jim neodvážá odmítnout, atp. Platí se údajně i zákonem nezakázané poplatky, které plní funkci zakázaných (fixní, logistické, sortimentní, kooperační...).

46 Argumentace se nese v tomto duchu tamtéž (str. 905–906).

47 Ani po více než dvou a půl letech od nabytí účinnosti ZVTS nebylo podle něj vydáno ještě ani jedno pravomocné rozhodnutí ÚOHS (řízení jsou však v běhu). Ustanovení CenZ o zneužití hospodářského postavení byla využita jen párkrát za více než dvacet let.

48 Systematičtěji se této otázce věnují v práci Právní význam cenových vybočení (mimořádně vysokých a mimořádně nízkých cen), Právník 2009, č. 6, str. 592–630.

49 V době přijetí zákona o cenách, kdy se zárodky trhu teprve vytvářely a kdy ještě neexistoval ani zákon o ochraně hospodářské soutěže, nebylo špatné mít po ruce nějaký nástroj k zamezení evidentních excesů silných tržních subjektů, který by umožňoval zásah proti nim alespoň v oblasti cenové. Dnes působí toto ustanovení spíše jako antikvární ozvuk či neodstraněné „mateřské znaménko“ předchozího období cenové regulace. Jeho vágnost se blíží některým generálním klauzulím, které ovšem bývají zpravidla zpřesněny přímo v zákoně příklady a konkretizovány judikaturou.

50 § 16 zákona o cenách stanoví, že při posuzování toho, zda došlo ke zneužití hospodářského postavení při sjednání ceny, vycházejí cenové kontrolní orgány především z cenového vývoje na srovnatelných trzích, potřeby dosažení přiměřeného zisku, původní ceny a vývoje nákladů a dalších tržních podmínek hodných zřetele. Porovnání cenového vývoje na srovnatelných trzích je jedním z rozhodujících hledisek se zásadním významem pro úsudek o porušení cenových předpisů i pro výši případné sankce, pokud k porušení cenových předpisů došlo (rozhodnutí NSS ČR č. j. 6A 45/2000-27 z 21. 4. 2004). V § 2 odst. 5 písm. b) se uvádí, že za nepřiměřený majetkový prospěch kupujícího se pokládá, pokud ten nakoupí zboží za cenu výrazně (sic!) nedosahující oprávněných nákladů nebo nižší (nikoliv výrazně – pozn. JB), než je cena obvyklá, v případě zneužití výhodnějšího postavení na trhu. CenZ přitom vymezuje jen velmi obecně tzv. „výhodnější postavení na trhu“ (§ 2 odst. 4 CenZ) tím, že jeho nositel není vystaven podstatně (sic!) cenové soutěži. Nejde tedy o dominantní postavení na trhu a ÚOHS (jako nikoliv „cenový orgán“) by se takovým porušením CenZ nezabýval. Poslední novela CenZ představuje odklon od liberálního pojetí trhu a jeho fungování na tržních principech nabídky a poptávky zavedením povinnosti prodávat a nakupovat za cenu obvyklou.

51 Srov. rozsudek NSS Komp 3/2006-517, podle něhož se oba pojmy liší, přičemž „hospodářské postavení“, které má každý subjekt na trhu, není nijak blíže vymezeno. Pozdější zákon č. 403/2009 Sb., který „hospodářské postavení“ vymezil velmi podobným způsobem, jímž se vymezuje dominantní postavení, resp. tržní moc podle ZOHS, situaci dokonale zatemnil.

sažení nepřiměřeného prospěchu kupujícího (protože se o prospěch podělil se spotřebiteli), jaký je důvod postihu kupujícího v případě, že koupil za tutéž nízkou cenu, ale ponechal si např. vyšší část výnosů na budoucí investice a nepromítl je bezprostředně do nižších spotřebitelských cen? Zdá se, že jde o slepou uličku cenové regulace v tržních podmínkách.

Tzv. oprávněné náklady (myslí se samozřejmě náklady prodávajícího) jsou velmi neurčitým a těžko operacionalizovatelným konceptem. Náklady, které vynaloží na výrobu méně efektivní výrobce, jsou z jeho (!) hlediska oprávněné; pohled kupujícího je však určitě odchylný: jeho požadavek může znít, že nakoupí od prodejce zboží za nižší než prodejcem požadovanou cenu, jíž by kupující jinak dosáhl na trhu. Pokud prodejce souhlasí a za tuto cenu (byť pro něj ztrátovou) zboží prodá, jistě se vzpírá zdravému rozumu a citu pro spravedlnost, aby se později přisvědčilo jeho námitce, že kupující zneužil svého hospodářského postavení – on měl přece alternativu koupit jinde, zatímco neefektivní prodávající měl alternativu neprodat vůbec, a tedy v důsledku utrpět ještě větší ztrátu nežli při prodeji za „podnákladovou“ cenu. Náklady prodávajícího by nemohly být uznány jako oprávněné tím, že by se porovnávaly s náklady tržních konkurentů prodávajícího. Je však otázkou, proč má cenový úřad porovnávat náklady a jejich „oprávněnost“, když tuto funkci nezprostředkovatelně plní trh sám – on přece vyřadí ze hry ty, jejichž nákladová struktura neodpovídá poměrům.

Je sporné, zda dobrovolný nákup a dobrovolný prodej na základě platné smlouvy – byť za podnákladovou cenu z hlediska prodávajícího – může být zpochybněn z hlediska soukromoprávního.⁵² Smlouva bude zásadně platná, často též závazky z ní zaniknou splněním. Ovšem i soukromoprávní předpisy a některé předpisy veřejnoprávní zakazují⁵³ kontraktaci v rozporu s cenovými předpisy, takže v důsledku postupu, který je ex post cenovým orgánem označen za rozporný s § 2 odst. 3 zákona o cenách, může být smlouva prohlášena za neplatnou.

U zneužití hospodářského postavení prodávajícího prodejcem za nepřiměřeně vysokou cenu zahrnující neoprávněné náklady nebo nepřiměřený zisk⁵⁴ a u zneužití hospodářského postavení kupujícího nákupem za podnákladovou cenu přichází v úvahu relativní neplatnost smlouvy podle § 40a ObčZ.

Předpokládá se, že zákaz zneužití hospodářského postavení k narušení tržního prostředí uplatňováním podnákladových

cen bude vynutitelný (při překonání výše naznačených výkladových problémů) jen veřejnoprávně. Soukromoprávní sankce relativní neplatnosti smlouvy nebude použitelná:⁵⁵ kupující jako jedna ze stran vztahu nebude totiž mít proti nízké ceně námitky (a nebude důvodem neplatnosti ani dotčen) a rovněž též prodávající dotčen nebude a navíc by neplatnost sám způsobil, takže by se jí nemohl dovolat. Dotčené třetí osoby – konkurenti prodávajícího – se neplatnosti nebudou moci dovolat, protože jde o neplatnost relativní a ony stranami smlouvy nebyly. Eventuální soukromoprávní postih ze strany těchto osob na základě pravidel proti nekalé soutěži je teoreticky myslitelný; dosud však – pokud je nám známo⁵⁶ – nebyl použit.

Kromě soukromoprávních důsledků ve výše uvedených případech přichází v úvahu i peněžité sankce ze strany cenového orgánu (dnes ministerstvo financí). Bez podnětu by takové řízení v praxi zřejmě nebylo zahájeno.⁵⁷ Podání podnětu by ovšem mohlo znamenat takovou budoucí nevýhodu oznamovatele vůči prodejci, která by od oznámení spolehlivě odradila. Podání podnětu k zahájení řízení může být pro slabší (závislejší) stranu na trhu srovnatelně obtížné se soukromoprávní žalobou. Kupující by totiž mohl do budoucna odmítnout jakoukoliv spolupráci s prodávajícím oznamovatelem; pokud by kupující nebyl v dominantním postavení, nemohl by jej ke spolupráci donutit ani ÚOHS kvůli možnému zneužití dominance ve formě odmítnutí spolupráce.

Explicitní zakazy prodeje pod náklady jsou velmi sporné z hlediska ekonomického i právně-politického a jsou vázány na zneužití ekonomické závislosti obchodními řetězci. Stávající úprava v CenZ je pro regulaci přehnaně kořistnického chování řetězců sotva použitelná. Vždyť řetězci vyžadované nákupní ceny se vejdu do zákonného vymezení oně „obvyklé ceny“.⁵⁸

I při umělém zvýšení nákupní ceny se mohou nakupující s prodávajícími dohodnout na různých poplatcích za marketingovou podporu prodeje, které přesunou náklady na prodejce i při vyšší „obvyklé“ ceně. Cenová regulace přitom nemůže plošně zasáhnout do pletiva smluvních vztahů mezi prodávajícími a kupujícími. Rovněž náhradní způsob zjištění „obvyklé ceny“ (v případech, kdy ji na trhu nelze zjistit) náhradním kalkulačním propočtem je blouděním v kruhu, protože i onen propočet⁵⁹ se opírá o dlouhodobost, obvyklost a srovnatelnost – a ta se ovšem ustálila na těch cenách, které se uplatňují a na něž si kupující stěžují.

CenZ sice hovoří o tom, že obvyklá cena je možná jen v případě, že prodávající a kupující jsou na sobě navzájem *nezávislí* ekonomicky, kapitálově nebo personálně. To nelze považovat za vymezení pojmu ekonomické *závislosti*, ale jen za uvedení možnosti uplatnění tohoto nejasného konceptu. Jinak by to podle logiky CenZ totiž znamenalo, že u prohlášeného stavu ekonomické závislosti dodavatelů na obchodních řetězcích by žádná „obvyklá cena“ neexistovala; navíc by se asi dovozovalo, že jde v souladu s CenZ o trh, který je ohrožen účinky (sic!) omezení hospodářské soutěže, což je další důvod, proč cena obvyklá neexistuje. Dospěli bychom tedy ke stanovení nákupních cen podle kalkulačního propočtu, čili k cenové regulaci. Pokud vyloučíme mimoprávní hodnotově politické předpojatosti, zůstává i čistě právní

52 Srov. § 40a ObčZ (relativní neplatnost úkonu, který je v rozporu s obecně závazným právním předpisem o cenách), §§ 589, 634 a 877 ObčZ; dále § 758 odst. 1 ObchZ a § 3 písm. c) zákona č. 634/1992 Sb., v platném znění (zákon o ochraně spotřebitele), stanoví povinnost prodávat za ceny v souladu s cenovými předpisy.

53 Bělohávek, A.: Novela zákona o cenách – nepřímá novelizace OHS?, Právní zpravodaj 2005, č. 11, str. 10.

54 Srov. § 2 odst. 3 zákona o cenách, první věta.

55 Jak postřehl Pelikán, R.: Jak je to s novelou zákona o cenách, Právní zpravodaj 2006, č. 1, str. 16.

56 Srov. Petr, M. – Vavříček, V.: Úprava podnákladových cen v České republice, Právní fórum 2006, č. 10, str. 364.

57 Byť podle § 16 odst. 1 zákona o cenách cenové kontrolní orgány zahajují při porušení cenových předpisů podle § 15 řízení na základě vlastního zjištění nebo na základě oznámení.

58 Srov. § 2 odst. 6 CenZ.

59 Srov. § 2 odst. 7 CenZ.

pochybnost – můžeme se jen domýšlet, jak by dopadl spor o ústavnost takového postupu z hlediska zachování svobody podnikání a ochrany vlastnického práva.

9.2 ZÁKON O VÝZNAMNÉ TRŽNÍ SÍLE DNES (A MOŽNÁ V BUDOUCNU)

Ambicí (a ani v rozsahových možnostech) tohoto příspěvku není hodnotit stávající ZVTS a detailně komentovat jeho jednotlivá ustanovení. Předpis je navíc ve své nynější podobě předmětem ostré kritiky a signály z praxe nasvědčují tomu, že nepřinesl navrhovateli slibované výsledky; očekává se jeho zrušení ve stávající podobě. Protože politický tlak na úpravu chování obchodních řetězců přetrvává (a to i na evropské úrovni), je úplné zrušení bez náhrady málo pravděpodobné.⁶⁰ Jde spíše o to, **zda a s jakým věcným obsahem bude veřejnoprávní úprava nakonec přijata** (ale též v jaké podobě – zda jako dosud, coby samostatný zákon, nebo jako součást ZOHS a novela zákona o cenách). Protože stávající předpis velmi pravděpodobně již dlouho platit nebude, není účelné rozebírat⁶¹ jednotlivé kazuisticky uvedené zakázané praktiky a příkázaná chování, z nichž některé jsou přímo absurdní.⁶²

Obecnější a koncepční otázky však byly nedořešeny již ve stávající úpravě a úprava nová nese tato „mateřská znaménka“ stále. Především náš virtuální zákonodárce nemá koncepci a evidentně jen reaguje na špatně strukturované a voluntaristické lobbistické tlaky zemědělských prvovýrobců a zpracovatelů zemědělských produktů. V průběhu cca 12 let se u nás bez náležité teoretické opory používaly různé pojmy, od nichž se ale čekalo totéž: „nějaké zlepšení“ neúnosné situace dodavatelů obchodních řetězců; jde o pojmy „ekonomická závislost“, „nákupní síla“, „významná tržní síla“, „hospodářské postavení“, „výhodnější hospodářské postavení“.

V současnosti se diskutuje o zrušení ZVTS a o jeho náhradě novým zákonem nebo začleněním do ZOHS a částečně do CenZ. Do § 2 CenZ by měl být za odst. 4 vložen nový odst. 5: *Prodávající, který byl při nákupu daného druhu zboží ve výhodnějším hospodářském postavení,⁶³ nesmí nabízet, sjednat nebo vyžadovat, jestliže toto zboží prodává tak, jak jej získal od prodávajícího,⁶⁴ cenu nižší, než byla jeho nákupní cena, pokud tento zákon nestanoví jinak.⁶⁵* Toto ustanovení nemá podle mého názoru velkou šanci na to, aby reálně působilo v praxi. Podobně jako dosavadní úprava v CenZ o zneužití hospodářského postavení byla limitována nevolí cenového orgánu po aplikaci, nelze očekávat, že kvůli obchodním řetězcům se budou konat kontroly dodržování pravidla, které je tak pýthicky formulováno. Působnost ÚOHS, který není cenovým orgánem, by nebyla zakotvena (na rozdíl od nynějšího stavu podle ZVTS) vůbec.⁶⁶

Poslední legislativní návrhy ve společné gesci MPO a ÚOHS opouštějí pojem „významné tržní síly“ zavedený zákonem ZVTS a bez teoretické analýzy zavádějí pojem „významného ekonomického postavení“ (VEP), který se však od pojmu významné tržní síly nijak významně neliší.⁶⁷

VEP se má (podle návrhu) zkoumat podle kritérií používaných pro zjišťování dominance (zejm. hospodářská a finanční síla, vertikální integrace, překážky vstupu na trh), ale navíc platí vyvrátitelná domněnka, že VEP nemá soutě-

žitel, jehož tržby za prodej výrobků za poslední ukončené období na trhu ČR nepřesahují 10 mld. Kč (dnes podle ZVTS 5 mld.). VEP se přitom v návrhu pokládá za formu jednání, jíž může dojít k narušení soutěže – to je ovšem velmi náročná a přitom zbytečná podmínka, protože ochrana slabší smluvní strany (ať už je jí spotřebitel, nebo typicky dodavatel obchodního řetězce) nemá co do činění s ochranou soutěže. ÚOHS by musel vliv na soutěž u zneužití VTS (nikoliv jen negativní dopad na slabší stranu) dokazovat. Účelem regulace VEP není ochrana soutěže, a proto by měla buď být upravena jako dosud ve zvláštním zákoně, nebo by se musel rozšířit účel ZOHS.

Svou podstatou jde vlastně o ochranu proti nekalé soutěži a nepoctivým obchodním praktikám, nehledě na to, ve kterém předpisu je formálně obsažena. Je to vlastně veřejnoprávní ochrana proti nekalé soutěži; podobně třeba část zákona o ochraně spotřebitele chrání veřejnoprávními nástroji spotřebitele proti některým nekalosoutěžním praktikám vůči spotřebiteli (klamavým, diskriminačním, agresivním), a to bez ohledu na zakotvení možnosti soukromoprávní ochrany podle ObchZ či ObčZ.

Převedení konkrétních zákazů z evropské směrnice o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách do úpravy spotřebitelských smluv v ObčZ je *stricto sensu* úprava redundantní ke generální klauzuli proti nekalé soutěži, jež

60 Slovenský premiér Fico již oznámil záměr znovu zavést úpravu, kterou vloni zrušila vláda premiérky Radičové.

61 K některým z nich srov. Pelikán, R.: cit. práce.

62 Tak např. platební lhůta pro žádného dodavatele nesmí být delší než třicet dnů od data dodání (byť je třeba dodavatel dominantem a jde o zboží nízkooobrátkové). Sankce z prodlení jsou splatné bez toho, aby bylo třeba je připomínat (tedy účtovat?). Je stanovena bezvýjimečná povinnost uzavírat a měnit smlouvy písemně a stanoví se závazná struktura každé smlouvy. Odběratel nesmí kromě výjimek prodávat (nebo dokonce i jen oznámit, že bude prodávat) výrobek za nižší než nákupní cenu. Odběratel nesmí náhle přerušit stabilizovaný obchodní vztah bez splnění stanovených podmínek (ale podle § 4 to nesmí učinit jen „soustavně“, a *contrario* tedy v jednotlivém případě ano?). Odběratel nesmí vystavit (ani smluvně?) dodavatele podmínkám úhrady, které jsou zjevně zneužívající vzhledem na správnou (!) praxi a obchodní zvyky (aniž se řeší, co činit v případě, že se ty letité obchodní zvyky a „správná praxe“ neshodují). Odběratel nesmí započíst svoje pohledávky za dodavatelem bez předchozího písemného souhlasu dodavatele. Odběratel nesmí zakázat smluvní straně postoupení pohledávek, které má vůči němu (aniž se řeší, zda i smlouva o zákazu postoupení pohledávek je zákazem a jaký právní „bevyznam“ by měl jednostranný zákaz). Odběratel nesmí mít možnost výměny zboží s výjimkou prokázaných vad a (?) reklamací (a to ani kdyby se na takové možnosti strany dohodly). Odběratel nesmí automaticky (?) profitovat z příznivějších podmínek, které obchodní partner schválil konkurenčním podnikům (takový „automatismus“ může být přece jen výsledkem dohody – takže dohoda o nediskriminaci, která prospívá soutěži na straně poptávky, se zakazuje?). Zákon v příloze č. 6 kodifikoval jiné *zvyklosti* v dodavatelsko-odběratelských vztazích (sic!), čímž jim odňal povahu zvyklostí a na druhé straně vytvořil prostor pro zpochybnění skutečných zvyklostí, které nebyly zákonem podchyceny.

63 Což je druh nejasného „hospodářského postavení“, ale evidentně něco jiného než „významné ekonomické postavení soutěžitele“ podle návrhu novely ZOHS, které má být synonymem dnes v ZVTS použitého pojmu „významné tržní síly“...

64 Bude tedy stačit, když se zboží přelepi jinou značkou nebo jinak zabalí?

65 V navrhovaném § 2a) CenZ se opisují důvody pro přípustnou „podnákupní“ cenu z přílohy č. 4 ZVTS, který se navrhuje zrušit.

66 Jako by se navrhovatel řídil devizou „Nefunguje to? Tak to zakažme ještě jednou!“

67 V návrhu nového § 11a ZOHS se píše, že „ve významném ekonomickém postavení je soutěžitel ... který nezaujímá dominantní postavení... a který má možnost využít významné ekonomické postavení k získání vlastního prospěchu na úkor soutěžitelů nebo spotřebitelů“. Čili jinými slovy: v tomto postavení je ten, kdo má možnost (!) využít svoje postavení k něčemu, co je vlastní podstatou obchodu.

je pro svoji obecnost a neurčitost jako opora pro nárok spotřebitele vůči obchodníkovi prakticky nepoužitelná. Obdoba platí o generální klauzuli proti nekalé soutěži jakožto nástroj proti jednostranným obchodním podmínkám řetězců proti jejich dodavatelům; k obecnosti generální klauzule přistupuje ještě faktor ekonomické závislosti dodavatele na řetězci, jenž soukromoprávní cestu nápravy *de facto* vylučuje. Paradoxně přitom zneužití ekonomické závislosti (jakožto jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže) může naplnit skutkovou podstatu generální klauzule proti nekalé soutěži.

Analogicky lze říci, že i CenZ v § 2 odst. 3 zákazem zneužití hospodářského postavení chrání slabší stranu před nekalou cenotvorbou a zakotvuje tedy jakési obecné mantinely poctivého obchodního styku. Ačkoliv je tedy vydírání podnákladovou cenou postížitelné již dnes jak nekalosoutěžně, tak podle CenZ, chce se řešení docílit tím, že se totéž explicitně zakáže do třetice ještě jednou v dalším zákoně...

Od veřejnoprávní metody se zřejmě očekává, že bude jakýmsi „zesilovačem“ úpravy soukromoprávní, jejíž uplatnění naráží především na informační a mocenskou asymetrii a na závislost slabší strany, kvůli níž se praktikám uplatňovaným silnější stranou soukromoprávně nebrání.

Podobná asymetrie informací a moci jako mezi obchodníkem a spotřebitelem je pozorovatelná i ve vztahu mezi drobnými dodavateli a řetězci. Není tedy z hlediska praktické prosaditelnosti zákazu excesů nepochopitelná snaha upravit ochranu proti nekalé soutěži třeba v jiném a veřejnoprávním předpisu. Pak však není důvod předstírat, že účelem je ochrana soutěže, když tím skutečným účelem je ochrana slabší strany a obsahová kontrola „správnosti“ asymetrických smluv. Není ovšem potom korektní a konzistentní „znásilňovat“ proto ZOHS bez úpravy jeho účelu (že nejde jen o ochranu soutěže) a bez rozšíření působnosti ÚOHS o ochranu slabší strany, anebo přijímat nevyhnutelné a kontroverzní ZVTS s deklarací, že zneužití VTS musí mít za cíl nebo účel podstatně (!) narušení hospodářské soutěže na relevantním trhu.

68 Specializovaného na výsek podnákladových cen uplatňovaných při zneužití hospodářského postavení, resp. ekonomické závislosti. Tuto roli přijal německý Bundeskartellamt již dříve, když dokonce konstatoval, že nechrání soutěžitele, ale soutěž, která je nekorektně omezována poškozováním středních podniků. Zatímco hmotný užitek podnákladových cen je pro spotřebitele nejen přechodný, ale i zanedbatelný, omezování soutěže je trvalé a citelné. Jde o to, aby samostatní podnikatelé nebyli vytláčováni z trhu nekorektní cenovou strategií velkých podniků, ačkoliv by v korektní soutěži obstáli (srov. <http://www.bundeskartellamt.de/wDeutsch/Missbrauchsaufsicht/misbrauchsaufsichtW3DnavidW2657.php>, přístup 8. 9. 2000.

69 A ne jako ve zrušeném slovenském zákoně č. 145/2010 Zb., o neprimeraných podmínkách v obchodních vztazích mezi odberateľom a dodávateľom tovaru, ktorým sú potraviny. Ten obsahuje nebezpečně podrobný výčet „nešvarů“ (který navíc ani není demonstrativní). Ke všemu se ještě mocí zákona činí z etických závazků v obchodních vztazích právní povinnosti – v § 5/2 zákona se stanoví, že dnem přistoupení účastníka obchodního vztahu k etickému kodexu se etický kodex stává pro tohoto účastníka závazným...

70 Bejček, J.: Obchodní řetězce a právní problémy jejich činnosti, Obchodní právo 2000, č. 1, str. 11.

71 Analogicky dřívější úpravě zákazu kartelových dohod u § 6 odst. 2 písm. c), bod 2. ZOHS ve znění zákona č. 340/2004 Sb. (později vypuštěno): vynětí ze zákazu dohod omezujících soutěž se netýká dohod, byť by byly bagatelní, jestliže je souborem těchto dohod omezen přístup na trh soutěžitelům, kteří nejsou účastníky těchto dohod tvořících soubor a hospodářská soutěž na tomto trhu je podstatně narušena kumulativním účinkem paralelních sítí podobných vertikálních nebo smíšených dohod uzavřených pro distribuci stejného, srovnatelného nebo zaměnitelného zboží.

72 § 20 GWB, novelizované odst. 3 a 4 s účinností novel od 1. ledna 2013.

Vždyť když – jak se obecně tvrdí – ony nepřijatelné nátlakové praktiky uplatňují vůči dodavatelům všechny řetězce (aniž by se dopustily postížitelné kartelové dohody), takže přechodem k jinému partnerovi si dodavatel „nepomůže“, ostrá soutěž mezi dodavateli o odběratele tím narušena ani ohrožena není. Na straně poptávky mezi řetězci se též o narušení soutěže nejedná a též mezi řetězci a jejich dodavateli panuje ostrá soutěž, z níž může těžit i konečný spotřebitel.

Pokud se tedy nakonec politicky prosadí ono výše zmiňované „řešení na třetí pokus“ formou změny ZOHS a CenZ, bude se muset ÚOHS smířit s rolí cenového orgánu,⁶⁸ kterou dosud striktně odmítal, a bude se asi muset rozšířit jeho působnost o ochranu (malých a středních) soutěžitelů.

10. ZÁVĚREM – NĚCO JAKO „EKONOMICKÁ ZÁVISLOST“ EXISTUJE, JEN JI NEUMÍME DEFINOVAT (COŽ ALE NENÍ NUTNÉ)

Zásadní je zjištění, že živnou půdou pro formování nevyváženého smluvního vztahu je *ekonomická závislost*. Je obsažena i ve zneužití dominantního postavení, kvůli němuž u slabšího ona ekonomická závislost na dominantovi vznikne. Tržní síla je podružná. Narušení hospodářské soutěže na trhu a ochrana slabší smluvní strany spolu vůbec nemusejí souviset. V konkrétním případě nemusí být odběratel ekonomicky závislý ani na partnerovi v dominantním postavení, a v jiném případě může být jiný odběratel ekonomicky závislý i na partnerovi subdominantním. Proto je vhodné uvažovat o „ekonomické závislosti“. Ať už by „definice“ ekonomické závislosti byla obsažena v zákoně, nebo (raději) byla ponechána doktríně, judikatuře a principu legitimního očekávání (podobně jako pojmy „dobrých mravů“ nebo „dobrých mravů soutěže“, „poctivého obchodního styku“ apod.),⁶⁹ poskytovala by východisko a jakousi „zálohu“ pro veřejnoprávní vymáhání férovosti v obchodních smlouvách tam, kde by soukromoprávní ochrana nebyla reálně vyjitelná.

Dřívější návrhy⁷⁰ na užší pojetí geograficky relevantního trhu, které by umožnilo zachytit prostředky antimonopolního práva praktiky velkých řetězců coby dominantů na těchto újeji vymezených relevantních trzích, nebyly rozpracovány.

Při aplikaci tzv. „více ekonomického přístupu“ by se dalo uvažovat i o analogii „kolektivní kvazidominance“ na takto geograficky újeji vymezených relevantních trzích, ev. i o kumulativním efektu sítě subdominantů.⁷¹

Řešením by mohlo být i zakotvit ekonomickou závislost jako konkrétní relativní vztah, který však není předurčen ani sektorově (potravinářství a zemědělství), ani strukturálně (omezení jen na dodavatele), ba ani stanovitelný absolutními údaji o obratu či relativními údaji o tržním podílu. Ekonomickou závislost (a ani ekonomickou sílu) nelze vyjádřit ani jen procentním podílem na trhu, ani absolutním obratem.

Podobný přístup se uplatňuje v SRN – tamní zákon o ochraně soutěže⁷² do konceptu dominance kvůli ochraně dodavatelů před obchodními řetězci nezasahuje, ale prohlašuje (formou velmi obecné generální klauzule), že vůči malým a středním soutěžitelům nesmí podniky využívat svoji větší tržní moc k tomu, aby takové soutěžitele nespravedlivě omezovaly. Takovým omezováním je zejm. situace, kdy se od malého ne-

bo středního soutěžitele požaduje u potravin nižší prodejní cena, než za niž ji podnik dále prodává, nebo u jiného zboží a služeb nikoliv jen příležitostně, nebo kdy podnik požaduje od malého a středního soutěžitele, s nímž soutěží na podřazeném trhu, cenu za dodávku zboží nebo služeb, v nichž si konkurují, která je vyšší než cena, za niž on sám na takovém trhu nabízí, není-li k tomu objektivní důvod.

Obecnost úpravy a rozšíření její působnosti z dominantních soutěžitelů na všechny (tedy bez ohledu na jejich velikost) by měly vést podle vůle zákonodárce k ochraně před zvýhodňujícími obchodními podmínkami pro všechny, kteří jsou na soutěžiteli požadujícím takové podmínky závislí.⁷³ Šlo o reakci na změnu v mocenských poměrech mezi dominantními průmyslovými podniky a vysoce koncentrovaným obchodem, které se měnily již od 80. let minulého století. Kromě obecnosti dosahu ani obecnost formulace přitom nevyvolává v Německu obavy, že by se nespravedlivé smlouvy nedaly ze strany malých a středních podniků napadnout.

Tento obecný přístup v podobě generální klauzule naplňované zejména judikaturou je vhodnější než těžkopádná „pojmoslovná akrobacie“⁷⁴ nebo nesmyslná kazuistika.⁷⁵ Má v sobě prv-

ky toho, čemu se v širším kontextu říká „*effet utile*“ a co směřuje k rozumné a co nejefektivnější legální realizaci práva.

✦ Autor je vedoucím katedry obchodního práva PF MU v Brně.

Příspěvek byl připraven pro XX. karlovarské právní dny, které se konaly 7. až 9. června 2012.

73 Srov. Ritter, S.: Regierungsentwurf zum Gesetz zur Bekämpfung vom Preismisbrauch im Bereich der Energieversorgung und des Lebensmittelhandels, WuW 2008, No. 2, str. 143.

74 Ve stávajícím ZVTS nebo i v navrhované úpravě VEP (v návrhu demonstrativních skutkových podstat) se např. rozvíjí rádooby sofistickovaná hra s mysteriózními pojmy „nepříměřený“, „zjevně nepříměřený“, „zjevně nepříměřený ve vztahu k hodnotě“, „zjevně nepříměřený bez objektivního ospravedlnění“...

75 Jako např. v § 4 slovenského (momentálně zrušeného) zákona č. 140/2010 Zb., který obsahoval tak zjevně ekonomické nelogičnosti, jako je zákaz plateb za využití distribuční sítě odběratele, za umístění zboží na určitém místě v provozovně odběratele, za spotřebitelský a tržní průzkum prováděný odběratelem; dále předepisoval nejvýše třicetidenní lhůtu splatnosti faktury, zakazoval financování propagačních akcí odběratele dodavatelem, provedení vzájemného zápočtu pohledávek z obchodního vztahu bez předchozího písemného souhlasu dodavatele atp.

Dva problémy s datovými schránkami

JUDr. VÁCLAV VLK

Musím celkem upřímně na začátku předestřít, že datové schránky jako povinnou doručovací adresu považují za špatný krok, stejně tak jako ústup od papíru k ploše obrazovky. Jsem přesvědčen, že úsilí a snaha něco změnit,

vložené do souznění politického programu a skupin skutečných odborníků, kteří e-justici podpořili – neboť její součástí datové schránky jsou, nechalo prozatím v základech svého dobrého úmyslu skrytý vir, který může vypuknout jako epidemie. Rozhodně však bude kosit náhodné oběti silou viru Ebola, koho schvátí, toho zahubí. Jsa původním vzděláním technik, mohu si dovolit převést věc na příklad, dle mého soudu, nejbližší.

Cesta změny a faktické unifikace písemností a jejich doručování do nové podoby, tj. změnou substance, technického prostředku existence, přenosu a zachování, se musí dít násilnou formou. Jde o unifikaci nepochybně potřebnou z hle-

diska modu provedení přechodu. Je to jak s metrickým závitem, prostě nelze mít deset úhlů stoupání a rozměrů pro jednu věc. Na území jednoho státu či společenství států je třeba zvolit den D, zavelet a spustit. Je to jak se řízením aut, jezdí se jeden den vlevo, druhý den už napořád vpravo. Nic nelze dodat. Unifikace a její násilné, vnesené provedení jsou předpokladem vývoje vysoce organizované společnosti, a to bez ohledu na fakt, že unifikace a jednotné nové technické řešení dané věci nemusí být vždy to nejlepší.

Musím odbýt mávnutím rukou námitky, že papír je papír a ne nestálá věc jako disk počítače. Jistě, ovšem pak jsou nejtálejší kamenné tabulky a nevhodnější platit rovnou zlatem. To je podružná věc. Stejně tak otisky časových razítek, formáty PDF atd.

Všechny tyto technické podružnosti jsou závislé na čase, s ohledem na vývoj výpočetní techniky je více než zjevné, že to, co dnes vadí většině uživatelů, tedy co bude s budoucností ukládaných technických dat, tiše technici a autoři prosazované novely ignorují a uživatelé se děsí zbytečně. Je smutná pravda, že vývoj v technice je tak rychlý, že kupříkladu dnes sice má doma každý VHS a staré video, ale v životě se už na nic nepodívá, neboť všichni koukají na DVD, která jsou tiše vytlačována blue rayem a internetem. Tudíž v tomto smě-

ru nemá smysl se obávat, život si cestu najde. Fascinující je však, jakým způsobem předkladatelé zákonné úpravy a její věrozhodnost tyto evidentní praktické problémy ignorují.

Dostáváme se však k meritu věci. **Datové schránky s sebou nesou dva doposud neřešené problémy, s nimiž se podle mého názoru právní teorie není schopna vypořádat.**

První problém je problém změny v doručování zprávy – písemnosti adresátovi. Pamatujme si, že od okamžiku zavedení datové schránky není listina soudu doručena okamžikem, kdy byla odeslána, ale okamžikem, kdy byla soudu doručena. **Tento problém, kdy je zcela nově v našem právu přenášena odpovědnost za doručení přímo soudu na osobu odesílající, je klíčovým z hlediska praktického.**

Povinnost doručovat věc přímo soudu, tedy stav, kdy je podání doručeno, až když se v rukou soudu nachází, není ničím novým, řada právních systémů tento způsob doručování má a pouze v naší zemi se rozvinula praxe, že tuto povinnost za nás přebírá pošta, tedy třetí subjekt. **Nyní se tato odpovědnost vrací zpět do rukou odesílatele. Je to změna naprosto zásadní ve vztahu k uplynulým letům, nikoli však změna směrem, který právo nezná. Je však odrazem skutečné změny, která staví otázku datových schránek do neznáma, do pole působnosti práva doposud neřešeného.**

Při jakémkoli způsobu doručování v právu se vždy vychází z územní svrchovanosti státu, z faktického panství státní moci nad omezeným, přesně určeným a daným územím, které v míře maximálně možné stát zná, ovládá a nad kterým má svrchovanou moc. Jednotlivé státy, v rámci jednání před svými soudy, vždy respektují a vykonávají a jsou schopny mocensky vykonávat správu nad svým územím, tedy nad poštovním úředníkem, nad osobou, která jde k soudu, zajistit jí bezpečnost, vyřešit otvírací hodiny atd. Bohužel v případě internetu je tomu zcela jinak. Jedná se o území, které není svrchovaným územím jednotlivých států. Ani sdružení států či snad dokonce jakékoli jiné podobné organizace. Jedná se o teritorium, které nejenomže stát není schopen ovládat, ale ani jeho existenci popsat. Ne nadarmo se totiž používá v tomto směru označení virtuální realita a virtuální svět. **Veškeré praktické problémy, které vyplývají z možných závad doručení, vycházejí z principu absolutní teritoriální nesvrchovanosti nad prostředím internetu každého konkrétního státu, včetně České republiky.** Protože stát není schopen na území, na kterém se nacházejí servery, přes které datové zprávy putují, vykonávat moc; uvědomme si, že odesílání a připojování se neděje vždy přes území České republiky a navíc toto území České republiky není vůbec chráněno proti vstupu z cizích území nebo z území virtuálního, tedy neznámého. Takže docházíme do situace, kterou můžeme popsat zhruba takto:

Přes hluboký černý les, v němž žijí zvířata a bytosti, které neznáme, musíš, milý poddaný, doručit svoji listinu do sídelního města. Naše moc sahá na Tvůj dům a na sídelní město. Na hluboký černý les nikoli. Jak to uděláš, nás nezajímá. Tento požadavek činí právní řád značně nestálým. **Základní chybou tedy je nedostatek teritoriální ochrany nad internetovým prostředím, který vhání uživatele do zcela neřešené situace.** Odpověď, která by tento právní problém vyřešila, jsem nezaznamenal. Trpkou ironií zůstává, že zákonodárce sice

schránky jako povinnou doručovací adresu zřídil, ale odesílání jejím prostřednictvím nenařizuje – trochu ve stylu Werichovy pohádky Královna Koloběžka – tedy že by si zákonodárce sám nevěřil? Anebo si pohodlnost zařizuje jen pro sebe? (viz článek Dany Prudíkové a Františka Korbela „Datové schránky tři roky poté: praktické zkušenosti s jejich používáním“ v *Bulletinu advokacie* č. 5/2012, ze kterého jasně vyplývá, že fyzické osoby – tedy i advokáti mohou podání stále učinit i poštou, i po zavedení datových schránek).

Domnívám se, že žádné řešení neexistuje, neboť je buď třeba zcela opustit teritoriální koncepci, ikonu svrchované státní moci, nebo ji ve vztahu k virtuální realitě zcela nově definovat. Bez tohoto řešení základního problému není možno považovat komunikaci po internetu, pokud jde o povinnou cestu přes černý les, za jistou v souladu s požadavky na pravidla spravedlivého procesu a obecně výkonem právního řádu a právního prostředí v naší zemi.

Dovolím si na tomto místě připomenout preambuli ústavy našeho státu „*my občané ČR v Čechách, na Moravě a ve Slezsku*“ a dále pak čl. 1 „*Česká republika je svrchovaná, jednotná a demokratická právní stát*“ a klíčový čl. 11 „*území České republiky tvoří nedílný celek, jehož státní hranice mohou být měněny jen ústavním zákonem*“. Nejsem přeborníkem na legislativu ani geniálním vědcem v oboru ústavního práva, avšak už i z těchto zmiňovaných ustanovení našeho základního právního pilíře, základů naší právní soustavy, je zřejmé, že území internetu není územím České republiky a netvoří s ní nedílný celek, nemá žádné státní hranice a ani není tvořeno občany České republiky v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Moc státu na území internetu nedopadá. **Přesto nás stát nutí na území internetu jednat, přes území internetu doručovat a území internetu využívat. To je hlavní chybou datových schránek.**

Abych snad neskončil úplně temně, dovolím si podotknout ještě jednu doušku. Současná doba má jeden základní rys. Geniální možnosti komunikace, které nám umožňují zůstat on-line 24 hodin denně, 365 dní v roce, nás ženou do vysokého stresu a přestávají nám umožňovat rozlišovat, zvláště u těch, kteří se žijí duševní prací, okamžiky, kdy se jedná o náš volný čas a kdy se jedná o dobu pracovní. Tak datové schránky slouží jako nástroj mučení občanů vlastního státu. Pěkně v pohodlí úřadů nutí advokáty, aby byli neustále k dispozici, protože doručeno máme bez ohledu na sobotu, na neděli, na naše volna, na svátky, lhůty běží tím, že zpráva do datové schránky dorazí. Mnoho vypovídá o našem právním řádu a účtě poslanců, a ostatně i tvůrců toto právního předpisu k ostatním, že jim znemožní odjet na dovolenou, slavit s rodinou vánoční svátky a jednat jakýmkoli jiným způsobem. Co tak strašného by se stalo, kdyby v zákoně bylo stanoveno, že advokát může po přesně vymezenou dobu svoji datovou schránku zmrazit a lhůta pro doručení začne běžet až od okamžiku, kdy se vrátí z dovolené. Nestalo by se nic, bylo by však jenom potřeba používat obyčejnou lidskou slušnost. Můžeme to však po zákonodárném sboru a autorech novely chtít?

✿ Autor, advokát v Praze, je předsedou sekce pro vnější vztahy ČAK.

Autor jako člen statutárního orgánu obchodní společnosti

JUDr. JAN TULÁČEK

Autor díla (ve smyslu autorského zákona, dále „AZ“) může být samozřejmě současně členem statutárního orgánu (jednatel, členem představenstva či dozorčí rady apod.) obchodní společnosti, existující podle obchodního zákoníku. V této dvojediné roli se však může ocitnout v určitých situacích, jejichž právní řešení nebylo dostatečně popsáno. **Mohlo by jít o kolizi autorských práv, osobnostních a majetkových, podle autorského zákona (hlavně § 11 a 12 AZ), s ustanoveními obchodního zákoníku o povinnostech a odpovědnosti člena statutárního orgánu obchodní společnosti?**

Autorská činnost je pojímána v rámci českého práva jako činnost sui generis. To se projevuje mimo jiné ve svobodě autorské činnosti při souběhu s jinými činnostmi. Žádná inkompatibilita zde neexistuje. Žádný zákon neomezuje autorskou činnost lidského individua. Žádným soudním rozhodnutím nemůže být nikdo zbaven možnosti autorsky tvořit. I když je člověk zbaven způsobilosti k právním úkonům, může být ve smyslu AZ autorem.

Podle autorského zákona je autorem fyzická osoba, která vytvořila dílo (viz § 5 AZ). Je to fyzická osoba jakákoli, tedy každý člověk, jenž vytvoří dílo, se stává automaticky autorem, bez dalšího povolení, registrace, hodnocení, zkoušení – prostě bez jakékoli další podmínky. Každý autor má podle autorského zákona nezadatelná osobnostní a majetková práva. Slovo nezadatelná znamená, že jich nemůže být žádným způsobem zbaven. Nemůže jich být zbaven žádným úředním rozhodnutím, včetně rozhodnutí soudního, nemůže jich být zbaven rozhodnutím svého zaměstnavatele nebo rozhodnutím svých společníků ve firmě a nemůže se jich zbavit ani sám na základě dobrovolného jednostranného prohlášení nebo dobrovolně podepsané smlouvy. (Pосkytnutí práva dílo užít podle § 11 AZ neznamena vzdání se autorského práva.)

Autorskou tvorbu nelze obvykle naplánovat tak jako běžnou obchodní, pracovní nebo třeba sportovní činnost. Autora to prostě někdy „popadne“ a dílo vytvoří. Tak se může stát autorem zničehonic předseda představenstva akciové společnosti zabývající se šířením autorských děl – třeba nakladatelskou činností. Anebo předseda představenstva akci-

ové společnosti zabývající se produkováním hudebních děl může napsat pár pěkných písniček. Pokud se svým dílem nic nepodnikne, pokud se nerozhodne k jeho zveřejnění, nic se neděje. Ale co když, jak to autoři dělávají, dílo bude chtít zveřejnit? Bude vázán vztahem ke své obchodní společnosti?

Právě proto, že autorská činnost je činností sui generis (viz výše), nelze jednoduše aplikovat obchodní zákoník, ale musíme diferencovat.

DÍLA ZAMĚSTNANECKÁ

Existují autorská díla, která mají specifický režim. Jsou to tzv. **díla zaměstnanecká** (viz § 58 AZ). U nich vykonává majetková autorská práva svým jménem a na svůj účet zaměstnavatel autora. Je zde ovšem podmínka, že dílo autor vytvořil ke splnění svých povinností vyplývajících z pracovněprávního či služebního vztahu k zaměstnavateli nebo z pracovního vztahu mezi družstvem a jeho členem a „není-li sjednáno jinak“. Osobnostní práva autora k dílu přitom zůstávají nedotčena. Záleží tedy předně na obsahu pracovní smlouvy, která musí specifikovat, jestli vůbec, a pokud ano, tak jaká díla je zaměstnanec povinen v rámci své pracovní činnosti vytvářet (viz § 58 odst. 1 AZ). Tento obsah pak musí být v souladu s předmětem činnosti zaměstnavatele. Prakticky se zaměstnanecká autorská díla týkají obvykle počítačových programů, kartografických děl, děl tzv. užité grafiky apod. Mohlo by jít také o scénáře děl filmových či televizních (audiovizuálních). Dále v pracovním poměru vytvářejí obvykle svá díla tzv. kreativci v reklamních agenturách.

EXKURZ O KVALITĚ DÍLA

Není prakticky známo, že by se jako zaměstnanecká díla vytvářela klasická díla literární nebo hudební, tedy romány, povídky, básně, symfonie, opery či komorní skladby. Ani vysokoškolský pedagog obvykle nemá ve své pracovní smlouvě povinnost přispět svým dílem do učebni pomůcky. Také v praxi nakladatelství se nesetkáváme s tím, že by redaktor, který je současně autorem, měl podle pracovní smlouvy psát své romány, povídky atd. jako zaměstnanecká díla. Nicméně nemůžeme takový případ vyloučit. Záleželo by na tom, „nebylo-li dohodnuto jinak“. Prakticky však nebude, podle mého názoru, takový případ existovat. Zde se totiž projevuje problém absence hodnotícího kritéria v autorském právu. I když s tím AZ nepočítá, praxe musí rozlišovat kvalitu, hodnotu autorského díla. Každému soudnému člověku je totiž jasné, že vytvoření skutečně kvalitního

Ilustrační koláž

autorského díla si nemohu naplánovat jako činnost např. řemeslnou. Mohu psát podle plánu sloupky do novin, recenze (ano, v novinách je píšící redaktor běžným jevem) anebo reklamní slogany, ale nikoli hodnotné scénáře, romány, povídky, divadelní hry nebo smyčcová kvarteta. Na to jen moje vůle tvořit nestačí – proto je také umění uměním, což napsal již Karel Čapek. Kdyby například ve výše uvedeném případě měl totiž redaktor povinnost vytvořit jednou za rok román, nejspíš by to nutně vedlo k tomu, že by prostě někdy nebyl schopen román napsat a svůj závazek dodržet. Aby předešel sankcím za neplnění, odevzdal by sice dílo, které by formálně splňovalo znaky autorského díla, ale jako román by bylo nepublikovatelné, protože jeho umělecká úroveň by byla mizivá. Avšak hodnocení umělecké úrovně je vždy do značné míry subjektivní, autorské právo s ním nepočítá a náš redaktor by měl plné právo trvat na tom, že svůj závazek splnil, i když nakonec by jeho zaměstnavatel dílo nevydal z důvodu, že nemá uměleckou úroveň potřebnou k tomu, aby mohlo být publikováno.

A nejen kvalita díla, ale vůbec základní otázka, jestli jde vůbec o dílo ve smyslu AZ? Například jestliže tvůrčí (výtvarná) skupina Ztohoven si nechá vystavit občanské průkazy na neexistující jména, aby tak dokázala nefunkčnost naší státní správy, je to politická aktivita, nebo jde o umělecké dílo? A záleží na tom, jak to sami „tvůrčí“ označí, anebo je nějaké objektivní kritérium? Vždyť vymezení díla podle § 2 AZ je konfušní, jak dokazuje praxe. Jaký je rozdíl mezi happeningem skupiny umělců a schůzí poslancecké sněmovny, kde se zpívá, vykládají se vtipy a recituje se, a to v rámci progra-

mu schůze? Nedala by se tato schůze vymezit jako dílo dramatické ve smyslu § 2 AZ? Je to přece úkaz jedinečný, dílo je dramatické, vyjádřené v objektivně vnímatelné podobě, je výsledkem tvůrčí činnosti autorů, kteří současně vystupují jako výkonní umělci, a režisérem je předsedající.

Tím končím krátký exkurz, problém by si však zasloužil zvláštního pojednání. Příklad jsem uvedl proto, protože argumentace týkající se tzv. „píšícího“ redaktora může být analogicky použita dále u „píšícího“ (či jinak tvořícího) „statutára“.

POSTAVENÍ STATUTÁRNÍCH ORGÁNŮ

Vraťme se nyní k zaměstnaneckým dílům. Desátý, poslední odstavec § 58 AZ rozšiřuje „obdobně“ režim zaměstnaneckých děl i na díla vytvořená „... ke splnění povinností vyplývajících ze vztahu mezi společností a autorem, který je statutárním orgánem nebo členem statutárního či jiného orgánu společnosti anebo společníkem veřejné obchodní společnosti či komplementářem komanditní společnosti; obchodní společnost se v takovém případě považuje za zaměstnavatele“. Tento režim navíc AZ v další větě dále rozšiřuje i na jiné právnické osoby a autory, kteří jsou jejich orgány a členy orgánů.

Statutární orgán je věc jasná. Problémem je však nejasnost v užití slov „jiného orgánu společnosti“ a „jiné právnické osoby“. Nejprve tedy k „jinému orgánu“. Je možné zvolit doslovný výklad a za jiný orgán společnosti považovat jen takový orgán, který je uveden v obchodním zákoníku pod titulkem „Orgány společnosti“? Například u společnosti s ručením omezeným by to byla valná hromada a dozorčí

rada, pomineme-li statutární orgány, které jsou zmiňovány v AZ i v ObchZ zvlášť. Může být ale dílo akcionáře jakožto člena orgánu společnosti – valné hromady, pokud nemá účast v žádném jiném orgánu společnosti, zaměstnaneckým dílem? A stejně tak účastníka valné hromady společnosti s ručením omezeným? A kdybychom zvolili extenzivní výklad, tedy kdybychom se nevázáli titulkem obchodního zákoníku? Co když bude dotýčný autor členem odborového orgánu? Anebo nějaké komise bezpečnosti práce? „Jiných orgánů“ si může společnost vymyslet kolik chce, přičemž tyto orgány nemusejí mít žádnou přímou vazbu na její podnikání. Proč by se potom měl na autorskou činnost člověka, který je členem takového orgánu, automaticky vztahovat režim zaměstnaneckých děl? Při doslovném nebo extenzivním výkladu by tedy, jak vidno, docházelo k absurdním situacím. Myslím si proto, že je žádoucí držet výklad restriktivní, v souvislosti s výkladem systematickým (tedy s ohledem na provázanost autorského zákona v této souvislosti s právem obchodním), a vázat použití § 58 AZ jen na statutární orgány a dozorčí radu, nikoli však na valnou hromadu či případně na další orgány.

A co zákonem použitá slova „jiná právnická osoba“? To lze vyložit jen tak, že se § 58 odst. 10 AZ vztahuje na veškeré právnické osoby, tedy nejen na právnické osoby podle obchodního zákoníku, ale i na nadace, obecně prospěšné společnosti, sdružení vlastníků jednotek, sportovní kluby atd.

Takže co z toho plyne prakticky pro člena statutárního orgánu ocitnuvšího se ve výše uvedené situaci? **Znamená výše uvedené vymezení § 58 odst. 10 AZ, že například jednatel společnosti s ručením omezeným zabývající se nakladatelskou činností vytváří svá eventuální autorská díla automaticky jako díla zaměstnanecká? To samozřejmě nikoli**, protože podstatné pro to, aby dílo bylo vytvořeno jako zaměstnanecké, je, viz výše, že zaměstnanec jeho vytvořením plní své povinnosti k zaměstnavateli, které má podle pracovní smlouvy. Jestliže v pracovní smlouvě nemá jako druh práce uvedeno, že má vytvářet – určitým způsobem ještě specifikovaná – autorská díla, a přesto nějaké autorské dílo vytvoří, není takové dílo dílem zaměstnaneckým. Dále není zaměstnaneckým dílem ani takové autorské dílo, které zaměstnanec vytvoří mimo rámec specifikace autorského díla ve své pracovní smlouvě – například když počítačový odborník má v pracovní smlouvě napsáno, že vytváří počítačové programy (které AZ chrání jako díla literární), a mimoto hraje v rockové skupině – to už je něco jiného.

Podstatné pro člena statutárního orgánu je, podle AZ, jestli dílo bylo vytvořeno ke splnění povinností vyplývajících ze vztahu mezi společností a autorem. Statutární orgán má povinnost ke společnosti dané jednak přímo zákonem, jednak společenskou smlouvou a případně stanovami společnosti. Podle § 134 ObchZ jednateli společnosti s ručením omezeným náleží obchodní vedení společnosti, podobně podle § 191 an. téhož zákona členům představenstva akciové společnosti, dále společníkům veřejné obchodní společnosti a komplementářům komanditní společnosti. Pod to jednoznačně nemůžeme podřadit autorskou činnost, ani kdyby šlo o společnost provozující nakladatelství, hudební vydavatelství, uměleckou agentáž, filmovou produkci nebo vytvářející počítačo-

vé programy. **Obchodní vedení společnosti není autorskou činností.** Obchodním vedením společnosti je organizování a řízení její podnikatelské činnosti, tedy konkrétně u výše uvedených společností např. koncepční rozhodování o směřování společnosti do určitých vydavatelských oblastí, rozhodování o investicích např. v zahraničí nebo o fúzích s jinými společnostmi apod. K tomu viz např. rozsudek NS ČR ze dne 25. 8. 2004, sp. zn. 29 Odo 479/2003, nebo rozsudek NSS ČR ze dne 18. 3. 2005, sp. zn. 4 Afs 24/2003. Podle posledně jmenovaného rozsudku patří do obchodního vedení organizační, technické, obchodní, personální, finanční a jiné otázky. Vedle toho judikatura a literatura odlišuje jednání jménem společnosti vůči třetím osobám. Například tedy uzavírání smluv s autory, distributory a dodavateli třeba tiskových prací by tedy již nebylo obchodním vedením společnosti, i zde se však vyžaduje, aby jednatelé (nebo jiné statutární orgány) postupovali s péčí řádného hospodáře atd., má tedy v podstatě stejný právní režim. Nicméně ani obchodní vedení, ani jednání navenek není autorskou činností. Statutární orgán, tedy jednatel, člen představenstva apod., má podle zákona nikoli autorská díla vytvářet, ale, pokud předmětem činnosti jeho firmy je nakladatelství, vydavatelství, umělecká agentura atd., jejich vytváření organizovat, zajišťovat jejich šíření apod., prostě vydělávat na nich. Toto nemůže upravit jinak ani společenská smlouva, ani stanovy společnosti. **Takže pokud by člen statutárního orgánu neměl smluvně (včetně společenské smlouvy) ani na základě stanov žádné jiné povinnosti ke své společnosti než ty, které má na základě zákona, tj. obchodní vedení společnosti, neměl by ohledně své případné autorské činnosti ke společnosti žádné závazky.**

Člen statutárního orgánu, tedy např. jednatel společnosti s ručením omezeným nebo člen představenstva akciové společnosti, může být u své společnosti zaměstnán (případně může působit na základě třeba mandátní smlouvy) pro vykonávání jiné činnosti, než jakou je obchodní vedení společnosti. Například jednatel s. r. o. provozující autoservis může současně, na základě nějaké výše uvedené smlouvy, auta přímo opravovat. Podobně by mohl softwarový specialista – jednatel s. r. o. být u své společnosti zaměstnán jako tvůrce počítačových programů. Zde by jistě šlo o zaměstnanecká díla, protože podle AZ mají počítačové programy právní režim děl literárních. Nešlo by však o činnost statutárního orgánu, tedy o vytvoření díla ke splnění povinnosti vyplývající ze vztahu mezi autorem jako členem statutárního orgánu a společností, jak zní dikce § 58 odst. 10 AZ. Můžeme připustit, že společenská smlouva nebo stanovy společnosti, případně pracovní smlouva, obsahují povinnost statutárního orgánu nebo člena statutárního orgánu vytvářet pro společnost autorská díla. Nemůže to být však v rámci obchodního vedení společnosti nebo jednání za společnost navenek. Činnost takového autora by byla analogická například k činnosti advokáta ve společnosti s ručením omezeným nebo ve veřejné obchodní společnosti, jejímž předmětem činnosti je poskytování právních služeb. Není to ovšem analogie přesná – takovou by mohla být jenom v případě sdružení autorů v obchodní společnosti, jejímž předmětem činnosti by bylo produkování jejich vlastních autorských děl. Což dosud z praxe neznám.

Ani zákon, ani náš nejobsáhlejší komentář k autorskému zákonu (Telec, I. Tůma, P., Autorský zákon. Komentář. 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2007) se k vysvětlení slov „splnění povinností vyplývajících ze vztahu mezi společností a autorem“ blíže nemá. Zmíněný komentář pouze konstatuje: „*Nejedná se tedy o jakákoli díla těchto osob, ale pouze taková, která byla vytvořena pro splnění povinností těchto osob vůči právnícké osobě literárně, jinak umělecky či vědecky tvořit, která vyplývá ze zákona, zakladatelských dokumentů, smluv či souvisejících právních skutečností.*“

Dovolím si tedy malý komentář ke komentáři – jak jsem výše, myslím, dokázal, neexistuje povinnost statutárního orgánu vzhledem k jeho společnosti vytvářet autorská díla dána přímo zákonem. Taková povinnost může být dána jenom zakladatelskými dokumenty či smlouvami. Související právní skutečnosti si také nedovedu představit.

Nelze ale dovodit výše uvedenou povinnost danou přímo ze zákona, z ustanovení § 194 odst. 5 obch. zákoníku a § 196 téhož zákona? Mohli bychom o tom uvažovat například za situace, kdy „statutár“ je činný v nakladatelství nebo v hudebním vydavatelství, nemá uzavřenou se společností žádnou smlouvu, která by ho zavazovala k vytváření zaměstnaneckých děl, nicméně napíše třeba román nebo píseň. Je omezen ve volbě, kde své dílo publikovat?

Podle prvního z uvedených paragrafů je klíčovým pojmem „péče řádného hospodáře“. V našem konkrétním případě však není jasné, jestli rozhodnutí o publikování vlastního díla u vlastní firmy lze pod tento pojem subsumovat. Odborná literatura tento pojem nevykládá zcela jednoznačně, obvykle se má za to, že jde o takové jednání, jako kdyby záležitosti firmy byly vlastními, osobními záležitostmi člena statutárního orgánu. Takže kdyby autor – „statutár“ měl jenom svoje vlastní nakladatelství, vydal by v něm svoji vlastní knihu, kdyby na tom mohl jako autor (tedy sám za sebe) dobře vydělat? To není naprosto samozřejmé! Při vydávání knihy má autor pochopitelně na zřeteli její úspěch na veřejnosti, což není v přímé úměře k výši honoráře. Každý autor má zájem vydat svoje dílo v podniku, který má prestiž, který je ceněn jako vydavatel kvalitní literatury a v kterém se ocitne ve společnosti kvalitních autorů. Pokud můj vlastní podnik takový není, potom vydat se sám u sebe není obvykle dobrou vizitkou, protože je vidět, že jsem jako autor neprorazil u renomovaného nakladatele, že jsem využil svého vlastnictví k tomu, abych se vyhnul objektivnímu hodnocení „cizích“ redaktorů. To chápe odborná veřejnost, která se obvykle k takovému způsobu publikování chová apriorně skepticky – i když tato nedůvěra nemusí být vždy opodstatněná (podotýkám, že vydání vlastním nakladatelem nemusí automaticky znamenat horší kvalitu autorského díla). Naopak by však mohl být chápán jako porušení povinností či jinak řečeno zneužití postavení „statutára“ fakt, že si ve vlastní firmě vydal knihu (nebo nějakým způsobem produkoval jiné svoje autorské dílo), čímž by vlastně využíval firmu pro svoje osobní zájmy, asi jako kdyby na náklady firmy organizoval cyklistický výlet. Jsou zde tedy argumenty pro i proti.

Pod pojem „péče řádného hospodáře“ zařazuje literatura i loajalitu (např. Bejček, J.: Principy odpovědnosti statutár-

ních a dozorčích orgánů kapitálových společností, Bulletin Karlovarských právnických dnů, Linde Praha 2007) k firmě. Tedy oddanost, věrnost firmě. Měl by tedy člen statutárního orgánu nakladatelství, jenž napíše román, jej nabídnout z loajality k vydání své firmě? Podle § 196 odst. 1 písm. a) „statutár“ dokonce nesmí vstupovat se společností do obchodních vztahů. Samozřejmě autorská činnost není činností obchodní, nicméně analogii zde můžeme, podle mého názoru, připustit.

Podobné by to bylo u zákazu konkurence. Zatímco u každé jiné činnosti lze jednoduše vymezit, jestli se „statutár“ chová ke své firmě v souladu s požadavky zákona, anebo ne, protože máme jasné kritérium, a to předmět činnosti firmy, myslím, že u autorské činnosti to vymezit nelze. Autorská tvorba není vymezena obchodně. Zakázané konkurenční jednání popisuje § 196 odst. 1 obch. zák. Ani jeden ze čtyř zde uvedených bodů na uplatnění vlastní autorské činnosti nedopadá. Nedovedu si představit, jak by měl znít petit žaloby podané firmou proti autorovi, kdyby ten se rozhodl publikovat svůj opus jinde než ve „svém“ nakladatelství. Samozřejmě, kdyby „statutár“ nakladatelství uzavřel licenční smlouvu nakladatelskou za konkurenční podnik anebo kdyby takovou činnost zprostředkoval pro jiného autora, bylo by to jednání proti zákazu konkurence, ale to by šlo o nikoli vlastní autorská díla.

Řekl bych tedy, že povinnost statutárního orgánu jako autora lze ve smyslu § 58 odst. 10 AZ vyžadovat nikoli ze zákona, ale jen tehdy, existuje-li nějaký smluvní vztah mezi společností a statutárním orgánem. Může jít o zakladatelskou či společenskou smlouvu, o stanovy nebo o jinou smlouvu.

Uzavření oboustranně zavazující smlouvy by však bylo dost problematické. Důvody jsou analogické jako, viz výše, u zaměstnance. Představme si, že je uzavřena normální licenční smlouva nakladatelská mezi autorem a jeho firmou. Jde o smlouvu zavazující obě strany, tedy nejen autora, ale i firmu – autora k vytvoření díla a nakladatelství k jeho vydání. Plnění podle takové smlouvy by lehce mohlo narazit na výše uvedená specifika autorské činnosti – kvalita díla by nemusela být taková, aby ji firma mohla akceptovat. Pak by se ovšem teprve autor dostal do konkurenční situace, kdy by na jedné straně nabízel svoje dílo, samozřejmě subjektivně hodnocené dobře (jinak by ho, podle svého názoru, nenapsal a nenabízel), a na druhé straně by měl hodnotit toto své dílo objektivně třeba jako špatné. To je ovšem schizofrenická situace, takže bych řekl, že taková smlouva by z podstaty věci nemohla být vůbec uzavřena.

Nicméně otázka je to otevřená a právní teorie i praxe se může k problému postavit různými způsoby. Můj příspěvek chtěl jenom poukázat na to, že zde určitý právní problém existuje, a naznačit způsob jeho řešení.

✿ Autor je ředitelem nakladatelství Leges.

K novelizaci právní úpravy sídla obchodních společností

Mgr. KATEŘINA HAJNÁ

1. ÚVOD

K zamyšlení nad aktuálními problematickými otázkami sídla obchodních společností mne přivedla novelizace právní úpravy sídla v obchodním zákoníku, která byla na podzim 2011 vyhlášena ve Sbírce zákonů¹ a nabyla účinnosti k 1. lednu letošního roku. Ve svém příspěvku se zaměřím nejprve na vymezení několika úhlů pohledu, ze kterých lze na problematiku sídla společností nahlížet. V tomto příspěvku si zejména kladu za cíl analyzovat, zda při výkladu a aplikaci platné právní úpravy sídla společností dochází k porušování práv vlastníka nemovitosti, v níž společnost umístila své sídlo, pokud došlo k zániku právního titulu k užívání prostor, resp. k odejmutí souhlasu vlastníka nemovitosti s umístěním sídla společnosti.²

2. ZÁKLADNÍ VÝCHODISKA PRO VYMEZENÍ „SÍDLA“

Vzhledem k údaj o sídle společnosti jako údaj povinně zapisovaném do obchodního rejstříku **zakotvuje český právní řád (nově) od července roku 2009,³ v souladu s evropským právem, koncepcí zapsaného (fiktivního) sídla.** Teorie zapsaného sídla předpokládá, že sídlem společnosti je zásadně sídlo zapsané ve veřejném registru, resp. v zakladatelské listině či společenské smlouvě.

Skutečné sídlo společnosti je teorií chápáno jako místo, kde je umístěna správa společnosti a kde se veřejnost může se společností (resp. právníkou osobou) stýkat.⁴

I přes výše uvedenou „možnost“ společností uvádět jako své sídlo zapsané do obchodního rejstříku (a tedy i sídlo uvedené v korporátních dokumentech společnosti) místo odlišné od místa, kde má společnost umístěnu správu a kde se mohou třetí osoby se společností stýkat, má každý právo dovolávat se skutečného sídla společnosti. Toto právo je zakotveno výslovně v ustanovení § 19c odst. 3 občanského zákoníku. Dále je možné dovodit obdobné pravidlo z principu materiální publicity obchodního rejstříku.⁵

V souvislosti s identifikační úlohou sídla občanský zákoník výslovně zakotvuje pravidlo, že v korporátních dokumentech postačí specifikovat sídlo společnosti názvem obce.⁶ Pro účely zápisu v obchodním rejstříku je však nutné uvádět, slovy zákonodárce, „plnou adresu“ místa umístění sídla. Zákonodárce ponechal na diskreci zakladatelů, resp. společníků, zda si

přejí v zakladatelských dokumentech konkretizovat sídlo společnosti plnou adresou sídla.⁷

Z hlediska systematiky je právní úprava týkající se sídla společnosti poměrně roztržštěná. Za stěžejní, vzhledem k cíli vytyčenému v tomto příspěvku, považuji zejména ust. § 2 odst. 3 obchodního zákoníku,⁸ ust. § 35 písm. a), § 36 a násl. obchodního rejstříku, stanovující povinnosti podnikatele v souvislosti s registrací v obchodním rejstříku, zejména ust. § 37 odst. 2 obchodního zákoníku, který vyžaduje předložení listiny dokládající právní titul užívání nemovitosti, ve které společnost umístila své sídlo, rejstříkovému soudu v rejstříkovém řízení.

Obchodní zákoník od sídla podnikatelů – právnických osob (resp. společností) odlišuje samostatnou kategorii „místo podnikání“ u podnikatelů – fyzických osob.⁹ Pro místo podnika-

1 Zákon byl vyhlášen 29. 11. 2011 ve Sbírce zákonů v částce 123 pod číslem 351/2011 Sb. Zdroj: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&T=310>.

2 K tomu srov. ust. § 37 odst. 2 obchodního zákoníku.

3 Koncepce fiktivního sídla vystřídal koncepci skutečného sídla, která platila do 19. 7. 2009, a to po novelizaci provedené zákonem č. 215/2009 Sb.

4 V souladu se zněním ustanovení § 19c zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 19. 7. 2009. Občanský zákoník v platném znění dále jen „občanský zákoník“. Podle dřívější úpravy se také skutečným sídlem rozumělo místo, odkud byla právnícká osoba řízena statutárním orgánem.

5 K tomu srov. ust. § 29 obchodního zákoníku.

6 K tomu blíže ust. § 19c odst. 2 občanského zákoníku.

7 Platné právo však nenabízí výslovné vodítko, co se rozumí „plnou adresou“, resp. „adresou“. Výkladem ustanovení § 19c odst. 2 ve spojení s ustanovením § 19c odst. 5 občanského zákoníku, ve znění účinném do 19. 7. 2009, a ustanovení § 19c odst. 2 občanského zákoníku (v platném znění) jsem dospěla k následujícím závěrům: Zákonodárce rozlišil kategorii adresy sídla (srov. ust. § 19c odst. 2 a 5, věta první občanského zákoníku, ve znění účinném do 19. 7. 2009), která může být konkrétně specifikována (a) jen obcí (srov. ust. § 19c odst. 5 věta první i. f., ve znění účinném do 19. 7. 2009), nebo (b) plnou adresou sídla (srov. ust. § 19c odst. 5 věta druhá, ve znění účinném do 19. 7. 2009). Plnou adresou sídla se (na základě výkladové praxe rejstříkových soudů) rozumí název obce, případně části obce (k tomu komentářová literatura uvádí, že uvedení části obce zákon nevyžaduje, k tomu srov. např. in Štenglová, I., Pliva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář, 13. vydání, C. H. Beck, Praha 2010, str. 7–10), ulice, příp. náměstí či jiné veřejné prostranství, číslo popisné nebo orientační nebo evidenční, poštovní směrovací číslo.

8 Pro zařazení tohoto ustanovení do výčtu relevantních ustanovení pro svou analýzu jsem se rozhodla po delším zvažování a připouštím, že proti uvedení tohoto ustanovení v seznamu relevantních ustanovení lze vznést námitky. Pro zařazení do výčtu ustanovení relevantních pro svou analýzu právní úpravy de lege lata jsem se rozhodla zejména z následujících důvodů: (i) právní úprava sídla právnických osob byla obsažena právě v ustanovení § 2 odst. 3, než byla právní úprava sídla novelizací provedenou zákonem zák. č. 501/2001 Sb. a zák. č. 88/2003 Sb. z obchodního zákoníku vypuštěna a přesunuta do občanského zákoníku; (ii) zákonodárce vložil do ustanovení § 2 odst. 3 stejné pravidlo o trvání právního důvodu zapsaných prostor jako u osob právnických. Můj zájem vzbudila poslední novelizace ust. § 2 odst. 3 obchodního zákoníku také z důvodu novelizace technického rázu věty druhé tohoto ustanovení – k tomu podrobněji v následujícím textu.

9 Místem podnikání fyzické osoby je adresa zapsaná jako místo podnikání ve veřejném rejstříku (viz ustanovení § 2 odst. 3 obchodního zákoníku). Podnikatel, který je fyzickou osobou, je povinen zapisovat jako místo podnikání své skutečné místo podnikání a dle ust. § 2 odst. 3 obchodního zákoníku, ve znění poslední novelizace účinné k 1. lednu 2012, musí podnikatel, který je fyzickou osobou, mít právní titul k prostorám, ve kterých má zapsané místo podnikání po celou dobu, kdy má zapsáno místo podnikání v těchto prostorách.

ni se zásadně použijí pravidla úpravy sídla právnických osob analogicky.¹⁰

Obchodní zákoník dále (dílcím způsobem) definuje sídlo organizační složky, jež však není sídlem subjektu nadaného právní subjektivitou, ale sídlem de facto části podniku (non-subjektu).^{11, 12}

3. SPORNÉ POSTAVENÍ VLASTNÍKA NEMOVITOSTI V SOUDNÍ PRAXI

Otázka postavení a oprávnění vlastníka nemovitosti požadovat u soudu výmaz sídla společnosti, které je umístěno v nemovitosti, jež vlastní, v případě, že došlo k odejmutí souhlasu s umístěním sídla společnosti, byla sporná a je dosud (i přes konstantní judikaturu Nejvyššího soudu) nejednotně řešena českými soudy.

K odejmutí souhlasu vlastníka nemovitosti s umístěním sídla společnosti v praxi může docházet z mnoha důvodů. Lze si například představit situaci, kdy společnost změni předmět svého podnikání a nová podnikatelská činnost společnosti není v souladu s podnikatelskými zájmy vlastníka nemovitosti, či v praxi dochází k odejmutí souhlasu vzhledem ke změně vzájemných osobních vazeb a vztahů mezi fyzickými osobami, které přímo či nepřímo vlastní nemovitost, a fyzickými osobami, které jsou v jakémkoliv významném vztahu ke společností (například členové statutárních orgánů, společníci apod.).

Otázka postavení vlastníků nemovitostí v řízení o změně zápisu sídla společnosti byla opakovaně řešena soudní praxí již před novelizací provedenou zákonem č. 215/2009 Sb., a to v době platnosti teorie skutečného (faktického) sídla a povinností podnikatele uvádět jako své sídlo místo, kde je skutečně umístěna správa společnosti a kde se veřejnost může se společností fakticky stykat.

Vrchní soud v Praze dospěl ve svém usnesení ze dne 13. 3. 2007, sp. zn. 7 Cmo 422/2006, k závěru, že je povinností rejstříkového soudu vymazat sídlo právnické osoby, pokud shledá, že je sídlo zapsané v rozporu se skutečností, a dále že vlastníci nemovitostí jsou aktivně legitimováni k podání návrhu rejstříkového soudu k zahájení řízení o změně zápisu sídla společnosti, a to podle ust. § 29 odst. 6 obchodního zákoníku.¹³

Nejvyšší soud však již za platnosti koncepce skutečného sídla dospěl např. v usneseních ze dne 24. 6. 2008, sp. zn. 29 Cdo 3088/2007, a ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 29 Cdo 2186/2008, opakovaně k závěru, že vlastníci nemovi-

tosti, ve které společnost sídlí, není aktivně legitimován k podání návrhu na výmaz, resp. změnu sídla společnosti. Ohledně podmínek, za kterých je osoba odlišná od podnikatele aktivně legitimován k podání takového návrhu, Nejvyšší soud, mimo jiné, dovodil, že vlastník nemovitosti, v níž společnost umístila své sídlo, není osobou oprávněnou domáhat se výmazu, resp. změny sídla zapsaného v obchodním rejstříku, uvedenou v ust. § 31 odst. 1 obchodního zákoníku.¹⁴ Zároveň však Nejvyšší soud připustil, že možnou cestou ke zjednání nápravy je využití postupu dle ust. § 29 odst. 6 obchodního zákoníku, a tedy, že rejstříkový soud může vyzvat společnost ke zjednání nápravy, dozví-li se o odejmutí souhlasu se zápisem sídla, a v krajním případě pak zahájit (ex offa) řízení o zrušení společnosti s likvidací. Tento postup však Nejvyšší soud úzce navázal na tehdy platnou koncepci skutečného sídla.

Ve své jednoznačné argumentaci Nejvyšší soud navázal na výše jmenovaná usnesení také v usnesení ze dne 26. 5. 2009, sp. zn. 29 Cdo 1680/2009, když uzavřel, že: „... zánikem právního důvodu užívání prostor, ve kterých je umístěna správa společnosti, nedochází ke změně sídla společnosti; nejde o skutečnost, jež by sama o sobě zakládala povinnost společnosti navrhnout zápis změny sídla do obchodního rejstříku. Jestliže tedy společnost o změně svého sídla nerozhodla, nezačala lhůta k podání návrhu na zápis změny sídla do obchodního rejstříku jinou osobou běžet, a vlastník nemovitosti, ve které společnost sídlí, se tudíž nemohl stát osobou oprávněnou podat návrh na zápis změny sídla společnosti. § 31 odst. 2 ObchZ. ... pro případ, kdy se zápis sídla obchodní společnosti v obchodním rejstříku dostane do rozporu s donucujícím ustanovením zákona - obchodní zákoník upravuje v ustanovení § 29 odst. 6 postup, kterým lze zjednat nápravu nezákonného stavu.“¹⁵

Z konstantního názoru Nejvyššího soudu přijatého před zavedením teorie zapsaného sídla tedy vyplývá, že Nejvyšší soud zamezil vlastníku nemovitosti domáhat se soudní ochrany při zásahu do jeho vlastnických práv přímo aktivně, možné řešení Nejvyšší soud ponechal pouze pro situace, kdy rejstříkový soud „zjistí“ či se „dozví“ o porušení donucujícího ustanovení zákona.

Cílem a praktickým důsledkem novely pod č. 215/2009 Sb. bylo dle teorie vyloučit aplikaci ustanovení § 29 odst. 6 obchodního zákoníku, tedy možnosti soudu zahájit řízení o zrušení společnosti s likvidací, neodpovídal-li údaj o sídle zapsaný v obchodním rejstříku skutečnosti.

Tuto teorii však Nejvyšší soud nepodpořil a přidržel se své původní argumentace a postupu podle ust. § 29 odst. 6 obchodního zákoníku.

V usnesení ze dne 18. 5. 2011, sp. zn. 29 Cdo 3692/2010, Nejvyšší soud odkázal na dřívější konstantní judikaturu¹⁶ a dodal, že ačkoliv byla opuštěna koncepce skutečného sídla, obchodní zákoník upravuje v ust. § 29 odst. 6 postup ke zjednání nápravy nezákonného stavu.

Dále v usnesení ze dne 3. 11. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4313/2010-87, použil Nejvyšší soud následující argumenty:

- i po novele upouštějící od teorie skutečného sídla vzniká společnosti povinnost podat návrh na zápis změny sídla do obchodního rejstříku až poté, co rozhodne o změně společenské smlouvy v části týkající se sídla;
- pozbude-li společnost právní důvod užívání prostor, ve kterých má umístěno registrované sídlo, je povinna si opatřit

10 K tomu také srov. in Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář, 13. vydání, C. H. Beck, Praha 2010, str. 7-10.

11 K tomu srov. Štenglová, I., Plíva, S., Tomsa, M. a kol.: Obchodní zákoník. Komentář, 13. vydání, C. H. Beck, Praha 2010, str. 7-10, a Dvořák, T.: Společnost s ručením omezeným. 3., přepracované vydání, ASPI-Wolters Kluwer, 2008, str. 27.

12 Od této kategorie ve svém příspěvku z uvedeného důvodu odhlížím.

13 K tomu srov. blíže odůvodnění usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 13. 3. 2007, sp. zn. 7 Cmo 422/2006.

14 K tomu blíže odůvodnění usnesení ze dne 24. června 2008, sp. zn. 29 Cdo 3088/2007. Dále také shodně usnesení ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 29 Cdo 2186/2008.

15 Citace z odůvodnění usnesení ze dne 26. 5. 2009, sp. zn. 29 Cdo 1680/2009.

16 Mimo jiné na usnesení ze dne 26. 5. 2009, sp. zn. 29 Cdo 1680/2009, usnesení ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 29 Cdo 2186/2008, usnesení ze dne 24. 2. 2009, sp. zn. 29 Cdo 4993/2008, a usnesení uveřejněné pod číslem 52/2009 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek.

k registrovanému sídlu nový právní důvod užívání anebo registrované sídlo přemístí do prostor, ke kterým právní důvod užívání má, neboť sídlo lze umístit právě jen do prostor, ke kterým lze doložit právní důvod užívání; a

- nemá-li osoba zapsaná v obchodním rejstříku právní důvod k užívání prostor, do kterých umístila zapsané sídlo, odporuje obsah zápisu v obchodním rejstříku donucujícímu ustanovení zákona ve smyslu § 29 odst. 6 obchodního zákoníku.¹⁷

Tomuto postupu lze však v případě, že jsou porušována práva vlastníka nemovitosti, vytknout zejména následující: (a) vlastníku nemovitosti je prakticky znemožněno domáhat se aktivně odstranění závadného (a zákonem neaprobovaného) zneužívání svých práv k dispozici s nemovitostí; **(b)** předpokladem účinného postupu podle § 29 odst. 6 obchodního zákoníku je, že soud musí závadný stav zjistit (nemá však povinnost tuto skutečnost aktivně ověřovat či zjišťovat); **(c)** soud musí nejprve vyzvat společnost ke zjednaní nápravy a stanovit jí pro to lhůtu a až po neodstranění závadného stavu ve stanovené lhůtě může dojít k zahájení řízení o zrušení společnosti. V rámci všech těchto kroků soudů nadále dochází k porušování práv a ekonomických zájmů vlastníka nemovitosti.

4. CO PŘINÁŠÍ NOVELIZACE

Výše uvedené úvahy a závěry je však nutné doplnit o závěry vyplývající z poslední novelizace právní úpravy sídla v obchodním zákoníku, účinné k 1. 1. 2012.¹⁸

K novému znění ust. § 37 odst. 2 obchodního zákoníku

Novelizace § 37 odst. 2 k sídlu obchodních společností (resp. místu podnikání fyzických osob) přináší následující změny.

Podnikatel (který je fyzickou i právnickou osobou¹⁹) má nově povinnost mít právní důvod užívání prostor, v nichž umístil své sídlo, a to výslovně po celou dobu, co jsou tyto prostory zapsané jako sídlo v obchodním rejstříku.²⁰ Smyslem nové úpravy je podle důvodové zprávy²¹ možnost sankcionování porušení této „nové“ povinnosti²² postupem podle ust. § 29 odst. 6 obchodního zákoníku, ale také možná aplikace sankcí upravených jinými právními předpisy.

Staronová povinnost podnikatelů je výslovně uvedena nejen v rámci právní úpravy obchodního rejstříku v ustanovení § 37 odst. 2 obchodního zákoníku ohledně sídla i místa podnikání, ale také v ustanovení § 2 odst. 3 obchodního zákoníku výhradně ohledně místa podnikání fyzických osob.^{23, 24} Z novelizace vyplývají jednak změny v oblasti rejstříkové,²⁵ jednak v oblasti vnitřního rozhodování společnosti. Od 1. 1. 2012 je nesporné, že společnost má povinnost konat a opatřit si právní důvod k užívání prostor, v nichž umístila své sídlo, či sídlo přemístit, pokud právní důvod užívání pozbude.

Vzhledem k výše citované judikatuře je však zřejmé, že novelizace jen uvádí *expressis verbis* v textu zákona, co lze dovodit výkladem.

Důvodová zpráva k zákonu č. 351/2011 Sb. odůvodňuje nutnost změny současné právní úpravy sídla, mimo jiné, negativním ekonomickým vlivem současné právní úpravy a neprodejnosti nemovitosti při nemožnosti aplikace ust. § 29 odst. 6 obchodního zákoníku.²⁶

S tímto odůvodněním motivace k novelizaci souhlasím, avšak s několika výhradami. V první řadě se domnívám, že nově výslovně uvedenou povinnost podnikatele ohledně právního titulu k prostorům, ve kterých umístil své sídlo, bylo možné dovodit výkladem i z právní úpravy před novelizací, včetně možných sankčních důsledků.²⁷ Navíc, jak vyplývá i z výše citované judikatury, byla tato pravidla dovozena Nejvyšším soudem.

Obchodní zákoník ve znění účinném do 31. 12. 2011 ukládal společností povinnost doložit při svém zápisu do obchodního rejstříku právní důvod užívání nemovitosti, v níž umístila své sídlo. Toto ustanovení chápou jako ustanovení pamatující na práva vlastníků nemovitosti vůči společnostem, které by svévolně umísťovaly své sídlo, kdekoliv by uznaly za vhodné.²⁸

Bez prokázání platného právního důvodu rejstříkový soud společnost nezapiše, jde tedy o podmínku nutnou ke vzniku společnosti.²⁹ **V případě, že společnost tento právní důvod pozbyla, neměla dle právní úpravy účinné do 31. 12. 2011 k zápisu svého sídla v obchodním rejstříku oprávnění a soud podle mého názoru měl vyzvat společnost k nápravě a postupovat dále dle ustanovení § 29 odst. 6 obchodního zákoníku, se všemi důsledky tam uvedenými.**

Opačný výklad vede podle mého názoru k závěru, že úmyslem zákonodárce bylo vyžadovat právní důvod užívání prostor pro umístění sídla společnosti pouze v okamžiku samotného zápisu této skutečnosti do obchodního rejstříku, avšak nadále je plnění této podmínky ryze dobrovolné, nerozhodné na zápisu ve veřejné evidenci. S tím však nelze souhlasit. Je pak také otázkou, k jakému účelu by zápis sídla v obchodním rejstříku sloužil. Domnívám se, že právní úprava účinná do 31. 12. 2011 (konkrétně zejména ust. § 37 odst. 2 obchodního zákoníku) by měla být vykládána tak, že společnost musí prokázat práv-

17 K tomu blíže srov. odůvodnění usnesení ze dne 3. 11. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4313/2010-87.

18 Zákon vyhlášen 29. 11. 2011 ve Sbírce zákonů v částce 123 pod číslem 351/2011 Sb.

19 V tomto příspěvku se však zabývám pouze obchodními společnostmi a od úpravy místa podnikání podnikatelů – fyzických osob odhlížím.

20 Zákonodárce v důvodové zprávě mimo jiné zmiňuje obdobnou inspirativní povinnost ze slovenského obchodního zákoníku.

21 K tomu srov. tisk č. 310.

Zdroj: <http://www.psp.cz/sqw/historie.sqw?o=6&T=310>.

22 Nové pouze ve smyslu, že nyní tuto povinnost nade vši pochybnost stanoví výslovně obchodní zákoník.

23 Podle mého názoru jde o pouhé zopakování stejné povinnosti.

24 Právní úprava sídla právnických osob obsažená v ust. § 19c občanského zákoníku v tomto smyslu pozměněna nebyla. Zákonodárce tedy omezil dosah novely pouze na ty z právnických osob podřízené režimu obchodního zákoníku.

25 A nejen to, změny také přesahují do oblastí upravených dalšími zákony, jako živnostenský zákon atd.

26 Důvodová zpráva k zákonu č. 351/2011 Sb. uvádí, mimo jiné: „Ačkoliv v ustanovení § 200d odst. 1 písm. e) OSŘ se dá dovodit, že pozbude-li právnická osoba právní důvod užívání prostor, ve kterých má umístěno zapsané sídlo, je povinna si opatřit k zapsanému sídlu nový právní důvod užívání, anebo zapsané sídlo přemístit do prostor, ke kterým právní důvod užívání má, výslovná hmotněprávní úprava chybí. Pokud je v obchodním rejstříku zapsáno sídlo společnosti, která nemá právní důvod jeho užívání, nemůže soud postupovat v souladu s § 29 odst. 6 obchodního zákoníku. Takový stav je však nepřipustný, neboť skutečný vlastník nemovitosti pak nemá prostředky jak donutit právnickou osobu, aby si své sídlo zapsala do jiných prostor. Pro vlastníky nemovitosti zatížených takovým zápisem má tato skutečnost negativní ekonomický vliv. Předmětná nemovitost se častokrát stává neprodejnou.“

27 K tomu blíže viz subkapitola výše.

28 K tomu také dále argumentace zákonodárce při novelizaci účinné od 1. 1. 2012.

29 Vzhledem k tomu, že obchodní společnost vzniká až k okamžiku jejího prozápisu do veřejného rejstříku, nikoliv aktem jejího založení zakladateli.

ni důvod k užívání jak při svém zápisu do obchodního rejstříku,³⁰ tak při změně sídla, tak kdykoliv za existence společnosti.

Podle důvodové zprávy k zákonu č. 351/2011 Sb. bylo možné z ust. § 37 odst. 2 obchodního zákoníku ve spojení s ust. § 200d odst. 1 písm. e) občanského soudního řádu dovodit, že právnická osoba má povinnost opatřit si nový právní titul k užívání prostor k registrovanému sídlu či přemístit registrované sídlo do prostor, ke kterým právní titul má. Uzavřela však také, že hmotné právo ani soudní praxe neposkytuje řešení.³¹

Možným řešením za výše uvedené soudní praxe³² by mohl být také postup podle ustanovení § 68 odst. 6 písm. c), tedy rozhodnutí soudu o zrušení společnosti na návrh osoby, která osvědčí právní zájem, jestliže zaniknou předpoklady vyžadované zákonem pro vznik společnosti. Jak jsem již uvedla výše, domnívám se, že obstarání právního důvodu k užívání prostor pro sídlo společnosti bylo nutným předpokladem vzniku společnosti (srov. ust. § 37 odst. 2 obchodního zákoníku ve znění do 31. 12. 2011). Aplikace ustanovení § 68 odst. 6 písm. c) považuji za alternativu postupu podle ustanovení § 29 odst. 6 obchodního zákoníku.

Dalším řešením, které se vlastníkům nemovitostí nabízí, je zvažovat udělení „souhlasu“ s umístěním sídla společnosti na dobu určitou. Je však nejasné, jak by se k tomuto řešení postavily rejstříkové soudy při zápisu a výmazu sídla. Ze zákonných ustanovení nevyplývá, že by udělení „souhlasu“ s umístěním sídla společnosti omezeného v čase nebylo možné. Nejsm si však vědoma žádné judikatury, která by osvědčovala průchodnost takového řešení, a z praxe mi nejsou známy případy, kdy by se vlastník nemovitosti účinně dovolal výmazu sídla společnosti z prostor, k nimž společnost pozbyla právní titul.

V neposlední řadě je nutné uvést možnost stran řešit situaci

s účinky inter partes. Obchodní zákoník (ve znění účinném do 31. 12. 2011) nezakazuje společnosti a vlastníku nemovitosti dohodnout se inter partes o sankcích (smluvní pokutě a náhradě škody) za případné obstrukce společnosti s podáním návrhu na změnu sídla společnosti v případě, že je jí souhlas vlastníka nemovitosti odejmut či jinak pozbyla právní titul.

5. ZÁVĚREM

Novelizace ust. § 37 odst. 2 obchodního zákoníku provedená zákonem č. 351/2012 Sb. přinesla výslovné uvedení povinnosti mít právní důvod k užívání prostor, ve kterých společnost umístila své sídlo, po celou dobu, co jsou tyto prostory zapsané jako sídlo v obchodním rejstříku. Novelizace nemění dosud aplikovanou teorii zapsaného sídla, ani se jinak nedotýká povinností ohledně identifikace společnosti.

Na základě novelizace právní úpravy sídla obchodních společností účinné k 1. 1. 2012 by podle důvodové zprávy mělo dojít ke změně dosavadní rozhodovací praxe soudů ohledně postavení vlastníků nemovitostí, ve kterých společnost umístí své sídlo. Tento novelizační záměr je však podle mého názoru mylný. Soudní praxe se, vzhledem ke shodnému konstantnímu výkladu Nejvyššího soudu vedoucímu k aplikaci ust. § 29 odst. 6 obchodního zákoníku, nezmění.

Ustálené závěry Nejvyššího soudu o možnosti aplikace ust. § 29 odst. 6 obchodního zákoníku jsou pozitivní, avšak podle mého názoru vlastníkům nemovitostí v nezáviděníhodném postavení neposkytují rychlý a efektivní prostředek ochrany jejich (nejen) ekonomických zájmů.

❖ Autorka je studentkou doktorského studijního programu na katedře obchodního práva PF MU v Brně.

Článek částečně vychází z autorčina příspěvku na konferenci Dny práva 2011, pořádané ve dnech 23. a 24. listopadu 2011 Právnickou fakultou Masarykovy univerzity.

30 Přičemž zápis sídla do obchodního rejstříku při prvozápisu je konstitutivní.

31 S tímto závěrem nelze vzhledem k výše uvedené konstantní judikatuře Nejvyššího soudu souhlasit.

32 Při aplikaci právní úpravy účinné do 31. 12. 2011.

Nová pravidla pro dohody o práci

JUDr. LADISLAV JOUZA

Pracovní poměr nemusí být jedinou formou, které může občan využít k zapojení do pracovní činnosti. Může pracovat i podle **dohod o práci, tedy podle dohody o pracovní činnosti a podle do-**

hody o provedení práce.

V případech, kdy občané vykonávají závislou činnost, se dokonce nemůže uplatnit žádná jiná smlouva nebo dohoda než pracovní smlouva nebo dohoda o pracovní činnosti a do-

hoda o provedení práce. **Tuto povinnost stanoví novela zákoníku práce (dále „ZP“) č. 365/2011 Sb., v § 3 s účinností od 1. ledna 2012.**

DOHODA O PROVEDENÍ PRÁCE

Dohodu o provedení práce uzavírá zaměstnavatel se zaměstnancem písemně zejména tehdy, jestliže pracovní úkol není možné zajistit zaměstnanci v rámci plnění jejich povinností z pracovního poměru. Buď proto, že tento úkol nevyplývá z běžné činnosti zaměstnavatele, nebo to výlučně vyžaduje povaha takového úkolu.

Praktické to bude zejména v případech, kdy mezi zaměstnanci zaměstnavatele není takový, který by vzhledem ke své kvalifikaci mohl požadovaný úkol splnit, a speciální charakter

tohoto úkolu, který se vyskytl ojedinele a nárazově, vylučuje uzavřít pracovní poměr. Může se vyskytnout situace, že by zaměstnavatel mohl vzhledem k rozsahu prací přijmout zaměstnance do pracovního poměru k výkonu těchto prací, ale ten z různých důvodů chce uzavřít jen ojedinelý pracovní úvazek.

ZP připouští uzavřít dohodu o provedení práce i tehdy, vyžaduje-li to zvláštní povaha předmětu činnosti zaměstnavatele. V takových případech má zaměstnavatel třeba k dispozici zaměstnance, kteří by mohli pracovní úkol splnit, ale z různých důvodů není vhodné, aby to byli právě jeho zaměstnanci. Například vypracováním odborného lektorského posudku by v zájmu objektivitivy měl být pověřen někdo mimo okruh zaměstnanců.

Předmětem ujednání bude dále i dohoda o čase a místě plnění pracovního úkolu (kdy má zaměstnanec úkol splnit nebo odevzdat výsledek provedení práce) a ujednání o odměně za splnění pracovního úkolu (účastníci si mohou např. smluvit, že část odměny bude splatná po provedení určité části práce). **Novela ZP v § 75 uvádí, že v dohodě musí být rovněž uvedena doba, na kterou se uzavírá.**

Dohodu uzavírá zaměstnavatel a zaměstnanec. Vzniká souhlasným a vzájemným projevem vůle účastníků – zaměstnavatele a občana. V obsahu dohody se musí konkrétně a přesně dohodnout především rozsah práce. Je nutné, aby z vymezeného druhu práce vyplývalo, že k jeho splnění má dojít mimo pracovní poměr.

Pracovní úkol sjednaný v dohodě o provedení práce má mít charakter ojedinelého úkolu. Nevymezuje se druhově, ale individuálně, např. vypracování odborného posudku, přeložení textu, přednes přednášky, prodej novin, výkon kampaňové nebo sezónní práce. Zaměstnavatel ji může uzavřít, jestliže předpokládaný rozsah práce, na který se dohoda uzavírá, není vyšší než 300 hodin. **Počet hodin ze 150 na 300 zvýšila novela ZP s účinností od 1. ledna 2012.** Do předpokládaného rozsahu práce se započítává také doba práce konaná zaměstnancem pro zaměstnavatele v témže kalendářním roce na základě jiné dohody o provedení práce.

Zaměstnanec může v kalendářním roce se zaměstnavatelem sjednat pouze jednu dohodu o provedení práce s rozsahem 300 hodin. Není však vyloučeno, aby bylo sjednáno mezi tímž zaměstnavatelem a zaměstnancem několik dohod o provedení práce v jednom kalendářním roce i opakovaně. Rozsah práce však nesmí dohromady přesáhnout 300 hodin.

Míru odpracované doby nelze stanovit v předpisech, je nutno vyjít z konkrétní záležitosti. Předpokládaný rozsah práce stanoví zaměstnavatel a vychází přitom ze znalosti pracovní problematiky, která je dohodou zajišťována.

DOHODA NA DOBU NEURČITOU

Je možné, aby dohoda o provedení práce byla uzavřena i na déletrvající pracovní výkon, například na dobu jednoho roku. Počet odpracovaných hodin nesmí však být vyšší než 300.

Příklad: *Dohoda o provedení práce je uzavřena na dobu jednoho roku s tím, že zaměstnanec v ní bude vykonávat práce vždy 25 hodin v měsíci. Celkový součet hodin nepřesáhne 300.*

Dohoda může být sjednána i na dobu neurčitou. Každý kalendářní rok musí však zaměstnavatel sledovat po-

čet hodin, které zaměstnanec v tomto období podle dohody odpracoval. Faktický výkon práce nemůže být vyšší než 300 hodin.

Příklad: *Dohoda byla uzavřena od 1. ledna 2012 na dobu neurčitou. Počet hodin 300 se nesleduje za celou dobu, na kterou byla dohoda uzavřena, ale za každý kalendářní rok. Po uplynutí roku 2012, v němž zaměstnanec neodpracuje více než 300 hodin, může pokračovat v téže dohodě i v roce 2013. Samozřejmým předpokladem je, že dohoda nebyla ukončena.*

ÚČAST NA POJIŠTĚNÍ

Zaměstnanci činní na základě dohody o provedení práce, jejichž započitatelný příjem činil více než 10 tisíc korun, budou účastni nemocenského a důchodového pojištění. **Bude to však jen v těch kalendářních měsících po dobu trvání této dohody, v nichž jim byl zúčtován započitatelný příjem vyšší než 10 tisíc korun.** Bude-li mít zaměstnanec dohodu o provedení práce od 1. 2. 2012 do 30. 6. 2012 s odměnou pod 10 tisíc korun vyplácenou v měsíčních obdobích, nebude účasten nemocenského a důchodového pojištění za předpokladu, že mu tato odměna bude poskytována každý měsíc. Pokud by v jednom měsíci měl odměnu vyšší než 10 tisíc korun, bude v tomto měsíci účasten nemocenského a důchodového pojištění.

Celková sazba pojistného je 11 % (4,5 % zdravotní a 6,5 % sociální). Např. z výdělku 11 000 Kč zaměstnanec odvede státu na pojistném 1210 Kč.

VÍCE DOHOD

Není vyloučeno, že zaměstnanci se budou snažit uzavřít místo jedné třeba dvě nebo více dohod, každou do deseti tisíc korun. Pokud každá z dohod bude uzavřena s jiným zaměstnavatelem a odměna nepřekročí 10 000 Kč měsíčně, platit pojistné zaměstnanci nebudou. Dohody se u každého zaměstnavatele posuzují samostatně.

Budou-li dohody uzavřeny u téhož zaměstnavatele, tak se odměny sčítají za předpokladu, že budou zúčtovány do jednoho měsíce. Pokud součet odměn z více dohod překročí 10 tisíc korun, bude se platit pojistné.

DOHODA O PRACOVNÍ ČINNOSTI

Dohody o pracovní činnosti (dále „DPČ“) jsou výhodné zejména v případech, kdy rozsah pracovní činnosti nebo možnosti zaměstnance nedovolují zaměstnání na plný pracovní úvazek či pracovní zájem na splnění pracovních úkolů je jen příležitostný a časový (např. malý rozsah výrobní a obchodní činnosti zaměstnavatele).

Ke vzniku dohody je třeba jasného, jednoznačného projevu vůle zaměstnavatele a zaměstnance. Proto ZP požaduje, aby DPČ byla **sjednávána písemně**. Nedodržení písemné formy má za následek neplatnost dohody.

NA POLOVINU PRACOVNÍ DOBY

Podle dohody může zaměstnanec vykonávat práce jen do poloviny stanovené týdenní pracovní doby. Je-li tedy týdenní

pracovní doba 40 hodin týdně, může rozsah dohody být do 20 hodin týdně. Dodržování sjednaného a nejvýše přípustného rozsahu poloviny stanovené týdenní pracovní doby se posuzuje za celou dobu, na kterou byla dohoda uzavřena, nejdéle však za období 52 týdnů.

Příklad: Zaměstnanec má sjednanou dohodu o pracovní činnosti na 26 týdnů. Může tedy pracovat nepravidelně, podle stanovené pracovní doby. Například jeden týden odpracuje 30 hodin, druhý týden 10 hodin, další týden nemusí pracovat vůbec. Za období, na které byla dohoda sjednána, musí však být v průměru za týden odpracovaná doba maximálně polovina stanovené týdenní pracovní doby, ve většině případů 20 hodin.

I když to ZP výslovně neuvádí, je podle povahy sjednané činnosti zpravidla třeba v dohodě uvést místo výkonu práce, které může být určeno podobným způsobem jako v pracovní smlouvě. Toto ujednání se nemůže měnit jednostranným opatřením, nýbrž vždy vzájemnou dohodou.

DPČ lze uzavírat na dobu určitou i neurčitou. Při dohodách na dobu určitou lze dobu jejich trvání vymezit obdobně jako v pracovních smlouvách. Pokud nebyla doba trvání této dohody výslovně omezena na určitou dobu, popřípadě pokud omezení nevyplývá přímo z povahy prací, jde o dohodu uzavřenou na dobu neurčitou. Nevyplývá-li způsob zrušení přímo z uzavřené dohody, lze ji zrušit vzájemnou dohodou a jednostranně výpovědí z jakéhokoli důvodu s 15denní výpovědní dobou.

Před uzavřením DPČ musí zaměstnavatel respektovat zákaz diskriminace a dodržovat rovnost v pracovních vztazích. **Zaměstnavatel není povinen vyžadovat k uzavření těchto dohod vstupní lékařskou prohlídku. Této povinnosti ho zbavuje zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, v přechodných ustanoveních ještě do 31. března 2013.**

Princip rovného zacházení však nemůže platit vždy a ve všech případech. Z věcného hlediska mohou být výjimky odůvodněny pouze zvláštní povahou sjednané práce, s ohledem na společnosti uznávané morální, náboženské či kulturní hodnoty, které jsou pro povahu práce považovány za nezbytné. O diskriminaci například nepůjde, když zaměstnavatel nepřijme ženu na dohodu o pracovní činnosti k výkonu práce, která je ženám zakázána z důvodu těhotenství nebo mateřství.

DOHODA NENÍ PRACOVNÍ POMĚR

S ohledem na poznatky získané z aplikační praxe novela ZP v § 77 odst. 2 stanoví, které úpravy pracovního poměru není možné použít na dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr. Jde o zpřesnění. Na dohody se např. nevztahují ustanovení ZP o odstupu, dovolené, skončení pracovního poměru apod. Při výpovědi nemusí zaměstnavatelé respektovat zákonné důvody, jako jsou u pracovního poměru podle § 52 zákoníku práce.

ODMĚNA ZA PRÁCI PODLE DOHOD

Jde-li o dohodu o provedení práce nebo o pracovní činnosti, je výše odměny neomezená a vychází z dohody zaměstnavatele a zaměstnance.

Odměna za práce podle dohod není limitována, uplatňuje se smluvní volnost a přihlíží se k charakteru práce. Zaměstnavatel by však při jejím sjednávání měl dodržovat rovnost v pracovních vztazích. Sjednaná odměna by měla odpovídat charakteru práce, pracoviště nebo vykonané práci a měla by být přiměřená. **Pokud by odměna z dohody připadající na jednu hodinu nebyla ve výši minimální hodinové mzdy – 48,10 Kč na hodinu, je zaměstnavatel povinen poskytnout doplatek.** Zaměstnanec, který bude pracovat v dohodě o provedení práce, musí dostat odměnu za 300 hodin minimálně 14 430 Kč a v dohodě o pracovní činnosti 962 Kč za týden. Odměna v dohodě o provedení práce nemusí být vyplacena jednorázově.

CESTOVNÍ NÁHRADY

ZP v § 155 umožňuje, aby byly v dohodách sjednány cestovní náhrady za podmínky, že bylo sjednáno místo pravidelného pracoviště zaměstnance. Výjimka je u dohody o provedení práce. Cestovní náhrady v tomto případě náležejí, jestliže byly v dohodě výslovně sjednány a přitom nebylo sjednáno pravidelné pracoviště. Podmínkou je, že zaměstnanec bude plnit pracovní úkol podle dohody o provedení práce v místě mimo obec bydliště.

VYŠŠÍ POKUTY

Novela zákona o inspekci práce č. 251/2005 Sb. zvýšila od 1. ledna 2012 pokuty fyzickým osobám, které zaměstnávají zaměstnance, a právnickým osobám, jestliže neuzavřou dohody. Nebude-li uzavřena dohoda o provedení práce písemně (povinná písemná forma se vztahuje i na pracovní smlouvu a na dohodu o pracovní činnosti), může inspektorát práce uložit zaměstnavateli pokutu až do částky 10 milionů korun (§ 12 a § 25 zákona č. 251/2005 Sb.).

PRŮMĚRNÝ VÝDĚLEK PRO DOHODY

ZP poprvé stanoví pravidla pro zjišťování průměrného výdělku u zaměstnanců, kteří budou pracovat podle dohody o pracovní činnosti nebo podle dohody o provedení práce. Jeho zjišťování je většinou nutné pro případné uplatňování náhrady škody. U DPČ se rovněž jedná o poskytování náhrady mzdy za dobu pracovní neschopnosti.

U zaměstnanců, kteří budou pracovat podle dohody o pracovní činnosti nebo podle dohody o provedení práce, se bude průměrný výdělek zjišťovat stejně, jako kdyby byli v pracovním poměru. Budou-li mít sjednanou jednorázovou splatnost odměny z dohody až po provedení celého pracovního úkolu, je rozhodným obdobím celá doba, po kterou trvalo provedení sjednaného pracovního úkolu.

Příklad: Zaměstnanec bude pracovat v dohodě o provedení práce čtyři měsíce a odměnu dostane až po uplynutí této doby. Rozhodné období bude 4 měsíce.

Bude-li zaměstnanec pracovat podle dohody o pracovní činnosti celý rok a odměna bude v kalendářních čtvrtletích v různé výši, stále bude rozhodující předchozí kalendářní čtvrtletí před dnem, kdy vznikla potřeba zjistit průměrný výdělek.

Např. v 1. čtvrtletí bude mít zaměstnanec odměnu v částce 25 tisíc korun, ve druhém čtvrtletí 30 tisíc korun a ve třetím čtvrtletí 40 tisíc korun. Pokud v tomto čtvrtletí onemocní, bude se pro účely náhrady mzdy poskytované prvních 14 dnů pracovní neschopnosti vycházet z hrubého výdělku (odměny) ve druhém čtvrtletí.

PRACOVNÍ ÚRAZY PODLE DOHOD

Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr jsou určitým specifickým právním vztahem doplňkového charakteru, jehož obsahem je výkon práce zaměstnance pro zaměstnavatele za odměnu mimo rámec pracovního poměru. Dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti mají v zákoníku práce komplexní právní úpravu, přičemž na ně lze použít ustanovení zákoníku práce uvedené v § 77 odstavec 1. Na výše zmíněné dohody je možné použít i ustanovení zákoníku práce, která se týkají i náhrady škody.

NEMOCENSKÉ DÁVKY V DOHODĚ O PRACOVNÍ ČINNOSTI

Podmínka účasti na nemocenském pojištění se vztahuje k výši příjmu zaměstnance. Pojištění zaměstnance vzniká, jestliže výše jeho započitatelného příjmu z tohoto zaměstnání sjednané (stanovené) mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem činí alespoň částku 2500 Kč (do 1. ledna 2012 to byla částka 2000 Kč) za kalendářní měsíc.

Zákon o nemocenském pojištění č. 187/2006 Sb. zajišťuje účast na nemocenském pojištění i v případech, kdy není splněna podmínka výše rozhodného příjmu, avšak v některých měsících tato podmínka splněna bude. Bude-li započitatelný příjem se zaměstnancem sjednán (stanoven) ve výši, která nebude dosahovat částky 2500 Kč pro vznik pojištění, anebo nebude příjem sjednán (stanoven) vůbec, bude zaměstnanec z takového zaměstnání účasten nemocenského pojištění v těch kalendářních měsících, do nichž mu bude zúčtován započitatelný příjem ve výši, která zařazuje zaměstnání mezi pojištěné.

Příklad: *Bude sjednána dohoda o pracovní činnosti s měsíční odměnou 2400 Kč měsíčně. Odměna nezakládá účast na nemocenském pojištění. Zaměstnanec však dosáhne zúčtovatelného příjmu více než 2500 Kč. V tomto případě mu odměna zakládá účast na nemocenském pojištění.*

ROZVRH PRACOVNÍ DOBY

ZP v § 194 stanoví, že pro účely poskytování náhrady mzdy po dobu pracovní neschopnosti u zaměstnance pracujícího podle DPČ je zaměstnavatel povinen rozvrhnout jeho týdenní pracovní dobu do směn. Pokud by zaměstnavatel v DPČ nerozvrhl pracovní dobu do směn, je jeho postup při poskytování náhrady mzdy v pracovní neschopnosti zaměstnance obtížnější. Musel by mu poskytovat náhradu mzdy za polovinu stanovené týdenní pracovní doby, po kterou by mohl zaměstnanec v DPČ pracovat. To znamená – ve většině případů – náhradu mzdy za 20 hodin týdně.

Příklady:

- *Zaměstnavatel sjednal se zaměstnancem DPČ na práci až do 20 hodin týdně. Nebyl stanoven rozvrh směn, takže v přípa-*

dě pracovní neschopnosti bude zaměstnavatel poskytovat náhradu mzdy za 20 hodin.

- *Byla sjednána DPČ tak, že v pondělí má zaměstnanec pracovat 4 hodiny, v úterý 2 hodiny, ve středu a ve čtvrtek pracovní dobu rozvrženu nemá a v pátek 8 hodin. V případě pracovní neschopnosti dostane náhradu mzdy za tolik hodin na základě rozvrhu pracovních směn, které nemohl odpracovat, neboť byl v pracovní neschopnosti – tedy za 14 hodin. Kdyby zaměstnavatel uvedl do DPČ, že zaměstnanec bude pracovat až do 14 hodin týdně, nešlo by o rozvržení pracovní doby do směn. Náhradu mzdy by musel poskytnout za 20 hodin.*

Zaměstnavatelé mnohdy namítají, že DPČ je určena zejména k provádění prací, jejichž rozsah a pravidelnost nelze předvídat. Nemohou tedy předem rozvrhnout pracovní dobu do směn.

Záležitost je pak možné řešit dvěma způsoby. Jeden z nich jsme již naznačili: stanovit rozsah pracovní doby bez rozvržení do směn. Pak bude zaměstnavatel poskytovat náhradu mzdy za dobu pracovní neschopnosti za polovinu stanovené pracovní doby (viz § 79 ZP). V zaměstnání s dvousměnným pracovním režimem je polovina stanovené týdenní pracovní doby (19 hodin), s třísměnným a nepřetržitým režimem práce rovněž 19 hodin a ve většině případů při 40hodinové týdenní pracovní době je to 20 hodin.

Podle druhého způsobu může rozvrhnout pracovní dobu do směn podle předpokládané potřeby práce. V tomto případě by poskytoval náhradu mzdy v době pracovní neschopnosti jen za hodiny, kdy zaměstnanec pro nemoc nepracoval.

NÁHRADA MZDY I ZA PRVNÍ TŘI DNY PRACOVNÍ NESCHOPNOSTI

Zaměstnavatel se může se zaměstnancem dohodnout nebo to může stanovit ve vnitřním předpise, že mu náhradu mzdy místo nemocenských dávek bude vyplácet až do výše průměrného měsíčního čistého výdělku. To se týká náhrady mzdy nebo platu i za první tři dny dočasné pracovní neschopnosti nebo karantény, kdy zaměstnanec nebude mít ze zákona nárok na náhradu mzdy. Možnost vyšší náhrady mzdy se nevylučuje ani u zaměstnavatelů, kteří nemají podnikatelský charakter. Ti jsou však ve svém postupu limitováni rozpočtovými prostředky, které mají k dispozici.

Zaměstnavatelé mohou poskytovat náhradu mzdy nejen v prvních třech dnech pracovní neschopnosti, ale ZP jim umožňuje, aby zvýšili náhradu mzdy nad povinných 60 % v dalších dnech, až do uplynutí 21 kalendářních dnů pracovní neschopnosti.

ZÁPOČTOVÝ LIST

Novela ZP stanoví v § 313 odstavec 1 významnou povinnost zaměstnavatelům. Musí vydat potvrzení o zaměstnání (zápočtový list) i po skončení dohody o provedení práce. Vůbec není rozhodující, zda zaměstnanec měl u zaměstnavatele ještě další pracovněprávní vztah. V zápočtovém listě zaměstnavatel pak musí uvést údaje uvedené v § 313 ZP, které uvádí v případech, jako kdyby se jednalo o pracovní poměr.

✦ Autor je expertem na pracovní právo.

Exekuce nařízená na majetek veřejné obchodní společnosti a postižení majetku společníka veřejné obchodní společnosti

Mgr. MIROSLAVA KÁŇOVÁ

V poslední době se stále častěji setkávám s případy, kdy soudní exekutoři v případech exekuce nařízených na majetek veřejné obchodní společnosti postihují majetek společníků veřejných obchodních společností s odkazem

na ust. § 86 obchodního zákoníku. K provedení exekuce přistupují podle výše vymáhané pohledávky např. vydáním exekučního příkazu na srážky ze mzdy jednotlivých společníků u jejich zaměstnavatelů, příkázáním pohledávky společníků z účtu u peněžních ústavů anebo na prodej movitých věcí či nemovitostí v jejich vlastnictví. Soudní exekutoři tedy postihují majetek a práva třetí osoby odlišné od osoby povinného, a to společníka povinného jako obchodní společnosti s odkazem na ust. § 86 obchodního zákoníku.

Shora uvedený postup soudních exekutorů je však nezákonný a nepřijatelný, neboť nemá oporu v zákonné úpravě ani v ustálené judikatuře.

Je pravda, že společníci veřejné obchodní společnosti dle § 86 obchodního zákoníku ručí za závazky společnosti veškerým svým majetkem společně a nerozdílně. Pokud žalobce podá žalobu proti společnosti i proti jednotlivým společníkům za použití ust. § 86 obchodního zákoníku, jsou společníci účastníky nalézacího řízení a vystupují na straně žalované v řízeních, ve kterých se projednává nárok vůči veřejné obchodní společnosti. **Nejsou-li však společníci účastníky nalézacího řízení a v exekučním titulu jim nebyla uložena povinnost k peněžitému plnění, nemohou být ani účastníky exekučního řízení.**

Pravidlo shody účastníků občanského soudního řízení či trestního řízení a exekučního řízení platí jak pro soudní rozhodnutí v těchto řízeních vydaná, tak také v případech ostatních exekučních titulů vymezených v ust. § 274 o. s. ř., vydaných ve správním, daňovém, přestupkovém či rozhodčím řízení, a konečně i ve specifických případech exekučních titulů, jako jsou sepsané exekutorské a notářské zápisy s přímou vykonatelností.

Je-li tedy exekučním titulem vydaným v soudním, správním, daňovém, přestupkovém či rozhodčím řízení, případně

sepsaným exekutorským či notářským zápisem s přímou vykonatelností uložena povinnost k plnění výlučně veřejné obchodní společnosti, je účastníkem exekučního řízení na straně povinné pouze veřejná obchodní společnost.

V žádném případě pak nelze rozšiřujícím výkladem vztáhnout rozsah nařízené exekuce na majetek jednotlivých společníků veřejné obchodní společnosti jen s odkazem na ust. § 86 obchodního zákoníku. Byla-li exekučním titulem zavázána k plnění pouze veřejná obchodní společnost, nelze postihnout exekuci majetek jiných osob. Není-li společník veřejné obchodní společnosti povinným dle exekučního titulu, nelze jeho majetek, tedy jeho mzdu, peněžní prostředky na účtech, ani movité a nemovité věci v jeho vlastnictví, postihnout exekucí k uspokojení pohledávky oprávněného za jiným povinným subjektem – veřejnou obchodní společností.

Účastníky exekučního řízení určuje struktura řízení. Exekuce k vymožení zaplacení peněžité pohledávky a nepeněžitého plnění mají okruh účastníků vymezen jejich účastenstvím v nalézacím řízení. Účastníky těchto exekucí jsou oprávněný a povinný. Oprávněným je osoba, která žádá, aby soud či soudní exekutor v její prospěch vynutil u jiného povinnosti uloženou exekučním titulem, kterou někdo jiný dobrovolně nesplnil. Povinným je pak osoba, které byla uložena exekučním titulem povinnost k zaplacení či ke splnění nepeněžitého plnění, a ta dobrovolně svoji povinnost nesplnila. Mají-li být exekucí postiženy i věci nebo práva, které tvoří společné jmění manželů, pak ohledně těchto majetkových hodnot je účastníkem exekučního řízení i manžel povinného.

Aby bylo možno vést exekuci na majetek osoby odlišné od osoby, již byla exekučním titulem uložena povinnost k plnění, musí nastat situace upravená v § 256 o. s. ř., popř. v § 107 o. s. ř. ve spojení s ust. § 254 o. s. ř. Občanský soudní řád obsahuje speciální právní úpravu přechodu práv a povinností, k níž došlo po vydání exekučního titulu. Jak vyplývá z ustanovení § 256 odst. 1 o. s. ř., proti jinému, než kdo je v rozhodnutí označen jako povinný, nebo ve prospěch jiného, než kdo je v rozhodnutí označen jako oprávněný, lze naříditi a provést výkon rozhodnutí, jen jestliže je prokázáno, že na něj přešla povinnost nebo právo z rozhodnutí. Přechod povinnosti nebo práva lze prokázat jen listinou vydanou anebo ověřenou státním orgánem nebo notářem, pokud nevyplývá přímo z právního předpisu.

I v exekučním řízení může nastat situace, že účastník ztra-

tí po zahájení řízení způsobilost být účastníkem řízení dříve, než řízení bylo pravomocně skončeno. Pak soudní exekutor či exekuční soud musí za použití § 107 o. s. ř. ve spojení s ust. § 254 o. s. ř. posoudit podle povahy věci tzv. procesní nástupnictví, tedy zda v exekučním řízení může pokračovat a s kým. O tom, s kým bude v řízení pokračováno, soudní exekutor či exekuční soud rozhodne usnesením.

Právním nástupcem právnické osoby jsou ti, na něž při zrušení právnické osoby bez likvidace nebo v jiných zákonem stanovených případech přešlo její jmění, nebo ti, o nichž to stanoví zvláštní právní předpis. V případě zaniklých obchodních společností dochází k přechodu práv a povinností na jejich právní nástupce již při zániku právnické osoby.

Jak již bylo uvedeno shora, povinným je osoba, které byla exekučním titulem uložena povinnost k zaplacení či ke splnění nepeněžitěho plnění, a tato osoba dobrovolně svoji povinnost nesplnila. Mají-li být exekucí postiženi i věci nebo práva, které tvoří společné jmění manželů, pak ohledně těchto majetkových hodnot je účastníkem exekučního řízení i manžel povinného. Jiné vymezení okruhu účastníků exekučního řízení občanský soudní řád nezná. Nenastane-li situace předvídaná v ust. § 256 o. s. ř. či § 107 o. s. ř., je proto jakýkoli rozšiřující výklad okruhu účastníků exekučního řízení nepřipustný.

Soudní exekutor je oprávněn a současně také povinen provést exekuci způsobem, který je upraven v občanském soudním řádu a v exekučním řádu. **Způsob provedení exekuce postižením majetku nebo práv osoby, která není povinným ani manželem povinného, zákon neumožňuje. Pokud tedy exekutor zvolí takový způsob provedení exekuce, jedná se o nezákonný a nepřipustný způsob exekuce.**

Exekuční řád výslovně v ust. § 49 obsahuje podrobnou úpravu náležitostí exekučního příkazu k provedení exekuce na majetek nebo práva povinného, nikoli však osoby odlišné od povinného. Jak vyplývá z ust. § 49 odst. 1 exekučního řádu výrok exekučního příkazu ukládajícího zaplacení peněžité částky musí rovněž obsahovat

a) označení toho, vůči komu má povinný nárok na mzdu (plátce mzdy), jde-li o provedení exekuce srážkami ze mzdy povinného,

b) označení peněžního ústavu a čísla účtu nebo jiného jedinečného identifikátoru, jde-li o provedení exekuce příkázáním pohledávky povinného z účtu u peněžního ústavu; označí-li se více účtů povinného u téhož peněžního ústavu, uvede se také pořadí, v jakém z nich má být vymáhaná pohledávka odepsána,

c) označení toho, vůči komu má povinný jinou pohledávku (dlužníka povinného), jde-li o provedení exekuce příkázáním jiné pohledávky povinného než z účtu u peněžního ústavu,

d) označení toho, vůči komu má povinný jiné právo, než je uvedeno pod písmeny a), b) a c), které má majetkovou hodnotu a které není spojeno s osobou povinného a je převoditelné na jiného, nebo označení podílu v obchodní společnosti nebo označení členství v družstvu, jde-li o provedení exekuce postižením jiných majetkových práv povinného,

e) označení věcí, které mají být prodány, případně spoluvlastnického podílu na nich, nebo údaj o tom, že mají být prodány všechny podle zákona postižitelné movité věci, jde-li o provedení exekuce prodejem movitých věcí povinného nebo spoluvlastnického podílu povinného na movitých věcech,

f) označení nemovitosti, která má být prodána, případně spoluvlastnického podílu na ní, jde-li o provedení exekuce prodejem nemovitosti povinného nebo spoluvlastnického podílu povinného na nemovitosti,

g) označení podniku nebo části podniku povinného anebo podílu povinného jako spoluvlastnítelem podniku, který má být prodán, jde-li o provedení exekuce prodejem podniku nebo části podniku povinného anebo podílu povinného jako spoluvlastnítelem podniku.

Ze žádného ustanovení občanského soudního řádu ani exekučního řádu nevyplývá možnost postihnout exekucí majetek osoby odlišné od povinného či manžela povinného s výjimkou případu přechodu práv a povinností uvedeného v ust. § 256 o. s. ř. či § 107 o. s. ř.

Pokud tedy soudní exekutor vydal exekuční příkaz na srážky ze mzdy společníka veřejné obchodní společnosti, na peněžní prostředky na účtech anebo na prodej movitých věcí či nemovitostí v jejich vlastnictví, nemá takový postup oporu v zákoně a taková exekuce je nepřipustná.

Společník veřejné obchodní společnosti, na jehož majetek soudní exekutor vydal exekuční příkaz, má pouze dvě možnosti obrany:

A. Jako statutární orgán povinného – veřejné obchodní společnosti je společník oprávněn podat návrh na zastavení exekuce dle § 55 e. ř. za použití § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř.

B. Jako fyzická osoba, jejíž majetek byl postižen nepřipustnou exekucí, pak může společník vyzvat exekutora k vyškrtnutí sepsaných movitých věcí v jeho vlastnictví z případného soupisu a podat žalobu na vyloučení věcí z exekuce dle § 267 o. s. ř. Teprve po pravomocném rozhodnutí soudu o vyloučení věcí či práv z exekuce je společník oprávněn podat návrh na zastavení exekuce dle § 268 odst. 1 písm. f) o. s. ř.

Pokud by společník veřejné obchodní společnosti jako fyzická osoba postižená exekucí podal návrh na zastavení exekuce pro nepřipustnost dle § 55 e. ř. za použití § 268 odst. 1 písm. h) o. s. ř., exekuční soud by návrh odmítl jako návrh podaný neoprávněnou osobou.

ZÁVĚR

Není mi známo, zda se jedná o ojedinělé případy nepřipustných exekucí prováděných několika soudními exekutory, či zda byl takový postup doporučený Exekutorskou komorou České republiky. Chápu snahu soudních exekutorů zajistit věřitelům uspokojení jejich pohledávek, přesto zmiňovaný postup soudních exekutorů není akceptovatelný. Toto nezákonné postihování majetku třetích osob je závažným porušením práva vlastnit majetek garantovaného v čl. 11 Listiny základních práv a svobod a je důvodem pro uplatnění nároku na náhradu škody dle zák. č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem. Za škodu způsobenou exekutorem při výkonu veřejné moci přenesené na něj zákonem [jako úřední osoba ve smyslu ustanovení § 3 písm. b) zákona č. 82/1998 Sb.] pak odpovídá vedle státu též exekutor sám za podmíněk § 32 zákona č. 120/2001 Sb.

✿ Autorka je soudkyní Okresního soudu v Novém Jičíně.

Snížení výše náhrady nákladů řízení soudem v bagatelních věcech

JUDr. DANUŠKA GRYGAROVÁ

1. ÚVOD

Základní zásadou pro rozhodování o náhradě nákladů civilního sporového řízení je **zásada úspěchu ve věci**,¹

kteřá přiznává právo na náhradu nákladů řízení tomu, kdo důvodně bránil své subjektivní právo nebo právem chráněný zájem a finance účelně vynaložil proti účastníku, jenž do jeho právní sféry bezdůvodně zasahoval.

Výjimečný korektiv pak představuje ustanovení § 150 o. s. ř., umožňující řešit situace, kdy je nespravedlivé, aby ten, kdo důvodně hájil svá porušená nebo ohrožená práva nebo právem chráněné zájmy, obdržel náhradu nákladů, které takto účelně vynaložil.

Ústavní soud již dříve v tomto směru dovedl, že rozhodnutí, v souladu s nímž si ten, kdo v řízení uspěl, také ponese sám své náklady, se proto bude spravedlivým jevit **především s ohledem na existenci okolností souvisejících s předprocesním stadiem sporu, s chováním účastníků v tomto stadiu a s okolnostmi uplatnění nároku**.²

Ústavní soud též konstatoval, že otázku, **co jsou účelně vynaložené náklady řízení, přísluší hodnotit pouze obecnému soudu**, nikoli Ústavnímu soudu, přičemž absence přiměřeného a dostatečného odůvodnění rozhodnutí o náhradě nákladů řízení představuje porušení práva na spravedlivý proces ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny.³

Jinými slovy, pokud jsou v posuzovaném případě výjimečné okolnosti související s obdobím do uplatnění nároku, může obecný soud posoudit účelnost vynaložených nákladů řízení, pokud své rozhodnutí o nákladech řádně odůvodní.

V souvislosti se špatnou platební morálkou dlužníků⁴ došlo v průběhu posledních let k narůstajícímu trendu, že vy-

máhání drobných pohledávek se pro velké věřitele stalo ekonomicky neefektivním (nejen z hospodářských důvodů co do úspěšnosti vymahatelnosti, ale též kvůli spojené administrativní agendě, jakož i délce řízení), a proto došlo k využívání institutu postoupení pohledávky v dříve nebývalém rozsahu. Značnou měrou k tomu pak nepochybně přispělo zavedení tzv. elektronického platebního rozkazu (po vzoru evropského platebního rozkazu) a s ním spojeného zvýhodnění platby soudního poplatku.

Cílem zákonodárce tedy nepochybně bylo zavedením formulářových žalob a formulářových rozhodnutí zjednodušit jak podávání žalob, tak i následné rozkazní řízení, zejména v těch věcech, kdy o existenci a výši nároku zpravidla není sporu, ale kdy dlužník prostě neplní. Tedy ulevit věřitelům i soudům.

Obdobný zjednodušující cíl byl přitom zákonodárcem již dříve sledován ve vztahu k advokátnímu tarifu zavedením paušální výše odměny advokáta při přijetí vyhlášky č. 484/2000 Sb., která tak ve svém rozsahu nahradila úkonovou vyhlášku č. 177/1996 Sb.

2. ZMĚNA V ROZHODOVÁNÍ OBECNÝCH SOUDŮ

Nepoměr mezi výší žalovaného nároku (v řádu desítek či stovek korun) a výší odměny advokáta (nejméně 4500 Kč) pak vedl obecné soudy ke snaze výši odměny advokáta snížit a s jistým časovým odstupem též k novele vyhlášky č. 484/2000 Sb. ze strany Ministerstva spravedlnosti.

Některé soudy proto při stanovení výše odměny advokáta vycházely nikoli z vyhlášky č. 484/2000 Sb., ale vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, a to na základě § 151 odst. 2 o. s. ř., tj. že soud určí výši odměny za zastupování advokátem podle sazeb stanovených paušálně pro řízení v jednom stupni zvláštním právním předpisem, avšak odůvodňují-li to okolnosti případu, postupuje se podle ustanovení zvláštního právního předpisu o mimosmluvní odměně.

V této souvislosti bylo soudy argumentováno též **zásadou přiměřenosti nákladů k předmětu řízení**, a to buď s odkazem na zásadu přiměřenosti obecně, nebo s odkazem na Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007 (pro Českou republiku závazné od 1. 1. 2009), kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích, které v čl. 16 stanoví, že: „*Soud však straně, která měla úspěch ve věci, nepřizná náhradu nákladů v rozsahu, v němž*

1 § 142 odst. 1 o. s. ř.

2 Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. I. ÚS 2862/07 ze dne 5. 11. 2008.

3 Nález Ústavního soudu České republiky sp. zn. IV. ÚS 3131/10 ze dne 19. 10. 2011.

4 Cca 750 000 nařizovaných exekucí ročně.

nebyly nutně vynaložené nebo nebyly přiměřené ve vztahu k nároku.“ Přestože se uvedené Nařízení vztahuje přímo pouze na přeshraniční spory, došlo k vztáhnutí obecné právní zásady přiměřenosti nákladů k předmětu sporu též na obdobné spory vnitrostátní, a to s poukazem, že je nepřijatelné, aby v obdobných případech bylo soudem postupováno rozdílně (rozdíl v bydlišti či sídle nemůže vést k neaplikování obecných právních zásad). **Jestliže by tedy náhrada nákladů podle vyhlášky č. 484/2000 Sb. byla vyšší než samotný předmět sporu, nelze s ohledem na výše uvedený výklad přiznat náhradu nákladů podle vyhlášky č. 484/2000 Sb., ale je nutno postupovat podle subsidiárního předpisu, jímž je vyhláška č. 177/1996 Sb., v platném znění.**

Uvedenou rozhodovací praxí došlo k odchýlení od dřívějších stanovisek Nejvyššího soudu zveřejněných ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. Rc 61/2004 a Rc 100/2008. Jako důvod odchýlení se od právního názoru Nejvyššího soudu bylo uváděno např., že z data jeho vydání i z jeho obsahu je zjevné, že se zásadou přiměřenosti náhrady nákladů výslovně platnou v českém právu od 1. 1. 2009 nemohl zabývat, a pro řešení této otázky není možné uvedené stanovisko bezvýhradně aplikovat.

Pokud bylo rozhodováno odvolacími soudy výše uvedeným způsobem, pak vzhledem k tomu, že jde funkčně o poslední instanci, měly soudy nejdříve předložit předběžnou otázku k Evropskému soudnímu dvoru, neboť taková otázka dosud nebyla řešena. Dle mého názoru není správný případný závěr soudu, že předložení předběžné otázky není na místě, protože nutnost aplikace a výklad zásady přiměřenosti nákladů k předmětu řízení je nesporný. Důvodem je to, že v takovém případě soud sám provádí hodnotící úkon, tj. existenci či nespornosti určitého závěru.

Rovněž lze kriticky podotknout, že zásada přiměřenosti mezi předmětem řízení a náklady řízení není ničím jiným než průmětem obecně platné zásady přiměřenosti, která nepochybně byla a je Nejvyššímu soudu známa.

3. ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÍHO SOUDU

Vše následně změnil Ústavní soud. V reakci na rozhodovací praxi Okresního soudu v Ústí nad Labem se Ústavní soud v usnesení sp. zn. IV. ÚS 2777/2011 ze dne 27. 12. 2011 vyslovil, že **nelze označit za svévolný či nepřiměřený postup soudu, pokud v rozsudku v bagatelní věci dospěl z konkrétních skutečností k závěru, že žalobcem vynaložené náklady na právní zastoupení advokátem nebyly ve smyslu § 142 odst. 1 o. s. ř. potřebné k účelnému uplatňování práva** (tj. soud přiznal žalobci na náhradě nákladů řízení jen soudní poplatek), a toto své rozhodnutí dostatečně odůvodnil v souladu s požadavky spravedlivého procesu, které lze vztáhnout i na rozhodování o nákladech řízení. Ústavní soud též dovodil, že nemohlo být porušeno právo žalobce na právní pomoc, když byl před soudem prvního stupně zastoupen advokátem.

Soud prvního stupně přitom ve svém rozhodnutí vycházel z premisy, že:

- jde o věc typově velmi jednoduchou po skutkové i právní stránce,

- podobné nároky žalobce uplatňuje vzorovou žalobou (návrhem na vydání elektronického platebního rozkazu), jejíž vyplnění je rutinní činností, nevyžadující žádné odborné znalosti,
- žalobce měl ve svých statutárních orgánech k dispozici osobu s právnickým vzděláním (navíc osobu vykonávající advokacii),
- z úřední činnosti je soudu známo, že pokud některá z věcí žalobce pravomocně neskončí elektronickým platebním rozkazem, je rozhodnuto buď bez jednání podle § 115a o. s. ř., nebo sice při jednání, avšak k žádnému nařízenému jednání se žalobce ani jeho zástupce dosud nedostavili,
- zastoupení žalobce advokátem nebylo po materiální stránce výkonem základního práva na pomoc v řízení před soudy podle čl. 37 odst. 2 Listiny a jednalo se o „prostou“ realizaci oprávnění účastníka občanského soudního řízení na jeho zastoupení podle § 25 odst. 1 o. s. ř.

Zanedlouho poté Ústavní soud ve svém nálezu sp. zn. I. ÚS 3923/2011 ze dne 29. 3. 2012 dospěl k názoru, že se jako spravedlivé jeví, a to ve vztahu k předmětu řízení, jeho účastníkům, okolnostem, specifiku věci a plynulosti řízení před soudy prvního stupně, **určit výši odměny za zastupování advokátem jako ekvivalent jednonásobku vymáhané jistiny ve věcech, kde jde o řízení o tzv. bagatelní věci (řízení, v němž proti rozsudku nalézacího soudu není odvolání přípustné), jde o tzv. formulářovou žalobu (sepsání tzv. formulářové žaloby představuje spíš administrativní úkon než provedení úkonu právní služby), žalovaným je spotřebitel a jde o právní vztah, v němž je dlužník fakticky vyloučen z možnosti sjednat závazek s jiným obsahem; současně není podstatné, zda právo na peněžní plnění vymáhá původní věřitel nebo jeho právní nástupce.**

Ústavní soud má za to, že náhrada nákladů řízení má sice kompenzovat účelně vynaložené náklady zvítězivšího účastníka řízení při uplatňování nebo bránění svého práva, ale v uvedených případech jsou náklady řízení v souvislosti se zastoupením advokátem vzhledem ke všem okolnostem nižší, než jak jejich náhradu paušálně stanoví právní předpisy podzákoně právní síly (vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 484/2000 Sb. nebo advokátní tarif).

4. VZÁJEMNÝ VZTAH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÍHO SOUDU

Prvním rozhodnutím Ústavní soud v podstatě jen řekl, že pokud jde o bagatelní spory, v nichž z povahy jejich „bagatelnosti“ nemůže dojít k porušení základních práv, není důvod přezkumu, pokud je rozhodnutí obecného soudu řádně odůvodněno. Nepřímo tedy aproboval rozhodnutí obecných soudů, jimiž nebyla kromě soudního poplatku přiznána žádná jiná složka náhrady nákladů řízení. Druhým rozhodnutím naopak dospěl k závěru, že v bagatelních věcech je přiměřená odměna ve výši žalované jistiny. Pomineme-li tento rozpor, pak se dostáváme k hlavní otázce a tou je, **jaká kritéria jsou rozhodná pro určení poměru přiměřenosti.** Je-li argumentováno, že výše určité veličiny je odpovídající výši jiné veličiny, mělo by být zřejmé proč.

Tedy z jakých důvodů je přiměřený jednonásobek a nikoli půlnásobek nebo jedenapůlnásobek. Samotné konstatování přiměřenosti bez uvedení důvodů je nepřezkoumatelné a postrádá přesvědčivost. Stejný závěr lze vztáhnout na rozhodnutí obecných soudů ohledně nepřiměřenosti aplikace vyhlášky č. 484/2000 Sb. a přiměřenosti aplikace vyhlášky č. 177/1996 Sb. Lze si klást otázku, proč by částky uvedené v advokátním tarifu měly být více přiměřené, proč lépe vystihují náročnost a výši vynaložených nákladů než částky dle vyhlášky č. 484/2000 Sb.

Poněkud stranou zájmu veřejnosti zůstala **poznámka Ústavního soudu k náhradě nákladů věřitele při vyřizování sporů, které tvoří jeho běžnou agendu**,⁵ k jejímuž obstarávání a vyřizování se může dostatečně materiálně a personálně vybavit, a že by proto mohl uplatňovat náhradu účelně vynaložených nákladů „za zastoupení“ (byť by nebyl zastoupen právě advokátem), která by mohla být z obdobných důvodů stanovena paušálně, kupř. ve výši 10 % z vymáhané jistiny.

K výše uvedenému, pokud jde o **prvek nahodilosti**, lze poznamenat, že Ústavní soud zdůraznil,⁶ že se v budoucnu bude věnovat přezkumu přiměřenosti hranice, která vylučuje přístup k odvolacímu soudu, neboť zákonodárce zřejmě oprávněně původně označil spory o peněžitá plnění do 2000 Kč jako spory „bagatelní“, avšak zvýšení zákonem č. 7/2009 Sb. na 10 000 Kč představuje z pohledu vnitřní konzistence právního řádu částku určenou nahodile, neboť kupř. u trestných činů, k jejichž spáchání jeden ze znaků skutkové podstaty trestného činu vyžaduje vznik škody, je rozhodující částkou 5000 Kč, a že z pohledu reálných příjmů obyvatelstva se současná „bagatelní“ částka téměř rovná průměrnému, měsíčně poskytovanému starobnímu důchodu anebo polovině průměrné měsíční čisté mzdy zaměstnance.

Bude zajímavé, jakým způsobem se Ústavní soud, jakož i zákonodárce vypořádají argumentačně se způsobem určení případné nové výše bagatelních věcí, když dle již zmínovaného Nařízení o drobných nárocích se za drobný – bagatelní nárok považují částky do 2000 eur (cca 50 000 Kč),⁷ přičemž tato výše v podstatě vychází z částky odpovídající výši průměrného hrubého příjmu v EU. Je nepochybné, že takových příjmů se v průměru v ČR nedosahuje, takže srovnatelným údajem by asi byla výše průměrné hrubé mzdy, která dle Českého statistického úřadu činí cca 24 126 Kč,⁸ tj. více než stávající limit pro bagatelní věci dle občanského soudního řádu. Na druhou

stranu lze odkázat na úpravu jiných států EU, kde jako limit pro bagatelní věci se stanoví částky od 600 eur (cca 15 000 Kč)⁹ v Německu, 1235 eur, resp. 2470 eur ve Skotsku, 1270 eur v Irsku, 2000 eur v Rakousku, 2038 eur ve Švédsku, 3005 eur ve Španělsku, 3294 eur v Severním Irsku, 3811 eur ve Francii, až po 8234 eur (cca 205 000 Kč) v Anglii a Walesu.¹⁰

5. NOVELA VYHLÁŠKY Č. 484/2000 Sb.

Zákonem č. 64/2012 Sb. došlo s účinností od 1. 3. 2012 (tedy v období mezi uvedenými dvěma rozhodnutími Ústavního soudu) k novelizaci vyhlášky č. 484/2000 Sb., a to k snížení a pozvolnějšimu odstupu výše odměny advokáta ve věcech, kde předmět řízení nepřesahuje 10 000 Kč. Současně došlo k určitému zvýšení odměny u jiných typů řízení, přičemž o motivech takového zvýšení za současného snížení odměny v bagatelních věcech není na místě polemizovat, neboť by šlo o nepodložené spekulace.

Důvodová zpráva k vyhlášce vychází z teze umožnit citlivěji rozhodovat o výši náhrady nákladů řízení v závislosti na výši částky, jež je předmětem řízení s tím, že Ministerstvo spravedlnosti reaguje na aktuální, v poslední době velmi diskutovanou problematiku výše sazeb odměn za zastupování advokátem v případech vymáhání takových bagatelních částek ve snaze přispět k tomu, aby byla nastolena větší rovnováha mezi částkou, která je vymáhána v rámci exekuce nebo řízení o výkonu rozhodnutí, a náklady exekuce nebo výkonu rozhodnutí, a ke snížení nákladů občanského soudního řízení.

Tím se opětovně dostáváme k výše uvedené otázce, dle jakých konkrétních kritérií došlo k stanovení nové výše odměny advokáta. Legislativní cíl snížení nákladů občanského soudního řízení může být sám o sobě jen obtížně a probovatelný, pokud postrádá vypovídací hodnotu o skutečné výši nákladů zjištěných na základě analýz a statistického zjišťování.

6. DALŠÍ ROZHODOVÁNÍ OBECNÝCH SOUDŮ?

Ústavní soud uzavřel, že s ohledem na naléhavost a závažnost dopadů řešené právní otázky je ospravedlnitelné, aby nosné důvody nálezu I. ÚS 3923/2011 byly aplikovány **ve všech dosud pravomocně neskončených řízeních**.¹¹ Nevyslovil se však ve vztahu k novelizované vyhlášce č. 484/2000 Sb. Lze tedy vycházet z toho, že soudy budou i v řízeních zahájených po 1. 3. 2012 ve věcech dle definice Ústavního soudu aplikovat nikoli novelizovanou vyhlášku a její snížené sazby, ale budou na odměně přiznávat jednonásobek žalované částky dle nálezu Ústavního soudu.

Je otázkou, zda tak budou činit i v případech, kdy předmětem řízení je zaplacení částky v rozmezí **od 7500 Kč do 10 000 Kč**, neboť v těchto případech je výše odměny advokáta podle § 3 odst. 1 bodu 6 aktuálně platné vyhlášky č. 484/2000 Sb. **nižší než** podle nálezu Ústavního soudu. Nelze předvídat, jakým způsobem bude v těchto případech odůvodněna proporcionalita mezi výší předmětu řízení a výší odměny advokáta. Spíše lze očekávat přiznávání té odměny, která je nižší.

5 Bod 34 nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3923/2011 ze dne 29. 3. 2012.

6 Bod 35 nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3923/2011 ze dne 29. 3. 2012.

7 Článek 2 odst. 1 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích.

8 www.czso.cz

9 § 511 odst. 2 bod 1 ZPO.

10 Viz Zelená kniha o evropském platebním rozkazu a o opatřeních k jednoduššímu a rychlejšímu řešení sporů s nízkou hodnotou – KOM/2002/0746.

11 Bod 33 nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 3923/2011 ze dne 29. 3. 2012; shodně též tisková zpráva Ústavního soudu č. TZ 15/12 ze dne 29. 3. 2012.

Ilustrační foto

Další otázkou je, zda odměna ve výši jednonásobku je přiměřená s konečnou platností, nebo zda ji lze použít jako základ pro stanovení zvýšené odměny dle § 19a vyhlášky č. 484/2000 Sb. Domnívám se, že ano, přestože Ústavní soud hovoří ve svém nálezu o odměně jako celku a nikoli jako o výpočtovém základu.

Již se objevily případy, kdy soudy přiznávají **jednonásobek žalované jistiny i ve sporech o vyšší částky než 10 000 Kč**, jsou-li splněna ostatní kritéria zmiňovaná Ústavním soudem (formulářová žaloba a formulářová spotřebitelská smlouva).¹² Obdobné rozšiřující tendence např. u případů, kdy je žalováno se značným časovým odstupem, lze nalézt též v nově publikovaných člancích.¹³

Vzhledem k ustálené judikatuře Ústavního soudu k podmínkám aplikace § 150 o. s. ř. (tj. nelze § 150 o. s. ř. aplikovat bez předchozího poučení účastníků soudem a možnosti účastníků se k záměru soudu vyjádřit a předložit důkazy) zřejmě není přípustné, aby za absence uvedeného postupu bylo ve věci rozhodnuto platebním rozkazem, jímž by byla přiznána snížená náhrada nákladů řízení. Důsledná aplikace závěrů Ústavního soudu by tak vedla ke kolapsu rozkazního řízení v bagatelních věcech. Lze proto spíše očekávat, že do sjednocení rozhodovací činnosti krajskými soudy bude v platebních rozkazech vyššími soudními úředníky a asistenty soudců přiznávána snížená odměna a že o případných odvoláních bude rozhodováno soudci v rámci autoremedury proti rozhodnutí svého vyššího soudního úředníka či asistenta a až případně následně odvolacím soudem.

7. ZÁVĚR

Je pravda, že v poslední době bylo k soudům podáváno stále více žalob z bagatelních, postoupených a mnohdy i promlčených pohledávek, kdy náhrada nákladů řízení, resp. odměna advokáta podle dosavadních předpisů značně převyšovala samotnou pohledávku včetně příslušenství. Na druhou stranu:

- právní řád dovoluje vymáhat promlčené pohledávky,
- právní řád dovoluje pohledávky postupovat,
- nikoli účastník řízení, ale zákonodárce zavedl formulářové žaloby,
- pokud jsou formulářové žaloby natolik jednoduché, že je dokáže podat osoba bez právnického vzdělání, proč bylo novelizováno ustanovení § 174a odst. 3 o. s. ř., podle kterého se bez odstraňování vad odmítají návrhy na elektronický platební rozkaz neobsahující všechny formální náležitosti – taková situace by u formulářového návrhu na platební rozkaz zřejmě vůbec neměla nastat,
- zvýšení četnosti podávání takových žalob samo o sobě nemůže být věřiteli kladeno k tíži,

¹² Viz rozsudek Okresního soudu Plzeň-město ze dne 4. 4. 2012, sp. zn. 28 EC 239/2011 in Soudní rozhledy č. 5/2012, str. 172 a násl.

¹³ Srov. Karel Svoboda: K „revoluci“ ve sporech zahájených tzv. formulářovými žalobami in Právní rozhledy č. 10/2012, str. 366 a násl.

- pojem bagatelní věci je uměle vytvořeným legislativně-procesním institutem bez reálného základu a legislativního odůvodnění ve vztahu ke stanovení její výše – není tedy jasné, zda by z ústavněprávního hlediska prošel testem proporcionality,
- pokud je za bagatelní věc považována žaloba, v níž jistina nepřevyšuje 10 000 Kč (přičemž k příslušenství ani k předpokládané výši náhrady nákladů řízení se nepřihlíží), pak by též náklady řízení (nebo součet jistiny a náhrady nákladů řízení) nepřesahující 10 000 Kč měly být považovány za bagatelní a neměly by být předmětem přezkumu Ústavním soudem,
- předmětem úvah nebylo, zda z přiznaných nákladů řízení byly zpětné finanční toky od zástupce žalobce k žalobci a v jaké výši, tedy zda skutečně byl hospodářským účelem sporu nikoli přiznání dlužné jistiny, ale především náhrada nákladů řízení,
- jestliže nebyla přiznána plná náhrada nákladů právního zastoupení v rozsudku, proč s ohledem na zásadu předvídatelnosti rozhodnutí tak nebylo rozhodnuto již v platebním rozkazu, resp. proč byl platební rozkaz vydán,
- pokud bylo ve věci rozhodnuto rozsudkem vydaným bez jednání na základě výzvy soudu (podle § 101 odst. 4 a § 115a o. s. ř.) a žalobce svůj souhlas s takovým postupem udělil nebo se k výzvě nevyjádřil, aniž by byl ve výzvě soudem o jeho záměru zkrátit, resp. nepřiznat odmě-

nu za právní zastoupení (podle § 150 o. s. ř.) informován, pak neměl možnost účinně se bránit.

Zcela souhlasím s názorem Ústavního soudu, že v praxi dochází u tzv. bagatelních sporů ke zneužívání právních předpisů, ke generování umělého zisku. Na základě výše uvedených skutečností však mám za to, že **předmětná rozhodnutí jsou jen částečným řešením a že by měla být vedena debata o skutečných koncepčních změnách právního řádu, a to např. o změně z promlčení na prekluzi v bagatelních věcech nebo věcech spotřebitelských, případně o zrušení paušální vyhlášky nebo o změně výše paušální odměny v takových typech věcí, ale na základě skutečných průměrných nákladů, aby nová úprava obstála v testu proporcionality.**

Cílem by mělo být nastavení takových limitů, které nepovedou běžného občana do dluhové pasti, ale které budou sledovat primární účel **náhrady** – opravdu pokryjí skutečné náklady a též budou na dlužníka působit motivačně k předcházení vzniku soudních sporů, neboť samotný soudní poplatek (zejména u elektronických žalob) ani náhrada ve výši bagatelní jistiny takovýto charakter spíše nemají.

❖ Autorka je advokátní koncipientkou v Ostravě.

Věcná příslušnost civilního soudu ve věcech obchodních závazkových vztahů dle *ratione valoris*

JUDr. ALEŠ DOUBEK

Mgr. IVANA SOKOLOVÁ

Advokát, který se zabývá vymáháním pohledávek vzešlých z obchodních závazkových vztahů, musí mimo jiné před podáním žaloby věnovat pozornost věcné příslušnosti soudu. Dle

ust. § 9 odst. 3 písm. r) občanského soudního řádu spory mezi podnikateli při jejich podnikatelské činnosti vzniklé z obchodních závazkových vztahů, které nejsou zmíněny v některém z předchozích písmen uvedeného ustanovení, rozhodují jako soudy prvního stupně krajské soudy a jsou tedy výjimkou z obecné věcné příslušnosti okresních soudů. Co se týče posouzení věcné příslušnosti z hlediska hodnoty sporu (*ratione valoris*), pak bod 6 citovaného ustanovení o. s. ř. vylučuje z působnosti krajských soudů spory o peněžité plnění, jestliže částka požadovaná žalobcem nepřevyšuje 100 000 Kč, přičemž k příslušenství pohledávek se nepřihlíží.

Problematický moment ovšem nastává v případě, že žalobce podanou žalobou uplatňuje více nároků se stejným skutkovým základem. Z hlediska procesní ekonomie, hospodárnosti řízení a zásady dispoziční je běžné, že pokud má věřitel

za jedním dlužníkem více pohledávek, které spolu skutkově souvisí, spojí tyto nároky do jednoho žalobního návrhu, čímž vymezí předmět řízení a využije možnosti tzv. objektivní kumulace nároků.¹ V tomto momentě se však žalobce a zejména jeho právní zástupce, který žalobu vypracuje, musí potýkat s určením věcné příslušnosti soudu.

Ze samotného znění ustanovení § 9 odst. 3 písm. r) bod 6 o. s. ř. docházíme jazykovým výkladem k závěru, že podstatnou z hlediska aplikace tohoto ustanovení je celková částka požadovaná žalobcem. Komentované vydání občanského soudního řádu² uvádí, že je-li uplatněno více samostatných peněžitých nároků (např. vymáhá-li se kupní cena a smluvní pokuta), posuzuje se naplnění limitu ve vztahu ke každému z nich samostatně. Avšak dodal-li žalobce žalovanému na základě jednotlivých objednávek bez rámcové smlouvy několik dodávek stejného druhu zboží či poskytl opakovaně totožný druh služeb, které následně vyúčtoval jednotlivými fakturami, jedná se o více samostatných peněžitých nároků?

Z pohledu praxe je však tento problém mnohem hlubší, než se na první pohled zdá. Jednotlivé okresní či krajské soudy zastávají různé názory, pokud jde o výklad ust. § 9 odst. 3 písm. r) bod 6 o. s. ř., což se dříve či později projeví tím, že zahájené řízení je postoupeno k posouzení věcné příslušnosti nadřízenému vrchnímu soudu.³ Tím často dochází k nežádoucím průtahům v řízení v řádech několika měsíců. V současné době zde navíc **panuje rozpor mezi právním názorem na posouzení kritérií věcné příslušnosti mezi Vrchním soudem v Praze a Vrchním soudem v Olomouci.** To jistě potřebnému řešení této problematiky nepřispívá.

Vrchní soud v Praze v usnesení ze dne 18. 11. 2010⁴ uvádí, že je-li v jedné žalobě uplatněno několik nároků na zaplacení peněžitého plnění se samostatným skutkovým základem, pak soud zkoumá podmínku věcné příslušnosti u každého takového nároku zvlášť, celková výše součtu jednotlivých žalobou požadovaných peněžitých plnění nemá z hlediska aplikace ustanovení § 9 odst. 3 písm. r) bod 6 o. s. ř. význam. **Vrchní soud v Praze dochází k závěru, že je třeba posoudit hodnotu všech jednotlivých pohledávek (nároků), a pokud ani jedna z nich nepřevyšuje požadovanou hranici 100 000 Kč, bylo by spojení ke společnému řízení před krajským soudem obcházením pravidel věcné příslušnosti.**

Odlisný názor ohledně případů, kde je uplatňováno více nároků věřitele, které spolu skutkově souvisí, za jedním dlužníkem, zastává Vrchní soud v Olomouci, viz blíže usnesení ze dne 26. 1. 2012.⁵ **Vrchní soud v Olomouci zastává názor, že zákonodárce v ustanovení § 9 odst. 3 písm. r) bod 6 o. s. ř. akcentuje celkovou výši plnění požadovaného žalobcem, nikoliv to, zda požadované výše dosahuje každý z více uplatněných nároků.** Tento názor dále v odůvodnění usnesení podpirá zejména uplatňováním dispoziční zásady, ovládající civilní řízení. Pokud se žalobce rozhodne uplatnit v jednom řízení více nároků, využívá svého práva na stanovení předmětu řízení. Poté je povinností soudu rozhodnout o celém předmětu řízení vymezeném žalobcem. Dle Vrchního soudu v Olomouci by tak právní názor Vrchního soudu v Praze znamenal omezení

žalobcovy procesního práva disponovat s žalobou a určovat předmět řízení.

Shora popsaná situace ve svém důsledku znamená, že **kritérium hodnoty sporu je pro určení věcné příslušnosti posuzováno odlišně.** Nejasná pravidla pro určení věcné příslušnosti soudu, různý přístup soudů okresních a krajských a konečně i vrchních vedou ve svém důsledku ke značným průtahům v řízení. Žaloby jsou postupovány nadřízeným soudům k posouzení věcné příslušnosti a tím dochází k podstatnému narušení zásady hospodárnosti a rychlosti soudního řízení.⁶

Má být výsledkem těchto dvou přístupů vrchních soudů to, že dle místní příslušnosti budeme podávat v jedné oblasti žalobu s více nároky z obchodních závazkových vztahů okresnímu soudu a v druhé oblasti soudu krajskému? Advokát je postaven do situace, kdy může nechat určení věcné příslušnosti náhodě či své asistentce. Obě řešení mohou být dobrá nebo špatná, záleží k jakému soudu, jaké soudkyni či soudci kauza připadne. Dle našeho názoru by nejvhodnějším řešením byl zásah zákonodárce a jednoznačná úprava věcné příslušnosti soudů ve věcech obchodních závazkových vztahů.

✦ První autor je advokátem v Praze, druhá autorka je jeho koncipientkou.

- 1 Drápal, L., Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2009, str. 764.
- 2 Drápal, L., Bureš, J. a kol.: Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář, 1. vydání, C. H. Beck, Praha 2009, str. 58.
- 3 § 104a odst. 2 o. s. ř.
- 4 Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 11. 2010, č. j. Ncp 2505/2010-14 publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 66/2011.
- 5 Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 26. 1. 2012, č. j. Ncp 63/2012-37.
- 6 Čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod; § 6 o. s. ř. a § 100 odst. 1 o. s. ř.

KAPITÁLOVÝ TRH, CENNÉ PAPÍRY KOLEKTIVNÍ INVESTOVÁNÍ

Soubor 39 podstatně
novelizovaných předpisů

www.sagit.cz

Sagit

inzerce

Odměna advokáta jako ustanoveného zástupce

Advokát, který byl soudem ustanoven zástupcem účastníka podle § 30 o. s. ř., má vůči státu nárok na úhradu výdajů a odměny podle advokátního tarifu. Soud nemůže tuto odměnu snížit za použití ust. § 150 o. s. ř. Soud nemůže krátit odměnu ustanoveného zástupce v závislosti na výsledku sporu proto, že žalovaná částka byla zcela nepřiměřeně vysoká.

Pokud soud shledá, že jsou splněny podmínky pro osvobození od soudního poplatku a ustanoví účastníkovi zástupce, rozhoduje tím i o tom, že uplatněný nárok není svévolné nebo zjevně bezúspěšné uplatnění nebo bránění práva. Nese pak povinnost k úhradě odměny advokáta a nemůže výši této odměny modelovat ve smyslu ust. § 150 o. s. ř.

Z uvedeného principu existuje výjimka umožňující aplikaci ust. § 150 o. s. ř., pokud by výčíslení odměny advokátem bylo v příkrém rozporu s paušální sazbou odměny za zastoupení v jednom stupni podle vyhl. č. 484/2000 Sb.

Nález Ústavního soudu ze dne 27. 6. 2012, sp. zn. II. ÚS 1534/10

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Stanislava Balíka a soudců Jiřího Nykodýma a Pavla Rychetského (soudce zpravodaj) ve věci ústavní stížnosti stěžovatele JUDr. V. V., zastoupeného Mgr. Janem Vaňkem, advokátem, směřující proti usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 12. 10. 2009, sp. zn. 14 C 23/2005, a usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2010, sp. zn. 39 Co 523/2009, za účasti Městského soudu v Praze jako účastníka řízení a České advokátní komory jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

I. Usnesením Městského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2010, č. j. 39 Co 523/2009-181, bylo porušeno základní právo stěžovatele na legitimní očekávání, garantované čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod.

II. Proto se toto rozhodnutí ruší.

III. Ve zbývajících částech se ústavní stížnost odmítá.

Odůvodnění:

1. Ústavní stížností podanou dne 24. 5. 2010 se stěžovatel domáhal zrušení výše uvedených rozhodnutí, neboť měl za to, že jimi bylo porušeno jeho ústavně zaručené právo na legitimní očekávání garantované čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), právo vlastnit majetek garantované čl. 11 odst. 1 a 4 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“) a právo podnikat a získávat prostředky pro své životní potřeby prací podle čl. 26 odst. 1 a 3 Listiny.

2. Ústavní stížnost je přípustná [§ 75 odst. 1 a contrario zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“)], byla podána včas a po odstranění vad splňuje i ostatní náležitosti vyžadované zákonem [§ 30 odst. 1, § 72 odst. 1 písm. a) zákona o Ústavním soudu].

3. K porušení ústavně zaručených práv stěžovatele došlo po-

dle jeho názoru tím, že Obvodní soud pro Prahu 2 postupoval při vyúčtování odměny podle ustanovení § 150 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 9 odst. 5 a ustanovením § 7 advokátního tarifu. Žalobce I. R. (dále jen „žalobce“) nebyl v daném řízení a ani v jiném řízení shledán osobou trpící duševní poruchou, neschopností se srozumitelně vyjadřovat či jinak zdravotně nepříznivou k účasti na soudním jednání, čehož si byl zcela jistě vědom soudce Obvodního soudu pro Prahu 1 Mgr. Výtisk, když rozhodl o ustanovení zástupce žalobci podle ustanovení § 30 o. s. ř. a nikoliv o ustanovení opatrovníka podle ustanovení § 29 o. s. ř. Ustanovení § 150 o. s. ř. se vztahuje podle stěžovatele na náhradu nákladů řízení mezi účastníky řízení, ale nevztahuje se na úpravu náhrady nákladů právního zastoupení mezi účastníkem řízení a jeho zástupcem v řízení – advokátem. V případě zastoupení žalobce stěžovatelem vystupovala v roli analogického postavení klienta stěžovatele Česká republika, která hradí právní zastoupení podle ustanovení § 30 o. s. ř. ustanovenému právnímu zástupci. Na stanovení výše odměny podle ustanovení § 30 o. s. ř. ustanoveného právního zástupce nelze aplikovat ustanovení § 150 o. s. ř., neboť o nákladech řízení účastníků bylo již v pravomocném rozhodnutí soudem rozhodnuto [v právní věci žaloby o náhradu škody] a existuje zde překážka věci již rozhodnuté. Stěžovatel byl toho názoru, že pro stanovení jeho odměny za právní zastoupení je nutno použít ustanovení § 8 odst. 1 advokátního tarifu. Stěžovatel napaдал též rozhodnutí odvolacího soudu, který se při stanovení výše tarifní hodnoty zcela svévolně řídil skutečností, že žalobce byl odsouzen k doživotnímu trestu odnětí svobody za několik vražd, když použil pro stanovení tarifní hodnoty průměr vycházející z odškodnění za usmrcené osoby pro příbuzné ve výši 240 000 Kč podle ustanovení § 444 odst. 3 o. z. Tarifní hodnoty pak stanovil městský soud bez dalšího právního důvodu a důvodu hodného zvláštního zřetele podle ustanovení § 150 o. s. ř. na částku 200 000 Kč, ze které určil odměnu advokáta. Podle názoru stěžovatele obecné soudy při svém rozhodování o výši odměny stěžovatele za právní zastoupení použily zjevnou libovůli, šikanózní a pohrdavý postoj jak k advokátnímu stavu, tak i k žalobci, který byl pravomocně odsouzen a vykonává trest odnětí svobody. Nelze přitom přehlížet specifickou celou kauzu a její širší souvislosti [advokáti se vyhýbali poskytování právních služeb žalobci]. Stěžovatel si klade otázku, „jak může být spekulativně podána žaloba“, když byl bez jakéhokoliv vlastního přičinění ustanoven obvodním soudem právním zástupcem žalobce. V souladu s nálezem Ústavního soudu je na místě, aby ustanovenému zástupci byla stanovena odměna dle ustanovení § 1 odst. 2, 3 advokátního tarifu, nikoliv podle vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 484/2000 Sb. Je zcela nelogické, proč by měly mít obecné soudy jednající za Českou republiku, která si právní zastoupení u stěžovatele objednala, možnost snižovat výši mimosmluvní odměny stěžovatele jako ustanoveného advokáta, když na druhou stranu z ustanovení § 151 odst. 2 první věty za středníkem v případě ustanoveného advokáta podle ustanovení § 149 odst. 2 o. s. ř. vyplývá, že stát vymáhá náklady za právní zastoupení ustanoveného účastníka na účastníkovi řízení, a to opět podle advokátního tarifu, tedy v plné výši mimosmluvní odměny. Česká republika se tím, že stěžovatele podle ustanovení § 30 odst. 2 o. s. ř. stanovila žalobci jeho zástupcem v občanskoprávním řízení, zavázala, že zaplatí odměnu advoká-

ta a náklady řízení a náklady za ztrátu času, a to za podmínek stanovených v ustanoveních advokátního tarifu o mimosmluvní odměně, když předmět sporu a žalovaná částka byla soudy známa dříve, než žalobce osvobodil od zaplacení soudního poplatku. Obecné soudy neuznaly stěžovatelův nárok na odměnu advokáta za právní zastoupení, a tím zasáhly bez jakéhokoliv důvodu hodného zřetele do jeho základního práva na legitimní očekávání nabytí majetku. Nelze svévolně snižovat mimosmluvní odměnu stěžovatele jako ustanoveného zástupce s odkazem na morální aspekty výše odměny pramenící z otevřené antipatie městského soudu k osobě klienta. Stěžovatel má podle Listiny právo na odměnu za práci; nelze jej také omezit na předpokládaném zisku, resp. jej vyvlastnit až do výše rozdílu mezi vyúčtovanou a přiznanou odměnou a upřít stěžovateli právo nabýt tento majetek. Dne 19. 12. 2011 pak stěžovatel svou ústavní stížnost doplnil o listinný důkaz (rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 1 přiznávající žalobci osvobození a ustanovující stěžovatele jeho právním zástupcem) a dále doplnil svůj návrh o odkaz na rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2654/10.

4. Usnesením Ústavního soudu ze dne 9. 6. 2010 (č. l. 19) bylo na návrh stěžovatele přiznáno postavení vedlejšího účastníka České advokátní komory. Ta se ve svém vyjádření ztotožnila se stěžovatelem. Podle České advokátní komory již v době, kdy soud zvažuje, že účastníku řízení, u něhož jsou předpoklady, aby byl soudem osvobozen od soudních poplatků, ustanoví na jeho žádost zástupce (ustanovení § 30 odst. 1 o. s. ř.), musí zároveň zvažovat, zda je to třeba k ochraně zájmů tohoto účastníka. Stejně tak je třeba zvážit, má-li být zástupcem účastníka advokát (ustanovení § 30 odst. 2 o. s. ř.). Výše uvedené ustanovení o. s. ř. je třeba vykládat v souvislosti se základními ustanoveními uvedenými v hlavě první, části první o. s. ř., zejména s ustanovením § 1. To určuje, že o. s. ř. upravuje postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků. Pojednává-li proto ustanovení § 30 ve svých odst. 1 a 2 o ochraně zájmů účastníka, může se jednat jedině o zájmy oprávněné. S ohledem na výše uvedené jsou naprosto liché úvahy obecných soudů o tom, že návrhy původního žalobce byly přehnané, nadsazené, neoprávněné, o bezpracných odměnách advokátů v případech kverulujících účastníků a podobně, a to učiněné až v době, kdy advokát vůči státu vyúčtoval svoji odměnu. Soud již v okamžiku zahájení řízení totiž věděl o výši vzneseného nároku a o důvodech, proč byl vznesen. Jestliže za takové situace účastníku advokáta ustanovil zástupcem, musel si být vědom i toho, že takovému zástupci bude muset stát zaplatit odměnu, podle jakých předpisů a v jaké výši (za úkon). I to je součástí odpovědnosti soudů za svá rozhodnutí. V případě určení odměny ustanoveného advokáta musí soud postupovat podle ustanovení § 140 odst. 2 o. s. ř., potažmo podle ustanovení § 1 odst. 2 a 3 advokátního tarifu. Jelikož se nejedná o náhradu nákladů řízení, ale o přímou odměnu advokáta, je pro určení její výše ustanovení § 150 o. s. ř. nepoužitelné. Ke krácení odměny by soud mohl přistoupit jedině tehdy, pokud by advokát některé vyúčtované úkony neprovedl, pokud by špatně vypočetl odměnu za úkon nebo pokud by právní službu provedl zjevně nekvalitně.

5. K výzvě Ústavního soudu se k ústavní stížnosti vyjádřil

předseda senátu 39 Co Městského soudu v Praze JUDr. Jiří Cidlina, který ve svém vyjádření setrval na názorech vyjádřených ve výše označeném rozhodnutí. Ústavní soud se dle ustanovení § 48 odst. 2 zákona o Ústavním soudu dotázal Ministerstva spravedlnosti o zvažované úpravě bezplatné právní pomoci, na kterou dne 10. 8. 2010 odpověděl ministr spravedlnosti JUDr. Jiří Pospíšil, který zaslal návrh věcného záměru zákona o bezplatné právní pomoci. Ve svém vyjádření uvedl, že by odměny ustanovených zástupců měly být hrazeny ve výši stanovené vyhláškou Ministerstva spravedlnosti, přičemž tato výše by měla být stanovena ve výši poloviny mimosmluvní odměny dle advokátního tarifu.

6. Ústavní soud si k posouzení námitek a tvrzení stěžovatele vyžádal spis Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 14 C 23/2005, z něhož zjistil následující skutečnosti:

7. Dne 25. 3. 2003 přiznal žalobci I. R. Obvodní soud pro Prahu 1 usnesením č. j. 23 C 196/99-34 osvobození od soudních poplatků v plném rozsahu a k ochraně jeho zájmů v této věci ustanovil JUDr. V. V. Žalobce se domáhal svým podáním na České republice – České advokátní komoře náhrady škody ve výši 12,60 Kč a 1 000 000 US z důvodu, že žalovaná pasivním chováním k žádosti žalobce mu neustanovila právního zástupce pro řízení před Ústavním soudem a zapříčinila zmaření zákonné lhůty k podání ústavní stížnosti. Podle ustanovení § 30 o. s. ř. účastníku, u něhož jsou předpoklady, aby byl soudem osvobozen od soudních poplatků (ustanovení § 138 o. s. ř.), předseda senátu ustanoví na jeho žádost zástupce, jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. Jelikož se žalobce nachází ve výkonu doživotního trestu odnětí svobody ve věznicí, není schopen osobně hájit své zájmy v řízení, má proto právo na právní pomoc v řízení, a proto soud rozhodl k ochraně jeho zájmů o ustanovení právního zástupce pro toto řízení.

8. Dne 10. 12. 2003 podal žalobce zastoupený stěžovatelem žalobu na ochranu osobnosti podle ustanovení § 11 a násl. ObčZ Obvodnímu soudu pro Prahu 1 (č. l. 53-59). Předtím navrhl České advokátní komoře mimosoudní vyrovnání, se kterým ta nesouhlasila (č. l. 51). Obvodní soud pro Prahu 1 posléze vyslovil svou místní nepřislušnost (č. l. 63) a následně o věci rozhodoval Obvodní soud pro Prahu 2, který dne 6. 10. 2006 žalobu stěžovatele rozsudkem č. j. 14 C 23/2005-94 zamítl. Ve spisu je též uveden protokol o soudním roku (č. l. 75) a protokol o jednání před soudem prvního stupně (č. l. 89). Po podání odvolání žalobce Městský soud v Praze rozhodnutí soudy I. stupně potvrdil (č. l. 132). Dovolání žalobce Nejvyšší soud usnesením ze dne 26. 4. 2011, č. j. 28 Cdo 1260/2009-198, odmítl (č. l. 198).

9. Ze spisu dále vyplynulo, že stěžovatel si dne 28. 2. 2008 účtoval odměnu ve výši 588 063,50 Kč (č. l. 138), přičemž do 1. 9. 2006 činila sazba za jeden úkon právní služby 35 250 Kč a od 1. 9. 2006 pak 56 300 Kč. Na požadavek obvodního soudu na doložení jednotlivých položek stěžovatel reagoval dne 22. 5. 2009 (č. l. 164). Jelikož Obvodní soud pro Prahu 2 po dlouhou dobu nerozhodoval o nákladech právního zastoupení, podal dne 13. 8. 2009 stěžovatel návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu (č. l. 164a).

10. Usnesením Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 12. 10. 2009, č. j. 14 C 23/2005-167, byla stěžovateli, ustanovenému zástupci žalobce, přiznána odměna za zastupování a náhrada

hotových výdajů ve výši 13 144,22 Kč. Žalobce se podanou žalobou ke zdejšímu soudu domáhal po žalované České republice – Ministerstvu spravedlnosti 29 986 012,60 Kč s příslušenstvím jako náhrady škody, která mu byla způsobena nesprávným úředním postupem v řízení před Ústavním soudem. Žalobci bylo usnesením Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 25. 3. 2003, č. j. 23 C 196/99-34, přiznáno osvobození od soudních poplatků a byl mu ustanoven zástupce pro řízení – stěžovatel. Ten učinil ve věci 12 úkonů právní služby, což i řádně doložil. Soud si byl při stanovení odměny a náhrady hotových výdajů ustanovenému zástupci vědom toho, že výše této odměny a náhrady má vycházet z advokátního tarifu. Odměnu a náhradu platí ustanovenému advokátovi stát na základě ustanovení § 140 odst. 2 o. s. ř., kdy určení jejich výše je v zásadě odvozeno od ustanovení § 1 odst. 3 advokátního tarifu. V ustanovení 1 odst. 2 věty první advokátního tarifu je určeno, že při stanovení nákladů řízení, jejichž náhrada se klientovi přiznává rozhodnutím soudu nebo jiného orgánu, se výše odměny advokáta určí podle ustanovení o mimosmluvní odměně, nestanoví-li zvláštní právní předpis jinak. Zvláštním právním předpisem je pak míněna vyhláška č. 484/2000 Sb., která se na odměnu ustanoveného zástupce zjevně nevztahuje. Pro výpočet výše odměny by tedy bylo možné mechanicky aplikovat ustanovení § 7 advokátního tarifu a určit, že sazba mimosmluvní odměny za jeden úkon právní služby činí z tarifní hodnoty dané věci částku 32 250 Kč. Obvodní soud ovšem dospěl k závěru, že mechanické aplikování advokátního tarifu by v dané věci nebylo v souladu s účelem a smyslem zákona a že by nevedlo ke spravedlivému řešení dané věci. Je nepřijatelné, aby ustanoveným zástupcům byla přiznávána odměna v řádu mnoha desetitisíců až statisíců korun v řízeních, která jsou osvobozena od soudních poplatků a kde není žádné omezení výše nároku, který může žalobce požadovat, ač tento nárok může být zcela absurdní. Soud se proto rozhodl analogicky použít ustanovení § 150 o. s. ř., podle nějž, jsou-li tu důvody hodné zvláštního zřetele, nemusí soud výjimečně náhradu nákladů řízení zcela nebo zčásti přiznat (k analogickému užití ustanovení § 150 o. s. ř. srov. náleží Ústavního soudu I. ÚS 1126/07). Princip legitimního očekávání může chránit jen očekávání, které je legitimní, rozumné. V případě příkrého rozporu mezi výší odměny ustanoveného advokáta podle advokátního tarifu a výší odměny podle vyhlášky č. 484/2000 Sb. lze na základě analogické aplikace ustanovení § 150 o. s. ř. zvážit, zda nejsou dány důvody hodné zvláštního zřetele, na základě nichž by soud zčásti odměnu za zastupování nepřiznal. Pokud je v řízení účastníkovi ustanoven zástupce v souladu s ustanovení § 30 o. s. ř., pak je to jen tehdy, kdy jsou k tomu společně dány dva důvody. Jednak účastník splňuje předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a jednak je k ochraně jeho zájmů potřeba ustanovit účastníkovi zástupce. Pokud by to nebylo třeba k ochraně jeho zájmů účastníka, zástupce by ustanoven nebyl, i kdyby účastník splňoval předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a obráceně. Skutečnost, že je k ochraně jeho zájmů potřeba ustanovit účastníkovi zástupce, se velmi blíží důvodům k užití příbuzného institutu opatrovníka v případech, kdy účastník není schopen srozumitelně se vyjadřovat (ustanovení 29 odst. 3 o. s. ř.). Opatrovník i ustanovený zástupce jsou velmi příbuzné instituty o. s. ř. sloužící k ochraně práv účastníků, kteří z různých

důvodů nemohou hájit svá práva sami. Advokátní tarif má zvláštní ustanovení pro přiznávání odměny opatrovníkovi, kdy podle ustanovení § 9 odst. 5 se považuje za tarifní hodnotu částka 500 Kč. Není žádný důvod, proč by ustanovený zástupce měl v zásadě za stejnou práci jako opatrovník dostat odměnu o několik řádů vyšší.

11. Proti rozhodnutí obvodního soudu podal stěžovatel odvolání (č. l. 168–173). Usnesením Městského soudu ze dne 15. 2. 2010 č. j. 39 Co 523/2009-181 bylo usnesení soudu I. stupně změněno tak, že výše odměny a náhrada hotových výdajů činí 25 610 Kč, jinak se potvrzuje. Odvolací soud nesouhlasil s úvahou obvodního soudu odvíjet výpočet odměny ustanoveného advokáta od odměny ustanoveného opatrovníka. Soud I. stupně správně dovodil, že otázka, zda ustanovení § 150 o. s. ř. lze analogicky použít i na případy, kdy soud rozhoduje o nárocích ustanoveného advokáta vůči státu, byla již judikaturou řešena tak, že v případě příkrého rozporu mezi výší odměny ustanoveného advokáta podle advokátního tarifu a výší odměny podle vyhlášky č. 484/2000 Sb. lze na základě analogické aplikace ustanovení § 150 o. s. ř. zvážit, zda nejsou dány důvody hodné zvláštního zřetele, na základě nichž by soud zčásti odměnu za zastupování nepřiznal. Podle názoru odvolacího soudu lze při určení odměny ustanovenému advokátu postupovat podle ustanovení § 150 o. s. ř. i tehdy, je-li částka uplatněná žalobou s přihlédnutím ke všem okolnostem případu zcela neadekvátní. Mechanický výpočet odměny advokáta odvíjející se od ne-reálného požadavku jeho klienta by totiž mohl vést i k tak absurdním důsledkům, že by se mohl stát nástrojem bezprávného výdělku pro ustanoveného advokáta zastupujícího kverulantského klienta osvobozeného od soudních poplatků, jenž zjevně mnohonásobně nadsadí rozsah požadovaného peněžitého plnění. V posuzované věci se žalobcem požadované odškodnění vymyká reálným požadavkům uplatňovaným z titulu náhrady škody. V této souvislosti je třeba poukázat na ustanovení § 444 odst. 3 o. z., podle něhož náleží za škodu způsobenou usmrcením osoby blízké pozůstalým jednorázové odškodnění, a to manželovi a dětem každému ve výši 240 000 Kč. Ve světle tohoto odškodnění považuje odvolací soud za přiměřenou tarifní hodnotu nejvýše v částce 200 000 Kč.

12. Ústavní soud si dále v souladu s ustanovení § 44 odst. 2 zákona o Ústavním soudu vyžádal od účastníků řízení souhlas s upuštěním od ústního jednání. Stěžovatel připisem ze dne 18. 3. 2011 Ústavnímu soudu sdělil svůj nesouhlas. Ústavní soud proto nařídil na den 27. června 2012 ústní jednání, k němuž obeslal všechny účastníky řízení. K jednání se dostavil právní zástupce stěžovatele a vedlejší účastník. Právní zástupce stěžovatele ve zkratce zopakoval důvody ústavní stížnosti a setrval na svém účastnickém návrhu. Uvedl též, že již finančnímu úřadu odvedl DPH ve výši přes 100 000 Kč, přičemž již není schopen předmětnou daň nárokovat zpět. Poukázal též na složitost kauzy (úkony ve věznici, úkony u Ústavního soudu, jednání s advokátní komorou stran neetičnosti v jednání určitých advokátů ve věci žalobce) a specifičnost právního zastoupení. Upozornil též na to, že pokud by byla odměna vypočtena podle vyhlášky č. 484/2000 Sb., činila by jeho odměna i tak částku převyšující 300 000 Kč.

13. Ústavní soud dospěl k závěru, že ústavní stížnost je důvodná.

14. Ústavní soud ustáleně judikuje, že jeho úkolem je jen

ochrana ústavnosti (čl. 83 Ústavy). Ústavní soud není povolán k přezkumu správnosti aplikace podústavního práva a zasáhnout do rozhodovací činnosti obecných soudů může jen tehdy, shledá-li současně porušení základního práva či svobody [§ 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu]. Ústavní soud ve svých četných rozhodnutích zřetelně definoval podmínky, při jejichž existenci má vadná aplikace podústavního práva obecným soudem za následek porušení základních práv či svobod jednotlivce. Jedná se o případy, v nichž Ústavní soud posuzuje, zda obecné soudy v dané věci ústavně souladně posoudily konkurenci norem jednoduchého práva sledujících určitý ústavně chráněný účel či konkurenci interpretačních alternativ jedné konkrétní normy, nebo o otázku, zda obecné soudy neaplikovaly jednoduché právo svévolně (srov. nálezy sp. zn. II. ÚS 1038/08, N 127/50 SbNU 111).

15. Právní stát, kterým Česká republika podle čl. 1 odst. 1 Ústavy má být, je takový stát, v němž je veřejná moc – tedy i soudnictví – vázáno právem. V právním státu je moc omezena za účelem ochrany občanů před výkonem libovůle či svévole ze strany státu. Právní stát v moderním pojetí je zaměřen na nastolení a udržení materiálně spravedlivého stavu. Ze spojení čl. 2 odst. 3 Ústavy a čl. 4 odst. 4 Listiny pak vyplývá, že státní moc je nutno uplatňovat jen v případech, mezích a způsobech, které stanoví zákon, a to za současného šetření podstaty a smyslu základních práv a svobod. Pokud se tomu tak neděje, představuje jednání či akt státní moci svévoli (nálezy sp. zn. II. ÚS 1009/08, N 6/52 SbNU 57). Jak Ústavní soud opakovaně zdůraznil, nikoliv každé porušení norem jednoduchého práva při jejich aplikaci či interpretaci způsobuje zároveň i porušení základního práva jednotlivce. Avšak porušení některé z norem jednoduchého práva v důsledku libovůle (vykonávané např. nerespektováním kogentní normy) anebo v důsledku interpretace, jež je v extrémním rozporu s principy spravedlnosti, může být způsobitelné zasáhnout do základního práva a svobody jednotlivce (srov. nálezy sp. zn. III. ÚS 346/01, N 30/25 SbNU 237). Ústavní soud zasáhne vždy, zjistí-li v postupu obecných soudů prvek libovůle.

16. Ústavní soud zkoumal, zda napadená rozhodnutí nezasahují do základního práva stěžovatele garantovaného čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě, tj. do základního práva na legitimní očekávání ochrany majetku. Legitimní očekávání stěžovatele je nutno chápat jako očekávání určitého postupu orgánů veřejné moci, které bude odpovídat jednoznačnému obsahu právního řádu. Přihlížení k legitimním očekáváním je nepominutelnou dimenzí zákonnosti (srov. odst. 45 nálezu ve věci sp. zn. Pl. ÚS 38/04, N 125/41 SbNU 551). Jsou-li totiž nejisté hranice zákonných požadavků, tj. nejsou-li respektována legitimní očekávání založená na zákonu, je nejistá i svoboda. Ochrana legitimního očekávání tudíž přispívá k respektu a ochraně individuální svobody vykonávané v přesně vymezeném právním rámci. Každému navrhovateli proto „vzniká v řízení před orgánem veřejné moci legitimní očekávání, že bude-li postupovat v souladu se zákonem a konkrétními pokyny tohoto orgánu, povede to v případě úspěchu ve sporu k vydání reálně vykonatelného rozhodnutí. Soudy právního státu, chránícího individuální lidská práva a svobody, jsou ústavně zavázány promýšlet důsledky svých rozhodnutí, zohledňovat svůj předchozí postup, dbát na vynutitelnost vydávaných rozhodnutí a neposuzovat věc jenom z hlediska izolovaného výkladu jednoho ustanovení. Dů-

věra v soudní rozhodování a reálná vynutitelnost práva totiž patří mezi základní mimoprávní atributy právního státu“ (nálezy sp. zn. IV. ÚS 525/02, N 131/31 SbNU 173).

17. Legitimní očekávání ve smyslu výše citovaného ustanovení čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě je nejen podle judikatury Ústavního soudu (např. nálezy ve věcech sp. zn. Pl. ÚS 2/02, publikované pod č. 278/2004 Sb., IV. ÚS 525/02, N 131/31 SbNU 173, I. ÚS 185/04, N 94/34 SbNU 19), ale i judikatury Evropského soudu pro lidská práva (např. rozhodnutí ve věcech *Beyeler proti Itálii* ze dne 5. 1. 2000, *Zwierzynski proti Polsku* ze dne 16. 6. 2001), integrální součástí ochrany majetkových práv. Dle judikatury Evropského soudu pro lidská práva (např. rozhodnutí ve věci *Broniowski proti Polsku* ze dne 22. 6. 2004) pojem „majetek“ ve smyslu čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě má autonomní rozsah, který není omezen na konstituované vlastnictví hmotného jmění a není závislý na formální kvalifikaci vnitrostátního práva. Pro účely tohoto ustanovení jsou za „majetková práva“, resp. „majetek“ také považována další práva a zájmy tvořící aktiva (např. pohledávky), na základě jejichž existence může stěžovatel tvrdit, že na jejich splnění má přinejmenším legitimní očekávání (ésperance legitime/legitimate expectation).

18. Ochrana legitimního očekávání jakožto integrální součást základního práva podle čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě by měla nalézt reflexi v jednotlivých normách jednoduchého práva, resp. v jejich výkladu, který podávají obecné soudy, jež jsou k ochraně základních práv zavázány ustanovením čl. 4 Ústavy České republiky. Proto musí být přijat takový výklad, který setří smysl a podstatu základního práva legitimního očekávání. Jinak řečeno, „legitimní očekávání nepůsobí bezprostředně mezi subjekty občanskoprávních vztahů, nýbrž jde o ústavním pořádkem jednotlivcům garantované základní právo, které v daném případě působí ve vztahu jednotlivce vůči obecným soudům, tj. státní moci. Soudy jsou pak zavázány (čl. 4 Ústavy ČR) poskytovat tomuto základnímu právu ochranu cestou interpretace a aplikace příslušných norem jednoduchého práva“ (nálezy sp. zn. IV. ÚS 763/05, N 82/41 SbNU 79).

19. Ústavní soud byl v daném případě povolán k posouzení otázky, zda napadená rozhodnutí obecných soudů použitou interpretací ustanovení § 150 o. s. ř., resp. ustanovení § 444 odst. 3 o. z. nezasáhla do ústavně zaručeného práva legitimního očekávání. Je na obecných soudech, aby při aplikaci příslušných ustanovení o. s. ř., resp. o. z. použily výklad respektující ústavní ochranu poskytovanou již vzniklému nároku majetkové povahy tak, jak to vyžaduje čl. 1 odst. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě. Opačný aplikační a interpretační postup by byl v rozporu s čl. 2 odst. 3 Ústavy ve spojení s čl. 4 odst. 4 Listiny.

20. Ústavní soud chápe otázku nákladů řízení jako integrální součást civilního řízení, která může zasáhnout do práva na spravedlivý proces: „Rozhodování o nákladech soudního řízení je integrální součástí soudního řízení jako celku. V případě rozhodování o náhradě nákladů řízení je proto třeba přihlížet ke všem okolnostem věci, které mohou mít vliv na stanovení povinnosti k náhradě nákladů řízení, jež účastník vynaložil k účelnému uplatňování nebo bránění práva. Úkolem obecného soudu proto není pouze mechanicky rozhodnout o náhradě podle výsledku sporu, nýbrž vážít, zda tu neexistují další rozhodující okolnosti mající podstatný vliv na přiznání či nepřiznání náhrady účelně

vynaložených nákladů.“ [srov. nález sp. zn. I. ÚS 350/04 ze dne 15. září 2004 (N 130/34 SbNU 317), nález sp. zn. I. ÚS 653/03 ze dne 12. května 2004 (N 69/33 SbNU 189) nebo nález sp. zn. II. ÚS 194/98 ze dne 20. února 2001 (N 34/21 SbNU 301)]. Kautely upínající se na čl. 36 odst. 1 Listiny předepisují, že výrok o nákladech musí být celkově souladný s průběhem řízení a úvaha vedoucí k jejich uložení musí být, byť stručně, odůvodněna [viz nález sp. zn. I. ÚS 401/06 ze dne 26. října 2006 (N 196/43 SbNU 207)]. Konkrétně v případě ustanovení § 150 o. s. ř. Ústavní soud konstatoval, že „úvaha soudu o tom, zda se jedná o výjimečný případ a zda tu jsou důvody hodné zvláštního zřetele, musí vycházet z posouzení všech okolností konkrétní věci. Musí také své rozhodnutí řádně a přesvědčivě odůvodnit. V postupu, který není odpovídajícím způsobem vysvětlen, lze spatřovat jisté prvky libovůle a nahodilosti; pouhý formální odkaz na příslušné ustanovení zákona bez objasnění závěru, ke kterému soud dospěl, není podle § 157 odst. 2 o. s. ř. (a tedy i ve smyslu práva na spravedlivý proces) dostačující“ [nález sp. zn. III. ÚS 727/2000 ze dne 17. května 2001 (N 75/22 SbNU 145)]. Rozhodnutí o nákladech řízení proto nabývá rozměr porušení základních práv a svobod především tam, „kde úvaha soudu je důsledkem naprosté libovůle, tam, kde není rozhodnutí soudu dostatečně odůvodněno, případně tam, kde nákladový výrok není v souladu s průběhem řízení“; nález sp. zn. I. ÚS 1126/07 ze dne 22. listopadu 2007 (N 206/47 SbNU 647). Tak např. v nálezu sp. zn. I. ÚS 2278/10 (N 240/59 SbNU 443) shledal Ústavní soud „rozpor mezi tím, že obecné soudy rozhodly o osvobození od soudních poplatků stěžovatelovy mandantky, a krácením odměny ustanoveného zástupce na polovinu účtovaných nákladů řízení“. Podle názoru Ústavního soudu totiž o osvobození od soudního poplatku lze dle ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. rozhodnout za kumulativního splnění dvou podmínek [srov. nález sp. zn. IV. ÚS 2856/08 ze dne 9. února 2009 (N 20/52 SbNU 197)]. Podmínkou první jsou poměry účastníka řízení, druhou pak skutečnost, že v dané věci nejde o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva. O zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva přitom jde „zejména tehdy, jestliže již ze skutkových tvrzení žadatele (aniž by bylo třeba provádět dokazování) je nepochybné, že mu ve věci nemůže být vyhověno“ (Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z., Mazanec, M.: Občanský soudní řád. Komentář. I. díl, Praha: C. H. Beck, 2003, s. 521n.) Z interpretace ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. vyplývá, že za zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva nemůže být považováno chování žalované, které by vyšlo najevo až v průběhu řízení, resp. dokonce až v jeho výsledku, nýbrž to musí být *prima facie* zřejmě již ze samotného návrhu na zahájení soudního řízení, resp. z repliky na tento návrh (bod 21 nálezu sp. zn. I. ÚS 2278/10). Toliko ve formě obiter dicta Ústavní soud na okraj podotýká, že je otázkou, zda za situace, kdy Obvodní soud pro Prahu 1 tuto skutečnost nerozpoznal (bod 7), neměly tuto skutečnost zkoumat, ba případně přehodnocovat další, věc žalobce projednávající soudy a zda vzhledem k „jisté frivolnosti“ žaloby neměly i v průběhu řízení rozhodnout o změně přiznání osvobození od soudních poplatků.

21. Stěžovatel spatřoval porušení svých základních práv v tom, že při rozhodování o výši jeho odměny, na kterou mu jako ustanovenému zástupci vznikl nárok, považoval odvolací soud za tarifní hodnotu pro určení příslušné sazby mimosmluvní odmě-

ny pouze částku ve výši 200 000 Kč. To odvodil z analogické aplikace ustanovení § 444 odst. 3 o. z. (bod 11). Tím přibližně dvakrát zvýšil odměnu stěžovatele oproti soudu I. stupně, který rozhodl na základě analogického užití ustanovení § 150 o. s. ř. (bod 10). S tímto přístupem obecných soudů se Ústavní soud neztotožnil. Odůvodnění obecných soudů je nutno s ohledem na předcházející průběh řízení považovat za vnitřně rozporné. Rozhodnutí odvolacího soudu bylo též ve smyslu nálezu Ústavního soudu ze dne 21. 4. 2011, sp. zn. II. ÚS 2388/10 (dostupný na <http://nalus.usoud.cz>) rozhodnutím překvapivým, neboť v návaznosti na nález sp. zn. II. ÚS 828/06 (N 26/44 SbNU 309) je možno konstatovat, že stěžovateli nebyl poskytnut dostatečný procesní prostor k vyjádření k eventuálnímu uplatnění moderačního práva, což je zvláště naléhavé v rámci odvolacího řízení, kdy po přijetí rozhodnutí již účastník řízení nemá procesní nástroj, jak své námítky uplatnit. Takový postup odvolacího soudu vede k situaci, kdy je účastník řízení nucen vznášet takové námítky vlastně poprvé až v řízení před Ústavním soudem. Byť bylo pro stěžovatele překvapivé i rozhodnutí soudu I. stupně [samo ustanovení stěžovatele zástupcem žalobce předpokládalo předchozí závěr soudu, že u žalobce nejde o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování práva (viz 20 a bod 22)]. V situaci, kdy nebylo sporu o výši peněžitého plnění, jež se týkala právní služby poskytovaná stěžovatelem (právě to mělo jednoznačný a zásadní vliv na otázku tarifní hodnoty jednoho úkonu právní služby podle advokátního tarifu), se soud I. stupně rozhodl vydat při určení tarifní hodnoty jednoho úkonu právní služby cestou jinou. O tomto právním náhledu soudu se stěžovatel dozvěděl právě až z vydaného rozhodnutí soudu I. stupně, mohl na ně reagovat svým odvoláním. Poté, co se stěžovatel zaměřil ve svém obsáhlém odvolání (č. l. 168–173) proti argumentům soudu I. stupně, odvolací soud se vydal opět cestou novou (ustanovení § 444 odst. 3 o. z.), a proto na argumentační pozici odvolacího soudu nemohl reagovat ani zpětně (srov. bod 21 nálezu sp. zn. II. ÚS 2388/11).

22. V nálezu sp. zn. IV. ÚS 276/96 (N 105/6 SbNU 255) Ústavní soud prohlásil: „je-li v článku 1 Ústavy ČR zdůrazněna demokratická a právní povaha našeho státu, založeného na úctě k právům a svobodám člověka a občana, potom obrácenou stranou této demokratické „mince“ je nevyhnutelnost sociální a politické odpovědnosti jednotlivců, politických stran, společnosti i státu“. Odpovědnosti jednotlivců tak odpovídá odpovědnost orgánů veřejné moci, konkrétně soudů za náležité vedení celého soudního řízení. Obvodní soud pro Prahu 1 ustanovil stěžovatele zástupcem žalobce, neboť podle ustanovení § 30 o. s. ř. účastníku, u něhož jsou předpoklady, aby byl soudem osvobozen od soudních poplatků (ustanovení § 138 o. s. ř.), předseda senátu ustanoví na jeho žádost zástupce, jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. To, že žalobce splňuje předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, dovodil z poměrů žalobce, který se nachází ve výkonu doživotního trestu odnětí svobody ve věznici, nemá žádné příjmy a kromě dávek státní sociální podpory nepobírá od státu žádné dávky (bod 7). Obvodní soud se ovšem nijak nevyrovnával s druhou podmínkou osvobození od soudních poplatků, tj. že nesmí jít o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva (viz bod 20). Svým postupem tak obecný soud implicitně uznal, že o případ svévolného nebo zřejmě neúspěšného uplatňování práva nejde, resp. že zá-

jmy žalobce jsou zájmy oprávněné (bod 4), a proto má žalobce nárok na ustanovení právního zástupce (bod 7), a vyvolal tak u ustanoveného obhájce legitimní očekávání, že bude za svou práci náležitě odměněn. Již při rozhodování si Obvodní soud pro Prahu 1 musel být výše žalobcem požadované částky vědom a nepochybně též věděl, že k ochraně zájmů klienta ustanovený advokát bude placen ze státních peněz. Je přitom nerozhodné, že o odměně ustanoveného advokáta rozhodoval v důsledku postoupení věci jiný soud než ten, který rozhodl o osvobození žalobce od soudních poplatků a ustanovení advokáta (bod 8), a tedy tento soud mohl mít na splnění podmínek podle ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř. jiný názor (srov. obdobně bod 25 nálezu sp. zn. I. ÚS 2654/10 ze dne 17. 5. 2011, dostupného na <http://nalus.usoud.cz>). Není akceptovatelné, aby až v závislosti na výsledku sporu obecné soudy rozhodly, že je třeba krátit odměnu ustanoveného zástupce, protože částka uplatněná žalobou byla s přihlédnutím ke všem okolnostem případu zcela neadekvátní (bod 10), jak uvedl ve svém rozhodnutí odvolací soud. Chtějí-li se obecné soudy zbavit negativních finančních konsekvencí pro stát, je nutno konstatovat, že tuto skutečnost mohly a měly vzít v potaz již v případě rozhodování o osvobození žalobce od soudních poplatků podle ustanovení § 138 odst. 1 o. s. ř., když obvodní soud zároveň rozhodoval i o ustanovení advokáta podle ustanovení § 30 odst. 1 o. s. ř. (bod 7). Považovaly-li obecné soudy nároky žalobce (ve výsledku) za „nereálné“ a „zjevně nadsazené“, jak lze dovozovat z odůvodnění rozhodnutí odvolacího soudu [ten totiž mluvil o „neadekvátnosti částky uplatněné žalobou“, o „nereálných požadavcích advokáta klienta“, o „kverulantském klientovi“, jenž „zjevně mnohonásobně nadsadí rozsah požadovaného peněžitého plnění“ – viz bod 11] o odměně ustanoveného advokáta, je nutno podle názoru Ústavního soudu považovat jejich postup za logicky rozporný se zákonnými podmínkami ustanovení právního zástupce. Stěžovatel se v této souvislosti mohl legitimně spoléhat na to, že ke změně tohoto hodnocení nedojde zpětně, a to ani ve vztahu k výši jeho odměny za již provedené úkony (srov. náleze ze dne 21. dubna 2011, sp. zn. II. ÚS 2388/10, bod 21). Platí přitom, že „je-li účastníku řízení ustanoven zástupcem advokát, platí jeho hotové výdaje a odměnu za zastupování stát. Stát se v takovém případě de facto ocitá v roli advokáta klienta, a tudíž i jejich vzájemný vztah je nutno posuzovat podle příslušných ustanovení advokátního tarifu a jiný postup v takovém případě zpravidla nelze považovat za správný a spravedlivý“ (náleze sp. zn. IV. ÚS 763/05, N 82/41 SbNU 79). Z tohoto přístupu existuje výjimka (umožňující aplikaci ustanovení § 150 o. s. ř.) v tom případě, pokud obecný soud ukázal, že vyčíslení odměny za zastupování ustanoveným advokátem podle advokátního tarifu by mělo být v příkrém rozporu s paušální sazbou odměny za zastupování v jednom stupni podle vyhlášky č. 484/2000 Sb. (náleze sp. zn. I. ÚS 1126/07, N 206/47 SbNU 647).

23. Ústavní soud na tomto místě považuje za nezbytné podotknout, že hlavní příčinou problémů stran odměňování ustanoveného zástupce je chybějící ucelená úprava právní pomoci (srov. k tomu Kudynová, A.: Bezplatná právní pomoc v České republice – současná situace a připravovaná legislativa. Časopis pro právní vědu a praxi, 2/2010, s. 130–135). Systém právní pomoci totiž „díky své procesní a judikatorní roztržitosti, jakož i systémovým nedostatkům, z ústavního hlediska volá po

komplexní úpravě, která by však nutně nemusela vést k dramaticky vyšším státním výdajům, neboť stávající systém je mj. poznamenán špatným zacílením takto vynaložených prostředků“ (viz Baňouch, H.: Komentář k čl. 37 Listiny. In: Listina základních práv a svobod. Komentář. Eds. E. Wagnerová, V. Šimíček, T. Langášek, I. Pospíšil. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 777). Navzdory dobře odůvodněným výhradám odborné veřejnosti nebyla odpovídající právní úprava přijata a je to tedy v prvé řadě právě nečinnost zákonodárce, která vede k problémům stran regulace odměňování ustanovených zástupců – advokátů. Ústavní soud na tomto místě připomíná, že, jak uvedl ve svém vyjádření stran připravovaného zákona o bezplatné právní pomoci ministr spravedlnosti, výše odměny by měla být stanovena ve výši poloviny mimosmluvní odměny podle druhého oddílu advokátního tarifu (viz bod 5). Podle názoru Ústavního soudu nelze rozhodnutím obecných soudů nečinnost zákonodárce zásadně nahrazovat tím způsobem, že by docházelo k excesivnímu zasahování do legitimního očekávání ustanovených zástupců, kterým by v zásadě již na počátku řízení mělo být zřejmé, jak a podle čeho budou odměňováni. Je nepřijatelné, aby se vzhledem k absenci uspokojivé právní úpravy systému bezplatné právní pomoci, resp. odměňování ustanovených zástupců obecné soudy uchýlily k nečekanému a nepředvídatelnému snížení odměny stěžovatele, která dosahuje méně než 5 % předpokládané (navíc dle názoru obecných soudů formálně správně, tj. ve shodě s právními předpisy vypočtené – bod 10) výše odměny (bod 9), aniž by např. konstatovaly, že advokát některé vyúčtované úkony právní služby vůbec neprovedl či právní službu jako celek provedl zjevně nekvalitně (viz bod 4). Ničím nepodložená úvaha o bezpracném výdělků ustanoveného advokáta (bod 11) zastupující klienta majícího nereálné požadavky není v tomto kontextu namístě.

24. Nárok stěžovatele na přiznání odměny ustanoveného advokáta, ač vznikl v souvislosti s procesem (občanským soudním řízením) a je upraven v předpise procesním, je svou povahou nárokem hmotněprávním [srov. podobně náleze Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2278/10, N 240/59 SbNU 443], a je proto kryt ústavně zaručeným právem legitimního očekávání uspokojení daného nároku. Rozhodování soudů musí respektovat princip proporcionality, který vyžaduje, aby zásahy do základního práva na legitimní očekávání byly minimalizovány na co nejnížší možnou míru, což se nestalo. Jelikož z hlediska ústavnosti odůvodnění rozhodnutí obecných soudů nemůže obstát, nezbyvá Ústavnímu soudu než uzavřít, že obecné soudy porušením zákazu libovůle (bod 22–23) a fair procesu (bod 21) zasáhly do základního práva stěžovatele na legitimní očekávání podle čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě. Proto podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a podle ustanovení § 82 odst. 3 písm. a) zákona o Ústavním soudu napadené rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 15. 2. 2010, sp. zn. 39 Co 523/2009, zrušil. Ve zbylé části (ve vztahu k rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2) pak ústavní stížnost podle ustanovení § 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu jako nepřípustnou odmítl. Ve shodě s doktrínou minimalizace zásahů Ústavního soudu do rozhodovací činnosti obecných soudů pro nápravu zásahu do stěžovatelových základních práv totiž postačí zrušit toliko rozhodnutí odvolacího soudu.

✿ Právní věta redakce.

Odpovědnost advokáta za škodu

Ani skutečnost, že prvotní příčinou vzniku škody bylo podvodné jednání třetí osoby, nezavazuje odpovědnosti za škodu advokáta, který podcenil riziko záměny osob při jejich identifikaci náhradním dokladem a nedostatečně poučil klienta.

Odpovědnost advokáta je odpovědností podle zvláštního předpisu a nastupuje jako odpovědnost společná a nerozdílná s přímým škůdcem.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 4. 2012, č. j. 25 Cdo 1390/2010

Odůvodnění:

Okresní soud v Olomouci rozsudkem ze dne 20. 3. 2009, č. j. 16 C 199/2008-59, zamítl žalobu, jíž se žalobce domáhal zaplacení částky 600 000 Kč se zákonným úrokem z prodlení, a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Vyšel ze zjištění, že žalovaný advokát dne 24. 10. 2005 k žádosti žalobce sepsal smlouvu o půjčce částky 780 000 Kč, kterou měl dlužník M. T. vrátit žalobci jako věřiteli do 24. 4. 2006; dlužník zároveň akceptoval cizí směnku vystavenou žalobcem na částku 1 200 000 Kč a advokát ji převzal do úschovy. Dlužník, který peníze převzal a žalobci nevrátil, vystupoval pod falešnou identitou, neboť ve skutečnosti šlo o E. B., který byl pro toto podvodné jednání odsouzen rozsudkem Krajského soudu v Ostravě – pobočka v Olomouci ze dne 15. 9. 2006, č. j. 53 T 6/2006-165, ve spojení s rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 20. 11. 2006, č. j. 6 To 91/2006-205, k nepodmíněnému trestu odnětí svobody a byla mu uložena povinnost nahradit žalobci škodu ve výši 780 000 Kč. Soud dospěl k závěru, že podmínky odpovědnosti žalovaného advokáta za škodu podle § 24 a § 16 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, nejsou naplněny. Žalovaný především neporušil zákonem stanovené povinnosti, neboť při sepsu smlouvy ověřil totožnost dlužníka z tzv. náhradního dokladu, tj. potvrzení o občanském průkazu, které bylo vydáno tomu, kdo nahlásil jeho ztrátu, a které nemá fotografii držitele; jestliže se za této situace žalobce rozhodl dlužníku peníze půjčit, není pozbytí peněz v příčinné souvislosti s činností žalovaného, který smlouvu sepsal podle pokynů žalobce a ověřil totožnost druhé smluvní strany.

K odvolání žalobce Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozsudkem ze dne 15. 10. 2009, č. j. 69 Co 265/2009-96, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalobě v plném rozsahu vyhověl (platební povinnost žalovaného stanovil společně a nerozdílně s E. B., jemuž byla tato povinnost uložena rozsudkem v trestním řízení), a rozhodl o náhradě nákladů řízení před soudy obou stupňů. Vyšel ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, neztotožnil se však s jeho právním závěrem o nesplnění podmínek odpovědnosti žalovaného za škodu. Bez ohledu na to, zda dohoda o poskytnutí právní služby mezi účastníky zahrnovala i požadavek na ověření totožnosti dlužníka, žalovaný totožnost ověřoval, a to, že se spokojil s potvrzením o občanském průkazu, které neobsahuje fotografii, a že o nemožnosti spolehlivého ověření totožnosti nepoučil žalobce, považoval odvolací soud za postup

advokáta v rozporu s § 16 zákona o advokacii. V příčinné souvislosti s tím vznikla žalobci škoda spočívající v částce, o kterou přišel podvodným jednáním E. B., od něž nemůže ani výkonem rozhodnutí větší část vymoci; jestliže by žalovaný postupoval řádně, ke škodě by nedošlo, a na tom nic nemění ani to, že se žalobce k uzavření smlouvy sám rozhodl.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalovaný dovolání z důvodu uvedeného v § 241a odst. 2 písm. a) a b) o. s. ř. Nesprávné právní posouzení věci spatřuje v závěru, že byly splněny podmínky odpovědnosti advokáta za škodu, která je odpovědností objektivní, založenou na principu presumovaného zavinění. Podle dovolatele nebyla prokázána příčinná souvislost mezi výkonem advokacie a vznikem škody. Dovolatel je přesvědčen, že si počínal v souladu s povinnostmi, které mu zákon o advokacii stanoví, neboť v rámci zákonných možností ověřil totožnost osoby, se kterou chtěl žalobce uzavřít smlouvu o půjčce, a splnil i povinnost připravit požadovanou smlouvu podle pokynů žalobce. Do činnosti advokáta nespadá ověřování totožnosti, neboť advokát není vybaven prostředky k rozpoznání padělků dokladů; jestliže žalovaný v dané věci konstatoval shodu jména na potvrzení o občanském průkazu s tvrzením předkladatele, neporušil své povinnosti advokáta. Odvolací soud pak nevyložil, v čem spatřuje rozpor jednání žalovaného se zájmy žalobce, který podstoupil poměrně dlouhý proces uzavírání smlouvy a pro půjčku peněz se sám rozhodl. Žalovaný tak nemůže nést riziko smluvních vztahů svých klientů. Dovolatel má za to, že odvolací soud nesprávně vyložil předpis, který se projednávané věci týká, a učinil nesprávný právní závěr ohledně naplnění hmotněprávní stránky uplatněného nároku. Navrhl proto, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalobce ve vyjádření označil dovolání za nedůvodné a účelové. Považuje rozhodnutí odvolacího soudu za věcně správné, založené na skutkovém stavu, který není mezi účastníky sporný. Souhlasí s odvolacím soudem, že žalovaný porušil povinnost advokáta tím, že jej neinformoval o nedostatku potvrzení o občanském průkazu, které není z hlediska identifikace veřejnou listinou (§ 9 odst. 3 zákona č. 328/1999 Sb.). Navrhl, aby bylo dovolání zamítnuto.

Vedlejší účastník ve vyjádření k dovolání podrobně rekapituluje rozhodnutí soudů obou stupňů, podává výklad ustanovení § 24 odst. 1 zákona o advokacii a dovozuje, že ověření totožnosti budoucího dlužníka nepředstavuje právní pomoc, kterou je advokát povinen klientovi poskytnout. Advokát pouze ověřuje, zda se konkrétní osoba prokazuje zákonem předjímaným platným úředním průkazem; v dané věci nebylo o totožnosti zúčastněných osob pochyb, žalovaný nikoho o totožnosti dlužníka nepřesvědčoval. Poukazuje na závěr odvolacího soudu, že žalovaný měl žalobce ujistit, že je vše v pořádku a že může smlouvu podepsat, který nemá podle obsahu spisu oporu v provedeném dokazování. Vedlejší účastník dovozuje použitelnost rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 1384/2006, týkajícího se povinností notáře při ověřování totožnosti, na daný případ. Zpochybňuje i závěr o příčinné souvislosti, neboť škoda vznikla pouze podvodným jednáním E. B., nikoliv též jednáním žalovaného, na nějž je tak nepřipustně přenášena odpovědnost věřitele za to, s kým si dojedná obchod. Navrhuje proto, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno včas, účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), který je advokátem (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), dospěl k závěru, že dovolání je přípustné podle § 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř., není však důvodné.

Nesprávné právní posouzení věci, které dovolatel uplatňuje jako důvod dovolání [§ 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř.], může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

Podle § 24 odst. 1 věty první zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, advokát odpovídá klientovi za škodu, kterou mu způsobil v souvislosti s výkonem advokacie. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení se advokát odpovědnosti podle odstavce 1 zproští, prokáže-li, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na něm požadovat.

Úprava odpovědnosti za škodu způsobenou advokátem v souvislosti s výkonem advokacie vychází z odpovědnosti bez zřetele na zavinění (z tzv. objektivní odpovědnosti) a je založena na současném splnění předpokladů, jimiž je 1. výkon advokacie, 2. vznik škody a 3. příčinná souvislost mezi výkonem advokacie a vznikem škody. Podmínku, že výkon advokacie nebyl advokátem činěn řádně, je třeba posuzovat z hlediska § 16 zákona o advokacii [advokát je povinen chránit a prosazovat práva a oprávněné zájmy klienta a řídit se jeho pokyny. Pokyny klienta však není vázán, jsou-li v rozporu se zákonem nebo stavovským předpisem; o tom je advokát povinen klienta přiměřeně poučit (odst. 1). Při výkonu advokacie je advokát povinen jednat čestně a svědomitě; je povinen využívat důsledně všechny zákonné prostředky a v jejich rámci uplatnit v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládá za prospěšné (odst. 2).]. Škodou je míněna újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného a je objektivně vyjádřitelná všeobecným ekvivalentem, tj. peněží. O vztah příčinné souvislosti se jedná, vznikla-li škoda následkem výkonu advokacie. Byla-li příčinou vzniku škody jiná skutečnost, odpovědnost za škodu nenastává; příčinou škody může být jen ta okolnost, bez jejíž existence by ke škodnému následku nedošlo. Splnění uvedených předpokladů odpovědnosti za škodu musí být v řízení jednoznačně zjištěno. Důkazní povinnost má v tomto směru poškozený. Advokát se může odpovědnosti zprostit, prokáže-li (důkazní břemeno leží na něm), že škodě nemohl zabránit ani vynaložením veškerého úsilí, které na něm lze požadovat (srov. např. rozsudek NS ze dne 26. 2. 2003, sp. zn. 25 Cdo 1862/2001, publikovaný pod C 1743 v Souboru civilních rozhodnutí NS, či usnesení ze dne 11. 6. 2009, sp. zn. 25 Cdo 5020/2008, tamtéž pod C 7516).

Není proto pochyb o tom, že odvolací soud aplikoval odpovídající právní normu, kterou vyložil, a z pohledu dovoláním vznesených námitek, jejichž vymezením je dovolací soud při přezkumu vázán, ji i správně aplikoval na posuzovaný případ. Odvolací soud vyšel ze zjištění, které ani dovolatel nezpochybňuje, že podvodně jednajícím dlužníkem se vykázal potvrzením o občanském průkazu, tj. náhradním dokladem, z něž nelze zjistit shodu podoby a který není falzifikátem, nýbrž úředním potvrzením o tom, že dotýčný nahlásil ztrátu občanského průkazu samotného. Žalovaný považoval tento způsob ověření totožnosti osoby chystající se převzít od žalobce vysokou finanční

částku za dostatečný, aniž na tento nedostatek upozornil žalobce, který si u něj objednal právní službu uzavření smlouvy o půjčce. Nelze tedy dovodit, že by odvolací soud kladl nepřiměřené požadavky na advokáta při ověřování totožnosti, kterým by nemohl dostat. Rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 1384/2006, na které poukazuje zejména vedlejší účastník, se týkalo dokonalého falzifikátu plné moci s úředním ověřením, takže nejde o srovnatelný případ s nyní posuzovaným dokladem, který má z hlediska identifikace jen kvalitu náhradního dokladu. Šlo zde tedy o nedostatečné zvážení míry rizika při identifikaci účastníka pomocí náhradního dokumentu, který není na rozdíl od občanského průkazu veřejnou listinou, a především o nedostatek poučení, které měl za této situace poskytnout advokát klientovi, který jej žádá o sepsání smlouvy o půjčce mnohasettisícové částky. Takový výklad postupu advokáta v rozporu s § 16 zákona o advokacii nelze považovat za nesprávný.

Není samozřejmě pochyb o tom, že prvotní příčinou vzniku škody bylo podvodně jednání třetí osoby. Podcenění rizika záměny osob při jejich identifikaci náhradním dokladem, spojené s nedostatečným poučením klienta advokátem, však pachateli umožnilo dokonat trestný čin, k němuž by jinak nedošlo, byl-li by žalobce vyrozuměn o snížené kvalitě identifikačního průkazu a o potenciálním problému s totožností druhé smluvní strany. Proto spáchání trestného činu třetí osobou nevylučuje odpovědnost advokáta za škodu, která je odpovědností podle zvláštního předpisu a která nastupuje jako odpovědnost společná a nerozdílná s přímým škůdcem (srov. § 438 odst. 1 obč. zák. s následným postupem při vypořádání podle § 439 obč. zák.). Je proto správný i závěr odvolacího soudu o vztahu příčinné souvislosti.

Je tedy zřejmé, že napadený rozsudek odvolacího soudu je z pohledu uplatněného dovolacího důvodu správný, proto Nejvyšší soud dovolání podle § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř. zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 243b odst. 5 věty první, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., neboť žalobce má právo na náhradu účelně vynaložených nákladů řízení, které sestávají z odměny za zastupování advokátem za jeden úkon (vyjádření k dovolání) v částce 24 650 Kč [odměna z částky určené podle § 10 odst. 3, § 3 odst. 1 bod 5 vyhlášky č. 484/2000 Sb., ve znění vyhlášky č. 277/2006 Sb., krácená o 50 % podle § 18 odst. 1 této vyhlášky] a náhrady hotových výdajů podle § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. v částce 300 Kč, vše zvýšeno o 20 % DPH podle § 137 odst. 3 o. s. ř., tj. celkem 29 580 Kč.

❖ Rozhodnutí zaslal JUDr. LEOŠ VIKTORIN, advokát v Olomouci.

❖ Právní věta redakce.

OPRAVA

Opravte si, prosím, spisovou značku v judikátu nazvaném „Společné provádění stavby a vznik podílového spoluvlastnictví“, který vyšel v č. 6/2012 BA na str. 41-43. Spisová značka rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012 správně zní: **sp. zn. 22 Cdo 5071/2009**. Všem čtenářům se upřímně omlouváme.

❖ redakce

Jednou větou

Převod neexistující směnky

Smlouva o převodu směnky není neplatná jen proto, že převáděná směnka ke dni uzavření smlouvy neexistovala.

Prodávající v době uzavření kupní smlouvy nemusí být vlastníkem věci, například věc ještě neexistuje nebo není jisté, zda nastane skutečnost, na základě které má prodávající věc nabýt.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. září 2011,
č. j. 29 Cdo 3162/2009

Odpovědnost státu za výkon notářství

Stát se nemůže zbavit odpovědnosti za nesprávný výkon svých povinností v případech, kdy činnost jeho orgánů se ukáže jako nezákonná nebo jinak vadná. To platí i pro výkon notářství.

Nález Ústavního soudu ze dne 13. 3. 2012, sp. zn. I. ÚS 529/2009
Odlišné stanovisko připojila JUDr. Ivana Janů, předsedkyně senátu.

Přípustný rozsah konkurenční doložky

Konkurenční doložka podle obchodního zákoníku vymezená široce, neurčitě, s nevymezením na určité území, je nepřiměřeným zásahem do práva na svobodu podnikání a zásadou rovnosti účastníků.

Konkurenční doložka musí být spravedlivě přiměřená a vyvážená pro obě strany. Nesmí omezovat činnost zavázaného více, než odpovídá pravidlům poctivého obchodního styku. V případě pochybnosti o její přiměřenosti je dáno právo soudu takovou konkurenční doložku omezit nebo prohlásit za neplatnou.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 2. 2011,
č. j. 23 Cdo 4192/2008

Neplatnost závěti

Závěť sepsaná za účelem zajištění dluhu je neplatná. Taková závěť se přiči smyslu závěti jako institutu dědického práva a obchází zákon.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2011,
č. j. 21 Cdo 2992/2009

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR,
sešit č. 3/12, rozhodnutí č. 39, str. 365

Zákaz řízení motorových vozidel

Jestliže rozhodnutím odvolacího soudu nabytí právní moci rozsudek, kterým byl obviněnému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel, tak jeho právní moci začíná i výkon tohoto trestu. Jednání obviněného, který byl osobně přítomen veřejnému zasedání odvolacího soudu a vyhlášení takového rozhodnutí a poté řídil motorové vozidlo, může naplnovat znaky trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí.

Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 17. 3. 2011,
sp. zn. 4 To 190/2011

Sbírka rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR, sešit č. 3/2012,
rozhodnutí č. 20, str. 315

Podmíněné zastavení trestního stíhání v odvolacím řízení

Trestní řád neumožňuje odvolacímu soudu, aby v rámci odvolacího řízení podmíněně zastavil trestní stíhání obviněného.

Rozsudek velkého senátu trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne
14. 9. 2011, sp. zn. 15 Tz 43/2011

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu ČR,
sešit č. 3/2012, rozhodnutí č. 16, str. 293

Překvapivý rozhodčí nález

Překvapivost rozhodnutí je zákonným důvodem pro zrušení rozhodčího nálezu.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. 3. 2012,
sp. zn. 32 Cdo 4706/2010

Soudní rozhledy, č. 6/2012, str. 210

Vypořádání SJM – již neexistující věc

Podmínkou vypořádání věci v řízení o vypořádání společného jmění manželů je to, že v době rozhodnutí soudu existují a že v době zániku společného jmění tvořily jeho součást. Jen jestliže jeden z bývalých manželů nakládal s věcí v rozporu se zákonem, nelze k jeho protiprávnímu úkonu (je-li absolutně neplatný nebo byla-li řádně vznesena námitka relativní neplatnosti) přihlížet a věc je třeba zahrnout do vypořádání a zpravidla mu ji přikázat. Jestliže však věc ke dni vypořádání neexistuje a jeden z účastníků zavinil, byť i z nedbalosti, její zánik, nelze ji již do vypořádání zahrnout, je však třeba přihlídnout k této skutečnosti při stanovení výše podílu, neboť jde o pochybení při hospodaření se společným majetkem snižující zásluhy na jeho udržení (§ 149 odst. 3 obč. zák.).

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 8. 2011,
sp. zn. 22 Cdo 3110/2010

Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek Nejvyššího soudu,
sešit č. 3/2012, rozhodnutí č. 35, str. 334

Jiří Kmec, David Kosař, Jan Kratochvíl, Michal Bobek:

Evropská úmluva o lidských právech. Komentář

C. H. Beck, Praha 2012,
1696 stran, 3690 Kč.

I advokáti zaměřující se na obchodní spory, dělají-li svou práci poctivě, dříve či později nutně zjistí, že bez dobré znalosti ochrany lidských práv nemohou klientovi poradit v takové kvalitě, jakou by si zasloužil. Z vlastní zkušenosti vím, jak často může mít i pro podnikatelské subjekty zcela zásadní význam úprava ochrany práva na majetek, včetně principu legitimních očekávání, jenž je s tímto široce pojatým právem spojen. Nejen samostatní advokáti, ale i větší advokátní kanceláře se často zabývají problematikou ochrany osobnosti, kde se střetává právo na ochranu soukromí a právo na svobodu projevu. K dobré znalosti této problematiky přitom nestačí nahlédnout do naší Listiny a judikatury Ústavního soudu, ale je nezbytné zkoumat i přímo závaznou Evropskou úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod a zejména pak rozsáhlou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, který ji vykládá.

Žádnému advokátu by proto nemělo uniknout, že v květnu tohoto roku vyšel v edici Velké komentáře nakladatelství C. H. Beck komentář k Evropské úmluvě o lidských právech autorů Jiřího Kmece, Davida Kosaře, Jana Kratochvíla a Michala Bobka. Po dvaceti letech od ratifikace této Úmluvy tehdejší Českou a Slovenskou Federativní Republikou tak vychází první doktrinální práce týkající se tohoto mezinárodněprávního instrumentu, která nabízí jeho opravdu kompletní a zevrubně pojednání. Šíří a úplností svého pojednání se tato kniha zcela vymyká všem publikacím, které na toto téma dosud v České republice vyšly. Komentář se poprvé podrobně zabývá prakticky všemi aspekty a ustanoveními Úmluvy i jejich protokolů, a to na základě pečlivého rozboru zcela ohromujícího množství judikatury.

Toto dílo se tak podle mého názoru zcela jistě stane základní referenční knihou na téma Úmluvy. Není žád-

ného důvodu polemizovat s názorem bývalého soudce ESLP Bohumila Repika, který v předmluvě označuje nyní vydanou práci za „*dílo srovnatelné s velkými zahraničními komentáři*“. V některých aspektech je dokonce překonává, počínaje již rozsahem. Vlastní komentář má 1431 textových stran (doplňených navíc 230 stranami příloh a rejstříků), což jej řadí k nejobsažnějším komentářům vůbec. Rejstřík citovaných rozhodnutí ESLP (a také bývalé Evropské komise pro lidská práva) obsahující odhadem 4000 položek je vskutku impozantní, a to jak sám o sobě, tak i při srovnání s nejlepšími zahraničními komentáři (zejména Leach: *Taking a Case to the European Court of Human Rights* z roku 2011, Harris a spol.: *Law of the European Convention on Human Rights* z roku 2009, van Dijk a spol.: *Theory and Practice of the European Convention on Human Rights* z roku 2006), které (opět odhadem dle rejstříku) pracují maximálně s 3000 judikáty.

Čtenáři si budou muset zvyknout na v české komentářové literatuře neobvyklou strukturu výkladu, a to jak pokud jde o strukturu celé knihy, tak pokud jde o strukturu komentáře jednotlivých ustanovení. Autoři nepostupují striktně po člancích Úmluvy, ale výklad rozdělili do tří částí a celkem 36 kapitol. První část obsahuje kapitoly týkající se historie Úmluvy, působnosti ESLP, principů výkladu, možnosti omezení zaručených práv a vnitrostátní aplikace Úmluvy. Druhá část se týká kontrolního mechanismu Úmluvy a tvoří ji kapitoly o struktuře ESLP, podmínkách přijatelnosti stížností, řízení před ESLP, rozhodnutích ESLP a výkonu odsuzujících rozsudků.

První dvě části tak poskytnou čtenáři velice konkrétní představu o fungování celého systému Úmluvy, principech nakládání s jejími ustanoveními a judikaturou a vymáhání práv a svobod zaručených Úmluvou v rámci ČR (a částečně i Slovenska). Až ve třetí části najdeme komentář k jednotlivým zaručeným práům a svobodám, přičemž kapitoly jsou v zásadě řazeny tak, jak příslušná ustanovení následují v Úmluvě a v dodatkových protokolech.

Nezvyklá, avšak podobně jako u struktury celé knihy zcela opodstatněná je i struktura jednotlivých kapitol třetí části. Autoři rezignovali na tradiční zařazení citací pasáží z judikatury ve formě přehledu na konec příslušné kapitoly, a tyto citace organicky zařadili přímo do výkladu. To podle mého názoru výrazně usnadňuje orientaci v problematice a automatické propojení diskutované otázky s příslušným judikátem – ostatně ani advokát ve svých podáních nepřipojuje výčet judikatury na konec, ale vždy ke konkrétnímu argumentu, který činí. Velice se mi líbí, že autoři necitují jen většinová stanoviska ESLP, ale i nesouhlasná či konkurující stanoviska jednotlivých soudců, což dává čtenáři plastičtější představu o chápání dotčeného práva a možném dalším směřování štrasburské judikatury. Chvályhodné též je, že se autoři vyjadřují i k věcem dosud „nevyjudikovaným“, včetně v dnešní době dle mého názoru zásadní otázky, zda může finanční krize (vrcholící i bankrotem států) mít vliv na vykonatelnost práv garantovaných Úmluvou.

Z hlediska formálního je třeba také ocenit snahu zlepšit orientaci v textu výkladu doplněním číslovaných odstavců o tučné titulky. Nechybí ani velice podrobný věcný rejstřík.

Jak už to u kolektivních děl bývá, odrazí zpracování jednotlivých částí do určité míry specifický přístup jejich autora, a to i v rovině terminologické (zatímco J. Kmec pro Evropský soud pro lidská práva používá výhradně zkratku ESLP, J. Kratochvíl hovoří zase převážně o Soudu). Pokud jde o věcné zpracování, osobně bych například uvítal, pokud by výklad k judikatuře z oblasti ochrany osobnosti byl pojednán uceleně na jednom místě, a nikoliv zvlášť z pohledu čl. 8 (ochrana soukromí) a zvlášť z pohledu čl. 10 (právo na ochranu osobnosti) – vždyť

jde o dvě strany téže mince. Uznávám nicméně, že tuto osobní preferenci nemusí sdílet každý, a navíc rozumím tomu, že se autoři snažili striktně držet struktury a pořadí výkladu jednotlivých ustanovení. Je rovněž patrné, že některé aspekty jsou pojednány podrobněji než jiné (zejména tam, kde se jimi autoři ve své předcházející publikační činnosti zabývali podrobněji). Tyto nevyrovnanosti však rozhodně nejsou takového rázu, aby byly výrazně rušivé.

Jsem si vědom toho, že stále existuje řada advokátů (ale jistě i soudců či státních zástupců), pro něž oblast lidských práv leží za horizontem jejich běžné právní argumentace. Doba se však již přeci jen změnila: jestliže řekneme před 10 či 15 lety mohla být znalost Úmluvy a judikatury ESLP jen vzácnou komparativní výhodou, dnes se již absence této znalosti stává zřetelným handicapem. Pro ty, kteří by chtěli tento handicap napravit, představuje toto mimořádné dílo ideální příležitost. Není přitom pochyb, že představuje aktuálního a podrobného průvodce i pro ty, kteří se na lidskoprávní problematiku specializují.

Recenzované dílo by si proto mělo najít cestu do knihovny každého advokáta. Za sebe je mohu jen doporučit.

❖ JUDr. PETR BŘÍZA, LL.M.,
advokát v Praze

Karel Beran:

Pojem osoby v právu. Osoba, morální osoba, právní osoba

Leges, Praha 2012, 224 stran,
320 Kč.

Docent JUDr. Karel Beran, Ph.D., (nar. 1975 v Praze) je – přes svůj relativně mladý věk – významnou osobností právní teorie. Od roku 2003 je členem katedry teorie práva a právních učení Právnícké fakulty UK, externě též na Fakultě práva Panevropské vysoké školy v Bratislavě. Přitom působil i jako advokát a získal tak i praktické poznatky (v AK Becker & Poliakov v Praze).

Jak je pro docenta Berana typické, při svém vědeckém, ale velmi užitečném

způsobu zpracování prokazuje velmi širokou znalost nejen tuzemské, ale i evropské historické i aktuální judikatury. Při svém písemném projevu postupuje shodně jako na svých přednáškách, přesvědčivě argumentuje a dospívá k závěrům, které lze akceptovat.

Po mém soudu tak opět vznikla velmi kvalitní práce, která nemá význam jen v obohacení teorie práva, ale přináší i mnoho podnětů pro „právníky praxe“. Ani význam tohoto autorova díla nepomine a nemůže pominout novelizační některého předpisu.

V naší stručné recenzi se nemůžeme věnovat všem partiím díla, můžeme poukázat jen na některé z nich.

Autor rozdělil knihu (kromě předmluvy a závěru) do pěti částí. Nejprve se věnuje historickému vývoji pojmu osoba v právním smyslu a navazuje pojednáním s názvem „Pojem osoby v kodifikacích“. Poté se věnuje teorii osoby v právním smyslu, zejména osob „právnických“. Poslední kapitola před závěrem se jmenuje „Recentní pohled na osobu v právním smyslu v ČR“.

Vydeme-li z autorových slov, pak ambicí předkládané práce je vyjádřit genezi pojmu osoby v právním smyslu od jeho počátků až do současnosti. Pojem „osoba“ však není jen pojmem právněteoretickým, nýbrž i pojmem platného práva.

V díle je pozornost zaměřena na osobu morální, kterou z hlediska vývoje abstraktního pohledu na osobu v právním smyslu považuje autor za významnější než osobu přirozenou. Morální osoba totiž podle docenta Berana bez

nadsázky představuje klíč, s jehož pomocí lze pochopit vývoj pojmu osoba, resp. vývoj, ve kterém se od pojmu osoby přirozené oddělil pojem osoby morální, aby byl následně nahrazen pojmem osoby právnícké.

Koncepce právnícké osoby pak představuje další krok v abstraktním chápání pojmu osoby. K pochopení vývoje se autor zabývá nejprve klasickými teoriemi právnícké osoby tak, jak vznikaly v průběhu 19. století.

Návazně věnuje zvláštní pozornost normativismu, neboť ovlivnil současné české pojetí osoby v právním smyslu více, než je na první pohled patrné. Závěrem pak předkládá autor svůj současný pohled na pojem osoby, který vytvořil analyzováním jeho znaků v platném právu. Na konci díla pak nacházíme seznam literatury i rejstřík, který zvyšuje čtenářský komfort.

Monografie byla zpracována v rámci projektu specifického vysokoškolského výzkumu Univerzity Karlovy v Praze s názvem: „Teoretická koncepce subjektivních práv a povinností (geneze, současnost, vývoj)“, který je registrován pod č. SVV 260 405.

Recenzované dílo lze čtenářům různých právních profesí jen doporučit. Lze si tím ujasnit teoretická východiska, která napomohou i v praktických činnostech.

❖ prof. JUDr. KAREL MAREK, CSc.,
katedra obchodního práva PF MU v Brně

Martin Maisner, Jiří Černý:

Právní aspekty outsourcingu

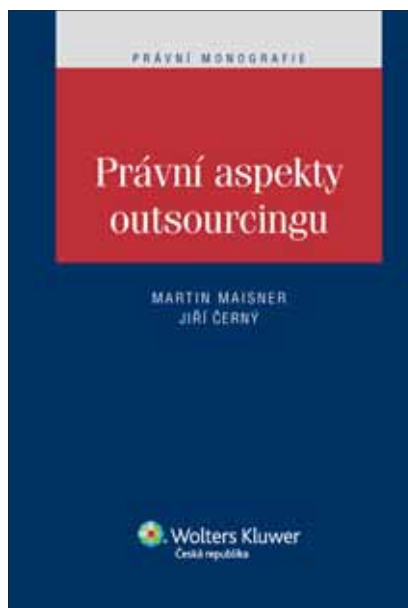
Wolters Kluwer ČR, Praha 2012,
180 stran, 275 Kč.

Outsourcing je termín, který sice jak právní, tak ekonomická praxe přijala v tuzemské terminologii za vlastní, právní konsekvence tohoto postupu jsou však podstatně širší, než si mnohdy uvědomujeme. Jde o problematiku odpovědnosti, závazků vůči třetím osobám, ochrany obchodního tajemství, ale i osobních údajů, práv k nehmotným statkům, jakož o celou řadu dalších otázek, které je nutno koncipovat zásadně odlišně, než

pokud jsou určité činnosti zajišťovány podnikatelem interní cestou (*vlastními prostředky*). Změna režimu při *obstarávání vlastních záležitostí* však přináší řadu otázek charakteru personálního (resp. pracovněprávního), finančního apod. Autoři, kteří patří k uznávaným odborníkům tuzemské praxe, mají však rovněž akademické zázemí, přehledně tato úskalí *outsourcingu* odhalují, nabízejí řešení a ta prezentují na praktických příkladech. Lze bezesporu konstatovat, že zde hodnocená publikace – nevelká rozsahem, ale bohatá obsahem – pokrývá mezeru v tuzemské odborné literatuře nejen určené zejména pro praxi, nýbrž i koncipované pro tuzemskou právní praxi velmi srozumitelně.

Praxe přivítá především kapitulu „6“, která nabízí návody na koncipování *outsourcingové smlouvy*. Autoři se právě v této části neomezují jen na problematiku „*hlavních plnění*“, nýbrž poskytují řešení právě pro to, co v praxi působí největší problémy nebo na co se zapomíná, jako převzetí prostředků používaných pro poskytování služeb, převzetí zaměstnanců a smluv s třetími stranami, ochrana informací, práva k předmětům duševního vlastnictví apod. Autoři však stejnou pozornost věnují i ukončování těchto smluv, řízení projektů, zárukám vůči objednatelům i třetím osobám. Rozsáhlé praktické znalosti autorů se projevují také ohledně řešení sporů. Zabývají se totiž jak soudním řízením, tak tzv. náhradními způsoby řešení sporů (včetně, avšak nikoliv jen rozhodčím řízením), jakož i kombinovanými modely. Přitom základním hlediskem je v tomto ohledu především efektivita řešení sporů. Jde jistě o hledisko zásadní, které autoři odborných publikací nejsou vždy schopni dostatečně zohlednit a tím mnohdy upadají do příliš teoretických výkladů. To však jistě není případ této publikace, která v podstatě na žádném místě neopouští perspektivu reality a praxe.

Autoři se zaměřují především na problematiku *outsourcingu* v informačních technologiích a telekomunikačních službách. Z praktického hlediska jde jistě o oblasti významné a zjevně jde o materii, v níž autoři disponují rozsáhlými praktickými zkušenostmi. Publikaci by možná prospělo, pokud by se autoři na některých místech pokusili též o určitá zobecnění tak, aby jejich návrhy řešení

nalezly širšího uplatnění. *Outsourcing* se přirozeně používá v celém spektru činností, které realizují podnikatelské subjekty. Pozorný čtenář bude nicméně schopen implikovat závěry autorů na vcelku široký rozsah zejména smluvní praxe.

Pokud jde o způsob zpracování, jde o publikaci velmi přehlednou. Recenzent ovšem musí učinit poněkud kritickou poznámku ohledně terminologie, když autoři až přespříliš tendují k používání cizích výrazů, byť tuzemská odborná terminologie disponuje v mnoha případech dostatečně výstižnými a možná i přesnějšími výrazy. Internacionalizace právní praxe totiž nemusí nutně znamenat i internacionalizaci terminologie. Nejde však o nedostatek, který by působil přespříliš rušivě, či dokonce ovlivňoval odbornou úroveň. Publikace jistě nalezne velmi široké praktické uplatnění.

✦ prof. Dr. et Mgr. ALEXANDER J. BĚLOHLÁVEK, dr.h.c., advokát a rozhodce

**Vladimír Smejkal,
Michal A. Valášek:**

**Jak na datovou
schránku – praktický
manuál pro každého**

Linde Praha a. s., Praha 2012,
200 stran, 295 Kč.

Postupné zavádění datových schránek do praxe, ať již povinné, nebo dob-

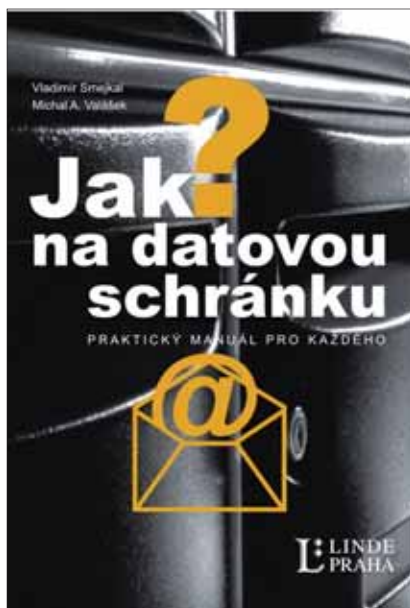
rovolné, dostihlo také k 1. 7. 2012 advokáty v podobě, které se již nevyhnou – jak se zdá, přináší ale asi více obav a otázek než radostného očekávání, a to přesto, že většina z nás dnes běžně pracuje s počítačem, komunikuje prostřednictvím mailu, obrací se pro informace na internet, včetně portálu justice atp.

Datové schránky (DS) jsou zatím určitá neznámá a hlavním zdrojem obav je to, zda je možné zvládnout používání DS technologicky a organizačně tak, aby byly prospěšným přínosem a ulehčením práce, aby nedocházelo k problémům s nimi, zejména vzhledem k právním důsledkům konstrukce doručení zpráv do DS.

Proběhla a nabízí se různá školení a semináře, existují samozřejmě publikace k problematice datových schránek, které nicméně buď opisují a komentují zákon a jeho důvodovou zprávu, anebo se zaměřují pouze na určitou technologickou a technickou stránku práce s DS, obvykle v souvislosti s nějakým nabízeným produktem. Recenzovaná publikace je příkladem opaku svou užitnou hodnotou a šíří výkladu pro každého, kdo s DS má nebo musí pracovat. Ostatně její spoluautor, Vladimír Smejkal, vydal již jednu potřebnou publikaci k věci – *Datové schránky v právním řádu ČR – Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů s komentářem* (ABF, Praha 2009), která obsahuje podrobný právní výklad k zákonu o datových schránkách, k prováděcím vyhláškám a k doručování a podávání v českém právním řádu po nabytí účinnosti zmíněného zákona a souvisejících podzákoných předpisů.

Z praktického pohledu a vzhledem k přelomovému datu je recenzovaná práce nepostradatelnou příručkou pro uživatele DS jako čerstvá novinka z edice *Praktické právní příručky nakladatelství Linde Praha*. Jejimi autory jsou Vladimír Smejkal, který stál vlastně u zrodu DS v ČR, a známý IT odborník Michal A. Valášek.

Jak podtitulek uvádí, jedná se skutečně o obsahově podrobný manuál, který vedle nezbytného uvedení do problematiky, vysvětlení pojmů a použitých zkratk obsahuje jak texty právní povahy, tak texty vysoce návodné a metodiku práce s DS, včetně aplikačních tabulek. Za publikaci, mile překvapu-

jící a vystupující svým obsahem, spojeným s názorností, z běžné známé produkce, je třeba spoluautory i nakladatelství pochválit.

První část zahrnuje úvod do problematiky eGovernmentu, a to v oblasti, kterou spoluautoři nazývají eJustice neboli nasazení moderních informačních a komunikačních technologií v justici a legislativě. Jsou zde popsána kontaktní místa veřejné správy (CZECH POINT) coby hlavní způsob elektronické komunikace s orgány veřejné moci mimo vlastní systém datových schránek. Podrobně jsou popsány existující rejstříky (obchodní rejstřík, rejstřík trestů, insolvenční rejstřík) a informace o činnosti soudů (infoSoud), elektronická úřední deska (infoDeska), elektronická podatelna (EPO), elektronický platební rozkaz a práce s nimi. Diskutována je i doposud nedořešená otázka informačních systémů eSbírka, eLegislativa a eJudikatura.

Těžiště publikace představují dvě nejrůznější kapitoly. Kapitola „Právní aspekty datových schránek“ popisuje aktuální právní stav v oblasti elektronických úkonů a autorizované konverze dokumentů. Je zde popsána právní úprava datových schránek a jejich jednotlivé typy, zřizování DS, informační systém DS a hlavní úkony prováděné v jeho rámci, dále zpřístupnění a zneprístupnění DS, zneplatnění přístupových údajů, zrušení datové schránky. Značná pozornost je věnována komunikaci prostřednictvím DS, a to jak vůči orgánům veřejné moci, tak od nich

a mezi nimi. Je tu popsáno doručování dokumentů a provádění úkonů prostřednictvím DS, pokud jde o orgány veřejné moci, nechybí ani popis možného podávání dokumentů osob a osobami soukromého práva po novele zákonem č. 263/2011 Sb. prostřednictvím služby Poštovní datová zpráva.

Kapitola „Návod k provádění operací s datovou schránkou“ je neocenitelným a užitečným pomocníkem pro ty, kteří s DS nakládají a používají je. Její obsah je srozumitelný a návodný i pro neodborníky v této oblasti, obsahuje mj. tabulky, kde jsou popsány jednotlivé kroky práce s DS, včetně zobrazení komunikace, tj. sdělení, které vidíme na obrazovce počítače s výkladem, co máme udělat, jak odpovědět a reagovat. Najdeme zde popsání přípravu počítače a všech známějších prohlížečů pro práci s DS, návod, jak se přihlásit do informačního systému DS, včetně možnosti zvýšené ochrany certifikátem, jednorázovým heslem (bezpečnostním kódem) nebo SMS kódem. Je popsána manipulace s doručovacími zprávami – jejich čtení, příprava dokumentů pro odeslání a vlastní odesílání, práce s odeslanými zprávami, ověření a autorizace zprávy, upozornění na nové zprávy. Najdeme zde i nastavení přístupových zpráv do DS a popis komerčních služeb České pošty souvisejících s DS.

Kniha recenzuje i několik programů pro práci s DS, které jsou známy, a zevrubně diskutuje otázku tak významnou z hlediska advokátního tajemství: bezpečnost internetové komunikace včetně potřebných doporučení pro uživatele. A snad každý z advokátů by si měl přečíst kapitolu závěrečnou, těžící z bohatých zkušeností spoluautorů, „Jak smysluplně používat prostředky ICT“.

Datové schránky představují dnes v ČR originální a svými důsledky největší změnu v doručování a komunikaci, a tím i ve vedení úřední agendy a administrativy, za posledních sto let – recenzovaná publikace je obsahem, zpracováním a rozsahem nepochybně praktickým a užitečným instrumentem pro první, další a nejen další kroky při práci s datovou schránkou.

✿ JUDr. MARTIN VLČEK, CSc.,
advokát v Praze

**Ignác Antonín Hrdina,
Hedvika Kuchařová:**

Kacířský proces s hrabětem F. A. Šporkem v právně-historickém a teologickém kontextu

KEY Publishing a The European Society for History of Law,
Ostrava 2011, 422 stran, 420 Kč.

Právně-historická pojednání o historických procesech se stávají stále vyhledávanějším tématem, umožňujícím na praktickém případě seznámit čtenáře nejen se skutkovým stavem a dobovým kontextem, ale též s instituty aplikovaného historického práva. Recenzovaná publikace z pera profesora Ignáce Antonína Hrdiny a Hedviky Kuchařové je nepochybně do této řady přínosem.

Zdalo by se zprvu, že o osobě hraběte Františka Antonína Šporka (1662 až 1738), který zcela jistě patří k nejznámějším českým šlechticům barokní doby, existuje nepřehledné množství literatury, a že ke známým skutečnostem nelze v zásadě již nic nového dodat. Autoři uvedené publikace však zásadním způsobem z okruhu dosud existující literatury vybočují tím, že se soustředili na událost ve Šporkově životě dosud nezpracovanou a poněkud pozapomenutou. Jednalo se o trestní žalobu z února roku 1730, která na něj

byla podána pro kacířství, jeho šíření a pro urážky světských i církevních úřadů. Nutno dodat, že v Čechách žádný jiný šlechtic v 18. století z kacířství obžalován nebyl. Originalitu práce podtrhuje fakt, že autoři vycházejí ze zcela nově objevených primárních pramenů. Na tomto základě je tak rekonstruován samotný trestní proces s hrabětem, a to i s ohledem na právně-historický a teologický kontext.

Autoři zvolili členění, které má v úvodu čtenáři vysvětlit základní historicko-právní pozadí zpracovávaného tématu a rovněž vymezit i základní pojmy, se kterými se dále pracuje, jako např. výklad o kacířství ve starověkých a středověkých církevních dějinách a přiblížení toho, jakým způsobem na kacířství reagovala církev a stát. Později se již autoři soustřeďují na vlastní trestní proces, zabývají se důvody, které vedly k podání žaloby pro podezření z kacířství, jeho šíření a další závažné delikty, žalobou, řízením, které probíhalo do vynesení rozsudku, vlastním rozsudkem a neúspěšným pokusům o jeho zrušení.

V publikaci je jasně vysvětlen důvod, proč celá věc týkající se obvinění hraběte Šporka nebyla projednávána u duchovního soudu. V daném případě se jednalo o skutečnost, že v rámci rekatolizace byla v trestním právu, konkrétně v čl. 19 § 2 trestního zákoníku císaře Josefa I., obsažena trestně-právní norma stíhající i v době procesu se Šporkem kacířství. S ohledem na charakter Šporkova „kacířství“ je také z publikace zřejmé, proč nebyla v jeho trestní věci použita soukromá žaloba. V té době tato možnost sice ještě existovala, nebyla však natolik využívána.

V další části monografie pak autoři podávají na základě analýzy dochovaných pramenů výklad o událostech, které předcházely podání kacířské žaloby na hraběte Šporka. Dospěli zde k závěru, že jedním z rozhodujících důvodů bylo zřejmě svévolné provozování tiskárny na jeho lyském panství a jeho spor se sousedními jezuity ze Žirče ohledně výstavby sousoší Kalvárie. Tyto skutečnosti potom vedly až k vojenskému obsazení jeho hraběcího sídla v Kuksu. Podrobně je popsáno, jak bylo definitivně rozhodnuto na základě pokynu císaře Karla VI. o trestním stíhání hraběte Šporka a vypracování

žaloby proti němu. V dané věci je zcela zřejmé, že tento pokyn je naprosto poplatný tehdejší době, tedy projevu moci absolutistické formy vlády. V publikaci je potom detailně popsána fiskální žaloba, kterou na říšského hraběte Františka Antonína Šporka podal u královského Většího zemského soudu dne 9. 2. 1730 královský fiskální ředitel, doktor Jan František Blovský. Z této žaloby vyplývá, že hrabě Špork byl obžalován nejen z kacířství, ale i z vlastnění, tištění a rozšiřování kacířských a hanlivých spisů a z dalších deliktů. Z tohoto důvodu také zřejmě panovník rozhodl o příslušnosti zemského soudu, a nikoliv o příslušnosti královského apelačního soudu.

Vlastní žaloba pak podrobně specifikuje ve třinácti odstavcích vlastní trestní jednání s uvedením jednotlivých skutkových podstat trestných činů a 47 číslovaných příloh. Autoři k této žalobě dále uvádějí, že dochované prameny, ze kterých vycházeli, neobsahovaly přílohy, na které se v ní žalobce odvolával. O to těžší pak pro ně muselo být správně zrekonstruovat stav věci.

V další části je popisován podrobně průběh toho, co následovalo po podání žaloby. Jedná se zejména o aktivity hraběte Šporka, kterými se snažil celý proces zvrátit. Šporkem byl do celé věci angažován pražský prokurátor, doktor Josef Václav Felix, který vypracoval obranný spis, jehož opis zaslal dalším jeho právníkům. Doktor Felix dle dochovaných pramenů vsadil na protahování procesu, a to se také nakonec projevilo jako správné taktické řešení. Jednalo se o formulaci pro obligatorní odpověď na žalobu, tj. námitku (excepci), která z toho důvodu byla podána až v listopadu 1730.

Podle obnoveného zřízení nebyl mezi advokátem a prokurátorem žádný rozdíl. Autoři se této skutečnosti věnují v souvislosti s pochybnostmi týkajícími se autorství podané excepcí a osoby hraběte Kocha, který Šporka také právně zastupoval. Autoři dále popisují dodatek repliky k podané excepci, neboť její vlastní text se nedochoval. Dodatek napsal ještě před svou smrtí Blovský někdy v říjnu 1730.

Reakci na repliku je podle dochovaných zdrojů tzv. duplika, jejíž text připravoval sám Špork a jejíž právní po-

dobu jí dal doktor Felix. Je zde dále uváděno, že tímto posledním podáním byla vyčerpána výměna obligatorních podání a spisový materiál byl předložen soudu. Dne 27. 2. 1733 bylo potom zahájeno jarní zasedání Většího zemského soudu a dne 13. 3. stejného roku potom byl vynesen tímto soudem meritorní rozsudek. Je uváděno, že hrabě byl pravděpodobně vyhlášen rozsudku osobně přítomen.

Vlastní rozsudek se skládá ze čtyř částí, kdy první část je prakticky reprodukcí žaloby, druhá část obsahuje výčet použitých důkazních prostředků, třetí obsahuje právní kvalifikaci případu, tj. zdali je obžalovaný kacířem, šířitelem kacířství a zda rozšiřoval hanlivé spisy. Ve čtvrté části rozsudku je hodnocení důkazů ve vztahu k žalobě a je zde výrok o vině a trestu. Špork byl nakonec odsouzen jen pro spáchání dvou deliktů, tedy pro šíření kacířství a pro bezprostředně související porušování reskriptu o zákazu tištění necenzurovaných knih. Další body obžaloby byly vyloučeny k eventuálnímu samostatnému řízení, přičemž královskému fisku byla vyhrazena možnost podání nových žalob. Špork byl odsouzen pouze k zaplacení pokuty do císařské pokladny v částce 6000 dukátů (cca 25 000 zlatých).

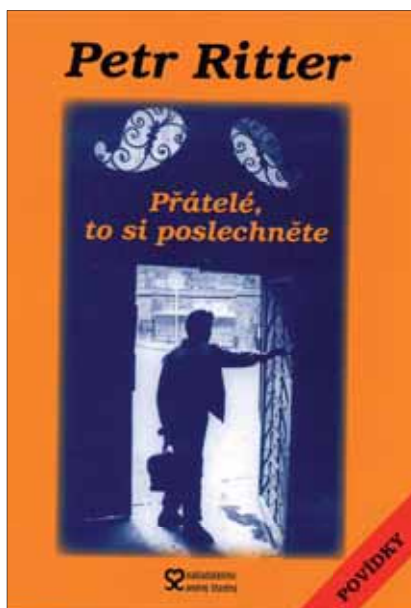
Autoři dále popisují marné snahy hraběte o zvrácení rozsudku, zejména žádosti o milost. S ohledem na to, že Špork uloženou pokutu nezaplatil, byla na něj uvalena exekuce, která také byla posléze vymožena. Tím celý proces vedený proti hraběti skončil.

Knihou jistě potěší advokátského čtenáře, je psána čtivě a přitom ve vztahu k dobovému procesnímu právu instruktivně. Ukazuje se, že trestní proces mívá v různých dobách obdobná nepsaná pravidla, v čemž může být četba i dnes zajímavá. Pro ty, kteří znají hraběte Šporka pro jeho ostatní činy či zájmy, bude text vhodným doplněním informací o této nepochybně v dobrém slova smyslu kontroverzní osobnosti.

♣ JUDr. LUBOŠ RÁB, advokát v Plzni

inzerce

 WI-ASS ČR s. r. o.
pojišťovací makléř
specialista na vaše pojištění

Petr Ritter:

Přátelé, to si poslechněte

Nakladatelství Andrej Šťastný,
Praha 2012, 255 stran, 279 Kč.

Olomoucký advokát a spisovatel Petr Ritter je v čtenářské advokátské obci natolik znám, že snad nelze než přátelsky dodat, že si tento autor patrně předsevzal podílet se na tom, aby *Dějiny advokacie v Čechách, na Moravě a ve Slezsku* v partii věnované advokátům-spisovatelům notně zastaraly.

Devátá, nejnovější Ritterova beletristická kniha, z nichž některé napsal sám, jiné ve spoluautorství se Zdeňkem Šťastným či Dagmar Ritterovou, je do jisté míry prvotinou. Tentokrát se totiž nejedná o román, ale o soubor povídek.

Povídek je v knize sice podle obsahu zařazeno jedenatřicet, první dvě však na sebe navazují, jedná se tak o třicet uzavřených příběhů. Aniž bych to s autorem konzultoval a zjišťoval, zda se mýlím, troufnu si tvrdit, že první dvě povídky *Na baru* a *O šest měsíců později* o dvou bývalých spolužácích z právnické fakulty, posléze na hraně se pohybujícím advokátovi a jen zprvu profesně a eticky nechybujícím státním zástupci, byly zprvu psány jako jádro širšího příběhu.

Příběhy povídek lze potom dělit na skupinu těch, které se zdají být napsá-

ny podle skutečnosti, jiné se jeví jako smyšlené, všechny pak mají společné, že končí zajímavou a často i neočekávanou pointou. Kniha je natolik čtivá, že láká přečíst na jeden zátaž, osobně jsem to zkusil jednou ve vlaku cestou z Brna do Prahy, přičemž se mi na obličejích jistě musely zračit ony nejrozličnější pocity od napětí, zvědavosti a očekávání přes smích až k trapnosti, kterou jsem někdy v duchu nesl za povídkové postavy.

Jsem si vědom toho, že převyprávěním povídek bych čtenáře ošidil o to nejzajímavější, totiž jejich četbu. Tematicky spadají příběhy do právního světa, do světa politiky či jsou prostě ze života. Autor píše s jeho znalostí, vyzrálou moudrostí a někdy zdánlivou skepsí. Povídky jako *Ekologové* či *O vstupu vojsk* patří k těm, pro něž jsem Petru Ritterovi napsal, že nepařím k těm, které by kniha dráždila, dovedu si však představit, že taci existují. Při četbě příběhu *Makrobiotik masar* se mi vybavil ne jeden případ kolegy či kamaráda, kteří prodělali onu zdravotněpreventivní formu tzv. padesátileté choroby. Povídky typu *Den soudce*, *Kdy se střelí soudci* či *O písničkáři a soudci* jsou mnohdy bohužel realistickou kritikou nešvarů české justice.

Za jednu z nejlepších osobně pokládám povídku *Politická smrt*, která by podle mého názoru mohla být volným pokračováním *Vernisáže* Václava Havla.

Ritterovy povídky potěší čtenáře advokáta, právníka i nepravvníka. Ve všech vítězí zdravý rozum, čiší z nich smysl pro humor. Připouštím, že na dojem z četby rád vzpomínám a že bych byl rád, kdyby se rozšířil okruh těch, kteří knihu přečetli, abych si pak s nimi mohl o ní v třeba jen v pouhých narážkách vyměnit názor. Jsem přesvědčen o tom, že čtenář nebude času stráveného s knihou v ruce litovat.

❖ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK,
soudce Ústavního soudu ČR

Přečetli jsme za vás

JUDr. Karel Svoboda:

K charakteru obecné promlčecí lhůty

Jurisprudence č. 3/2012,
str. 3-7.

Autor příspěvku, soudce okresního soudu, se snaží přiblížit chápání obecné promlčecí lhůty. V úvodu rozebírá, jak je vnímána promlčecí lhůta, a to ve vztahu k § 101 občanského zákoníku. Obecná promlčecí lhůta podle platné právní úpravy počíná běžet ode dne, kdy mohlo být právo vykonáno poprvé. Dlouhodobě a ustáleně je na ni na základě judikatury i literatury nahlíženo jako na lhůtu objektivní, tedy nezávislou na vědomosti věřitele o vzniku jeho nároku. Nehraje tedy roli, z jakého důvodu věřitel své právo neuplatnil.

Soudy však ve specifických případech k promlčecí lhůtě dle § 101 občanského zákoníku přistupují jako ke lhůtě subjektivní. Autor si jako názorný příklad vybral závěť. Pokud by se soudci striktně drželi objektivního chápání promlčecí doby, právo dovolat se relativní neplatnosti by bylo nevykonatelné. Specifické zde je, že závěť je účinná až ode dne smrti zůstavitele, nikoliv od data jejího sepsání. Na základě judikatury se zde mění počátek běhu tříleté promlčecí lhůty, a to ode dne, kdy se dědic dozvěděl o obsahu závěti.

Autor dále uvádí, že problém se také skrývá v určení doby, kdy mohlo být právo vykonáno poprvé, neboť ji občanský zákoník nikde přesně nedefinuje. Na základě výše uvedeného je jasné, že považování promlčecí doby za čistě objektivní již neobstojí. Judikatura si ve výjimečných případech vypomáhá konstatováním, že námitka promlčení je nemravná. Autor se podrobněji věnuje popisu, jakou námitku lze na základě definice Nejvyššího soudu za nemravnou považovat.

Nový občanský zákoník již pojímá obecnou promlčecí dobu odlišně. Její počátek váže na subjektivní vědomost oprávněného (věřitele) od chvíle, kdy se měl a mohl dozvědět. Toto vymezení však přináší problémy jiné, a to, že dlužník může být vystaven dlouhotrvajícímu nepromlčitelnému závazku. Hranice pro promlčení je pak dána desetiletou objektivní lhůtou. Vázání lhůty na osobu věřitele není v našem právním řádu novinkou, podobně se s touto problematikou vypořádává obchodní zákoník, proto se autor domnívá, že judikatura se bude opírat o tyto zkušenosti.

Autor poukazuje, že dle stávající úpravy je dlužník uplatňující námitku promlčení v pozici, kdy musí prokazovat stav myslí věřitele, což nelze prakticky dokázat. Judikatura se přes tuto překážku přenáší vysvětlením, že subjektivní promlčecí lhůta začne běžet ve chvíli, kdy s ohledem na veškeré okolnosti případu lze usuzovat, že věřitel si je svého nároku vědom. Tím se výklad současné úpravy přibližuje úpravě dle nového zákoníku. Nová konstrukce měl a mohl dozvědět je dle autora vhodnější a do budoucna přispěje k jasnějšímu rozhodování.

V závěru autor nazývá nové vnímání obecné promlčecí lhůty jako subjektivně-objektivní, tedy kombinované. Kladně hodnotí, že pozbude na významu často protichůdná a nepřehledná judikatura. Zároveň je skeptický, protože si myslí, že vázání lhůty na osobu věřitele s sebou přinese úskalí nové, které spatřuje ve vůli věřitele zneužít svého práva ke stanovení promlčecí doby.

JUDr. Jaromír Koziak:

Pravidlo podnikatelského úsudku v návrhu zákona o obchodních korporacích (a zahraničních právních úpravách)

Obchodněprávní revue č. 4/2012, str. 108–113.

Zákon o obchodněprávních korporacích zavádí do našeho právního řádu

pravidlo podnikatelského úsudku. Jde o pojem nový a autor, notářský kandidát, ve svém článku nastínil důvody, které k jeho zakotvení vedly, koncepci tohoto pravidla ve světě, jeho úpravu v návrhu zákona a také důsledky, které s sebou přináší.

Současná úprava již nevyhovuje obrazu dnešního obchodního práva a potřebuje modernizovat. Divoké období devadesátých let, kterému je poplatné vcelku rigidní pojetí, jak autor užil přirovnání, policejní přístup příkazů a zákazů, pominulo, a je třeba změnit pohled na jednotlivé instituty. Nová úprava odráží potřebu umožnit efektivnější fungování společností a vytvořit členům statutárních orgánů podmínky, za jakých by mohli řádně plnit své funkce. Riziko, které podstupují v souvislosti s podnikáním, je nutností, a i promyšlený obchod může selhat. Klasické kontinentální pojetí však mnoho prostoru nedává, proto se tvůrci inspirovali angloamerickým právním systémem a vytvořili jakýsi bezpečný přístav, kam se mohou členové statutárních orgánů uchýlit před odpovědností za korektní podnikatelská rozhodnutí, která ale nepřinesla kýžený výsledek.

Ve většině právních řádů je zakotveno ustanovení o určité míře péče, kterou je nutné dodržovat. Ač jsou používány různé termíny, ve významu se příliš neliší. Soudy jsou ovšem postaveny před obtížné rozhodování, zda k porušení povinností došlo nebo nikoliv, protože neexistuje jednoduché objektivní kritérium. V oblasti korporátního práva je podstupování rizika žádoucí a obtížně se pak hledá jeho přiměřená míra. Také je nutné brát v úvahu pohled ex ante a zohledňovat pouze skutečnosti, které mohly být v daném okamžiku známy. Jako další úskalí autor uvádí, že soudce není způsobilý posuzovat faktické otázky korporátního práva. Tento problém lze sice řešit prostřednictvím znalců z oboru, ovšem to se odráží ve zvýšení nákladů řízení.

Ve světě se vyvinuly dvě základní koncepce podnikatelského úsudku. Obě se odráží od splnění stejných stěžejních podmínek, mezi které patří, aby jednání bylo (I) v dobré víře, (II) na informovaném základě a (III) v zájmu korporace. Stejně řešení obsahuje naše navrhova-

ná úprava. Autor zmiňuje, že původně mělo ustanovení operovat s pojmem péče řádného hospodáře. Toto znění však zahrnovalo také prvek loajality ke společnosti, nový pojem lépe vyjadřuje, že se podnikatelský úsudek vztahuje pouze k povinnosti péče. Tvůrci původně vycházeli z německé předlohy, v konečném řešení se jí ale poněkud vzdálili. Důkazní břemeno při dokazování splnění podmínek leží na členu orgánu společnosti. Výjimečně na žalobci, pokud by bylo nespravedlivé, aby žalovaný důkazní břemeno nesl.

Zda bylo autorem rozebrané pravidlo nastaveno správně, ukáže až praxe. Také nelze předem popsat všechna úskalí, která mohou vzniknout při posuzování naplnění podmínek. Nový institut by měl přispět zejména k usnadnění činnosti soudů, zlepšit postavení statutárních orgánů a umožnit jim větší míru suverenity. V neposlední řadě také přinést společnosti ekonomické výhody.

JUDr. Petr Kolman, Ph.D.:

Boj proti švarcsystému: „less is more“

Právní rozhledy č. 9/2012, str. 326–328.

Autor, odborný asistent Právnické fakulty Masarykovy univerzity, v úvodu připomíná, že slovo švarcsystém není odvozeno od německého slova schwarz (černý), které navozuje práci na černo, ale vzniklo podle podnikatele Švarce, který v Čechách působil na počátku 90. let. Termínem švarcsystém se označuje výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah. Fyzické osoby tak vykonávají soustavou úplatnou činnost, ale přesto nejde o zaměstnance, neboť tyto osoby i nadále vystupují jako samostatní podnikatelé. Zaměstnavatel v tomto případě za ně nemusí platit sociální a zdravotní pojištění ani náhradu mzdy v době nemoci. Švarcsystém je zakázán.

Od 1. 1. 2012 došlo ke zpřesnění pojmu závislé práce, aby byly snadněji odlišitelné osoby samostatně výdělečně čin-

né od zaměstnanců. Nová definice by měla přispět k posílení právní jistoty na trhu práce a zamezit obcházení zákona, ke kterému doposud docházelo. Za závislou práci je považována taková práce, která je vykonávána osobně zaměstnancem ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele podle jeho pokynů, na jeho náklady a odpovědnost.

Autor se podstatnou část příspěvku zabývá pokutou, která za aplikaci švarcsystému hrozí. Její horní hranice je stanovena na 10 milionů Kč. Nově je však stanovena i hranice spodní, a to 250 tisíc Kč, která má dle zákonodárce mít odstrašující účinek. Autor se na určení minimální výše pokuty dívá značně kriticky, a to hned z několika důvodů. Za prvé tato částka může být pro mnohé subjekty likvidační, zejména pro podnikající fyzické osoby. Jak uvádí, ve shodě s judikaturou, pokuta má být posuzována individuálně k majetkovým poměrům dotčené osoby a musí být přiměřená, nelze tedy ukládat takové pokuty, které mají likvidační účinek. Pro příklad uvádí dále rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva, rozsudek ze dne 11. 1. 2007, Mamidakis v. Řecko, který danou problematiku chápe shodně. Dalším bodem kritiky je, že spodní hranice pokuty omezuje správní uvážení rozhodujících orgánů. Tímto způsobem uložená pokuta, byť je na minimální hranici, se může jevit jako nespravedlivá, což dle autora může vést až v podlomení důvěry v demokratický stát.

Autorovi se zdá výše minimální pokuty nadstandardně vysoká a její uplatňování je dle jeho názoru na hranici ústavnosti.

Mgr. Pavel Pražák:

K odmítání návrhu na vydání elektronického platebního rozkazu

Jurisprudence č. 4/2012,
str. 16–22.

Na základě novely účinné od 1. 9. 2011 má být bez předchozí výzvy k odstranění vad odmítnut návrh na vydání

elektronického platebního rozkazu (dále jen „EPR“), který neodpovídá stanoveným podmínkám. Výzva k odstranění vad podání je v tomto případě výslovně vyloučena. Autor, asistent soudce, se v článku snaží nabídnout návod, jak v případě EPR postupovat, a to nejen samotným účastníkům řízení, ale i soudům, neboť jejich rozhodování označil za velmi nejednotné.

Jako nesporné výhody EPR autor uvádí zvýhodněnou sazbu soudního poplatku, menší administrativní náročnost a tím předpokládané rychlejší rozhodnutí ve věci. K uplatnění dochází zejména v oblasti nesporných pohledávek. Pokud je návrh na vydání EPR odmítnut, nenastává překážka rei iudicatae a žalobce může podat návrh znovu. Návrh na EPR se podává prostřednictvím elektronického formuláře. Musí obsahovat nejen obecné náležitosti jako žaloba, ale také všechny další povinné položky formuláře, které jsou rovněž považovány za nezbytné. Omezením je stanovena maximální výše požadovaného peněžitého plnění, která je jeden milion Kč.

Odmítnut má být takový návrh, který neobsahuje náležitosti stanovené zákonem, a dále návrh neurčitý či nerosozumitelný. Jako nejčastější vady jsou v článku uvedeny chybná označení účastníků a nedodržení povinnosti tvrzení. Oba problematické body autor dále podrobněji popisuje. Jak autor zdůrazňuje, nedostatky v návrhu musí být tak závažného charakteru, že pro ně nelze pokračovat v řízení. Protože soudce rozhoduje pouze na jeho základě a vlastní dokazování neprovádí, jsou u EPR kladeny vyšší nároky na úplnost a přesnost návrhu.

V další části se autor zaměřil na problém promlčení. V praxi se často stává, že po odmítnutí návrhu už žalobce nestihne podat návrh nový. Dle mínění autora, než dojde k odmítnutí, tak by se promlčecí doba měla stavět. Jako podklad svého tvrzení uvádí, že podání návrhu, byť vadného, je pokračováním v řízení. Problém nastává, pokud v návrhu není označena žalovaná pohledávka, poté nelze bezpečně určit, ke které věci se návrh na EPR vztahuje a ke které pohledávce se promlčecí doba váže. Autor dpo-

ručuje, pokud se blíží konec promlčecí doby, podat žalobu. Autor se dále domnívá, že možným řešením je také podat odvolání proti usnesení o odmítnutí a s tímto odvoláním opravit a doplnit chybějící údaje. Soud by poté mohl v rámci autoremedury v řízení pokračovat. V tomto případě by ovšem již nešlo o vydání EPR, neboť celé podání nebylo v elektronické podobě. Žalobce by tak již nemohl využít výše zmíněných výhod a soud by vydal běžný platební rozkaz.

Soudy se značně rozcházejí i v rozhodování o návrzích podaných před novelou, neboť novela pro takové situace neobsahuje žádná přechodná ustanovení.

JUDr. Petr Zima:

K pokusu o uzákonění institutu laesio enormis

Právní rozhledy č. 9/2012,
str. 328–332.

Institut laesio enormis neboli institut neúměrného krácení řeší ochranu smluvní strany, kdy dochází k hrubému nepoměru mezi plněními jednotlivých stran smlouvy. Autor, advokát, v úvodu článku popisuje, k čemu daný institut slouží, dále přibližuje několik cizích právních řádů a závěrem dodává své stanovisko.

Myšlenkou institutu laesio enormis je férové plnění obou stran smlouvy, kdy obě dají či obdrží plnění ve stejné hodnotě. Autor předem připomíná, že ne každá změna cen je krácením, neboť v praktickém životě dochází ke kolísání cen ve velmi krátké době často. Jako příklady uvádí výprodeje zboží či skokové změny cen pozemků při přeměně na stavební. Na základě zásady smluvní volnosti si mohou strany ceny určovat samy, rozdílně od cen tržních, nesmí však dojít k hrubému nepoměru v plnění stran. K porušování dochází nejčastěji u neúměrně vysoké smluvní pokuty či smluvních úroků, při bezdůvodném obohacení, dále u lichvy a uzavírání smluv o půjčce finančních částek. Autor uvádí závěry V. Pihera, který tvrdí, že neúměr-

né krácení může vzniknout zejména na základě dvou příčin. Omylem ve vlastnostech věci nebo zvláštní duševní situaci znevýhodněné strany, ostatní situace se podle něho vyskytují zřídka.

Jednotlivé právní řády se svými přístupy dělí podle toho, zda obsahují konkrétní hranici pro nepřiměřenost formou zlomku. Dále lze dělit přístupy na objektivní a subjektivní, u nichž musí navíc dojít ke zneužití druhé smluvní strany. Všechny ovšem shodně obsahují, že musí dojít k významné disproporcii plnění.

Pro českou úpravu se stal inspirací švýcarský systém. Autor se nad tím pozastavuje, protože právě švýcarská praxe tento institut využívá málo. Nejde však o úpravy totožné. V české úpravě chybí prvek zneužití nouze, nezkušenosti nebo lehkovážnosti a dále obsahuje více výjimek. Švýcarská úprava se navíc opírá o tři podmínky, (i) zjevnou disproporcii vzájemných plnění, která (ii) „bije do očí“ a (iii) je v době uzavírání smlouvy. Ve Francii se zmiňovaný institut váže pouze k nemovitostem a je dána lhůta dvou let k jeho uplatnění. Německý právní řád odkazuje pouze na dobré mravy. Rakouská úprava je podobná naší, ale obsahuje i přesnou hranici. V Québecu je zakotvena navíc zvláštní ochrana nezletilých osob a jsou možné různé způsoby nápravy.

Autor návrh české právní úpravy popisovaného institutu neshledává příliš šťastným, a to hned z několika důvodů. Dle jeho názoru není jasné, jakou cestou nárok uplatnit, jakým druhem žaloby. Dalším možným problémem je otázka důkazního břemene, zda poškozený musí prokazovat existenci hrubého nepoměru obou plnění. Také je otázkou, kdy k nepoměru dochází. V zákoně není stanovena žádná pevná hranice a autor považuje takto upravený pojem za vágní. Domnívá se tak, že sporných otázek je více, než mohla vyřešit judikatura, neboť české soudy nepovažuje za schopné vyplňovat mezery v právu. Dle jeho názoru by měl být zakotven prvek právní jistoty a pravidla pro efektivní využití, aby byl splněn požadavek předvídatelnosti a navržený institut mohl splnit svůj účel.

JUDr. Jiří Hrádek, Ph.D., LL.M.:

Volba místní příslušnosti soudu v případě náhrady škody

Jurisprudence č. 4/2012, str. 23–27.

Téma volby místní příslušnosti soudu v případě náhrady škody si autor, advokát, vybral pro jeho procesní důležitost, neboť místní příslušnost není předmětem přezkumu Nejvyššího soudu, a dále pro svůj odlišný postoj k dané problematice, než jaký striktně zastávají české soudy. Svá tvrzení opírá také o judikaturu ESD, která vykazuje jednoznačné závěry.

Pro české soudy je kritériem právní skutečnost, tedy skutečnost, která vede ke vzniku práva na náhradu škody. Alternativní možnosti odmítají. Chybným výkladem soudů dle autora dochází k poškozování a znevýhodňování žalobců, neboť místo vzniku jednotlivých skutečností se často nekryje s místem porušení právní povinnosti.

Autor výše uvedené jednoznačné řešení odmítá. Opírá se nejen o zásadu hospodárnosti řízení a zásadu ekonomie, ale i o řešení ESD, dle kterého si žalobce může zvolit soud podle místa vzniku škodní události. Pro žalobce je při jeho důkazní povinnosti a povinnosti tvrzení jednodušší a účelnější předkládat důkazy u takto zvoleného soudu. Tento soud je také z důvodu blízkosti sporu a snadnějšího provádění důkazů nejlépe způsobilý ve věci rozhodnout.

Dále autor upozorňuje na nejednoznačné uchopení pojmu skutečnost zákonodárcem, který stanovil, že alternativní místní příslušnost je dána tam, kde došlo ke skutečnosti, která zakládá právo na náhradu škody. Zde se pozastavuje nad tím, zda pojem skutečnost vyjadřuje právní

skutečnost, nebo jakoukoli rozhodnou skutečnost ve smyslu okolnosti či podmínky. Dodává, že pojem skutečnost zákonodárce nedefinuje a v judikatuře je chápána jako právní skutečnost, která již má definic několik. Autor zastává názor, že nejde pouze o právní skutečnost, ale o naplnění všech podmínek pro vznik práva. Svůj závěr podkládá odkazem na komentář občanského soudního řádu i na několik jeho ustanovení.

Pokud pojem skutečnost nebude posuzován totožně s právní skutečností, lze za rozhodnou skutečnost vedoucí k volbě soudu považovat (i) jednání spočívající v porušení právní povinnosti nebo existence kvalifikované právní události, nebo (ii) vznik a existence škody. Autor zároveň uvádí, že zavinění a příčinná souvislost mezi jednáním a následkem nejsou relevantní, neboť jsou pouze skutečnostmi vázanými na dvě výše uvedené.

Autor se domnívá, že existuje dostatek důvodů, které jsou popsány v článku, k podpoře závěru, že jakákoliv z podmínek pro vznik odpovědnostního vztahu je skutečností rozhodnou a představuje uznanou podmínku pro vznik práva na náhradu škody.

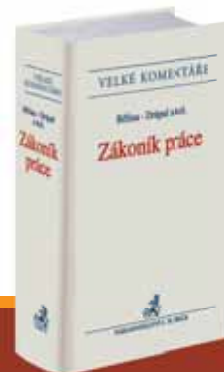
JUDr. Petr Čech, LL.M.:

Úskalí zpětného účinku započtení

Právní rádce č. 6/2012, str. 23–25.

Jedním ze způsobů zániku závazků je započtení vzájemných pohledávek. Ač je tato situace běžná, skýtá mnohá

NOVINKA C. H. BECK

Bělina/Drápal a kol.

Podrobný komentář
zákoníku práce
po jeho velké novele

Vázané s přebalem, obj. číslo EVK8

Objednávejte se slevou v eShopu na
www.beck.cz

úskalí. Autor, odborný asistent Právnické fakulty Karlovy univerzity, ve svém článku přiblížil problémy, které přináší tzv. zpětné, neboli retrospektivní působení zápočtového úkonu. Jednotlivé kroky demonstruje na názorném příkladu.

V některých právních úpravách můžeme narazit na započtení ze zákona, bez přičinění stran, náš právní řád však vyžaduje projev vůle alespoň jedné ze stran při jednostranném započtení, nebo společný úkon při započtení smluvním. Autor toto řešení považuje za lepší a celkově přehlednější. Dále uvádí, že forma zápočtu není zákonem upravena a změna nenastane ani s příchodem NOZ.

Autor důsledně vysvětluje okamžik vzniku zápočtové situace, který je založen na zpětném účinku zápočtových úkonů. Tím je den, kdy se dané pohle-

dávky mohly poprvé setkat. A právě zde nastává problém, neboť se ztrácí prodlení s plněním započítávaných pohledávek. U jedné zcela, u druhé zčásti. Otázkou tedy zůstává, jak se vypořádat s příslušenstvím, smluvní pokoutou atd., které pohledávka mezitím vygenerovala. Zejména, pokud jsou tyto sankce sjednány výrazně odlišně. Zde autor doplňuje, že dle Nejvyššího soudu je i pohledávka na úhradu příslušenství či jeho části způsobilá k samostatnému uznání, postoupení či započtení. Dalším problémem je neodpovídající účetnictví, neboť operuje s pohledávkami, které v daném období po retrospektivním započtení již neexistují. Autor také zdůrazňuje, že někteří mohou využívat zápočtových situací ke svému prospěchu na úkor druhé strany.

Autor uvádí dvě možná řešení. V prvním ani jedna ze započítávaných po-

hledávek negeneruje od počátku žádné příslušenství, jak z hlediska právního, tak i účetního. U druhého, ke kterému se přiklání, působí započtení prospektivně.

V závěru autor s politováním uvádí, že v diskuzích o NOZ na zápočtové situace nebylo pamatováno a vše zůstává v současné podobě, neboť sám má retrospektivní řešení za překonané. Proto prosazuje, aby si mohly strany sjednat řešení zápočtových situací odchýlně, vyloučením jednostranného započtení či retrospektivního působení, kdy účinky zápočtu budou vázány až ke dni sjednání zápočtu. Teorie obě možnosti připouští, judikatura již tak jednoznačná není.

✿ Mgr. JAN MATES

Bulletin slovenskej advokácie prináša...

č. 6/2012

JUDr. Veronika Vokálová:

Obmedzenie a zákaz styku rodiča s maloletým dieťaťom

Důsledná péče o výchovu a všestranný vývoj nezletilého dítěte je součástí

rodičovských práv a povinností, které v tom případě, kdy je nezletilé dítě svěřeno do osobní péče jen jednoho rodiče, druhý rodič vykonává v rámci úpravy styku s ním. Jestliže je to však potřebné v zájmu nezletilého dítěte, soud styk rodiče s nezletilým dítětem omezí, dokonce i zakáže. Vzhledem k závažnosti důsledků, které uvedené opatření s sebou přináší, je nutné k němu přistupovat až po důsledném zvážení podkladů pro rozhodnutí odrážející objektivní stav v rodině.

JUDr. Dušan Hrnčiar:

Revízne postupy vo verejnom obstarávaní

Veřejné zakázky jsou pojmem, se kterým se denně setkávají nejen právníci při své práci, ale také veřejnost v souvislosti s pozitivní či negativní prezentací probíhajících veřejných zakázek ze strany novinářů. Právní úprava veřejných zakázek je komplikovaná a poměrně rozsáhlá, přesto jsou některé dílčí otázky upraveny nedostatečně nebo nevhodně. To platí i v případě právní úpravy uplynutí lhůty na podání žádosti o nápravu ve srovnání s úpravou uplynutí lhůty na podání námitek. Aplikáční praxe pou-

kazuje také na neefektivnost současné úpravy žádosti o nápravu vzhledem k tomu, že není vyřešena otázka odpovědnosti zadavatele veřejné zakázky, respektive zadavatele v případě nesprávného vyřešení žádosti o nápravu. Předkládaný příspěvek se zabývá uvedenými problematickými otázkami, včetně návrhů de lege ferenda.

JUDr. Peter Čabák:

Ad: Zmluva účinná po zverejnení...

Autor reaguje na článek JUDr. Milana Hodáse „Zmluva účinná po zverejnení...“, který byl publikován v Bulletinu slovenskej advokácie č. 9/2011. Článek se zaměřuje na povinné zveřejňování smluv a nevyřešenou aplikační praxi při nezveřejnění části povinně zveřejňované smlouvy. Článek též poukazuje na důvody přijetí novely občanského zákoníku a uvádí případ naplnění účelu povinného zveřejňování smluv ve vztahu k veřejným zakázkám.

z advokacie

SLOUPEK KARLA ČERMÁKA 66

Z ČESKÉ ADVOKACIE

Z kárné praxe	67
Z praxe výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů	71
Z jednání představenstva ČAK.....	73
Elektronizace jako stmelující faktor – již páté setkání Východočechů	74
Zpráva z Kubečkova memoriálu	75
6. ročník golfového turnaje advokátů ADVO-CUP.....	76

Pán prstenů čili o prokletí moci

John Ronald Reuel Tolkien (1892–1973) byl na Oxfordu profesorem anglického jazyka a literatury. Někdy v padesátých letech napsal jako vedlejší produkt trilogii Pán prstenů, a ta ho proslavila. Čtenář Tolkiena pochopitelně zná. Je to vrchol britského vypravěčského umění, plod bezkonkurenční fantazie, a k tomu navíc jazykový skvost. I český překlad (Vrba, Pošustová) je skvělý.

To není po padesáti letech slávy nic překvapivého. Trochu zvláštní ovšem je, že se kniha stala kultovní příručkou Davida Ratha a jeho „společnosti prstenů“. Společnosti okolo Ratha dílo důkladně zná, rádo z něho v rozhovorech mezi sebou cituje a napodobuje jeho neotřelý jazyk. To Rath sám po zatčení sdělil veřejnosti a odposlechy vyhodnotil jako literární diskusi mezi obdivovateli Tolkiena. Otázka zní, proč právě Pán prstenů, a ne třeba Bílá velryba nebo Švejk?

Nezbude, než Pána prstenů včetně jeho tematického prologu (Hobit aneb Cesta tam a zase zpátky) stručně reprodukovat.

Děj se odehrává ve fantaskním světě jiného světadílu a zvláštního složení obyvatelstva. Prastaré události se mísí se současností. Hobbiti (homo a rabbit) jsou inteligentní bytosti k nerozeznání od člověka, s životním stylem britské střední třídy, ale geneticky králičího původu. Protagonisty děje jsou hobiti Bilbo Pytlík a jeho synovec a dědic Frodo Pytlík. Kdysi dávno mladý Bilbo při dobrodružné výpravě na daleký východ najde jakýsi prsten a setká se při tom s odporou příšerou Glumpem. Bilbův přítel, čaroděj Gandalf Šedý, prsten po návratu z výpravy identifikuje jako Pána prstenů. Na rozdíl od mnoha kouzelných prstenů dává držitelé absolutní moc, takže může všechno, ale prsten sám zároveň získává absolutní moc nad svým držitelem. Ten není schopen se prstenem vzdát a při každém jeho dalším použití mu víc a víc propadá. Nemůže ani umřít, a jeho věčný život je jen životem věčné moci prstenů. Pána prstenů nelze zničit mechanicky, chemicky ani žárem. Z výhně, do níž byl vhozen, vyjde chladný a ve své moci neotřesený. Zaniknout může prsten jen v daleké zemi Mordor, kde vládne Temný pán Sauron Veliký, pro něhož byl určen. V Mordoru je hora Osudu a do jejích bésnicích útroh je nutno prsten svrhnout.

Pán prstenů má pohnutou historii. Po vytvoření byl ztracen ve velké řece. Na břehu si jednou hrají Sméagol a Déagol, děti podivných tvorů, kteří se v šerém dávnověku vyvinuli ze stejných předků jako hobiti. To aspoň tvrdí Gandalf, ale hobiti Bilbo i Frodo Pytlíci jsou tím pohoršeni. Oni jsou přece inte-

ligenti, a ne hnusné příšery jako Sméagol a Déagol. Ale zkratme to. Pána prstenů najde Déagol, Sméagol jej od něj požaduje jako dárek k narozeninám, Déagol to odmítne, Sméagol ho zabije a zmizí s prstenem v hlubinách země. Tam se pak dá na zlodějství a je znám pod jménem Glump. „Glump“ je neartikulovaný zvuk polykání všeho, co Glump pomocí prstenů uchvátí. Glump má sklon ke zbabělé krutosti a šiřlavé sebelibosti. Nazývá se „miláček“, prsten je „dáreček k narozeninám“ a má ho pořád v „kapsičce“. Nakonec snad i sám věří své verzi o „dárečku“. Jednoho dne Glump prsten z kapsičky ztratí, v podzemí se ocitne při své výpravě Bilbo Pytlík, najde jej a vrátí se s ním domů, jak už bylo řečeno.

Gandalf dbá na to, aby Bilbo prsten nepoužíval, a nepropadl tak jeho moci. Nakonec ho v pokročilém věku přiměje, aby prsten předal, ač nerad, dědici Frodovi, a sám se tak mohl odebrat ke svým předkům. Úkolem Froda je prsten nepoužít, a zničit ho vhozením do hory Osudu v zemi Mordor.

Po Pánovi prstenů je ale už shánka po celém kontinentu od Temného pána až po Glumpa. Pestré vyprávění začíná, Frodo svůj úkol splní jentak. Prsten se v hoře Osudu nakonec ani on není schopen vzdát, Glump mu svého miláčka ukousne i s prstem a zřítí se s ním do osudového jícnu. Moc prstenů je zlomena, temnota šířící se z Mordoru zastavena. Přichází návrat Dobra.

V Tolkienově vyprávění „jeden prsten vládne všem“. Prsten moci. Moc je Zlo. Se Zlem si nelze zahrávat. Od Zla je nutno se oddělit, Zlo je třeba odvrhnout. Ne náhodou psal Tolkien Pána prstenů v padesátých letech minulého století. Nevyprávěl o náboženství ani o ekonomii a právu. Věnoval se Dobru a Zlu v samé jejich podstatě. Šlo mu to.

Poslyšte, ale stejně je to zvláštní, kolik lékařů v Čechách si touží nasadit na prst Pána prstenů, a ne nějaký léčebný lékařský prstýnek. Rath, Bém, Barták Jaroslav, Barták Martin, Emmerová, Kott, Šťastný, Kuba, Besser, Langer, Kubek, Engel, Vít, Cabrnach jsou jména, jež mě teď náhodou napadají. Neměli by to sociologové a psychologové nějak vysvětlit? Mimo Čechy se s tím v tomto rozsahu nesetkáváme. Že by byl Pán prstenů na českých lékařských fakultách povinnou četbou? Nebo že by za to mohly kapsičky na dárečky miláčkům z dob normalizače?

Hra na Pána prstenů je patologická. Kdo je tu Glump, kdo Frodo, kdo Gandalf Šedý? A kdo je věrný sluha Sam Křepelka? Rampula? V roli Primule Brandorádové Pytlíkové ze Sáčkova zazáří asi Vlasta Parkanová. O Temném pánovi Sauronu Velikém raději pomlčet.

Rozveselit se mohou akorát tak advokáti. Jejich klientům svědčí presumpce neviny a s tím Tolkien nepočítal, takže si mohl dovolit happyend.

Červen 2012

♣ KAREL ČERMÁK

Z kárné praxe

Jde o závažná porušení povinností advokáta, jestliže

- jako obhájce ustanovený klientovi ve výkonu trestu odnětí svobody nevyhoví výzvě soudu k odstranění vad odvolání ani ve stanovené lhůtě, ani do konání neveřejného zasedání,
- nepřebírá ve svém sídle písemnosti,
- jako ustanovený obhájce řádně a včas neodůvodní odvolání s následkem odmítnutí,
- poté, co je zproštěn funkce správce konkurzní podstaty, nesplní soudem uloženou povinnost předat nově ustanovenému správci doklady, peněžní prostředky a informace ve lhůtě stanovené soudem a splní tyto povinnosti až s velkým zpožděním po opakovaných výzvách nového správce.

Rozhodnutí kárného senátu České advokátní komory ze dne 29. 1. 2010, sp. zn. K 41/2009

Kárný obviněný JUDr. Z. N., advokát, se dopustil kárného provinění tím, že

1. poté, co mu jako obhájci N. N., tehdy ve výkonu trestu odnětí svobody, jemuž byl opatřením o. soudu ustanoven obhájcem v jeho trestní věci, byla dne 15. 11. 2007 doručena výzva tohoto soudu k odstranění vad odvolání proti rozsudku tohoto soudu ze dne 23. 10. 2007, a to ve lhůtě 5 dnů od doručení výzvy, ve stanovené lhůtě odvolání neodůvodnil a nestalo se tak ani do okamžiku konání neveřejného zasedání odvolacího soudu dne 6. 12. 2007, v důsledku čehož bylo odvolání N. N. usnesením krajského soudu ze dne 6. 12. 2007 odmítnuto,

2. nejméně od 21. 1. 2008 do 15. 10. 2008 nepřebíral na adrese zapsané v seznamu advokátů České advokátní komory jako sídlo jeho advokátní kanceláře písemnosti zasílané mu Českou advokátní komorou v kárné věci č. j. K 8/2008 a ve stížnostní věci č. j. 1119/2008,

3. jako soudem ustanovený obhájce obž. M. M. přes opakovanou výzvu krajského soudu řádně a včas neodůvodnil odvolání, které podal za obž. M. M. proti rozsudku o. soudu ze dne 4. 3. 2008, v důsledku čehož bylo odvolání obž. M. M. odmítnuto a rozsudek soudu prvního stupně nabyt právní moci dne 10. 7. 2008,

4. poté, co byl usnesením krajského soudu ze dne 19. 11. 2008 zproštěn funkce správce konkurzní podstaty úpadce P. P., novým správcem ustanovena advokátka JUDr. A. P., Ph.D., a uložena mu povinnost ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení tohoto usnesení předat nově ustanovené správce k dispozici veškeré doklady, peněžní prostředky získané zpeněžením a řádně ji informovat, tuto povinnost splnil až ve dnech 1. 4. 2009 a 2. 4. 2009, ačkoliv byl k jejímu splnění vyzván dopisy JUDr. A. P., Ph.D., ze dne 15. 12. 2008, ze dne 5. 1. 2009 a ze dne 25. 2. 2009,

tedy

ad 1

- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal svědomitě a důsledně nevyužíval všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnil v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládal za prospěšné,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu a povinnost ve věci, v níž byl ustanoven soudem, postupovat se stejnou svědomitostí a péčí jako ve věcech ostatních klientů,

ad 2

při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu

- povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
- povinnost být ve svém sídle zpravidla osobně přítomen v pravidelné době, kterou předem stanoví, a pro případ, že by mu v osobní přítomnosti bránily vážné důvody, umožnit zanechání vzkazu,

ad 3

- nechránil a neprosazoval práva a oprávněné zájmy klienta a neřídil se jeho pokyny,
- při výkonu advokacie nejednal svědomitě a důsledně nevyužíval všechny zákonné prostředky a v jejich rámci neuplatnil v zájmu klienta vše, co podle svého přesvědčení pokládal za prospěšné,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu a povinnost ve věci, v níž byl ustanoven soudem, postupovat se stejnou svědomitostí a péčí jako ve věcech ostatních klientů,

ad 4

- porušil povinnost vázanosti právními předpisy při poskytování právních služeb,
- při výkonu advokacie nejednal čestně a svědomitě,
- při výkonu advokacie nepostupoval tak, aby nesnižoval důstojnost advokátního stavu, když za tím účelem nedodržoval pravidla profesionální etiky ukládající mu
- povinnost všeobecně poctivým, čestným a slušným chováním přispívat k důstojnosti a vážnosti advokátního stavu,
- povinnost v řízení jednat poctivě, respektovat zákonná práva ostatních účastníků řízení a chovat se k nim i k ostatním osobám zúčastněným na řízení tak, aby nebyla snižována jejich důstojnost ani důstojnost advokátního stavu,

čímž

ad 1

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 6 odst. 2 Pravidel profesionální etiky,

ad 2

porušil ust. § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 16 odst. 3 Pravidel profesionální etiky,

ad 3

porušil ust. § 16 odst. 1, 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 6 odst. 2 Pravidel profesionální etiky.

ad 4

porušil ust. § 3 odst. 1 zákona o advokacii ve spojení s § 8 odst. 2 zákona o konkurzu a vyrovnání, § 16 odst. 2 a § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 17 odst. 3 Pravidel profesionální etiky.

Za to se mu ve smyslu § 32 odst. 3 písm. d) zákona č. 85/96 Sb., o advokacii, v platném znění, ukládá kárné opatření

dočasný zákaz výkonu advokacie na dobu šesti měsíců.

Kárně obviněný je povinen zaplatit České advokátní komoře náhradu nákladů kárného řízení ve výši 3000 Kč na účet ČAK do 15 dnů od právní moci rozhodnutí na účet ČAK.

Z odůvodnění:

Kárným žalobcem byly na kárně obviněného postupně podány čtyři kárné žaloby.

Na jednání kárného senátu dne 23. října 2009 bylo rozhodnuto o spojení věci ke společnému projednání a rozhodnutí, s tím, že věc je vedena pod K 41/2009.

Ve věci byla nařízena jednání na 23. října 2009 a 29. ledna 2010. Ani k jednomu z jednání se kárně obviněný nedostavil, když předvolání k jednání bylo kárně obviněnému doručeno uložením. Za podmínky § 16 odst. 2 advokátního kárného řádu projednal kárný senát věc ve dnech 23. října 2009 a 29. ledna 2010.

Ke stížnostem stěžovatelů se kárně obviněný před podáním kárných žalob, ač vyzván, nikdy nijak nevyjádřil.

Kárně obviněný se nevyjádřil k žádné z projednávaných kárných žalob, ač k tomu byl vyzván.

Ze stížnosti stěžovatele N. N. datované na den 29. 10. 2007 a doručené České advokátní komoře dne 31. 10. 2008, z jejího doplnění ze dne 1. 12. 2008 a z usnesení krajského soudu kárný senát zjistil, že usnesením krajského soudu bylo odmítnuto odvolání stěžovatele proti rozsudku o. soudu, kterým byl stěžovatel, zastoupený kárně obviněným jako obhájcem, uznán vinným spácháním trestného činu dle ust. § 215 odst. 1, 2 písm. b) tr. zákona a jako zvláště nebezpečný recidivista podle § 41 odst. 1 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 9 let. Odvolání proti rozsudku o. soudu ze dne 23. 10. 2007 podal ihned po vyhlášení rozsudku stěžovatel, a to do protokolu o hlavním líčení. Protože odvolání zůstalo neodůvodněno, byl kárně obviněný jako obhájce stěžovatele soudem písemně vyzván k odstranění vad odvolání, a to ve lhůtě pěti dnů od doručení této výzvy. Tato výzva byla kárně obviněnému doručena dne 15. 11. 2007. Kárně ob-

viněný však ve stanovené lhůtě odvolání vůbec neodůvodnil a nestalo se tak ani do okamžiku konání neveřejného zasedání odvolacího soudu. Uplynula tedy marně zákonná pro-padná lhůta stanovená k odstranění vad podaného odvolání a na tyto následky v případě nečinnosti byl kárně obviněný jako obhájce stěžovatele řádně upozorněn.

Z dopisu vedoucí kontrolního oddělení ČAK ze dne 7. 11. 2008, a zejména z vrácené obálky k tomuto dopisu bylo zjištěno, že kárně obviněný si nevyzvedl doporučenou zásilku odeslanou mu Českou advokátní komorou dne 12. 11. 2008.

Z dopisu vedoucí kontrolního oddělení ČAK ze dne 8. 12. 2008, a zejména z vrácené obálky k tomuto dopisu bylo zjištěno, že kárně obviněný si nevyzvedl doporučenou zásilku odeslanou mu Českou advokátní komorou dne 10. 12. 2008.

Ze stížnosti vedoucího oddělení pro věci kárné ve spojení s obávkami odesílanými odesílatelem Česká advokátní komora, adresovanými doporučeně na dodejku kárně obviněnému, označenému jménem kárně obviněného a adresou jeho sídla, a to konkrétně z

- obálky o doporučeném dopisu zaslaném na dodejku, ve věci K 8/2008, odeslané dne 18. 1. 2008, uložené dne 21. 1. 2008 a vrácené odesílateli dne 7. 2. 2008 s uvedením důvodu vrácení zásilky zpět jako „nevyzvednuto“;
- obálky o doporučeném dopisu zaslaném na dodejku, ve věci K 8/2008, odeslané dne 12. 2. 2008, uložené dne 14. 2. 2008 a vrácené odesílateli dne 4. 3. 2008 s uvedením důvodu vrácení zásilky zpět jako „nevyzvednuto“;
- obálky o doporučeném dopisu zaslaném na dodejku, ve věci K 8/2008, odeslané dne 20. 3. 2008, uložené dne 21. 3. 2008 a vrácené odesílateli dne 8. 4. 2008 s uvedením důvodu vrácení zásilky zpět jako „nevyzvednuto“;
- obálky o doporučeném dopisu zaslaném na dodejku, ve věci K 8/2008, označené dále „ú. j. 5. 5. 2008“, odeslané dne 28. 3. 2008, uložené dne 31. 3. 2008 a vrácené odesílateli dne 17. 4. 2008 s uvedením důvodu vrácení zásilky zpět jako „nevyzvednuto“;
- obálky o doporučeném dopisu zaslaném na dodejku, ve věci K 8/2008, označené dále „-R“, odeslané dne 24. 9. 2008, uložené dne 26. 9. 2008 a vrácené odesílateli dne 15. 10. 2008 s uvedením důvodu vrácení zásilky zpět jako „nevyzvednuto“;

kárný senát zjistil, že kárně obviněný v uvedené době na označené adrese opakovaně nepřebíral ani si nevyzvedával doporučenou poštu, odesílanou mu prostřednictvím České pošty, s. p., na uvedenou adresu.

Z dopisu vedoucí kontrolního oddělení ze dne 17. 11. 2008, č. j. 1119/2008/T, a zejména z obálky kárný senát zjistil, že si kárně obviněný tento dopis zaslaný doporučeně na dodejku kárně obviněnému, označenému jménem kárně obviněného a adresou jeho sídla, odesílatelem Česká advokátní komora, nevyzvedl v úložní době, a proto byl vrácen odesílateli. Jednalo se o stížnostní věc, pro kterou byla podána kárná žaloba označená pod původní spisovou značkou K 46/2009.

Ze záznamu z 18. 12. 2008 bylo zjištěno, že na dvou telefonních linkách se k pokusu o kontaktování kárně obviněného ze strany pracovníků České advokátní komory ozýval tón připojeného faxu a hudba.

Z matričních listů kárně obviněného ke dnům 5. 12. 2008 a 7. 1. 2009 kárný senát zjistil, že kárně obviněný měl v matrice u svého zápisu advokáta uvedeny telefonní kontakty shodně se záznamem z 18. 12. 2008.

Ze spisu K 8/2008 kárné komise České advokátní komory kárný senát zjistil, že kárný senát kárné komise České advokátní komory svým rozhodnutím ze dne 5. května 2008, které nabylo právní moci dne 22. 10. 2008 a vykonatelnosti dne 7. 11. 2008, vyslovil, že se kárně obviněný dopustil kárného provinění tím, že podal jako obhájce dne 12. 1. 2006 nezdůvodněné odvolání proti rozsudku, které se zavázal doplnit do 5 dnů, toto neučinil, a to přestože byl přípisem soudu ze dne 21. 3. 2006 vyzván k odůvodnění odvolání do 5 dnů, na tuto výzvu nereagoval a vady podaného odvolání ve stanovené lhůtě neodstranil, v důsledku čehož bylo odvolání usnesením krajského soudu ze dne 25. 5. 2006 podle § 253 odst. 3 tr. řádu odmítnuto, přičemž klienta o stavu jeho trestní věci řádně neinformoval, čímž porušil ust. § 16 odst. 1, 2, § 17 zákona o advokacii ve spojení s čl. 4 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 a čl. 17 odst. 1 Pravidel profesionální etiky, a za to mu bylo uloženo kárné opatření dle ust. § 32 odst. 3 písm. c) zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, pokuta ve výši 10 000 Kč. Ze spisu K 8/2008 kárný senát dále zjistil, že kárně obviněný v této věci nevyzvedával zásilky adresované do jeho sídla – viz výše zmíněné obálky v kárné věci K 8/2008.

Ze sdělení účtárny České advokátní komory kárný senát zjistil, že pokuta ve výši 10 000 Kč, která byla kárně obviněnému uložena kárným rozhodnutím kárného senátu kárné komise České advokátní komory ve věci sp. zn. K 8/2008, nebyla do dne 26. ledna 2010 uhrazena.

Ze stížnosti stěžovatele M. M. ze dne 12. 1. 2009, ve spojení s ustanovením obhájce Okresním soudem v K., č. j. 3T 208/2007-84, ze dne 25. ledna 2008, rozsudkem o. soudu ze dne 4. března 2008, výzvou o. soudu ze dne 25. 4. 2008, výzvou o. soudu ze dne 16. 5. 2008, usnesením krajského soudu ze dne 10. července 2008, odůvodněním odvolání ze dne 23. května 2008 podepsaným kárně obviněným a doručeným na o. soud dne 26. 5. 2008 a z odvolání ze dne 27. března 2008 podaného kárně obviněným dne 28. 3. 2008 o. soudu kárný senát zjistil, že:

- v trestní věci stěžovatele M. M. vedené u o. soudu byl kárně obviněný ustanovením obhájce ze dne 25. ledna 2008 ustanoven obhájcem stěžovatele M. M. v jeho trestní věci;
- stěžovatel M. M. byl rozsudkem o. soudu ze dne 4. března 2008 uznán vinným trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. a) a písm. e) trestního zákona a byl mu uložen souhrnný trest odnětí svobody v trvání 18 měsíců se zařazením pro výkon trestu do věznice s ostrahou;
- písemné znění rozsudku o. soudu ze dne 4. března 2008 bylo jak stěžovateli, tak i kárně obviněnému doručeno 20. 3. 2008;
- kárně obviněný podal u o. soudu dne 28. března 2008 ve věci stěžovatele M. M. proti rozsudku o. soudu ze dne 4. března 2008 neodůvodněné odvolání s tím, že toto odvolání odůvodní ve lhůtě do 5 dnů;
- výzvami o. soudu v trestní věci stěžovatele M. M. ze dnů 25. 4. 2008 a 16. 5. 2008 byl kárně obviněný dvakrát urgován o doplnění podaného odvolání ve věci stěžovatele o odůvodnění, přičemž výzva z 25. 4. 2008 obsahuje

poučení o následcích nevyhovění výzvě, tj. odmítnutí odvolání dle ust. § 253 odst. 1 tr. řádu; výzvu z 25. 4. 2008 převzal kárně obviněný 30. 4. 2008;

- kárně obviněný odůvodnění odvolání podal až 26. 5. 2008, tj. po lhůtě k podání odůvodnění odvolání, která ve smyslu ust. § 251 odst. 1 tr. řádu započala běžet dne 1. 5. 2008 a skončila 5. 5. 2008, a současně nepožádal o navrácení lhůty ve smyslu ust. § 61 odst. 1 tr. řádu;
- kárně obviněný doložil soudu, že byl v období od 30. 4. 2008 do 9. 5. 2008 hospitalizován;
- odvolání stěžovatele podané a odůvodněné kárně obviněným ve věci projednávané u o. soudu bylo usnesením krajského soudu ze dne 10. července 2008 odmítnuto s odůvodněním, že odůvodnění odvolání podané kárně obviněným v trestní věci stěžovatele bylo podáno po lhůtě stanovené nalézacím soudem, ať po 10. 5. 2008, nebo 26. 5. 2008, když neobsahovalo současně žádost o navrácení lhůty ve smyslu ust. § 61 odst. 1 tr. řádu, dle kterého zmešká-li obviněný nebo jeho obhájce z důležitých důvodů lhůtu k podání opravného prostředku (per analogiam k odstranění vad podaného odvolání), povolí mu, nestanovi-li zákon jinak, orgán, jemuž přísluší o opravném prostředku rozhodovat, navrácení lhůty. Jak je v odůvodnění rozhodnutí soudu konstatováno, o navrácení lhůty je třeba žádat do tří dnů od pominutí překážky a nebyl-li opravný prostředek ještě podán, je třeba jej se žádostí spojit. To se však v daném případě nestalo.

Ze stížnosti stěžovatelky JUDr. A. P., Ph.D., ze dne 18. 3. 2009 kárný senát zjistil, že kárně obviněný, jako předchozí správce konkurzní podstaty úpadce L. L., ve věci úpadku projednávaného u krajského soudu poté, co byl zproštěn funkce správce konkurzní podstaty a novou správkyní ustanovena stěžovatelka JUDr. A. P., Ph.D., nereaguje na opakované výzvy stěžovatelky JUDr. A. P., Ph.D., k předání dokladů z konkurzu a finančních prostředků z konkurzní podstaty ve výši cca 2 768 800 Kč. Není opakovaně kontaktní na telefonu, dopisy se stěžovatelce JUDr. A. P., Ph.D., vrací jako kárně obviněným nevyzvednuté.

Z dopisů stěžovatelky JUDr. A. P., Ph.D., ze dnů 15. 12. 2008, 5. 1. 2009 a 25. 2. 2009 a z obálek k těmto dopisům bylo zjištěno, že stěžovatelka JUDr. A. P., Ph.D., informuje kárně obviněného o skutečnosti, že byl zproštěn funkce správce konkurzní podstaty úpadce L. L. a současně byla novým správcem této konkurzní podstaty jmenována stěžovatelka JUDr. A. P., Ph.D., že stěžovatelka JUDr. A. P., Ph.D. žádá kárně obviněného o předání dokladů z konkurzu a peněžních prostředků z konkurzní podstaty a že všechny tyto dopisy adresované kárně obviněnému, označenému jménem kárně obviněného a adresou jeho sídla, se vrátily zpět jako nevyzvednuté.

Z přípisu stěžovatelky JUDr. A. P., Ph.D., ze dne 23. 9. 2009 kárný senát zjistil, že ji kárně obviněný ve dnech 1. 4. 2009 a 2. 4. 2009 předal doklady vztahující se ke konkurznímu řízení úpadce L. L. a zaslal na její depozitní účet částku 2 289 000 Kč, což je částka určená k rozvrhu mezi věřiteli a rezerva k úhradě nákladů spojených s ukončením konkurzu s tím, že rozdíl mezi částkou 2 768 800 Kč, kterou uvedla ve stížnosti, a částkou ve výši 2 289 000 Kč představuje odměnu a výdaje kárně obviněného jako konkurzního správce.

Z usnesení krajského soudu ze dne 19. 11. 2008 spolu s doručenkou kárný senát zjistil, že usnesením krajského soudu ze dne 19. 11. 2008 byl kárně obviněný zproštěn funkce správce konkurzní podstaty úpadce L. L. a novým správcem konkurzní podstaty úpadce L. L. byla ustanovena stěžovatelka JUDr. A. P., Ph.D. Kárně obviněnému byla tímto usnesením stanovena povinnost ve lhůtě 15 dnů od doručení tohoto usnesení předat nově ustanovené správce k dispozici všechny doklady, peněžní prostředky získané zpeněžením a řádně novou správce informovat. Usnesení nabylo právní moci 23. 12. 2008. Usnesení bylo doručeno kárně obviněnému uložením, když zásilka odeslaná dne 24. 11. 2008 a doručovaná kárně obviněnému na adresu jeho sídla nebyla kárně obviněným převzata, byla dne 25. 11. 2008 uložena a po uplynutí úložní doby vrácena soudu. Důvodem pro zproštění kárně obviněného správcem konkurzní podstaty byla pasivita kárně obviněného a opakované neplnění povinností uložených mu soudem.

Z výpisů matriky u kárně obviněného bylo zjištěno, že advokacii vykonává od roku 1996, po celou dobu na adrese sídla tam uvedeného, a kárným rozhodnutím s nabytím právní moci dne 22. 10. 2008 mu bylo uloženo kárné opatření pokuta ve výši 10 000 Kč.

Kárně obviněný, ač vyzván, se nevyjádřil ke svým osobním a majetkovým poměrům. Kárný senát pak vyšel z předpokladu, že odpovídají průměrným osobním a majetkovým poměrům a příjmům advokáta, který působí v okresním městě déle než 10 let a má tedy zavedenou praxi a klientelu. O výši příjmů svědčí i odměna a úhrada nákladů v konkurzu na úpadce L. L., kde kárně obviněný na svou odměnu a výdaje jako správce konkurzní podstaty obdržel 479 800 Kč.

Kárný senát po provedeném jednání a provedení důkazů došel k těmto závěrům:

A. Ohledně skutku popsaného pod výrokem 1 kárného rozhodnutí dospěl kárný senát k těmto závěrům:

Kárně obviněný zavinil odmítnutí odvolání stěžovatele N. N., když jako ustanovený obhájce neodůvodnil odvolání stěžovatelem N. N. přestože byl soudem k odůvodnění podaného odvolání vyzván a poučen o následcích, pokud odůvodnění odvolání včas nepodá. Jediným důvodem odmítnutí odvolání byla absence řádného výkonu advokacie kárně obviněným a kárně obviněný svým nekonáním porušil své povinnosti advokáta zastupovat řádně svého klienta v řízení u o. soudu a u krajského soudu.

B. Ohledně skutku popsaného pod výrokem 2 kárného rozhodnutí dospěl kárný senát k těmto závěrům:

Kárně obviněný si nejméně od 21. 1. 2008 do 15. 10. 2008 nepřebíral na adrese zapsané v seznamu advokátů České advokátní komory jako sídlo jeho advokátní kanceláře písemnosti zasílané mu Českou advokátní komorou v kárné věci č. j. K 8/2008 a ve stížnostní věci č. j. 1119/2008, což je věc projednávaná tímto kárným řízením. Zavadnost chování kárně obviněného je dále podtrhována skutečností, že kárně obviněný si nepřebíral písemnosti od stěžovatelky JUDr. A. P., Ph.D., od Krajského soudu v B. ve věci sp. zn. 126 K 4/2000, kdy byl ustanoven správcem konkurzní podstaty. Závažným způsobem tak ztěžoval konkurzní řízení, což je skutečnost, která snižuje advokátní stav v očích jak justice, tak i obecně

veřejnosti. Konečně kárně obviněný si nepřebíral zásilky zasílané mu v tomto kárném řízení, čímž prokazuje svůj lhostejný postoj k průběhu řízení a jeho výsledku.

C. Ohledně skutku popsaného pod výrokem 3 kárného rozhodnutí dospěl kárný senát k těmto závěrům:

Kárně obviněný zavinil odmítnutí odvolání stěžovatele M. M., když jako ustanovený obhájce podal odůvodnění odvolání ve věci svého klienta stěžovatele M. M. po uplynutí lhůty pro podání odvolání, a to přestože byl soudem k odůvodnění podaného odvolání vyzván a poučen o následcích, pokud odůvodnění odvolání řádně a včas nepodá. Pokud měl kárně obviněný omluvitelný důvod, pro který bylo podáno odůvodnění odvolání po lhůtě, pak byl povinen tento důvod uvést a prokázat nejpozději v žádosti o prominutí lhůty, která ve smyslu ust. § 61 tr. řádu musela být spojena s podaným odvoláním. Jestliže pak žádost o prominutí zmeškání lhůty řádně a včas nepodal a nespojil s touto žádostí odůvodnění opravného prostředku – odvolání, pak právě tímto opomenutím zavinil odmítnutí odvolání stěžovatele M. M. a porušil tak své povinnosti advokáta zastupovat řádně svého klienta v řízení u o. soudu a u krajského soudu.

D. Ohledně skutku popsaného pod výrokem 4 kárného rozhodnutí dospěl kárný senát k těmto závěrům:

Kárně obviněný vykonával svou činnost správce konkurzní podstaty naprosto nedostatečně. Jak je uvedeno v odůvodnění rozhodnutí o zproštění funkce správce konkurzní podstaty, byl pasivní a opakovaně neplnil povinnosti uložené mu soudem. Kárně obviněný si nepřebíral důležité zásilky od konkurzního soudu a nové správkyně konkurzní podstaty, a dokonce byl několik měsíců v prodlení s předáním důležitých listin pro konkurzní řízení a zadržoval peněžní prostředky v řádu milionů korun. Evidentně tak zaviněně porušoval své povinnosti advokáta minimálně ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení usnesení o zproštění funkce správce konkurzní podstaty předat nově ustanovené správce k dispozici veškeré doklady, peněžní prostředky získané zpeněžením a řádně ji informovat, a tuto povinnost splnil až ve dnech 1. 4. 2009 a 2. 4. 2009.

Kárný senát pak při hodnocení všech skutků dospěl k závěru, že se kárně obviněný dopustil závažných provinění. Pokud by snad provinění pod bodem 3 kárného rozhodnutí mohlo být vysvětlitelné zdravotní indispozicí kárně obviněného, nelze přehlédnout, že pro kárně obviněného je absence odůvodnění odvolání v trestní věci jevem nikoliv výjimečným. Stejněho provinění se dopustil i ve skutku popsaném pod bodem 1 kárného rozhodnutí. Pro obdobný skutek bylo vysloveno, že se dopustil kárného provinění rozhodnutím kárného senátu kárné komise České advokátní komory pod sp. zn. K 8/2008 ze dne 5. května 2008. Rozhodnutí kárného senátu kárné komise České advokátní komory pod sp. zn. K 8/2008 ze dne 5. května 2008 nabylo právní moci dne 22. 10. 2008 a vykonatelnosti dne 7. 11. 2008. Nelze tak pominout, že při spáchání skutku pod bodem 3 kárného rozhodnutí ve dnech 5. května 2008 až 26. května 2008 se jedná o recidivu v jednání kárně obviněného. Kárně obviněný naprosto ignoruje Českou advokátní komoru, když si nepřebírá zásilky. Je laxní při plnění svých povinností správce konkurzní podstaty, neplní povinnosti stanovené konkurzním soudem, a když je

pro toto své chování zproštěn výkonu funkce správce konkurzní podstaty, nepřevzme si ani toto usnesení, nepřebírá si poštu od nové správkyně konkurzní podstaty a v očích justice, veřejnosti a svých kolegů snižuje sám sebe jako poctivého a pečlivého člověka, snižuje svou důstojnost advokáta a konečně snižuje důstojnost advokátního stavu jako celku. Pokud bezprostředně poté, co měl kárně obviněný povinnost předat nemalé peněžní prostředky vymožené v konkurzním řízení, tak neučinil, jedná se o závažné neoprávněné zadržování peněžních prostředků, které měl ve své správě. Závažnost jednání kárně obviněného je zvyšována skutečností, že se jednalo o prostředky konkurzní podstaty v konkurzním řízení, kde se věřitelé zpravidla nedomohou plného uspokojení svých nároků, a navíc, i byť jen částečné uspokojení trvá delší dobu s ohledem na probíhající konkurzní řízení, a je tedy jakékoliv další zbytečné prodlužování výplaty prostředků skutečností negativně působící na věřitele.

Vzhledem k rozsahu skutků, délce trvání, následkům pro stěžovatele (zejména odsouzených v trestních věcech) a absenci sebereflexe kárně obviněného dospěl kárný senát k závěru, že samotné projednání kárného opatření není možné považovat za postačující. Z druhů kárných opatření stanovených v § 32 odst. 3 zákona č. 85/1996, o advokacii, není adekvátním opatřením ani pokuta, když kárně obviněný nezapla-

til ani do 26. 1. 2010 pokutu ve výši 10 000 Kč vykonatelnou od 22. 10. 2008. Kárné opatření pokuty na něho nemá žádný účinek, když je plně ignoruje. Je evidentní, že napomenutí či veřejné napomenutí jsou nepřiměřeně mírné vzhledem k závažnosti věci. Kárný senát se ještě domnívá, že kárné opatření vyškrtnutí ze seznamu advokátů by bylo opatřením nepřiměřeně přísným. Po zvážení všech rozhodujících skutečností dospěl kárný senát k závěru, že odpovídajícím kárným opatřením je v dané věci dočasný zákaz výkonu advokacie, který uložil kárně obviněnému na spodní hranici sazby stanovené v § 32 odst. 3 písm. d) zákona o advokacii. Nemožnost vykonávat půl roku advokacii je přiměřeným kárným opatřením, jehož výkon bude podle názoru kárného senátu dostatečný k tomu, aby si kárně obviněný uvědomil závažnost a nesprávnost svého jednání, jímž výrazně poškodil dobré jméno advokacie, a aby se v budoucnu žádného dalšího kárného provinění nedopustil. Tím budou další potenciální klienti kárně obviněného chráněni před obdobným protiprávním jednáním a nebude tak docházet k dalšímu snižování důstojnosti a vážnosti advokátního stavu v očích veřejnosti.

✿ Připravil JUDr. JAN SYKA,
vedoucí oddělení pro věci kárné ČAK.

Z praxe výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů

Jde o jasnou právní záležitost, u níž lze pochybení a jednání bona fide vyloučit s pravděpodobností, která hraničí s jistotou, a naopak lze na základě dostupných informací vyslovit důvodné podezření, že jde o úmyslné zneužití práva v neprospěch advokáta, pokud příslušníci Vězeňské služby ČR podmiňují právo předvedení obviněného za účelem návštěvy nebo rozmluvy s obhájcem ve smyslu ustanovení § 17 vyhlášky č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby v platném znění, vykonáním orientační dechové zkoušky provedené analyzátozem alkoholu v dechu na advokátovi, a v případě, že advokát legitimně takovou zkoušku odmítne, mu předvedení klienta odmítnou a tím mu znemožní řádný výkon obhajoby klienta.

Stanovisko výboru pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů ze dne 28. 6. 2012, sp. zn. 440/VOPOZA/12-Troj./37

Dne 30. 5. 2012 se konalo hlavní líčení, kde advokát-obhájce obhájoval klienta, který byl umístěn ve Vazební věznici Praha-Pankrác. Toto jednání skončilo cca ve 14 hod. s tím, že dne 31. 5. 2012 opět od 9 hod. ráno hlavní líčení pokračovalo. Vzhledem k tomu bylo nutné se s klientem na dalším postupu domluvit. S ohledem na to, že již dne 30. 5. 2012 měl advokát předem dohodnuté jiné pracovní závazky po tomto hlavním líčení, nebylo možné dříve tuto poradu s klientem uskutečnit

než v noci. Klient s tímto postupem souhlasil. Advokát se proto dostavil kolem 0.00 hod. do Vazební věznice Praha-Pankrác a podle příslušných předpisů předložil jak plnou moc od klienta, tak občanský průkaz a průkazku advokáta ČAK a čekal na vyřízení vstupu. Místo předvedení klienta však za advokátem během několika minut, kdy čekal na vstup do prostor Vazební věznice Praha-Pankrác v čekárně, přišli dva příslušníci vězeňské služby s tím, aby se podrobil orientačnímu vyšetření zjišťujícímu obsah alkoholu v dechové zkoušce provedené analyzátozem alkoholu v dechu. Vzhledem k tomu, že podle advokátova názoru takový požadavek je nezákonný, navíc se z jeho chování nešlo důvodně domnívat, že je pod vlivem alkoholu (seděl v klidu na lavici v čekárně, nebyl tedy žádným způsobem ani narušován pořádek nebo ohrožována bezpečnost v prostorách Vazební věznice Praha-Pankrác), toto vyšetření důrazně odmítl. Následně mu bylo příslušníky Vězeňské služby sděleno, že mu neumožní poradu s klientem. Advokát je proto požádal, aby učinili záznam o této skutečnosti a dali mu prostor k vyjádření, že mu odpírají rozmluvu s obviněným, což odmítli. Když na vystavení potvrzení advokát trval, velitel (třetí z přítomných) příslušníků Vězeňské služby ČR (služební číslo 23211) začal „vyhrožovat“ podáním stížnosti na ČAK na jeho osobu. Tímto jednáním však byl advokátovi ze strany příslušníků Vězeňské služby ČR nezákonně znemožněn výkon řádné obhajoby klienta, kdy byl nakonec do-

nucen z věznice odejít, aniž by vykonal předem dohodnutou návštěvu obviněného klienta.

Výbor se sjednotil při odůvodnění svého konečného stanoviska na následujícím právním názoru:

Pro jednání příslušníků Vězeňské stráže České republiky nelze v případě kolegy advokáta-obhájce nalézt žádnou oporu v platném právu. Dle ustanovení § 14 odst. 8 zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů, má obviněný právo přijímat ve věznici návštěvy obhájce neomezeně. Omezení uvedená v předchozích odstavcích tohoto zákonného ustanovení se na návštěvy obhájce nevztahují (např. délka trvání návštěvy, oprávnění Vězeňské služby neumožnit návštěvu obhájce za předpokladu, že nebyly splněny podmínky podle odstavce 2, či návštěvu přerušit nebo předčasně ukončit, jestliže obviněný nebo návštěvníci přes upozornění porušují vnitřní pořádek nebo ohrožují bezpečnost ve věznici atd.).

Dle ustanovení § 17 odst. 1 vyhlášky č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby, se k obhájci obviněný předvede, pokud obhájce prokáže oprávnění k rozmluvě nebo k návštěvě plnou mocí, v níž je zmocněn k zastupování v trestní věci, nebo písemným opatřením soudu o ustanovení advokáta obhájcem obviněného. **Předvedení obviněného za účelem návštěvy nebo rozmluvy s obhájcem nelze odepřít.** Dle ustanovení § 47 odst. 1 téže vyhlášky se obviněný k obhájci předvede vždy, jestliže o to obhájce požádá, včetně mimopracovní doby a dnů pracovního klidu.

Dle ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů, při střežení objektů je příslušník oprávněn zjišťovat totožnost osob, které vstupují do objektu nebo se v něm nacházejí, prohlížet jejich zavazadla i věci a prohlížet dopravní prostředky při vjezdu i výjezdu. Při důvodném podezření, že osoba má u sebe zbraň nebo jinou věc, kterou by mohla narušit výkon zabezpečovací detence, vazby nebo výkon trestu odnětí svobody nebo bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství nebo ministerstva nebo kterou neoprávněně vynáší ze střeženého objektu, může příslušník provést její osobní prohlídku a takovou zbraň nebo jinou věc odebrat. **Může přijímat i jiná opatření nezbytná k tomu, aby do objektu nebyly vnášeny nebo dopravovány věci, které by mohly narušit výkon zabezpečovací detence, vazby nebo výkon trestu odnětí svobody nebo bezpečnost v budovách soudů, státních zastupitelství nebo ministerstva (na tomto místě je třeba uvést, že pokud notebook obhájce neobsahuje zařízení umožňující přístup na internet, nelze jej dle názoru výboru pokládat za věc, která by mohla narušit výkon vazby, a obhájci by nemělo být bráněno v jeho použití při návštěvě obviněného).**

V zákoně o výkonu vazby ani v řádu výkonu vazby není upravena povinnost návštěvníků podrobovat se orientačním dechovým zkouškám na alkohol. Ta je stanovena formou nařízení generálního ředitele Vězeňské služby například u duchovních vstupujících do věznic, které nelze do věznice vpustit po požití alkoholických nápojů, omamných a psychotropních látek (viz příloha č. 1 k nařízení generálního ředitele Vězeňské služby o organizaci duchovní služby ve Vězeňské službě České republiky).

Lze shrnout, že žádný z výše uvedených ani jiných právních předpisů neopravňuje příslušníka Vězeňské stráže České republiky požadovat po obhájci podrobení se dechové zkouš-

ce (a ani nestanoví povinnost obhájce se dechové zkoušce podrobit) a v důsledku odepření dechové zkoušky tuto návštěvu neumožnit.

V případě kolegy jistě bylo porušeno právo jeho klienta na obhajobu a spravedlivý proces. Tato práva už vůbec nemohou být omezena vnitřním řádem vazební věznice (např. dle čl. 10 odst. 4 Vnitřního řádu pro obviněné vazební věznice Praha-Ruzyně návštěvníci, kteří jsou v podnapilém stavu nebo zjevně pod vlivem návykových látek, nebudou do věznice vpuštěni. Z ležalnice definice návštěvníka ve stejném odstavci je zjevné, že za něj v žádném případě nelze považovat obhájce obviněného).

Vzhledem k tomu, že právo na obhájce patří mezi základní ústavní práva (čl. 40 Listiny základních práv a svobod), nemůže do tohoto práva Vězeňská služba zasahovat bez zákonného podkladu.

Lze tedy říci, že obviněnému nemůže být v žádném případě a nikým upřeno právo na návštěvu jeho obhájce ve vazební věznici, a pokud obviněný návštěvu svého obhájce, který je v podnapilém stavu nebo zjevně pod vlivem návykových látek, sám neodmítne, ani v tom případě mu toto právo nemůže být upřeno.

Výbor tedy uzavírá, že Vězeňská služba jednala protiprávně, když advokátu-obhájci zabránila v návštěvě obviněného ve vazbě.

V širších souvislostech není sporu o tom, že advokát má povinnost zachovávat při výkonu advokacie její důstojnost. Fakt, že advokát poskytuje právní službu pod vlivem alkoholu, je patrně s řádným výkonem advokacie v rozporu. Vždy je však nutno zkoumat individuální okolnosti a také pochopitelně míru pozitivního alkoholu a jeho následky na chování advokáta. Společensky únosná míra pozitivního alkoholu nejen že nemůže být na úkor poskytovaných právních služeb, ale došlo by zjevně ke snížení důstojnosti advokátního stavu, pokud by se advokát a priori vyhýbal společenské komunikaci s klienty s odůvodněním, že výkon advokacie absolutně vylučuje společensky vyžadovanou konzumaci jakýchkoli alkoholických nápojů. Lze si jen těžko představit odezvu takového postupu u klientů či jejich partnerů při jednáních typu pracovních obědů, večeří, rautů či konferencí, kde advokát působí jako alter ego svého klienta, který potřebuje protistranu či obchodního partnera přesvědčit o svém návrhu či vymodelovat obchodní vztah. Ostatně dle pracovníprávních předpisů je např. v diplomacii výkon pracovního poměru za současného společenského požívání alkoholických nápojů nejen nezakázán, ale samozřejmě i žádoucí.

Souhrnně a nad rámec projednávaného případu lze dospět tedy i k závěru, že by postup vězeňské služby mohl založit velmi nebezpečný precedens nejen při bránění styku obhájce s klientem ve vazbě mimo pracovní dobu, ale zároveň by jej bylo možno vztáhnout i k řízení před soudem či na úkony přípravného řízení trestního. Právě z tohoto důvodu tedy výbor navrhuje pokud možno bezodkladné řešení věci, jak je uvedeno níže.

Výbor tedy doporučuje, aby představenstvo ČAK věc projednalo s náměstkem ministra spravedlnosti ČR pro vězeňství s cílem vydání pokynu neomezovat obviněného v právu na obhajobu odmítnutím jeho předvedení za účelem návštěvy nebo rozmluvy s obhájcem podmínkou zjišťování alkoholu v dechu obhájce.

✿ JUDr. MAREK NESPALA, předseda výboru ČAK
pro odbornou pomoc a ochranu zájmů advokátů

Z jednání představenstva ČAK

Představenstvo ČAK se ve dnech **11.-12. 6. 2012** sešlo na své 29. schůzi v tomto volebním období v sídle ČAK (Kaňkově paláci) v Praze. Jako pravidelně projednali členové představenstva ČAK nejprve pozastavení výkonu advokacie některým kolegům-advokátům či vyškrtnutí ze seznamu advokátů.

Předseda kárné komise ČAK JUDr. Petr Čáp tlumočil představenstvu stanovisko kárné komise k problematice obhajoby advokáta, při níž advokáti mnohdy užívají následujících argumentů: advokátův automobil neřídil osobně advokát, ale jeho klient, jehož advokát nemůže jmenovat z důvodu povinnosti mlčenlivosti... V kárné komisi ČAK, kterou představenstvo požádalo o stanovisko v této věci, převládá jednoznačný názor, že povinnost mlčenlivosti je v zákoně stanovena jako ochrana klienta, a nikoliv privilegium advokáta. I kdyby to např. v trestním řízení bylo akceptováno jako možná obhajoba advokáta, může to být v kárném řízení posouzeno jako jednání, které poškozují dobré jméno advokacie. Takovým postupem by totiž advokát dával přednost svým osobním zájmům před zájmy klienta. Navíc by porušoval povinnost mlčenlivosti uvedením skutečnosti, že řídil klient, jehož totožnost by pak policie mohla zjistit jinými prostředky.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň seznámil členy představenstva ČAK s tím, že kárná a odvolací kárná komise a kontrolní rada projednaly **návrh novely stavovského předpisu o advokátních úschovách**; představenstvo jednomyslně následně tento návrh odsouhlasilo. Schválené konečné znění novely stavovského předpisu bude vyhlášeno ve Věstníku ČAK s účinností od 1. 1. 2013.

Představenstvo ČAK uložilo odboru vnější a vnitřní legislativy ČAK, aby na základě výsledků projednání návrhu záměru změny zákona o advokacii kárnou a odvolací kárnou komisí a kontrolní radou ČAK připravil na zářijové jednání představenstva návrh paragrafového znění s důvodovou zprávou.

Představenstvo ČAK jednomyslně schválilo spisový a skartační řád České advokátní komory.

Místopředseda ČAK JUDr. Antonín Mokřý informoval členy představenstva ČAK podrobně o procesu přijetí zákona o mediaci. Člen představenstva JUDr. Radim Miketa v této souvislosti poukázal na problémy spojené se zkušebním procesem mediátorů, kdy bude organizačně velmi náročné spojit provádění advokátních zkoušek a zkoušek mediátorů, když mediační zkoušky navíc vyžadují předchozí složení písemné části. Problémem by mohla být i kapacita prostor, v nichž je možné tyto zkoušky skládat.

Člen představenstva ČAK JUDr. Vladimír Papež informoval o své účasti na mezinárodní konferenci v Berlíně (Silné postavení advokacie, silný právní stát). Na rozdíl od let minulých zde byl vysloven **jednoznačný nesouhlas se vstupem cizího kapitálu do advokátních společností**. Delegáti z evropských advokacií se na konferenci shodli, že jde o nežádoucí jev, a někteří v této souvislosti i avizovali útoky proti nezávislosti komor na státu (zvýšené kvůli ekonomické krizi) – např. v zemích, jako jsou Velká Británie, Irsko, Polsko, Portugalsko, Řecko, Itálie a Bělorusko. Účastníci konference se shodli též na tom, že je zapotřebí situaci v tomto směru nadále sledovat, proti této tendenci vystupovat, a to i za spolupráce mezinárodních organizací.

Předseda ČAK JUDr. Martin Vychopeň seznámil členy představenstva se závěry analýzy nákladů, které ČAK vynakládá na organizaci a provádění advokátních zkoušek. Po obsáhlé diskusi bylo schváleno **zvýšení poplatku za advokátní zkoušku** dle § 7 odst. 1 zákona o advokacii, a to formou novely usnesení představenstva č. 2/2004 Věstníku tak, že se dosavadní poplatek zvyšuje z 5000 Kč na 8500 Kč s účinností od 1. 1. 2013.

Podrobný zápis z 28. schůze představenstva ČAK (stejně jako všechny ostatní) jsou všem advokátům a advokátním konci-pientům k dispozici na [www.cak.cz/rubrika Orgány Komory/ Představenstvo/Zápis z jednání](http://www.cak.cz/rubrika%20Org%C3%A1ny%20Komory/%20Představenstvo/Zápis%20z%20jednání).

Elektronizace jako stmelující faktor – již páté setkání Východočechů

Na sklonku měsíce června 2012, dne 28. 6., se pod patronací regionálního pracoviště České advokátní komory pro Východočeský kraj uskutečnilo v pořadí již **5. pracovní-společenské setkání představitelů justice a právnické veřejnosti**. Setkání se pořádá vždy jako pracovní, k diskusi o aktuálních otázkách a problémech společných pro soudce, advokáty, státní zástupce, notáře a nyní i exekutory, a jako společenské, sloužící k sblížení právníků jednotlivých profesí a odstraňování bariér, které mohou přinášet rozdílné role a charakter právní profese.

Protože šlo již o 5. setkání, vytvořila se tradice těchto setkávání, kterou zástupci všech zmíněných profesí vítají a považují za velmi užitečnou. Proto se i letošního setkání zúčastnili také nejvyšší představitelé všech složek, především předseda Krajského soudu v Hradci Králové JUDr. Milan Bořek a místopředseda Krajského soudu, pověřený vedením pobočky Krajského soudu v Pardubicích, JUDr. Milan Špryňar, krajský státní zástupce JUDr. Pavel Hochman, předseda Okresního soudu v Hradci Králové JUDr. Milan Plhal a člen prezidia Exekutorské komory JUDr. Vladimír Plášil. Sjednocujícím společným a živým tématem byla **elektronizace justice, zavádění elektronických spisů u soudů, elektronické doručování a nyní především povinné doručování do datových schránek advokátů**, bez výjimky platné od 1. 7. 2012.

K pracovní-společenskému setkání využilo regionální pracoviště ČAK v Hradci Králové tentokrát možnosti golfového centra společnosti FOMEI, a. s., v Hradci Králové-Kuklenách. Jde o zařízení na okraji města, které z bývalého mlýna a selské usedlosti bylo přetvořeno náročnou rekonstrukcí na golfové centrum s několika trenažéry pro indoorovou hru a venkovními drahami puttovacích greenů. Pracovní-společenskému setkání přálo počasí a celkově se ho zúčastnilo 50 právníků.

V pracovní části, která se odehrála v kongresovém sále golfového centra, přednesl hlavní referát o postupné elektronizaci justice, vytváření elektronických spisů a zavádění centrální evidence platebních rozkazů předseda Okresního soudu v Hradci Králové JUDr. Milan Plhal. Protože možnosti a taže elektronizace mu nejsou blízké tak, aby je sám prakticky využíval a používal a své znalosti o nich rozvíjel, přistoupil ke svému referátu pohledem laika, prakticky využívajícího tento způsob vedení spisů a tvorby elektronických platebních rozkazů. Díky tomu bylo jeho vystoupení srozumitelné i těm, kteří postupné rozšiřování elektronizace a elektronické komunikace považují za vážný signál k odchodu do důchodu. Součástí jeho téměř hodinového vystoupení byla i praktic-

ká instruktáž o podobě elektronických platebních rozkazů, o způsobu ověřování, zda byly skutečně vydány a zda nabyly právní moci, nebo byl proti nim podán odpor, a v důsledku tohoto byly převedeny do tzv. civilní agendy, a který soudce bude dále věc projednávat.

Není divu, že diskuse na toto vystoupení navazující byla živá, protože se informace přednesená JUDr. Milanem Plhalem týkala prakticky všech přítomných. K přesahu diskuse na problematiku datových schránek nebylo daleko, a tak se pracovní část setkání protáhla na dvě hodiny a podstatná část se věnovala praktickému zahájení doručování do datových schránek advokátů. S ohledem na zavedení v době prázdninových měsíců byl v rámci diskuse dohodnut vlídný přístup soudů a státních zástupců k doručování do datových schránek a ověřování, zda tato doručování proběhla v pořádku a zda dodaná zásilka do datové schránky již může být považována za doručenu. Pro praktické použití v rámci klientských záležitostí dostalo se přítomným advokátům i vysvětlení pojmu hybridní doručování a celá pracovní část byla ukončena vzájemným ujištěním o snaze využívat postupující a do jisté míry neřízené a chaotické elektronizace v zájmu účastníků sporů a ke spokojenosti všech, kteří jednotlivé elektronické pomůcky používají. Součástí pracovního setkání bylo i vyjasnění některých hluchých komunikačních míst při řešení problémů týkajících se předávání spisů exekutorských úřadů pro potřeby přezkumných řízení u krajských soudů, neboť exekutoři již třetím rokem v praxi zavádějí elektronické vedení exekučních spisů, čímž může docházet k problémům při předávání spisů pro účely přezkumného řízení. Vzájemné ujištění o společném zájmu tuto věc upravit v zájmu exekutorů i soudů uspokojilo nepochybně JUDr. Vladimíra Plášila i JUDr. Milana Bořka.

Pracovní část poté přešla v část společenskou, jejíž hlavní součástí byla především výuka golfové hry a pro některé z přítomných i zdokonalování švihu nebo jamkové hry. Setkání se k naprosté spokojenosti všech účastníků uzavřelo v 17.00 hodin s přáním a ujištěním, aby se v této tradici pokračovalo a aby se tedy uskutečnilo i v červnu roku 2013.

♣ JUDr. MILAN JELÍNEK,
regionální představitel ČAK

Zpráva z Kubečkova memoriálu

NETRADIČNÍ NEPŘÍŽEN POČASÍ PŘIVÍTALA ÚČASTNÍKY 6. ROČNÍKU TURNAJE DVOJIC V ODBÍJENÉ – KUBEČKOVA MEMORIÁLU NA DVORCÍCH RUBENY NÁCHOD V PÁTEK 1. 6. 2012.

Naštěstí se tmavé mraky na obloze rozhodly vypouštět vodní přeháňky na jiných místech než nad volejbalovými kurty, a účastníci prvního dne turnaje si nakonec pochvalovali, že nebyli vyčerpáváni vedrem jako v loňském roce.

Pokud organizátoři turnaje spoléhali na termínové spojení s Mezinárodním dnem dětí a počítali s vyšší účastí celých rodin, zklamali se. Ani v letošním roce nebyla účast vyšší než v ročnících předešlých. Zakladatelé dublového turnaje advokacie by patrně byli zklamáni, ale jen počtem účastníků, nikoliv předvedenou hrou. Pokud by Kubečkův memoriál byl přímým pokračovatelem deblových turnajů, pak by vlastně šlo o nejstarší sportovní turnaj v historii poválečné advokacie, protože jeho první ročník, organizovaný JUDr. Pavlem Rychetským, se konal na dvorcích v Praze Na Karlově již v roce 1954. V roce 1979 se konal jubilejní 25. ročník a v roce 1990, kdy byla nepřetržitá řada turnajů na čas přerušena, šlo vlastně o 36. ročník, takže ten letošní turnaj byl již v pořadí 42.

První den pod zataženým nebem se utkalo šest smíšených dvojic a vítězství si odnesla premiérové dvojice Kolouchová – Fojtík. Nekonal se tedy obhajoba vítězů z loňského ročníku, přestože právě tato dvojice neskrývala své ambice a nakonec svým třetím místem byla zklamána. Zlí jazykové měli za to, že se na tomto výsledku podílela rozdělanost a nervozita související s blízcími se advokátními zkouškami, jichž se ženská část obhájců titulu od pondělí 4. 6. měla zúčastnit.

První soutěžní den byl zakončen tradičním společenským večerem nebo spíše večírkem, který do jisté míry vyrovnal herní handicap a výhody účastníků mužské části turnaje zahájené v sobotním dopoledni. Součástí sobotního turnaje bylo i klání deblových dvojic splňujících podmínky účasti v turnaji nazvané „111“. Také sobotní klání přineslo nové vítěze a nečekané pořadí na prvních třech místech, zatímco na konci turnajové tabulky a pořadí turnaje „111“ zůstalo vlastně beze změn. Z vítězství se radovala nejhluchnější dvojice Zvára – Wyrzens a v kategorii „111“ dvojice Plavec – Císař.

S ohledem na mimořádně kvalitní zázemí a organizační servis, který zajišťuje kolektiv hráčů volejbalových týmů Rubeny Náchod v čele se správkyní areálu paní Kopeckou, chtějí organizátoři tradici udržet i přes mírně klesající zájem z řad advokátní veřejnosti. Uvažují o organizačních úpravách, které by těžiště turnajových klání přenesly do pátečních odpoledních hodin a soboty tak, aby termín a čas konání turnaje nezasahoval výrazně do pracovní doby a dovolil bezpečný příjezd i účastníkům z větší vzdálenosti. Organizátoři doufají, že tato zvažovaná změna oživí zájem o turnaj i v řadách starších a dříve tradičních účastníků náchodských turnajů.

Vítězové v kategorii muži.

Vítězové v kategorii smíšených dvojic.

POŘADÍ NA PRVNÍCH MÍSTECH: SMÍŠENÉ DVOJICE:

1. Kolouchová – Fojtík
2. Hendrychová – Jirásek
3. Kubešová – Pertot

MUŽI:

1. Zvára – Wyrzens
2. Gajdoš – Štěrba
3. Pertot – Fiedler

♣ JUDr. MILAN JELÍNEK,
regionální představitel ČAK

NOVINKA C. H. BECK

A. J. Bělohávek
Komentář reaguje na
nejrozsáhlejší novelu
zákonu o rozhodčím řízení
účinnou od 1. dubna 2012

Vázané v plátně
obj. číslo EKZ145

Objednávejte se slevou v eShopu na
www.beck.cz

6. ročník golfového turnaje advokátů **ADVO-CUP**

DNE 22. 6. 2012 SE NA GOLFOVÉM HŘIŠTI GOLF PARK SLAPY SV. JAN USKUTEČNIL JIŽ 6. ROČNÍK GOLFOVÉHO TURNAJE ADVOKÁTŮ ADVO-CUP, POŘÁDANÝ ZÁPADOČESKÝM REGIONEM ČESKÉ ADVOKÁTNÍ KOMORY.

Počasí se tento rok skutečně vydařilo a všech 47 hráčů, kteří se na hřišti nakonec sešli, si mohlo užít krásný den na golfu a vychutnat kvalitně připravené hřiště.

Hráči byli rozděleni do tří kategorií, v nichž se stejně jako v minulých ročnících soutěžilo na stablefordové body. V první kategorii HCP 0–24 se na třetím místě umístila **Monika Krobová**, druhé místo patřilo **Lubomíru Lánskému** a vítězem se stal **Jiří Brož** s 39 stablefordovými body. Ve druhé kategorii HCP 24,1–35,9 patřilo třetí místo **Petru Šlaufovi**, druhá skončila **Martina Jankovská** a na nejvyšším stupínku stanula **Kristýna Spurná** s 46 stablefordovými body. Třetí kategorie HCP 36–54 byla výsostnou mužskou záležitostí, neboť třetí skončil **Martin Dolejš**, druhý **Marek Sochor** a vítězem se s 48 stablefordovými body stal **Přemysl Šebek**.

Vložené soutěže longest drive a nearest to pin byly roz-

děleny zvlášť pro ženy a muže. Longest drive o nejdelší odpal na jamce č. 6 se podařilo ukořistit **Michalu Královi**, mezi ženami předvedla nejdelší ránu **Monika Krobová**. Ve druhé vložené soutěži nearest to pin, která proběhla na 16. jamce, se nejvíce zadařilo **Jiřímu Brožovi** a **Haně Kuršelové**.

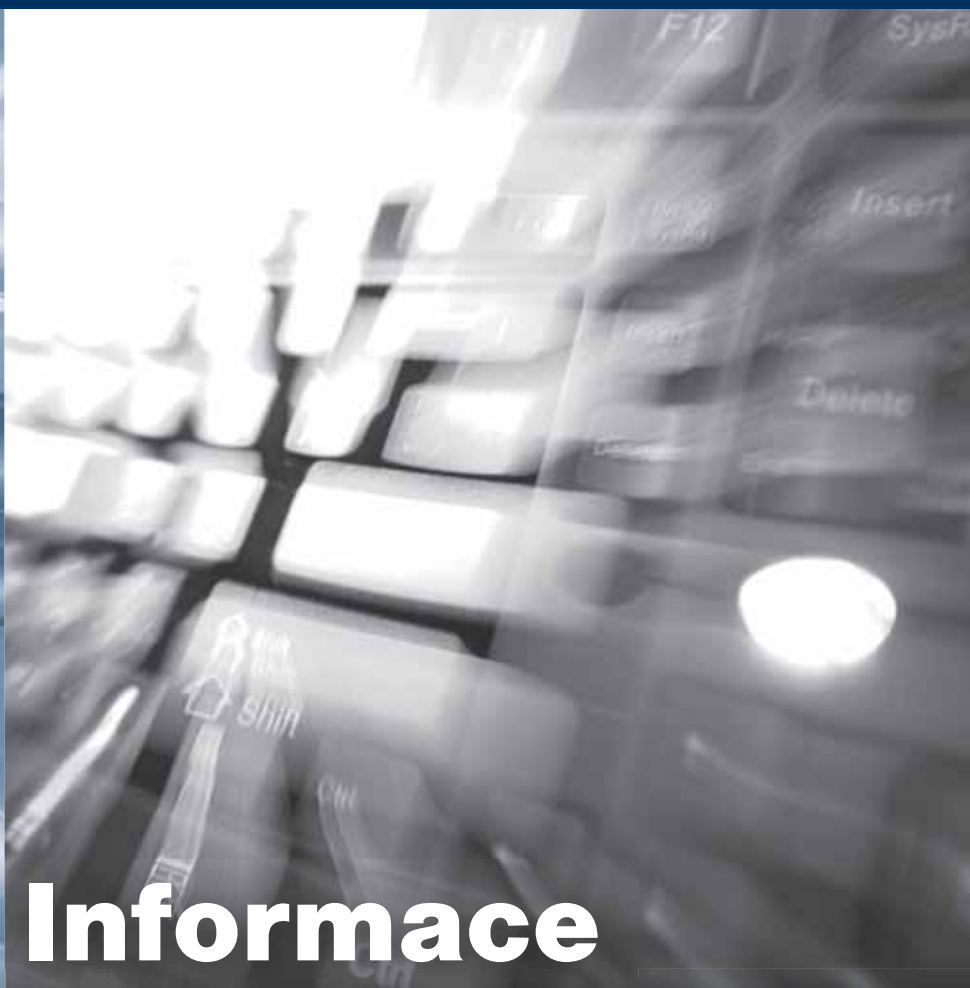
Všichni umístění si odnesli poháry a dárky, ostatní snad alespoň dobrý pocit ze hry.

Po dohrání byl pro všechny připraven raut. Při této milé příležitosti byl prostor pro zhodnocení celé akce a probrání sportovních zážitků.

Na tomto místě organizátoři opět děkují České advokátní komoře za poskytnuté finanční prostředky, regionální zástupkyni ČAK JUDr. Julii Šindelářové za podporu a pomoc při organizaci a v neposlední řadě všem účastníkům turnaje za výborné sportovní výsledky a dobrou náladu.

Závěrem je vzhledem k širokým pozitivním ohlasům možno konstatovat, že tradice turnaje ADVO-CUP bude pokračovat i v roce 2013. Podrobnosti o konání se všichni dozvědí prostřednictvím Bulletinu advokacie a webových stránek ČAK.

✦ Organizátoři JUDr. KRISTÝNA SPURNÁ
a JUDr. RADEK SPURNÝ

Informace a zajímavosti

MĚLI BYSTE VĚDĚT

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipty ve vzdělávacích a školicích střediscích ČAK	78
Pozvánka na semináře Jednoty českých právníků ve 2. pololetí 2012	81
20. výročí ratifikace Úmluvy – zpráva z konference	82
Setkání s novináři na půdě ČAK na téma vymáhání dluhů ...	83
15. ročník golfového turnaje české advokacie	84
Pozvánka na XX. ročník celostátního turnaje advokacie v tenise	85
Pozvánka na CODEXIS GOLF TOUR 2012.....	86
Pozvánka na Hry české advokacie	87

NAKONEC	88 – 93
---------------	---------

Přednášky a semináře pro advokáty a advokátní koncipienty ve Školicím a vzdělávacím středisku ČAK v Praze v paláci Dunaj

• od 3. září 2012
do konce ledna 2012

Pololetní kurzy právnické angličtiny ve dvou úrovních obtížnosti: Úvod do právnické angličtiny – běh B Právnická angličtina pro pokročilé – běh C+D

Výuka je v rozsahu 15 lekcí/pololetí – tj. 90 minut výuky v jedné lekci.
Lektorka: Mgr. Vladimíra Kvasničková, právnička a učitelka
Číslo semináře: 41243 – běh B – vždy v pondělí od 13.00–14.30 hod.
Číslo semináře: 41244 – běh C+D – vždy v pondělí od 14.45–16.15 hod.
Bližší informace jsou uvedeny na webových stránkách ČAK: www.cak.cz, vlevo odkaz: Vzdělávání advokátů

Poplatek za běh B a běh C+D: 3375 Kč

Uzávěrka přihlášek: 31. srpna 2012

• ve čtvrtek 13. září 2012

Katastr nemovitostí po rekonstrukci občanského práva

Lektorka: JUDr. Daniela Šustrová, vedoucí Kanceláře úřadu Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu

Číslo semináře: 41236

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 6. září 2012

• ve čtvrtek 20. září 2012

První zkušenosti s provozem datových schránek, doručováním na soud a konverzí dokumentů

Lektoři: Mgr. František Korbel, Ph.D., náměstek ministra spravedlnosti pro legislativu a informatiku
JUDr. Jaromír Jirsa, místopředseda Městského soudu v Praze
Bc. Elena Kotasová, Ministerstvo spravedlnosti ČR
Ing. Pavel Tesař, IT konzultant

Číslo semináře: 41248

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 13. září 2012

• od 26. září 2012
do 27. února 2013 včetně

Kurz obecné francouzštiny – falešní začátečníci

Výuka je v rozsahu 17 lekcí/pololetí – tj. 90 minut výuky v jedné lekci. Kurz bude probíhat vždy ve středu od 16.00–17.30 hod. v Kaňkově paláci, Praha 1, Národní 16, III. patro.
Lektorka: Josephine Polak, lektorka z Francouzského institutu v Praze, rodilá mluvčí hovořící českým jazykem

Číslo semináře: 41247

Poplatek za seminář: 4250 Kč

Uzávěrka přihlášek: 19. září 2012

Česká advokátní komora ve spolupráci se Swiss Chambers' Arbitration Institution vás zvou na

• v pátek 5. října 2012

Workshop on the Swiss Rules

Přednášející: JUDr. Petr Poledník, Vice President of the Czech Bar Association
J. Mischa Mensik, Mensik&Schmid Rechtsanwälte, Meggen/Luzern
Dr. Rainer Füeg, Swiss Chambers' Arbitration Institution, Basel
Dr. Christian Oetiker, VISCHER AG, Basel
Dr. Philipp Habegger, Walder Wyss AG, Zürich
Prof. Dr. Alexander Bělohávek, AK Bělohávek, Praha

Upozornění: WORKSHOP BUDE PROBÍHAT V ANGLICKÉM JAZYCE A NEBUDE TLUMOČEN

Číslo semináře: 41242

Poplatek za seminář: ZDARMA

Uzávěrka přihlášek: 28. září 2012

• ve čtvrtek 11. října 2012

Velká novela zákona o rozhodčím řízení

Lektor: JUDr. Zbyšek Kordač, LL.M., advokát, rozhodce RS při HK ČR a AK ČR a Vídeňského centra pro mezinárodní arbitráž (VIAC)

Číslo semináře: 41237

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 4. října 2012

• ve čtvrtek 18. října 2012

Zadávání veřejných zakázek po novele zákona o veřejných zakázkách účinné od 1. 4. 2012

Lektor: JUDr. David Raus, Ph.D., předseda senátu Krajského soudu v Brně

Číslo semináře: 41238

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 11. října 2012

• ve čtvrtek 1. listopadu 2012

Aktuální otázky v advokátní praxi z ústavního práva a práva Evropské unieLektoři: doc. JUDr. Karel Klíma, CSc., advokát a vedoucí katedry úst. práva PF ZČU v Plzni
JUDr. Alena Horčicová, CSc., advokátka, zkušební komisařka ČAK

Číslo semináře: 41239

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 25. října 2012

• ve čtvrtek 22. listopadu 2012

Úprava poměrů nezletilých dětí – druhy výchovy, střídavá péče, styk s dítětem, výživné na dítě – pohledem psychologa, soudce a advokátaLektoři: PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, CSc., psycholog
JUDr. Libuše Kantůrková, soudkyně OS v Kolíně
JUDr. Alena Horčicová, CSc., advokátka, zkušební komisařka ČAK

Číslo semináře: 41240

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 15. listopadu 2012

• ve čtvrtek 29. listopadu 2012

Odpovědnost státu za nemajetkovou újmu v judikatuře NS ČR, zejména ve vztahu k nepřiměřené délce řízení a nezákonné vazbě a trestnímu stíhání

Lektor: JUDr. Pavel Simon, soudce Nejvyššího soudu ČR

Číslo semináře: 41241

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 22. listopadu 2012

• ve čtvrtek 6. prosince 2012

Vypořádání podílového spoluvlastnictví manželů – parita a disparita podílů

Lektor: JUDr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu ČR

Číslo semináře: 41245

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 29. listopadu 2012

• ve čtvrtek 13. prosince 2012

Vypořádání podílového spoluvlastnictví v širším smyslu

Lektor: JUDr. Michal Králík, Ph.D., soudce Nejvyššího soudu ČR

Číslo semináře: 41246

Poplatek za seminář: 750 Kč

Uzávěrka přihlášek: 6. prosince 2012

Semináře probíhají v Praze 1 v paláci Dunaj, Národní 10 (vchod z Voršilské ul. č. 14), pokud není uvedeno jiné místo konání, obvykle od 9.00 do 16.00 hodin. Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, www.cak.cz vlevo pod odkazem Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK, a zašlou ji e-mailem na adresu: seminare@cak.cz. Po potvrzení příjmu přihlášky odborem výchovy a vzdělávání ČAK uhradí přihlášení účastníci příslušný účastnický poplatek (vložené), který je včetně 20% DPH, na účet č. 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: desetimístné číslo složené z pětimístného čísla semináře (viz výše) a pětimístného evidenčního čísla advokáta u ČAK (objednatele) bez pomlčky či lomítka (např. 4120100333). Kopii dokladu o úhradě účastníci vezmou s sebou na seminář, daňový doklad obdrží při prezenci semináře, popřípadě poštou nebo do datové schránky. Zálohové faktury nevystavujeme. Zaplacené vložené se bez písemné omluvy nejméně tři dny před konáním semináře, zaslané odboru výchovy a vzdělávání ČAK, nebo v případě nepřítomnosti účastníka na semináři nevrací. Sál je klimatizován. K dispozici je automat na kávu a minerální voda. Žádáme účastníky o včasný příchod, pozdní příchody ruší lektory i posluchače – 15 minut po začátku přednášky je již vstup do sálu omezen.

Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávání advokátů, Vzdělávací akce ČAK. Telefonické informace na tel. č. 224 951 778 – pí Marie Knížová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ Ing. LENKA MATOUŠKOVÁ, vedoucí odboru výchovy a vzdělávání ČAK

Semináře pro advokáty pořádané pobočkou ČAK Brno v sále Veřejného ochránce práv

• ve středu 19. září 2012

Katastr nemovitostí po rekodifikaci občanského práva

Lektorka: JUDr. Daniela Šustrová, vedoucí Kanceláře úřadu Katastrálního úřadu pro hlavní město Prahu

Číslo semináře: 68217

Poplatek za seminář: 700 Kč

Uzávěrka přihlášek: 12. září 2012

Semináře se konají v sále Veřejného ochránce práv, Údolní 39, Brno, v době od 9.00 do 16.00 hodin (vždy dle pozvánky).

Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukáží příslušný účastnický poplatek (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 682110123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod. Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávací akce. Telefonické informace: 542 514 401 pí Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

Semináře pro advokáty pořádané v seminární místnosti pobočky ČAK Brno

• ve středu 12. září 2012

Rodinné a opatrovnické spory

Lektorka: JUDr. Daniela Kovářová, advokátka a mediátorka

Číslo semináře: 68216

Poplatek za seminář: 550 Kč

Uzávěrka přihlášek: 5. září 2012

Semináře probíhají v seminární místnosti v Kleinově paláci, nám. Svobody 84/15, Brno, v době od 9.00 do 13.00 hodin (pokud není na pozvánce uvedeno jinak). Zájemci o účast na těchto akcích vyplní přihlášku, kterou naleznou na internetových stránkách ČAK, zašlou ji e-mailem na adresu: sekr@cakbrno.cz, modlitbova@cakbrno.cz a poukáží příslušný účastnický poplatek (tj. 700 Kč včetně DPH v zákonné výši) na účet 6724361001/2700, konstantní symbol: 0308, variabilní symbol: číslo semináře a číslo osvědčení advokáta bez pomlčky či lomítka (např. 682110123). Doklad o úhradě vezměte s sebou. Účastnické poplatky se bez vážné omluvy tři dny předem nevracejí. Sál je klimatizován se stolovou úpravou, občerstvení zajištěno. Žádáme účastníky o včasný příchod. Bližší informace s podrobnějším programem naleznete na internetových stránkách ČAK na adrese www.cak.cz v levém menu nazvaném Vzdělávací akce. Telefonické informace: 542 514 401 pí Modlitbová.

Těšíme se na setkání s vámi.

✿ JUDr. IRENA SCHEJBALOVÁ, ředitelka pobočky ČAK v Brně

Pozvánka na semináře Jednoty českých právníků ve 2. pololetí 2012

Výbor Pražského sdružení Jednoty českých právníků ve spolupráci s Justiční akademií ČR připravil v souladu se svým posláním a stanovami ve druhém pololetí 2012 pro své členy i širší právnickou veřejnost tyto odborné semináře s aktuální právní problematikou, na které vás srdečně zve:

19. října 2012

ÚVOD DO NOVÉHO SYSTÉMU SOUKROMÉHO PRÁVA

Přednášející: prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, Ústav státu a práva AV ČR

31. října 2012

VLASTNICTVÍ A SPOLUVLASTNICTVÍ V OBČANSKÉM ZÁKONÍKU – komparativní srovnání právní úpravy de lege lata a de lege ferenda (vybrané otázky)

Přednášející: JUDr. Michal Králík, Nejvyšší soud ČR

12. listopadu 2012

DĚDICKÉ PRÁVO V NOVÉM OBČANSKÉM ZÁKONÍKU

Přednášející: prof. Dr. JUDr. Karel Eliáš, Ústav státu a práva AV ČR
JUDr. Václav Bednář, Ph.D., Právnická fakulta UP v Olomouci

23. listopadu 2012

ÚPRAVA RODINNÉHO PRÁVA V NOVÉM OBČANSKÉM ZÁKONÍKU

Přednášející: doc. JUDr. Michaela Hendrychová-Zuklínová, CSc., Právnická fakulta UK v Praze

3. prosince 2012

TRESTNÍ ODPOVĚDNOST PRÁVNICKÝCH OSOB

Přednášející: JUDr. František Púry, Nejvyšší soud ČR

13. prosince 2012

SPOLEČNÉ JMĚNÍ MANŽELŮ V NOVÉM OBČANSKÉM ZÁKONÍKU

Přednášející: doc. JUDr. Michaela Hendrychová-Zuklínová, CSc., Právnická fakulta UK v Praze

Uvedené semináře se konají od 9.00 do 14.00 hodin v přednáškovém sále Justiční akademie ČR v Praze 1, Hybernská 18.

Účastnický poplatek činí za každý seminář 1100 Kč, pro členy JČP a advokátní a notářské koncipienty činí poplatek 600 Kč. Účast na seminářích je uznávána jako součást přípravy advokátních koncipientů k advokátním zkouškám.

Přihlášky je možno poslat faxem na tel. 222 717 719 nebo e-mailem: jcpraha@seznam.cz nebo jcpraha@quick.cz

Veškeré informace lze získat na internetových stránkách www.jednotaceskychpravniku.cz či u koordinátorů:

JUDr. Ludmila Suchá, tel. 272 766 026 nebo 607 103 037
JUDr. Božena Burdychová, tel. 286 881 113 nebo 604 245 079

NOVINKA C. H. BECK

Šámal/Dědič/Gřivna/Púry/Říha

Prakticky zaměřený komentář od kolektivu renomovaných odborníků

Vázané v plátně
obj. číslo EKZ137

Objednávejte se slevou v eShopu na www.beck.cz

20. výročí ratifikace Úmluvy - zpráva z konference

ZHODNOTIT DVACET LET S „ÚMLUVOU“ SI KLADLA ZA CÍL ČESKO-SLOVENSKÁ KONFERENCE, KTERÁ SE KONALA 25. KVĚTNA 2012 SE VE VELKÉM SÁLE ČERNÍNSKÉHO PALÁCE U PŘÍLEŽITOSTI 20. VÝROČÍ RATIFIKACE ÚMLUVY O OCHRANĚ LIDSKÝCH PRÁV A ZÁKLADNÍCH SVOBOD TEHDEJŠÍ ČESKOU A SLOVENSKOU FEDERATIVNÍ REPUBLIKOU.

Konferenci uspořádala Česká společnost pro evropské a srovnávací právo a Ministerstvo zahraničních věcí.

Přítomné úvodem přivítal náměstek ministra zahraničních věcí Vladimír Galuška, po jehož vystoupení následoval křest Velkého komentáře Evropské úmluvy o lidských právech z nakladatelství C. H. Beck od autorů Jiřího Kmece, Davida Kosaře, Jana Kratochvíla a Michala Bobka (recenzi přinášíme na str. 55–56).

První panel konference, který přinesl **vzpomínky pamětníků**, zahájil **bývalý stálý představitel ČR u Rady Evropy, profesor Jiří Malenovský**. Ratifikaci Úmluvy okomentoval ze třech stanovisek: politického (do pádu komunistického režimu nebyly mezinárodní smlouvy součástí vnitrostátního práva a nebyly podepsány žádné smlouvy, na jejichž základě by si československý občan mohl stěžovat u mezinárodních orgánů a obdržet rozsudek), ústavněprávního (Úmluva byla pod vlivem tehdejších federálních poslanců-zpravodajů, Ernesta Valka a Vlastimila Ševčíka, pozdějších členů federálního Ústavního soudu, přijata do českého právního řádu prostým, nikoliv ústavním zákonem, neboť v opačném případě by měla Úmluva přednost před aplikací Listiny základních práv a svobod, zároveň ale s tím, že Úmluva má přednost před zákonem) a sukcesního (po rozpadu Československa stály oba nástupnické státy o nepřerušené členství v Radě Evropy, 8. 1. 1993 ale Rada Evropy konstatovala, že jejich členství skončilo a oba státy

budou znovu přijaty, nakonec ale 30. 6. 1993 Výbor ministrů rozhodl, že jejich smluvní poměr k Úmluvě je nepřetržitý).

Jako druhý vystoupil nejdéle **sloužící soudce Evropského soudu pro lidská práva, Karel Jungwiert**, který shrnul zejména svoje vzpomínky na působení v Evropské komisi pro lidská práva v letech 1993–1998 a na některé osobnosti, v ní působící, především na předsedu Komise Ralpha Risdahla.

Na Jungwierta navázal **jeho kolega z Evropské komise pro lidská práva Daniel Šváby** (nyní je soudcem Soudního dvora EU za Slovenskou republiku), který zdůraznil, jak zkušenosti a praxe Evropské komise pro lidská práva zásadně ovlivnily jejího nástupce, Evropský soud pro lidská práva, včetně do dnes respektované judikatury.

První, vzpomínkový panel uzavřela **bývalá ředitelka mezinárodního odboru Ministerstva spravedlnosti a nyní členka mezinárodního odboru ČAK Jana Wurstová**, za jejíhož působení na ministerstvu byl zřízován úřad vládního zmocněnce České republiky před ESLP.

V rámci druhého panelu se vystřídali představitelé **tří pohledů na fungování ESLP – pohledu vlády, stěžovatelů a zevnitř Soudu**.

Jako první vystoupil **vládní zmocněnec ČR před Evropským soudem pro lidská práva Vít A. Schorm**, který v této funkci působí již deset let, od března 2012. Jak shrnul, od roku 1993 bylo české vládě oznámeno 631 případů, přičemž porušení Úmluvy bylo shledáno pouze v 271 případech. Z toho padlo 181 odsuzujících rozsudků, 88 věcí skončilo smírem a ve dvou případech vláda uznala pochybení jednostranným prohlášením. Na odškodněních bylo vyplaceno celkem 2,7 milionu eur.

Na dobu „nevědomosti a neznalosti“ před více než deseti lety, kdy neexistoval ani přístup k judikatuře ESLP, zavzpomínal **advokát David Strupek**, jenž shrnul i své poznatky z komunikace s klienty, které před ESLP zastupoval.

Druhý panel uzavřela dlouholetá **vedoucí česko-estonsko-ukrajinského oddělení kanceláře Evropského soudu pro lidská práva Eva Hubálková**, která charakterizovala Českou republiku jako „malého přispěvatele stížností“ (od roku 1993 dosud něco málo přes osm tisíc) a soustředila se především na nedávné změny ve fungování Soudu.

Poslední konferenční panel byl věnován **implementaci Úmluvy a judikatury Evropského soudu pro lidská práva českými orgány** a zahájil jej **vedoucí analytického oddělení Ústavního soudu ČR Ivo Pospíšil**, podle jehož slov hrála Úmluva zcela zásadní roli v právní transformaci v 90. letech a fungovala jako „stínová Ústava“. Ústavní soud byl podle něj inspirován Úmluvou především v koncepci legitimního očekávání, v koncepci pozitivních závazků států z ní plynoucích, recipoval její kritéria posuzování nestrannosti soudce, koncept nadřazenosti Úmluvy nad jinými mezinárodními závazky a jako kritéria při zrušení zákonů a jiných právních předpisů.

Postřehy z praxe obecného soudnictví přednesl **soudce Nejvyššího soudu Pavel Simon**, postřehy ze správního soudnictví pak **soudce Nejvyššího správního soudu Jakub Camrda**.

Jan Kysela, tajemník Stálé komise Senátu pro Ústavu ČR a parlamentní procedury, shrnul debatu ve Federálním shromáždění z 21. ledna 1992 při ratifikaci Úmluvy i při přijímání 11., 13. a 14. Protokolu k Úmluvě v českém Parlamentu a zmínil i činnost Stálé delegace Poslanecké sněmovny a Senátu do Parlamentního shromáždění Rady Evropy.

Otázkou aplikace Úmluvy v každodenní praxi úřadů se pak zabývala **Jitka Morávková z odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra**, která za přelomový rok označila rok 2003, tedy vznik Nejvyššího správního soudu a zřízení krajských úřadů, které byly dobře vybaveny výpočetní technikou a mladšími, lépe kvalifikovanými lidmi.

Konferenci zakončil předseda pořadatelské České společnosti pro evropské a srovnávací právo a soudce Nejvyššího správního soudu **Jan M. Passer**.

✦ PHDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

✦ Foto Mgr. ROBERT JANÁS, Ph.D., tiskový odbor MZV ČR

Setkání s novináři na půdě ČAK na téma vymáhání dluhů

Pod názvem „Lze vymáhat dluhy spravedlivě?“ se dne 13. června 2012 konalo ve Školícím a vzdělávacím centru ČAK v pražském paláci Dunaj další pravidelné setkání právnické odborné veřejnosti se zástupci médií, jehož tématem tentokrát bylo vymáhání dluhů v České republice jak z pohledu věřitelů, tak dlužníků.

Setkání, které tradičně moderoval předseda výboru pro vnější vztahy ČAK **JUDr. Václav Vlk**, se zúčastnili místopředseda Městského soudu v Praze na obchodním úseku **Mgr. Tomáš Mottl**, nový prezident Exekutorské komory **Mgr. Ing. Jiří Prošek** a 1. viceprezident Unie státních zástupců **Mgr. Petr Nečas**.

Jak konstatoval úvodem **Petr Nečas**, jenž je státním zástupcem Okresního státního zastupitelství v Hradci Králové, pachatelé trestných činů se stávají jak dlužníci, tak věřitelé. U dlužníků jde nejčastěji o snahu „odklonit“ majetek (podvod, poškozování věřitele, maření výkonu úředního rozhodnutí), u věřitelů jde o trestné činy lichvy, útisku, vydírání či podvodu. V další debatě **Nečas** zdůraznil, že snaze o kriminalizaci dlužníků by státní orgány neměly vycházet vstříc a trestněprávní aparát by měl řešit pouze zjevné excesy typu úvěrových podvodů.

Podobný názor zaujal i soudce **Tomáš Mottl**, když řekl, že dluh je svojí podstatou věcí soukromoprávní, a spory okolo dluhů patří zásadně před civilní soud. Podle **Mottla**

Na snímku zleva doprava **JUDr. Václav Vlk, Mgr. Tomáš Mottl, Mgr. Petr Nečas a Mgr. Ing. Jiří Prošek**.

by ale soudy neměly řešit všechny dluhy. Dluhy s „veřejno-právním aspektem“, kdy dlužník nezaplátil za komoditu se státem regulovanou cenou (typicky energie, voda, telefonní a telekomunikační poplatky), by podle jeho názoru měly vymáhat příslušné regulační úřady, které také stanovují ceny, například Český telekomunikační úřad při sporu mezi zákazníkem a telefonním operátorem. „Budeme se velmi bránit tomu, aby tyto druhy sporů byly přeneseny rovnou na soudy,“ řekl **Mottl**. Slabší strana sporu je podle něj dostatečně chráněna tím, že se proti úřednímu rozhodnutí může odvolat k soudu.

Mottlův názor podpořil i prezident Exekutorské komory Jiří Prošek, podle jehož názoru by soudy měly pouze nalézat právo, ale nikoliv řešit případy, kdy o tom, že dluh existuje, není sporu. Prošek zároveň odmítl myšlenku, že by orgánem rozhodujícím spor byt jen o drobných dlužích mohl být exekutor.

Místopředseda pražského městského soudu Mottl dále poukázal na kořen celého problému, jímž je chování věřitelů, kteří velmi často lidi k dluhům výslovně nabádají, a to i lidi sociálně slabé. Podle jeho slov by měli velcí věřitelé

svým konáním vzniků dluhů a jejich složitému vymáhání předcházet. V této souvislosti poukázal například na dopravní podniky, které umožňují masové ježdění na černo, přičemž zavedení turniketů alespoň v metru by černé jízdy a následné vymáhání pokut podstatně omezilo. „Soudní vymáhání dluhů je nejdražší, protože má ochránit práva obou stran,“ konstatoval.

Na druhou stranu Mottl zdůraznil, že prakticky není možné, aby se dlužník nedozvěděl, že něco dluží. Soudy doručují vždy do vlastních rukou žalobu, předvolání k jednání i rozsudek. Navíc si člověk, který se nezdržuje v místě trvalého bydliště, může nechat uvést v centrální evidenci obyvatelstva takzvanou doručovací adresu, která navíc může být i e-mailová. „Stát po dlužnících chce jediné: hlídat si poštu!“ uzavřel Mottl.

Ke stále aktuálnímu a novinářsky atraktivnímu tématu nákladů exekucí prezident Exekutorské komory uvedl, že exekutor se při převzetí exekuce nedozví, jak dluh vznikl, a zdůraznil, že postup při vymáhání jakkoliv vysoké částky je stejný, a totožné jsou tedy i náklady exekutora.

Dotazy přítomných novinářů směřovaly především k problematice prodeje dlužných pohledávek a k výši nákladů soudního a exekučního řízení pro dlužníky, včetně nákladů na věřitelova advokáta.

✦ PhDr. IVANA CIHLÁŘOVÁ

✦ Foto BLAŽENA KUTHANOVÁ

ALLEN & OVERY

epravo.cz

Váš partner na cestě právem

ČESKÁ ADVOKÁTNÍ
KOMORA

POZVÁNKA

Allen & Overy a EPRAVO.CZ
vás pod záštitou
České advokátní komory
srdečně zvou na

15. ročník turnaje české advokacie
Turnaj se koná v pátek
14. září 2012
v Beroun Golf Resortu

PROGRAM:

- 08.30** Registrace hráčů, snídaně
- 09.30** Zahájení turnaje, postupný start
- 15.00** Odpolední raut
- 17.00** Slavnostní vyhlášení výsledků turnaje a předání cen

Turnaj je určen pouze pro advokáty a advokátní koncipienty s platným HCP.

Systém turnaje:

Stableford na úpravu HCP

Startovné:

1.000 Kč

Máte-li zájem se turnaje zúčastnit, prosíme o potvrzení účasti **Barboře Čulíkové** na e-mailovou adresu barbora.culikova@allenovery.com nebo na telefonní číslo **222 107 139**.

Prosíme o sdělení registračního čísla ČGF a aktuálního HCP.

Uzávěrka registrace je **10. září 2012**.

Podrobnější informace o Beroun Golf Resortu naleznete na www.golfberoun.cz

Těšíme se na setkání s vámi!

CELOSTÁTNÍ TURNAJ ADVOKACIE V TENISE V MARIÁNSKÝCH LÁZNÍCH

7. 9. – 8. 9. 2012

Advokátní kancelář JUDr. Ladislava Jirásky a Mgr. Roberta Šupa,
s laskavým svolením a podporou České advokátní komory,

pořádá již XX. jubilejní ročník tradičního celostátního turnaje
advokacie v tenise, na který si vás dovolujeme pozvat.

1. POŘADATEL: Advokátní kancelář Jirásek & Šup,
Klíčová 199/2, Mariánské Lázně,
e-mail: ladislav.jirasek@telecom.cz
tel: 00420 354673511,
mobil: 00420775673514

2. MÍSTO: tenisové dvorce Tenisového klubu
v Mariánských Lázních,
U lesního pramene, Chopinova 85/1,
Mariánské Lázně

3. VRCHNÍ ROZHODČÍ: Mgr. Marian Heres

4. CATERING: Hotelová škola Mariánské Lázně
Léčebné Lázně Mariánské Lázně a.s.

5. PROPOZICE:

a) vypsání soutěže

1. dvouhra mužů do 44 let
2. dvouhra mužů nad 44 let
3. čtyřhra mužů
4. dvouhra a čtyřhra žen
5. smíšená čtyřhra, bude-li zájem
 - soutěže jsou otevřeny pro všechny členy a pracovníky české a slovenské advokacie
 - ředitelství turnaje si vyhrazuje právo úpravy vypsání soutěží podle počtu účastníků

b) přihlášky je nutné zaslat na adresu:

poštou: AK Jirásek & Šup, Klíčová 199/2,
353 01 Mariánské Lázně
e-mailem: ladislav.jirasek@telecom.cz
faxem: 00420 354673512

a to nejpozději do 25. 8. 2012.

**c) vklady budou vybírány při prezentaci ve výši
500 Kč pro všechny soutěže, v ceně občerstvení
během hry**

5. ČASOVÝ POŘAD

7. 9. 2012	9.00	prezence, losování
	10.00	zahájení soutěží
	odpoledne	zahájení čtyřher
8. 9. 2012	9.00	semifinálové zápasy
	13.00	finálové zápasy

6. UBYTOVÁNÍ je zajištěno v hotelu Grandhotel Pacifik

****. Info na telefonu 354651300 nebo e-mailem:

pacifik@badmarienbad.cz.

Pro zájemce je možné individuálně dohodnout prodloužení pobytu, vč. léčebných kúr, rehabilitací, masáží apod. za zvýhodněných podmínek.

**Srdečně zveme všechny příznivce bílého sportu
do Mariánských Lázní.**

JUDr. LADISLAV JIRÁSEK, ředitel turnaje
Mgr. MARIAN HERES, vrchní rozhodčí

CODEXIS® GOLF TOUR 2012

Přijměte naše pozvání na již tradiční sérii golfových turnajů **CODEXIS® GOLF TOUR** pro advokáty, právníky, soudce, manažery a ostatní příznivce golfu. Turnaje pořádá společnost ATLAS consulting spol. s r. o., která je předním dodavatelem právního a ekonomického softwaru v ČR, ve spolupráci s dalšími partnery.

Pro účastníky je během i po skončení hry připraveno občerstvení, součástí je doprovodný program.

www.atlasconsulting.cz/golfcup

21. 6.
Golf club Poděbrady
NOVA VOICE GOLF CUP

18. 7.
Maria Theresia Golf club Kotlinka Terezín
CODEXIS GOLF CUP

14. 9.
Zámecký golf club Kravaře
JAGUAR GOLF CUP

15. 9.
Park Golf Club Šilheřovice
CODEXIS GOLF CUP

Registrace probíhá přes přihlašovací formulář na stránkách www.atlasconsulting.cz/golfcup

HLAVNÍ PARTNEŘI

MEDIÁLNÍ PARTNEŘI

ORGANIZÁTOR

ATLAS CONSULTING
www.atlasconsulting.cz

CENÍK PLOŠNÉ INZERCE pro advokáty zapsané na seznamu vedeném ČAK

Inzerční služby pro Bulletin advokacie zajišťuje společnost **IMPAX** Impax, spol. s r. o., tel. 241 483 141, 606 404 953, e-mail: inzerce@impax.cz. Ceny jsou platné pro inzerci na redakčních stranách v sekci „inzerce“ na konci časopisu.

1/1 (celostrana) 210x297 mm (na spad), 170x255 mm (na zrcadlo)
černobíle 15 000
dvoubarevně 18 000
barevně 20 000

1/2 strany 210x145 (na spad), 170 x 125 mm (na zrcadlo)
černobíle 8 000
dvoubarevně 11 000
barevně 14 000

1/4 strany 83x125 mm (na zrcadlo)
černobíle 6 000
dvoubarevně 8 000
barevně 10 000

1/8 strany 83x65 mm (na zrcadlo)
černobíle 3 000
dvoubarevně 4 000
barevně 6 000

Ceny jsou uvedeny v Kč bez DPH.

Pozvánka na HRY ČESKÉ ADVOKACIE

Členům advokátního stavu se dává na vědomí, že ve dnech **28. 9. – 30. 9. 2012** se budou konat ve **Sportovním centru v Nymburce 15. hry české advokacie**.

Ti z vás, kteří se této akci již v minulosti zúčastnili, mohou další řádky přeskóčit, neboť i tento rok budou platit zavedené pořádky. Pro ty z vás, kteří mají přehled o reputaci této akce pouze z doslechu a uvažují o účasti, je určeno několik dalších informací.

V první řadě jde o akci společenskou a její název je odvozen od možnosti, nikoli povinnosti, v dějišti her ve Sportovním centru v Nymburce sportovat. Celá akce graduje v sobotu večer, který se nese ve znamení společenské zábavy a tance.

Organizován je pouze turnaj šestičlenných družstev ve volejbale, v nichž jsou zařazeny vždy nejméně dvě ženy:

- volejbalový turnaj bude zahájen v sobotu v 9.00 hod.,
- v každém družstvu hrají nejméně dvě ženy (změna možná pouze ad hoc s konkrétním soupeřem),
- hraje se zpravidla na dva vítězné sety, první dva do 20 bodů, případný třetí do 10 bodů (vše v závislosti na počtu družstev),
- základní část se hraje ve skupinách, v každé z nich je zpravidla nasazeno jedno z prvních čtyř družstev z minulého ročníku sportovních her,
- při posuzování výsledků se hodnotí dle kritérií v pořadí: stav zápasů, stav setů, vzájemný zápas, stav bodů.

Sportovní centrum bylo historicky určeno pro přípravu československých, posléze českých vrcholových sportovců, zejména před evropskými a světovými soutěžemi. Rozhodnete-li se sportovat, plavat v místním bazénu, posilovat v posilovně, hrát tenis, stolní tenis, volejbal, pak vaše stopy budou s největší pravděpodobností překrývat pomyslné šlépěje Ludvíka Daňka, Luďka Bohmana, Heleny Fibingerové, Josefa Trouсила, Věry Čáslavské, Oty Zaremby, Evy Bosákové a mnoha dalších významných sportovců. Komplex centra je zasazen na okraj anglického parku s téměř staletou tradicí, v němž v současné době probíhají práce na jeho revitalizaci. Jak shora naznačeno, je možno využít pro účely individuální relaxace krytý bazén, saunu, sportoviště v halách i sportoviště venkovní.

♣ JUDr. BOHUSLAV SEDLATÝ

DOBA KONÁNÍ: 28. 9. – 30. 9. 2012, příjezd 28. 9. 2012 mezi 16.00 – 22.00 hod., odjezd 30. 9. 2012 do 12.00 hod.

UBYTOVÁNÍ: hotelového typu v jednolůžkových až třílůžkových pokojích se sprchou a WC.

ÚČASTNÍCI: advokátky, advokáti, pracovníci advokacie a rodinní příslušníci vyjmenovaných kategorií.

POČET ÚČASTNÍKŮ je limitován ubytovací kapacitou cca 230 míst.

NÁKLADY spočívají v účastnickém poplatku ve výši **1500 Kč na osobu, děti do 12 let 750 Kč**. Tato částka zahrnuje ubytování, stravování 3x denně a nájem sportovního areálu.

PŘIHLÁŠKY zasílejte, prosím, na e-mailovou adresu: sekr@cak.cz, nejpozději **do 14. 9. 2012** a spolu s přihláškou zaplaťte účastnický poplatek na účet číslo: 12432011/0100, variabilní symbol: 2012, konstantní symbol 308.

Po shora uvedeném termínu bude vaše přihláška písemně potvrzena. V případě vašeho odhlášení nejpozději do 21. 9. 2012 včetně, či v případě odvolání akce, vám bude účastnický poplatek vrácen.

Advokacie dnes a před čtvrtstoletím aneb pohled více než subjektivní

JUDr. DANIELA KOVÁŘOVÁ

DO ADVOKACIE JSEM VSTOUPILA PŘED 25 LETY – V SRPNU ROKU 1987. KDYŽ JSEM SE DO NÍ PŘED ROKEM A PO PĚTILETÉ ODMLCE VRACELA, MYSLELA JSEM SI, ŽE SE NOŘÍM DO STEJNÝCH VOD, ŽE MĚ PŘIVÍTÁ PROSTŘEDÍ, KTERÉ DŮVĚRNĚ ZNÁM A KTERÉ MĚ PO LETECH A STOVKÁCH TEMP NEMÁ ČÍM PŘEKVAPIT. VE SKUTEČNOSTI I ČÁST BYVŠÍ ADVOKACIE KAMSI UPLAVALA A MNOŽÍ Z NÁS TO V KAŽDODENNÍM SHONU PŘESTALI VNÍMAT. DNEŠEK MI TEDY UMOŽNIL ZASTAVIT SE, ZAVŘÍT OČI A ZAVZPOMÍNAT.

1987

Píše se rok 1987. Advokátů je tehdy v České republice kolem pěti set, koncipientů asi padesát a všichni se známe. Bydlím v Plzni, ale advokátní poradnu v místě bydliště si musím zasloužit ročním dojížděním do Klatov, kde jsem za posledních pár let prvním koncipientem, a všech pět zdejších advokátů se mi se zájmem věnuje. Sedím v kanceláři se školitelem a jeho sekretářkou a jsem přítomna všem jednáním s klienty. Sekretářka má před sebou mechanický psací stroj, jehož úderky rezonují prostorem, a vyrobí až deset kopií na tenký papír zvaný „průklepák“. Podání k soudu má dvě stránky, smlouva o převodu nemovitostí stránky tři a překlepy se opravují ručně speciálním lakem.

Hned druhý den po nástupu do práce dostávám do ruky spis a jdu klienta zastupovat k soudu, vše pod pozorným okem školitele. Každý případ hodiny probíráme ze všech stran. V poledne celá poradna zamkne kanceláře a vyráží na oběd, v jehož průběhu pokračujeme v „kauzování“. Ne každý advokát může být školitelem, školitel nikdy nemá víc koncipientů než jednoho. Od první chvíle jsem prací nadšena. Tolik zajímavých lidských osudů, každý potřebuje pomoci a můj školitel si s každým umí poradit. Dvakrát ročně jezdím na několikadenní školení koncipientů. Lektoři s námi kromě přednášek tráví dny i noci, některým ke

zbožštění chybí jen svatozář. Když mě Martin Šolc s Jirkou Balaščíkem jednou vezou ze školení domů, celou cestu nábožně mlčím a poslouchám, jak probírají jeden případ za druhým. Jednou ročně pořádá „mé“ Krajské sdružení advokátů v Plzni přezkušování koncipientů – to abychom u advokátní zkoušky neudělali školitelům ostudu. Šrotím jako

o závod, abych nezklamala. Jednou ročně se koná politicko-právní školení, které společně pořádá západočeské KSA s Jihočechy. Začíná se politickou aktualitou, kterou všichni protrpíme, protože pak následuje seminář k judikatuře a právním novinkám, kterých není mnoho, a dají se zapamatovat. Nejoblíbenější součástí akce je sportovní odpoledne a kytarový večer. V oněch chvílích ovšem ještě netuším, že si jistě zážitky budu do smrti pamatovat.

Po roce se konečně přesouvám do Plzně. V advokátní poradně pod jednou střechou sídlí a pracuje všech třiačtyřicet plzeňských advokátů a tři koncipienti, všichni žijí pospolu jako jedna rodina. Kanceláře o velikosti výtahu, v každé sedí advokát a sekretářka, koncipient nemá vlastní stůl, jen židličku. Za dveřmi chodby plné čekajících klientů. Nejvíce narváno je ve středu odpoledne – odbory domluvily s poradnou bezplatné poskytování porad. Každý advokát poskytuje rady z libovolné oblasti, specializace – alespoň v Plzni – neexistuje. Právo je jasné a předvídatelné, s klidem v duši proto vyslovuji: „Tohle je vyhraná věc, podejte žalobu“, stejně jako „Tohle nemá cenu, vzdejte to!“ Trestní ustanovovačky poskytujeme státu zadarmo, hodinová porada vyjde na stovku. Žaloha ve výši 2000 korun je výjimečnou událostí a můj čistý příjem činí 1250 korun.

Každý týden se něco slaví. Advokáti chodí do práce pěšky nebo jezdí tramvají či trolejbusem. Autem – nejčastěji škodovkou – se vyjíždí jen o víkendy nebo na služební cestu. Jsem služebně nejmladší, a tak dostávám nejméně oblíbené věci. Třeba prohrané žaloby nebo vojenské odvoláčky, za nimiž je třeba dojet k Vyššímu vojenskému soudu do Příbrami.

1989

Na počátku listopadu 1989 skládám advokátní zkoušku. Doprovází mě předseda Krajského sdružení advokátů (KSA) Václav Korecký, který je nervózní víc než já. Zkouška trvá tři dny a poprvé v životě (jsem holka z Ostravy, která vystudovala v Brně) nocuji v Praze. V pondělí se píše písemka z trestního práva (dostávám za úkol napsat odvolání), v úterý z občanského práva (kupní smlouva). Po odevzdání písemky následuje rozbor s předsedou KSA, který mě uklidňuje, že se zkušebními komisaři mluvil a že zatím je vše OK. Žádný div – v České republice funguje jen pět stovek advokátů a každý se s každým zná. Kdo si jednou zničí pověst, má navěky vystaráno.

Ve středu následuje ústní část, předseda KSA je celou dobu přítomen. Ručí za mě, nese i svou kůži na trh, neboť to byl on, kdo mě kdysi přijal. V poledne jsem hotova a jdeme slavit – zve mě na oběd. Jen co mě zapíšou do seznamu advokátů, přijde 17. listopad – moje 25. narozeniny a pak Samet.

1990

Je 1. červenec 1990, den obnovení svobodné advokacie, a já otvírám svou první advokátní kancelář v budově bývalé advokátní poradny – stejně jako všichni mí plzeňští kolegové. Po starším kolegovi dědím prastaré komentáře s ručně psanými sporými novelami. Na stole mé sekretářky leží výkřik moderní techniky – elektrický psací stroj. Tišší a rychlejší, „dokáže“ ovšem vyrobit jen čtyři průklepo-

vé kopie. Všechna podání advokát diktuje sekretářce, většina kolegů neumí psát na stroji. Advokát se sekretářkou stále sedí v maličkých kancelářích, za jejichž dveřmi čekají davy klientů. Mou jedinou reklamou je cedule na domě nesoucí mé jméno. Objednávání předem se téměř nekoná: „Šla jsem kolem a viděla na domě vaši ceduli,“ řekne klientka a chce rozvést. Přikývnu, posadím ji a jdeme psát. Každý klient platí hotově oproti příjmovému dokladu, občas někdo přinese místo honoráře vajíčka nebo zabitého králíka. Když chce klient podat žalobu, vezmu od něj základní informaci, podle poznámek později žalobu sepíšu a bez jeho kontroly podám.

V následujícím období přijdou restituce a s nimi první větší příjmy od klientů, i ty však probíhají výlučně v hotovosti. Teprve poté si otevírám podnikatelský účet a učím se klientům říkat o zálohy. Depozitní účty jsou v tuto chvíli hudbou budoucnosti. Pravidelně odebírám tištěnou Sbírku zákonů, v položce výdajů za reklamu je však stále velká nula.

Miluju svou práci, tolik svobodnou, nezávislou. Jsem paní svého času, můžu si ho rozvrhnout přesně tak, jak sama chci. Uspokojuje mě, že jsem schopna lidem téměř okamžitě pomoci. Jen kdyby se klient přišel poradit před zakládáním požáru – hasit ho následně bývá mnohem složitější.

1992

Z domu, v němž seděli všichni plzeňští advokáti, se pomalu jeden po druhém odstěhováváme, pronajímáme si větší prostory, někteří z nás opouštějí střed města. Mou novou kancelář mi nabídne klientka v restituovaném domě, jen 200 metrů daleko, všechny soudy mám téměř na dohled. Kancelář je větší, ale stále ji sdílím se sekretářkou. Kopie smluv už nepořizujeme přes kopírák, podání chodíme kopírovat do nedaleké provozovny. V tiskárně objednávám hlavičkové papíry a obálky s vytištěnou adresou, prvním reklamním výdajem je základní inzerát ve Zlatých stránkách. Příplatek za zvýraznění nebo rámeček odmítám jako zbytečnost. Klienti stále chodí jeden za druhým, předcházejí si mě a zvou mě na oběd, abych se jejich případu věnovala. Práce je spousta, sedím v kanceláři denně od osmi do šesti, pravou rukou advokáta je schopná sekretářka.

1993

Po vzniku České republiky podlehnu přemlouvání kyberneticky vzdělaného manžela a z Německa si přivážíme první počítač, za který platíme stejnou částku jako za auto, dovezené z téže země o rok dřív. Kolegové i sekretářky se smějí – tahle drahá a velká novinka se nikdy nerozšíří: „Jsi mladá – jen si na něm doma hraj.“ Po první zkušenosti, v jejímž průběhu v programu T602 zpracuju a vytisknu třicet žalob pro jediného klienta, stěhuju počítač z domova do kanceláře, zaučuju sekretářku a za půl roku si už bez něj advokacii nedovedu představit. Jako jedna z prvních mám elektronický diář – za neuvěřitelných 12 000 korun! Advokátů přibývá geometrickou řadou. I v plzeňských poměrech se přestávám orientovat, počet advokátů ve městě brzy přesáhne stovku. Práce je stále hodně, svoboda je skvělá věc, nicméně advo-

kát je více služebním, a pokud klient potřebuje, nemám žádný volný čas, ani večerní, a o víkendu doma studuju judikaturu. Na konci roku rozesílám třicet předtištěných vánočních blahopřání, zálohy klientů odnáší sekretářky osobně do banky přes ulici.

1995

Využívám nabídky kamarádů – advokátů a stěhuju se do domu, který zakoupili a rekonstruovali. Každá kancelář má předpokoj pro sekretářku, každá sekretářka už má počítač, vedle počítače trůní fax. Podání k soudu mívá i pět listů, ve smlouvách se objevují výklady pojmů, vedlejší ujednání a prohlášení, stvrzující skutečnost, jako bychom byli placeni od stránky papíru, namísto za právní pomoc. Výměna korespondence se soudem trvá čtrnáct dní. Na soudě však ještě po několik let používají při soudním jednání mechanické psací stroje, jejichž rachot nelibě nese moje dcera. Při každé protokolaci začne kopat a dožadovat se klidu ke zdárnému vývoji v mém bříšku. Klienti se objednávají po telefonu, jen výjimečně přijde klient „z ulice“. Rodí se první specializace. Jsem v domě nejmladší, a tak беру substitute, „rodinu“ a „ofáky“, které nechce nikdo dělat. Každoročně platím základní inzerát ve Zlatých stránkách, v tomto roce poprvé s dovětkem „*obhájce ve věcech trestních*“. Kolegové mají sdružení, a tak připlácejí za rámeček. Pořizuju si na leasing své první auto, které jako kolegové používám nejen na služební cesty, ale i na dopravu z domova do práce a zpět. Před Vánoce chodí klienti na návštěvu a nosí bonboniéry, svíčky a různá poděkování, v tomto roce počet poštou odeslaných PF přesáhne stovku.

1997

Počet advokátů narostl o sloučené komerční právníky, téměř každý kolega se zaměřuje na jiné odvětví práva a máme nový advokátní tarif. Mě nejvíc zajímá trestní právo, rodinná a opatrovnícká problematika a smluvní agenda. S důchody či obchodními smlouvami, které nedělám, posílám klienty ke kolegům, kteří se na jiné oblasti specializují. Jen s radami je to horší – nové zákony a měnící se judikatura vylučují jednoznačná doporučení, s přibývajícím věkem a zkušenostmi „vím, že nic nevím“. Každoročně kupuji nové tlusté komentáře, paušální smlouvy s klienty s měsíční sazbou se vyskytují stále častěji. Už rok mám mobilní telefon, jeho číslo však považuji za soukromou věc a za žádných okolností bych je nedala klientovi. Okouzlena vyprávěním kamarádů z Mensy přesvědčuju kolegy v domě, abychom si zřídili e-mailovou schránku. Marně. „Tak si ji poříd' sama, když bude někdo z nás potřebovat, použijeme tvou pro celý dům.“ Má koncovku .iol a vytáčené připojení přes telefon, které každou chvíli padá, jsem-li připojena, nelze telefonovat, a opačně. S kolegy společně přikupujeme sousední ruinu a v následujících dvou letech ji rekonstruujeme. Ve shodě s příslovím „*Kovářova kobylna chodí bosa*“ překročí vícenásobně dohodnutou cenu prací, takže se nám vložené investice nikdy nevrátí, ale nový dům bude mít zasedací místnost, servrovnu, WC rozdělená podle pohlaví, společenskou místnost a koupelnu.

1999

Stěhujeme se do nových kanceláří, vybavených strukturovanou kabeláží – už žádné vytáčené připojení. S kolegy máme doměnu, mailové adresy obsluhují sekretářky. Pořizujeme si server, kopírku, vlastního informatika a správce sítě, uklízečky a první elektronický systém právních předpisů, i když stále odebíráme tištěnou Sbirku zákonů. Během rekonstrukce stačím porodit syna a později ho odkojit v kanceláři či o přestávkách mezi soudním jednáním. Domů si pořizuju další počítač a některé složitější věci vypracovávám po večerech, výsledky si do kanceláře a zpět přešlám mailem. Jsem nadšena novým systémem práce, který mi umožní pracovat i o víkendech z domova. Určitě mi ušetří čas v práci a budu mít i volné odpoledne. Sním o notebooku, který je zatím k máni za sto padesát tisíc. Pod stromeček koupím mobilní telefon sekretářce, která teď zpracovává většinu podání sama za pomoci vzorů a šablon, které jsem během let vytvořila. Z chodeb domu se postupně vytrácejí čekající klienti, před kanceláří někdo sedí jen tehdy, když pan „doktor ještě nedorazil“ nebo se předchozí klient příliš zapovídal. Objednávání se děje výlučně po telefonu, jinde než v kanceláři s klienty nikdy nejednám. Reklamou libovolného typu stále opovrhnuji, stejně ji etické předpisy prakticky zakazují. „Však oni si to klienti mezi sebou řeknou,“ myslím si, když pozoruji plný diář. Klientům se zasílají faktury, větší úhrady provádějí bezhotovostně, kvůli rekonstrukci domu se stávám plátcem DPH a otevírám si depozitní účet. Pak mě zvolí do představenstva České advokátní komory, čímž se mi otevře svět komorového dění.

Počty advokátů stále rostou, brzy překročí osm tisíc. Někteří se specializují na stostránkové smlouvy, jejichž prvních dvacet stran tvoří výklad pojmů. Začíná velké období kopírování odstavců, koncem roku rozesílám dvě stě natištěných vánočních blahopřání, stejný počet na oplátku dostávám. Klienti stále nosí láhve, kytky nebo čokoládu.

2004

Vstoupili jsme do Evropské unie, mnozí advokáti mají open-space prostory a skleněné paláce. Odhlašuji papírovou Sbirku zákonů, aktualizace předpisů pročítám na internetu a brzy je změn tolik, že je nelze registrovat. Tlusté komentáře odmítám nosit k soudu a vyměňuji je za lehká „úzetka“. Kolegové v domě promýšlejí vlastní webové stránky. „Pro mě nadbytečné,“ říkám si a s díky odmítám. Přemýšlím, kam se poděl čas, který měl ušetřit počítač. Žádné volné odpoledne nemám, počítač doma ničí večery s rodinou a umožní slíbit klientovi „Nebojte, já to pro vás přes víkend udělám.“ Začínám pochybovat, zda svoboda je jen výhodou, a učím se říkat klientům NE, resp. nové odmítat. Legislativní smršť pokračuje, na otázky klientům říkáme: „Za normálních okolností byste případ prohrál, ale zkusíme to, judikatura se teď hodně mění, třeba váš případ dostane přirozenoprávní soudce.“ Pak u sebe diagnostikuju příznaky syndromu vyhoření, a naordinuju si změnu. Vyslyším výzvu předsedy ČAK a nastupuju do odboru výchovy a vzdělávání, v němž mám na starosti nejprve 1500 koncipientů a později 8000 advokátů. Během následujících čtyř let pře-

kročí počet koncipientů tři tisíce. Už dávno s nimi nejedí školitel či starší doprovod na advokátní zkoušky, žádné průběžné přezkušování se nekoná. Čerství advokáti klonují koncipienty jako na běžícím pásu. Když mladým doporučuji pravidelné konzultace se školiteli, mám pocit, jako bych jim vyprávěla o pravěku. „Vždyť my svého školitele vůbec nevidáme,“ slyším občas s pohrdáním mládí. S kolegy ze sekce pro advokátní tarif přednášíme problematiku odměňování, jejíž součástí je i herecká etuda na téma: Je posílání návrhů smluv e-mailem porušením povinnosti mlčenlivosti, nebo nikoli? „Nikdy si nepořídím mobilní telefon,“ tvrdí rezolutně Jirka Císař. „Rady klientům dávám jen osobně.“ Když v roce 2008 odcházím do Justiční akademie, netuším, jestli a kam se vůbec někdy vrátím. Kancelář v Plzni zavírám a podíl na domě prodávám kolegům. Možná bude pro mě advokacie už jen minulostí.

2011

Je 1. březen 2011. Po rezignaci v Justiční akademii se advokacie zdá být jednoduchou volbou. Tohle prostředí přece důvěrně znám, po několika letech na Komoře mě může máloco přece překvapit. Ale člověk není doma nikdy prokem. Namísto Plzně tentokrát volím Prahu a otevírám v pořadí už pátou kancelář ve sdružení se dvěma kolegy-němi. Přemýšlíme, co budeme dělat. Jako ministryně jsem prosadila tabulky pro výpočet výživného, tak snad věci spojené s rodinou. Shodou šťastných náhod jsou volné prostory ve starém „advokátním“ domě na Praze 1, kde kdysi bývala advokátní poradna. Mám pocit, jako bych stála na začátku a kruh se znovu uzavřel. „Bude to jako tenkrát,“ říkám si a promyslím nejlepší logistiku kanceláře. Měsíc mi trvá její rekonstrukce, nic neprobíhá tak rychle, jak si představuju. Kolegové zatím vyzvídají: „Kolik máš paušálů na rozjezd?“ „Jaké paušály?“ děsím se a při procházce Prahou objevuji advokáty na každém rohu. Stejná situace je ve všech městech a vesnicích. Pak mi dojde, že vlastní webové stránky jsou nezbytností. „Jak jinak si myslíš, že tě klienti najdou?“ „Aha,“ řeknu si, „asi je všechno prostě jinak.“ Zajdu na poradnu k pražským kolegům a nestačím se divit. Na chodbách žádní čekající, klient „z ulice“ nic dobrého nevěští, schůzky běžně probíhají v restauracích a kavárnách. Cesta z kanceláře k soudům Na Míčánky trvá půl dne. Klienti už nechodí za advokáty, ale advokáti za klienty, existence přívětivé kanceláře není nezbytná. Dárky se nenosí advokátům, ale klientům, abychom si je předešli a získali, aby u nás setrvali. Kolegové se mezi sebou bijí o veřejné zakázky, zálohu v hotovosti téměř žádný klient nečeká. Účet v bance se ovládá telefonem nebo po internetu, soud s advokátem komunikuje mailem a výměna informací se počítá na minuty. I Jirka Císař už má mobilní telefon, číslo svého mobilu mám na návštěvce, noční a víkendové volání klienta není výjimkou, každé advokátovo podání se klientovi mailuje a on je vrací se spoustou připomínek nebo dotazů, zejména jde-li o inženýra nebo učitelku. Když do druhého dne neodpovím, posílá mail znovu z obavy, že nedošel. Bez notebooku s on-line připojením a mobilem stahujícím maily nelze vyrazit z domova, sekretářka je zapotřebí téměř jen na vaření

kávy, zapisování jednání a otevírání pošty. Webové stránky je třeba doplňovat každý týden, aby na mou kancelář nezapomněly internetové vyhledávače. Program právních předpisů vyžaduje aktualizaci každý den. Advokát, který mi dohodí klienta, žádá provizi, přijde-li se za mnou naopak kolega poradit, očekává ode mě fakturu. Na společné advokátní zastavení není čas. Ptám se sama sebe, zda dokážu advokacii v tomto prostředí vykonávat. Pak si vyhrnu rukávy a pustím se do práce: inzeruju, píšu články a poskytuju rozhovory a v mezičase čekám, až se ozve první klient. Vánoční blahopřání neposílám – zato mi jich desítky přijdou e-mailem.

2012

Během roku se kancelář rozjede, neboť problémy jsou tím jediným, co se během let nezměnilo: pořád se lidé hádají a rozcházejí, stále se neshodnou na výši výživného nebo znění smlouvy, trestních obhájců bylo zapotřebí tehdy stejně jako dnes. Jen mé rady jsou opatrnější a víc psychologické než právní. „Opravdu se chcete několik let soudit?“ Znam zákulisí, školení v mediaci mi pomáhá odhalit skutečný důvod sporu či zájem klienta. Ne vždy je to touha po právu či spravedlnosti. Mnohdy chce klient jen vyhrát nad druhým, zastoupen bývalou ministryní touží získat psychickou převahu. Častěji než dřív jsem víc psycholog než právník, víc terapeut než právní zástupce. Přes všechny změny tuhle práci miluju, i když dnes už přesně nevím, zda pro její svobodomyšlnost, volnost, možnost vlastního názoru a svobodného NE, exhibicionismus nebo kreativitu, s níž zkouším najít různé cesty. I po čtvrtstoletí cítím, že problémem mých klientů je nedorozumění či snaha o porozumění co největší, i nadále chodí klienti s žádostí o rady pozdě, mnohdy až když hoří. A pomoci jim dorozumět se či hasit je můj úkol – někdy po dobrém a jindy po zlém. Tenkrát stejně jako dnes. A věřím, že to tak zůstane i nadále.

Právní služby v Německu

Česky hovořící německý advokát nabízí právní poradenství a pomoc v oblasti německého a mezinárodního práva soukromého včetně zastoupení před německými soudy.

Rechtsanwalt Christian Bibelriether

Luragogasse 5
94032 Passau/SRN

tel.: 0049 851 33403
fax: 0049 851 9666990

www.advokanc.de

Politických vězňů 98
280 00 Kolín 3

tel.: 910 259 869
fax: 315 550 115

advokat@advokanc.de

ID datové schránky: g3jhyji

Jak se na koleji nevykolejit?

Jeden můj známý, povoláním advokát, se mi pochlubil, že jeho potomek složil přijímací zkoušky hned na dvě naše právnické fakulty. Vzápětí si pan kolega posteskl, že syn si vybral tu z nich, která je vzdálena od rodičovského domu. A že prý je to ekonomicky nevýhodné a hoch (právě takové slovo použil) by mohl na koleji v cizím městě zlumpačit (i tak se vyjádřil). Přišel za mnou vlastně na radu a já se jal oponovat jeho obavám: „Snad všechno ve světě má své klady i zápory, záleží na tom, co převáží,“ začal jsem hodně obecně.

„Ale proč platit cesty a bydlení, když má doma fakultu skoro za rohem?“

„Věci bývají výhodné z momentálního hlediska a jinak se někdy jeví v delší perspektivě.“ Můj partner si odfrkl a mne tím pobídl, abych svou myšlenku rozvinul: „Když budete kluka doma opečovávat, zvykne si na takové pohodlí. S mama-hotelem se možná bude těžko loučit, až školu dokončí.“

„Možná, možná, kdo ale ví, co jednou bude?“

„To máš pravdu,“ přitakal jsem a připravil si tak náznak nesouhlasu: „Viš, viděl jsem představení „Dva na houpačce“, parádní hra, přímo ze života. Manželé si tam nejdřív prozpěvují, jaký že to bude ráj, až se dítka vzdálí z domu. Když k tomu pak dojde, trápí je syndrom opuštěného hnízda. Nebojíš se náhodou něčeho podobného?“

Kolega se zarazil, ze své advokátní praxe byl však zvyklý nevzdávat se snadno: „Budiž, ale přece sám víš, co se na kolejích děje.“ Přihrál mi tak příležitost, abych ho přesvědčoval pomocí příběhů: „Představ si, měl jsem výborného studenta v semináři, a když jednou kluci pořádně na koleji řádili, řekl, že na něco takového se ale vůbec nedá koukat.“

„No vidíš, potvrzuješ jen, co říkám.“

„Jenže ten mládenec byl a je nevidomý, dobíral si i sám sebe. Kluci kolem něj se zasmáli a pak přestali vyvádět. Ještě po letech na to vzpomínali. Prostě lekce, jakou rodič nenadělí.“

„To je extrémní příklad, který moc nedokazuje. A to vyvádění je někdy na hraně či za hranou zákona,“ z pana kolegy promluvil právník.

„Ano, jako tenkrát při sčítání lidu. Bylo to na koleji a o půlnoci. Naši pokročilejší posluchači přišli za kluky z prváku, vyžádali si od nich sčítací průkaz a prohlásili: *Je den Dé, hodina Há, jsem komisař Ká, ve jménu zákona jste sečten*; průkaz pak procvikli starými tramvajáckými kleštičkami. A vidíš, strážci téhle legrácky se náramně osvědčili v praxi.“

„Já vím, když ale někdy jde o zdraví.“

„Výjimečně. A drobný šrám může mít nečekaně kladné důsledky.“ Sáhl jsem po knize, kterou jsem měl nachystanou na prázdniny a okamžitě nalistoval zvlášť ohmatanou stranu. Četl jsem z ní: „*Nikdy nezapomenu na to, jak jsem se seznámil se svoji ženou. Případala mi jako příhoda, která mne hledala, abych se jí přihodil*“, tu předchozí větu jsem zvlášť zdůraznil, jako by vyjadřovala i něco z mých osobních zkušeností, a pokračoval dál: „*Došlo k tomu během studií na univerzitě. Jednou na studentské koleji jsme si jako střelení začali hrát na babu s holka-*

ma ze sousedního baráku, a tam jsem najednou objevil tuhle pobledlou a povznesenou dívku z druhého ročníku; a když jsem se za ní hnul po svahu před budovou, uklouzla mi na nějakém listí noha (bylo to v říjnu) a naboural jsem se rovnou do ní, až se natáhla jak dlouhá, tak široká a vyvrkla si kotník. Tak jsme se tedy seznámili - moje žena a já...“¹

„Jako literatura hezký, ale uznej alespoň, že na koleji se nemůžeš pořádně učit,“ kolega mne přerušil, i když jsem chtěl v četbě ještě pokračovat.

„To se tedy divím, že jsme oba dostudovali. Kdosi, jméno už si nepamatuju, tvrdil, že na vysoké se toho nakonec naučíme hodně od spolužáků. Souhlasím. V druháku jsem bydlel na koleji v Opletalce s partičkou, co se už blížila k promoci...“

„Ty tě asi naučili pěkný věci.“

„Jo. Třeba klasifikaci větrů chápaných nikoliv jako jev meteorologický, ale biologický. Taky mě zkoušeli z právnického myšlení. Dali mi takový příklad. Sedlák přijde na trh s kozou a uváže ji poblíž stánku s keramikou. Jiný sedlák přivede kozla a uváže ho tamtéž. Mezi zvířaty začnou působit zákony přírody a část keramiky dojde úhony, přesně tak to vyjádřili. Do týdne jsem měl tu záležitost prostudovat a určit, kdo bude za škodu odpovídat. Vzal jsem věc vážně, studoval prevenční povinnost, příčinnou souvislost i předvídatelnost škody, myslím, že jsem tehdy celou odpovědnost přičítal majiteli kozla. Páni skoroabsolventi mě nejdřív setřeli a vítězně prohlásili, že majitel kozy zaplatí dvě třetiny škody a majitel kozla jednu, neboť při škodním činu (i na ten termín si vzpomínám) koza stála na čtyřech nohách a kozel na dvou. Pak se smáli a řekli, že teoreticky té náhradě škody celkem hovím. Jenže... Půjčovali mi knížky lepší než semestr studia, například Peroutkovo Budování státu.“

Na pana kolegu jsem zřejmě udělal dojem tím důstojným knižním titulem, a proto jsem pokračoval ve stejném duchu: „Viš, mám jako prázdninovou četbu i něco odborného, Černá labuť² se to jmenuje. Autor tam píše: *Můj pařížský spolužák a budoucí romanopisec Jean-Olivier Tedesco mi tehdy zabránil, abych se pokusil doběhnout metro, a poznamenal: Vlaky zásadně nedobíhám... Možná to vypadá jako rada velmi nicotná, ale počítá se... Zmeškaný vlak mrzí pouze tehdy, když se jej snažíte doběhnout!* Moudrý postřeh, člověk se má v mládí i vydovádet, aby něco nedobíhal v době, kdy už se to nehodí,“ ukončil jsem naši debatu.

✿ prof. PETR HAJN

1 Matthews, J.: Kouzlo osobnosti, překlad Gabriela Nová, nakladatelství IŽ, Praha 1998, str. 12.

2 Taleb, N. N.: Černá labuť (Následky vysoce nepravděpodobných událostí), překlad Jan Hořínek, Paseka, Praha - Litomyšl 2011, str. 312.

Kresba pro Bulletin advokacie LUBOMÍR LICHÝ

Víte, že ...

- jedním z nejoblíbenějších žáků Antonína Randy byl pozdější písecký advokát Viktor Vodička? Vodičku (1862–1907) profesor Randa marně přesvědčoval, aby se habilitoval, nadaný právník dal přednost advokacii. K jeho nejslavnějším trestním věcem patřila obhajoba Leopolda Hilsnera, jehož hájil společně s kutnohorským advokátem Zlatko Auředničkem. Připadla mu část obžaloby týkající se vraždy Marie Klímové. V roce 1903 vydal Viktor Vodička spis, v němž popsal *Spor obce písecké se státem o náklad na c. k. gymnasium v Písku*, ve kterém byl činný jako advokát a obec jej vyhrála.

- nejkratší dobu sloužícím dánským premiérem byl advokát? Stal se jím 30. března 1920 Carl Julius Otto Liebe (1860–1929), který byl tehdy jedním z nejznámějších dánských advokátů a mimo jiné právním zástupcem královské rodiny. Král Kristián X. jmenoval nestráníka Liebeho předsedou úřednické vlády poté, kdy odmítl dále spolupracovat s vládou Carla Theodora Zahleho, jíž nedůvěřoval v době jednání o dalším osudu Šlesvicka. Králův krok sice byl učiněn v souladu s Ústavou, ale vyvolal tzv. velikonoční krizi. Liebe po pěti

dnech podal demisi, Kristián X. posléze jmenoval vládu Michaela Pedersena Triise a zavázal se, že napříště nebude aktivně politicky vystupovat. Šlesvický plebiscit skončil připojením severního Šlesvicka k Dánsku dnem 15. června 1920. Liebe, který byl advokátem od r. 1889 a v r. 1910 působil i jako předseda Spolku advokátů (*Dansk Sagf rerforening*), po této krátké epizodě z politiky natrvalo odešel.

- skutkové podstaty provinění advokátů se stále opakují? Již v roce 1876 tak bylo shledáno mimo jiné, že „*užívá-li advokát v podání u soudu výrazů, které překročí meze slušnosti, neb jimiž se ubližuje cti osoby úřední, dopouští se přečinu, anto ublížil cti a vážnosti stavu*“. Za porušení cti a důstojnosti stavu bylo disciplinární radou *Advokátní komory v království Českém* uznáno to, že „*advokát za příčinou zprostředkování zápujčky si dal akceptovati směnku znějící na obnos mnohem vyšší, nežli který dotýčný advokát na srážku valuty, kterou dal vyzvednouti, straně byl zapůjčil*“.

✿ JUDr. PhDr. STANISLAV BALÍK

Leitartikel

Martin Vychopen: **Sieh da! Ein Sicherheitsrisiko!**..... 3

Aktuelles

Die Karlsbader juristischen Tage zum zwanzigsten Mal Ivana Cihlářová..... 4
 Der Brünner Rechtsanwalt JUDr. Pavel Blažek ist zum Justizminister geworden..... 8
 Der stellvertretende Vorsitzende der Tschechischen Rechtsanwaltskammer JUDr. Aleš Pejchal wurde zum Richter des Europäischen Gerichts für Menschenrechte gewählt..... 8
 Lawtech Europe Congress 2012..... 9
 Beratungsdienst für Rechtsanwälte bzgl. Datenboxen..... 10
 Ausgerufen wurde der 8. Jahrgang des Wettbewerbs „Jurist des Jahres 2012“..... 11

Aus Rechtstheorie und Praxis

Artikel

Zusammenfassung..... 14
 Regelung der sog. wichtigen Marktkraft: ein natürlicher Schritt zum Schutz des Verbrauchers und des Schwächeren, oder der „Papierlöwe“ (und der Beschädiger des Wettbewerbs und des Verbrauchers)? Josef Bejček..... 15
 Zwei Probleme mit den Datenboxen Václav Vlk..... 25
 Autor als Mitglied des Organs der Handelsgesellschaft Jan Tuláček..... 27
 Über die Novellierung der Rechtsregelung bzgl. des Sitzes der Handelsgesellschaften Kateřina Hajná..... 31
 Neue Regeln für Arbeitsvereinbarungen Ladislav Jouza..... 34
 Exekution, die für das Vermögen einer öffentlichen Handelsgesellschaft angeordnet wurde, und Exekution des Vermögens eines Gesellschafters einer öffentlichen Handelsgesellschaft Miroslava Káňová..... 38
 Senkung der Höhe des Gerichtskostensatzes in Bagatellsachen Danuška Grygarová..... 40
 Sachliche Zuständigkeit des Zivilgerichts in Sachen der Geschäftsverbindlichkeitsbeziehungen laut *ratione valoris* Aleš Doubek, Ivana Sokolová..... 44

Aus der Judikatur

Gebühr des Rechtsanwalts als bestellten Rechtsvertreters..... 46
 Verantwortung des Rechtsanwalts für einen Schaden..... 52
 Korrektur..... 53
 Mit einem Satz gesagt..... 54

Aus der Fachliteratur

Jiří Kmec, David Kosař, Jan Kratochvíl, Michal Bobek: **Europäisches Abkommen über Menschenrechte. Kommentar** (Petr Bříza)..... 55
 Karel Beran: **Begriff der Person im Recht, moralische Person, juristische Person** (Karel Marek)..... 56
 Martin Maisner, Jiří Černý: **Rechtsaspekte des Outsourcings** (Alexander J. Bělohlávek)..... 56
 Vladimír Smejkal, Michal A. Valášek: **Wie soll eine Datenbox gehandhabt werden – eine praktische Gebrauchsanweisung für jeden** (Martin Vlček)..... 57
 Ignác Antonín Hrdina, Hedvika Kuchařová: **Der Ketzerprozess mit dem Grafen F. A. Špork im rechtlich-historischen und theologischen Kontext** (Luboš Ráb)..... 58
 Petr Ritter: **Freunde, das solltet ihr hören** (Stanislav Balík)..... 60
 Wir haben für Sie gelesen Jan Mates..... 60
 Das Bulletin der slowakischen Rechtsanwaltschaft bringt..... 64

Aus der Rechtsanwaltschaft

Kolumne von Karel Čermák

Der Herr der Ringe oder über den Fluch der Macht..... 66

Aus der tschechischen Rechtsanwaltschaft

Aus der Disziplinarpraxis Jan Syka..... 67
 Aus der Praxis des Ausschusses für Fachhilfe und Interessenschutz der Rechtsanwälte Marek Nespala..... 71
 Aus der Verhandlung des Vorstands der Tschechischen Rechtsanwaltskammer icha..... 73
 Elektronisierung als Zusammenschlussfaktor – bereits das fünfte Treffen der Ostböhrer Milan Jelínek..... 74
 Bericht aus dem Kubeček-Memorial Milan Jelínek..... 75
 Der 6. Jahrgang des Golfturniers der Rechtsanwälte ADVO-CUP Kristýna Spurná, Radek Spurný..... 76

Informationen und Wissenswertes

Was Sie wissen sollten

Vorlesungen und Seminare für Rechtsanwälte und Rechtsanwarter in den Bildungszentren der Tschechischen Rechtsanwaltskammer..... 78
 Einladung zu den Herbstseminaren des Verbandes der tschechischen Juristen..... 81
 Das 20. Jubilaum der Ratifizierung des Abkommens – Bericht aus der Konferenz Ivana Cihlářová..... 82
 Treffen mit den Journalisten auf dem Boden der Tschechischen Rechtsanwaltskammer mit dem Thema der Schuldeneintreibung Ivana Cihlářová..... 83
 Der 15. Jahrgang des Golfturniers der tschechischen Rechtsanwaltschaft..... 84
 Einladung zum XX. Jahrgang des republikweiten Tennisturniers der Rechtsanwaltschaft..... 85
 Einladung zum CODEXIS GOLF TOUR 2012..... 86
 Einladung zu den Spielen der tschechischen Rechtsanwaltschaft..... 87

Zum Schluss

Die Rechtsanwaltschaft heute und vor einem Vierteljahrhundert oder eine mehr als subjektive Ansicht Daniela Kovářová..... 88
 Was soll man tun, um nicht zu entgleisen? Petr Hajn..... 92
 Eine Zeichnung von Lubomír Lichý..... 93
 Wissen Sie, dass... Stanislav Balík..... 93

Inhaltsverzeichnis..... 94
 Zusammenfassung/Summary..... 95
 Table of Contents..... 96

Josef Bejček: Regelung der sog. wichtigen Marktkraft: ein natürlicher Schritt zum Schutz des Verbrauchers und des Schwächeren, oder der „Papierlöwe“ (und der Beschädiger des Wettbewerbs und des Verbrauchers)?

Ein wesentliches Ungleichgewicht in der Verhandlungskraft der Handelsketten und deren Lieferanten ermöglicht unfaire Handelspraktiken, die den schwächeren Vertragspartner zur Zusammenarbeit an der Grenze der Rentabilität zwingen. Das Recht regelt die Kollision des individuellen Schutzes der kleinen Lieferanten und des institutionellen Schutzes des Wettbewerbs bzw. der Verbraucher. Eine höhere Kaufkraft ermöglicht dem Käufer, die Kauf- und Verbraucherpreise herabzusetzen, oder aber die Ware für sich billig zu gewinnen und den Endpreis für den Verbraucher zu erhöhen (eventuell auch die Qualität herabzusetzen). Erwartet wird die Aufhebung des kontroversen Gesetzes über die wichtige Marktkraft und dessen Ersatz durch ein neues Gesetz bzw. Eingliederung in das Gesetz über Wettbewerbschutz und teilweise ins Preisgesetz. Der Autor tendiert zur Lösung, die „wirtschaftliche Abhängigkeit“ als ein konkretes relatives Verhältnis zu verstehen, das allerdings weder sektormäßig (Lebensmittelwesen und Landwirtschaft) noch strukturell (Einschränkung nur für Lieferanten) noch durch Absolutangaben über Umsatz bzw. Relativangaben über Marktanteil vorbestimmt ist. Er empfiehlt die allgemeinste Regelung in Form einer Generalklausel und ein Präzisieren durch Judikatur, die zu einer vernünftigen Realisierung des Rechts zielt.

Václav Vík: Zwei Probleme mit den Datenboxen

Der Autor behandelt die Problematik der Datenboxen aus der Sicht deren Eingliederung in die bestehenden Rechtsinstitute und Gewohnheiten der Rechtspraxis. Er macht insbesondere auf zwei, bisher in der Rechtstheorie nicht gelöste Probleme aufmerksam; das erste Problem ist die Übertragung der Verantwortung für die Zustellung direkt auf den Absender, wenn er Zustellungsdienstleistungen benutzt. Vor allem widmet er sich der Frage der Zustellung, die in der virtuellen Realität und in der virtuellen Welt realisiert wird, also außerhalb des territorialen Milieus, als physische, in der Regel eingeschränkte, existierende und durch Sinnesorgane wahrnehmbare Fläche, bzw. besser gesagt Gebiet. Der Autor erwähnt die Tatsache, dass kein Staat seine souveräne Gewalt über die virtuelle Welt, die Internet-Welt ausübt, und weist auf die Folgen hin, die damit verbunden sind, im Hinblick auf die Personen, die die Datenboxen benutzen.

Der Autor beruft sich in seinem Artikel auf die grundlegenden Rechtsvorschriften, insbesondere auf die Verfassung der Tschechischen Republik, und konfrontiert die Bestimmung der territorialen Gewalt und deren Souveränität mit dem „Internet-Gebiet“, das nicht unter das tschechische Territorium gehört, wie es in dieser Vorschrift der höchsten Rechtskraft definiert ist. Abschließend erwähnt er auch die negativen sozialen Erscheinungen der on-line-Existenz der Datenboxen 365 Tage im Jahr und eine gewisse Verachtung des Gesetzgebers, der nicht imstande ist, die grundlegenden Menschenbedürfnisse und einen einfachen menschlichen Ansatz zu respektieren.

Jan Tuláček: Autor als Mitglied des Organs einer Handelsgesellschaft

Der Artikel beschreibt die Situation, wo der Autor eines Werkes (im Sinne des Autorengesetzes) gleichzeitig Mitglied des Organs einer Handelsgesellschaft ist, deren Tätigkeitsgegenstand das Herausgeben oder eine andere Produktion solcher Werke ist. Es besteht hier die Möglichkeit, die Bestimmung des Autorengesetzes über Mitarbeiterwerke anzuwenden, die auch die Mitglieder der Organe betreffen, und der Artikel weist darauf hin, wann dies gemacht werden darf und wann diese Anwendung nicht mehr möglich ist. Er erinnert an die Pflichten der Mitglieder der Organe gegenüber der Gesellschaft und er erwähnt, wann sie sich auch auf die Autorentätigkeit dieser Mitglieder beziehen können und wann nicht.

Kateřina Hajn: Über die Novellierung der Rechtsregelung bzgl. des Sitzes der Handelsgesellschaften

Die Autorin hat sich in ihrem Beitrag auf die Analyse der Rechtsregelung bzgl. des Sitzes der Handelsgesellschaften „de lege lata“ konzentriert, und zwar nicht nur im Lichte der letzten Novellierung vom 1. Januar dieses Jahres. Die Autorin stellt sich unter anderem auch die Frage, ob es auch nach der Novellierung bei der Auslegung und Anwendung der gültigen Rechtsregelung über den Sitz der Gesellschaft zur Verletzung der Rechte des Eigentümers der Liegenschaften kommt, in denen die Gesellschaft ihren Sitz hatte, wenn es zum Erlöschen des Rechtstitels zur Nutzung der Räumlichkeiten bzw. zum Entzug der Zustimmung des Eigentümers der Liegenschaft bzgl. des Sitzes der Gesellschaft gekommen ist.

Ladislav Jouza: Neue Regeln für Arbeitsvereinbarungen

Die Novelle des Arbeitsgesetzbuches Nr. 365/2011 Sb. veränderte mit Wirksamkeit seit dem 1. Januar 2012 die Bedingungen für den Abschluss von Arbeitsvereinbarungen. Es

erhöhte sich die Anzahl der Stunden auf 300 im Kalenderjahr, die der Arbeitnehmer nach dieser Vereinbarung bei einem Arbeitgeber leisten kann. Im Falle, wo das Entgelt für die Arbeit in dieser Vereinbarung im Kalendermonat 10 tausend Kronen übersteigt, ist der Arbeitgeber verpflichtet, Abzüge für die Sozial- und Krankenversicherung vorzunehmen. Bei der Vereinbarung über Arbeitstätigkeit wird die Pflicht des Arbeitgebers bei einem Monatsentgelt geltend gemacht, das mehr als 2500 CZK beträgt.

Miroslava Kiov: Exekution, die für das Vermögen einer öffentlichen Handelsgesellschaft angeordnet wurde, und Exekution des Vermögens eines Gesellschafters einer öffentlichen Handelsgesellschaft

Wegen der Befriedigung der Forderung eines Gläubigers exekutieren oft die Gerichtsexekutoren das Vermögen von Personen, die von der Pflichtperson völlig unterschiedlich sind. Bei den Exekutionen, die für das Vermögen einer öffentlichen Handelsgesellschaft angeordnet wurden, exekutieren sie oft das Vermögen der Gesellschafter der öffentlichen Handelsgesellschaften mit dem Hinweis auf die Bestimmung des § 86 des Handelsgesetzbuches. Wie jedoch die Autorin mit Verweis auf die Exekutionsordnung und die Zivilgerichtsordnung belegt, falls durch eine Exekution eine öffentliche Handelsgesellschaft betroffen wurde, kann das Vermögen anderer Personen mit Exekution nicht betroffen werden. Eine solche Exekution ist unzulässig.

Danuška Grygarov: Senkung der Höhe des Gerichtskostenersatzes in Bagatellsachen

Der Beitrag beschäftigt sich mit der aktuellen Problematik der Judikaturänderung sowie auch mit der Novellierung der Rechtsregelung bzgl. der Höhe des Gerichtskostenersatzes bzw. der Höhe der Belohnung für das Vertreten eines Verfahrensbeitrags durch einen Rechtsanwalt in sog. Bagatellprozessen, die mit der sog. Formularklage eröffnet werden. Der Artikel schildert eine historische und gesellschaftliche Entwicklung, die mit dem Anstieg der Bagatellprozesse und mit der Abtretung von geringen Forderungen durch Gläubiger verbunden ist. Er beschreibt die Reaktionen der allgemeinen Gerichte und anschließend die des Verfassungsgerichts. Er analysiert das Verhältnis der genannten Judikatur und die daraus resultierenden Folgen für die Rechtspraxis.

Aleš Doubek, Ivana Sokolov: Sachliche Zuständigkeit des Zivilgerichts in Sachen der Geschäftsverbindlichkeitsbeziehungen laut *ratione valoris*

Der Artikel fasst kurz die Problematik der Bestimmung der sachlichen Zuständigkeit des Zivilgerichts laut dem Streitwert zusammen, der aus Geschäftsverbindlichkeitsbeziehungen entstanden ist. Er bringt insbesondere die abweichende Rechtsauffassung des Obergerichts zu Prag und des Obergerichts zu Olmütz bezüglich der Auslegung der Bestimmung des § 9 Abs. 3 Buchst. r) der Zivilgerichtsordnung vor.

Josef Bejček: Regulation of the so-called significant market force: a natural step towards protection of a consumer and a weaker, or a „paper tiger“ (and a wrecker of competition and a consumer)?

Strong imbalance in negotiating power of retail chains and their suppliers enable unfair business practice forcing a weaker contractual party to cooperate at the edge of profitability. The law solves the conflict of individual protection of minor suppliers and institutional protection of economic competition, or consumers. A higher purchase power enables a buyer to reduce purchase and consumer prices or just to acquire cheap goods for itself and to increase the final consumer price (or even to reduce quality). It is expected that the controversial Act on significant market power will be cancelled and replaced by a new Act or included in the Act on Protection of Economic Competition and partially into the Act on Prices. The author inclines to the solution to perceive „economic dependence“ as a specific relative relationship not predetermined from branch (food-processing and agriculture) or structure (restriction to suppliers only) point of view, not from absolute data on turnover or relative data on market share point of view. He recommends the most common regulation in the form of a general clause and specification by judicial decisions focused on reasonable implementation of law.

Vaclav Vik: Two problems with data boxes

The author thinks about the data boxes from the point of view of their inclusion in the existing legal institutes and habits of the legal practice. He notes in particular two problems so far unsolved by legal theory; the first one is transfer of responsibility for delivery directly to a sender when he uses delivery services. In particular, he pays attention to the issue of delivery effected in virtual reality and virtual world, i.e. out of the territorial environment perceived by traditional legal theory as a physical, usually limited existing area, or put it in a better way, territory perceived by senses. The author notes facts that no state executes supreme power over the virtual world,

the world of internet, and he reminds the thus related consequences for persons using data boxes.

In his article, the author refers to the fundamental legal regulations, in particular the Constitution of the Czech Republic, and he confronts establishment of the territorial power and its superiority with the „territory of internet“ not falling under the territory of the Czech Republic, as specified in this regulation of the supreme legal power. At the end, he pays attention also to negative social manifestations of on-line existence of the data boxes 365 days a year and certain disregard of a legislature who is unable to respect fundamental human needs and common human decency.

Jan Tulecek: Author as a member of the statutory organ of a business company

The article describes the situation when an author of a work (in the meaning of the Copyright Act) is concurrently a member of the statutory organ of a business company with business activity „the issue or other production of such works“. There is a possibility to use the provisions of the Copyright Act on employee's works affecting also members of statutory organs; the article deals with the issue when it is possible to do so and when such application is impossible. It reminds obligations ensuing for members of statutory organs with regard to their company and when they may or may not apply also to the author's activity of these members.

Kateřina Hajn: Amendment of the legal regulation of registered offices of commercial companies

In her article, the author focused on analysis of the legal regulation governing registered offices of business companies de lege lata, in particular not just in the light of the last amendment effective as of January 1 of this year. The author asks whether – in the case of interpretation and application of the valid legal regulation governing registered offices of companies – rights of an owner of a real estate in which a company has placed its registered office are also violated if the legal title to use such premises extinguishes, or the approval of an owner of such real estate concerning location of the company's registered office therein was withdrawn.

Ladislav Jouza: New rules for work agreements

The amendment of the Labour Code, No. 365/2011 Coll., changed conditions for conclusion of work agreements with the effect from January 1, 2012. The number of hours worked by an employee according to such agreement for one employee increased to 300 in a calendar year. Should remuneration for work according to this agreement exceed 10 thousand CZK in a calendar month, an employer is obliged to levy social and sickness insurance. In the case of an agreement on working activity the obligation of an employer concerning levies shall apply in the case of monthly remuneration exceeding CZK 2,500.

Miroslava Kiov: Ordered execution of assets of a general partnership and impact on assets of a member of a general partnership

Judicial executors seeking to satisfy creditors' receivables often capture assets of persons absolutely different from a liable person. In cases of ordered executions of assets of general partnerships they often capture assets of members of general partnerships referring to the provision of § 86 of the Commercial Code. However, as the author in her reference to the Execution Code and the Civil Procedure Code proves, where only a general partnership was bound under the execution title, assets of other persons may not be captured by execution. Such execution is inadmissible.

Danuška Grygarová: Reduction of the amount of compensation of costs of proceedings by a court in petty cases

The article deals with the current problems concerning changes in judicial decisions and with new legal regulation concerning the amount of compensation of costs of proceedings, or the amount of remuneration for representation of a party to proceedings by a lawyer in the so-called petty cases commenced by the so-called form action. The article outlines historical and social development connected with increase of petty cases and assignment of minor receivables by creditors. It describes reactions of general courts and subsequently of the Constitutional Court. It analyses relations of the stated judicial decisions and consequences for legal practice ensuing therefrom.

Aleš Doubek, Ivana Sokolová: Subject-matter jurisdiction of a civil court in commercial obligation cases according to *ratione valoris*

The article briefly summarizes problems concerning subject-matter jurisdiction of a civil court according to the value of a dispute arisen from commercial obligations. In particular, it focuses on different legal opinions of the High Court in Prague and the High Court in Olomouc in respect of interpretation of the provision of § 9, par. 3, letter r) of the Civil Procedure Code.

Leading Article	
Martin Vychopeň: Lo and behold, security risk!	3
Current News	
XX Karlovy Vary Law Days Ivana Cihlářová	4
Brno lawyer JUDr. Pavel Blažek new Minister of Justice	8
Aleš Pejchal, Vice-Chairman of the CBA was elected a judge of the ECHR.....	8
Lawtech Europe Congress 2012	9
Advisory line for lawyers regarding data boxes	10
8 th competition Lawyer of the year 2012 announced	11
Legal Theory and Practice	
Articles	
Summary.....	14
Regulation of the so-called significant market force: a natural step towards protection of a consumer and a weaker, or a “paper tiger” (and a wrecker of competition and a consumer)? Josef Bejček	15
Two problems with data boxes Václav Vlk	25
Author as a member of the statutory organ of a business company Jan Tuláček.....	27
Amendment of the legal regulation of registered offices of commercial companies Kateřina Hajná	31
New rules for work agreements Ladislav Jouza	34
Ordered execution of assets of a general partnership and impact on assets of a member of a general partnership Miroslava Káňová	38
Reduction of the amount of compensation of costs of proceedings by a court in petty cases Danuška Grygarová	40
Subject-matter jurisdiction of a civil court in commercial obligation cases according to <i>ratione valoris</i> Aleš Doubek, Ivana Sokolová	44
Judicial Decisions	
Fee of a lawyer as appointed representative	46
Lawyer’s liability for damage	52
Corrective action	53
In one sentence	54
Professional Literature	
Jiří Kmec, David Kosař, Jan Kratochvíl, Michal Bobek: European Convention on Human Rights. Commentary (Petr Bríza).....	55
Karel Beran: Conception of a person in law. Person, moral person, legal entity (Karel Marek)	56
Martin Maisner, Jiří Černý: Legal aspects of outsourcing (Alexander J. Bělohlávek).....	56
Vladimír Smejkal, Michal A. Valášek: How to work with a data box – practical manual for everyone (Martin Vlček).....	57
Ignác Antonín Hrdina, Hedvika Kuchařová: Heretical process with count F. A. Špork in legal historical and theological context (Luboš Ráb)	58
Petr Ritter: Friends, hear this (Stanislav Balík)	60
We have read for you Jan Mates	60
Bulletin of the Slovak Legal Profession brings...	64
Legal Profession	
Karel Čermák’s Column	
Lord of rings or about execration of power.....	66
Czech Legal Profession	
Disciplinary practice Jan Syka	67
Practice of the Committee for specialized assistance and protection of lawyer interests Marek Nespala	71
Meeting of the Czech Bar Association Board of Directors	73
Computerization as a uniting factor – already fifth meeting of Východočeši (East Bohemians) Milan Jelinek	74
Report from Kubeček’s memorial Milan Jelinek	75
6 th golf tournament of lawyers ADVO-CUP Kristýna Spurná, Radek Spurný	76
Information and Points of Interest	
You should know	
Lectures and seminars for lawyers and legal trainees in educational and training centres of the Czech Bar Association	78
Invitation to autumn seminars of the Union of Czech lawyers.....	81
20 th anniversary of ratification of the Convention – report from conference Ivana Cihlářová.....	82
Meeting with journalists in the CBA – theme: recovery of debts Ivana Cihlářová	83
15 th golf tournament of the Czech legal profession	84
Invitation to XX national tennis tournament of the legal profession	85
Invitation to CODEXIS GOLF TOUR 2012.....	86
Invitation to the Czech Legal Profession Games.....	87
Finally	
The legal profession today and a quarter of century ago, or view more than subjective Daniela Kovářová	88
How not to derail on rail? Petr Hajn.....	92
Drawing by Lubomír Lichý.....	93
Do you know that... Stanislav Balík.....	93
Inhaltsverzeichnis	94
Zusammenfassung/Summary	95
Table of Contents	96

Weil, Gotshal & Manges s.r.o. advokátní kancelář

nabízí pracovní příležitosti pro

advokáty a advokátní koncipienty

<p>Kandidát by měl splňovat následující požadavky:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ velmi dobrá znalost platného práva ■ motivace k vysokému pracovnímu nasazení ■ výborná znalost anglického jazyka ■ předchozí praxe a studijní zkušenosti získané v zahraničí výhodou 				
<p>Chcete-li získat praktické zkušenosti v oboru, stát se členem týmu renomované mezinárodní advokátní kanceláře a získat nadstandardní finanční ohodnocení, zašlete nám, prosím: průvodní dopis a curriculum vitae v českém a anglickém jazyce. Písemné nabídky s uvedením své kontaktní adresy a telefonního čísla zasílejte na adresu: WEIL, GOTSHAL & MANGES s.r.o. advokátní kancelář k rukám Martiny Křížkové a Kláry Koppové Křižovnické nám. 193/2, 110 00 Praha 1, tel.: 221 407 300, fax: 221 407 310 e-mail: martina.krizkova@weil.com, klara.koppova@weil.com</p>				
	<p>PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2011 PRO MEZINÁRODNÍ KANCELÁŘE (epravo.cz)</p> <p>PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU V KATEGORIÍCH:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Fúze a akvizice ■ Řešení sporů a arbitráže (epravo.cz 2011, 2010) <p>PRÁVNICKÁ FIRMA ROKU 2008 V KATEGORII TELEKOMUNIKACE A MÉDIA (epravo.cz)</p>			
 	<p>NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ STŘEDNÍ A VÝCHODNÍ EVROPY V OBLASTI M&A (Financial Times/Mergermarket 2011, 2007)</p> <p>NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE (International Financial Law Review/Euromoney 2011, 2006, 2004)</p>			
 	<p>NEJÚSPĚŠNĚJŠÍ MEZINÁRODNÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ PŮSOBÍCÍ V ČESKÉ REPUBLICE (Chambers Europe 2009, 2008)</p> <p>NEJLEPŠÍ ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ V ČESKÉ REPUBLICE DLE VÝBĚRU KLIENTŮ (International Law Office 2008)</p>			

Martha Isova
patronka Rozmarýny

CO JE CAFÉ ROZMAR?

www.cafe-rozmar.cz

Café Rozmar je první sociální firma v ČR, která kromě běžných zaměstnanců, zaměstnává i mladé lidi po odchodu z dětského domova. Na pozicích pomocný kuchař/ka, číšník/servírka, získávají první pracovní zkušenosti a podporu v začátcích jejich samostatného života. Kromě toho jsme dle Mauerova žebříčku restaurací 41. nejlepší restaurací v ČR. Najdete nás v Praze, jen pár metrů od Palackého náměstí.

Rozmarýna
v dětských domovech

KDO JE ROZMARÝNA?

Rozmarýna se už šestým rokem snaží pomáhat dětem a mladým lidem, kteří vyrůstají v dětských domovech. Naše práce se zaměřuje na osobnostní a dlouhodobou podporu a aktuálně působíme ve 13 dětských domovech v regionech Praha, Střední Čechy a Plzeň, kde ročně podpoříme více než 150 dětí a mladých lidí.

Café Rozmar

LÍBÍ SE VÁM ROZMARÝNA A CHCETE NÁS PODPOŘIT?

Možností je spousta! Staňte se naším dobrovolníkem... navštěvujte Café Rozmar... podpořte nás finančně (č.ú. 5100381608/4000)... nabídněte nám jako firma služby zdarma (reklama, tisk, propagace, účetnictví...)... podpořte nás finančně ☺

ROZMARÝNA
obecně prospěšná společnost
www.rozmaryna-ops.cz

Advokátní kancelář MSB Legal, v.o.s.
hledá nové kolegy na pozice

ADVOKÁT/KA a ADVOKÁTNÍ KONCIPIENT/KA

Požadujeme:

Aktivní přístup k řešení problémů, vysoké pracovní nasazení a časovou flexibilitu, dobré komunikační schopnosti a profesionální vystupování, pečlivost a samostatnost, odpovídající odborné znalosti, schopnost organizace a týmové spolupráce, znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou).

Nabízíme:

Zázemí úspěšné advokátní kanceláře se stabilní klientelou, zajímavou a různorodou prací v mladém kolektivu, perspektivu dlouhodobé spolupráce a kariérního růstu, možnost publikační činnosti, příjemné pracovní prostředí, motivující finanční ohodnocení.

V případě zájmu zašlete své životopisy s fotografií na e-mail: HR@msblegal.cz a to v českém a anglickém jazyce. Do předmětu napište „advokát“ nebo „advokátní koncipient“. Kontaktní telefon: 251 566 005

MSB Legal, v.o.s.
Bucharova 1314/8
158 00 Praha 13

Tel.: +420 251 566 005
Fax: +420 251 566 006
E-mail: paha@msblegal.cz

MSB Legal, v.o.s.
Hlubinská 1378/36
702 00 Ostrava

Tel.: +420 596 639 891
E-mail: ostrava@msblegal.cz

www.msblegal.cz

KŠD ŠŤOVÍČEK advokátní kancelář, s.r.o.
hledá do svého týmu zkušeného advokáta:

Požadovaný profil:

- vynikající úroveň znalostí českého i evropského práva
- výborná znalost anglického jazyka (znalost dalšího jazyka výhodou NJ/FJ)
- praxe v advokacii podmínkou - zkušenosti v oblasti litigace výhodou
- flexibilita
- schopnost týmové práce, samostatnost, bystrost
- vysoké pracovní nasazení
- profesionální vystupování, dobré komunikační schopnosti, loajalita
- znalost práce na PC

Nabízíme:

- zajímavou práci v přední české advokátní kanceláři
- příjemné pracovní prostředí v budově CITY TOWER
- finanční ohodnocení odpovídající schopnostem

V případě Vašeho zájmu zašlete, prosím, svou nabídku s životopisem v českém a anglickém jazyce na e-mailovou adresu: lucie.cyprova@ksd.cz.

advokátní kancelář, s.r.o.

ALFA INTERNATIONAL
THE GLOBAL LEGAL NETWORK

**Hogan
Lovells**

Mezinárodní advokátní kancelář se sídlem v centru Prahy rozšiřuje svůj tým a přijme:

Advokáta a advokátního koncipienta

Požadujeme:

- výbornou znalost angličtiny (znalost dalšího cizího jazyka výhodou)
- schopnost týmové práce a komunikace v mezinárodním kolektivu
- vysoké pracovní nasazení a flexibilitu
- profesionální vystupování

Nabízíme:

- zajímavou práci v mezinárodní právní firmě s kanceláři v Evropě, Asii, na Blízkém východě a v Severní a Jižní Americe
- odpovídající platové ohodnocení
- práci v mladém kolektivu pražské kanceláře
- možnost dalšího vzdělávání a profesního růstu

Nabídky se stručným životopisem v českém a anglickém jazyce zašlete prosím faxem na číslo +420 224 210 004 nebo e-mailem na adresu careers.prague@hoganlovells.com.

www.hoganlovells.com

Hogan Lovells je mezinárodní právní praxe, která zahrnuje Hogan Lovells International LLP, Hogan Lovells US LLP a k nim přidružené entity.

www.hoganlovells.com

© Hogan Lovells 2011. Všechna práva vyhrazena.

New opportunities in an international law firm:

Senior Associates and Junior Associates

PwC Legal, an international law firm, is looking for **Senior Associates (Advokát)** and **Junior Associates (Koncipient)** to expand its team.

You need to have:

- Exceptional knowledge of the law
- Fluent English (German an advantage)
- Highly developed work ethic
- Willingness to go the extra mile

We offer:

- Interesting work in a reputable international firm
- Gaining interesting professional experience
- Above-average remuneration

Open positions in:

- M&A / Corporate
- Competition, EU, Regulatory
- Real Estate
- Insolvency & Restructuring
- Labour
- TMT & IP
- Energy
- Litigation & Arbitration

If you are interested in this position, please send your CV in English to **Ms. Zuzana Stasova** (zuzana.stasova@pwclegal.cz).

PwC Legal

KOTRLÍK BOURGEAULT ANDRUŠKO

advokátní kancelář

přijme do svého týmu

ADVOKÁTNÍHO KONCIPIENTA/KONCIPIENTKU

Požadujeme vysokou úroveň odborných znalostí, vynikající znalost angličtiny, flexibilitu a vysoké pracovní nasazení, profesionální vystupování, schopnost týmové práce v mezinárodním kolektivu.

Odpovídající předchozí praxe výhodou.

Nabízíme zajímavou práci pro významnou mezinárodní i českou klientelu s odpovídajícím finančním ohodnocením, dynamický pracovní kolektiv, příjemné pracovní prostředí, možnost profesního růstu.

Profesní životopis v českém a anglickém jazyce nám prosím zašlete na e-mailovou adresu: dkleckova@kotrlík.com.

Kotrlík Bourgeault Andruško
advokátní kancelář
Jungmannova 31, 110 00 Praha 1,
tel.: 224 990 000, fax: 224 990 001